Cahier 2012-1

Doorlooptijden in de strafrechtsketen

Ketenlange doorlooptijden en doorlooptijden per ketenpartner voor verschillende typen zaken

A.M.G. Zuiderwijk
B. Cramer
E.C. Leertouwer
M. Temürhan
A.L.J. Busker

Cahier
De reeks Cahier omvat de rapporten van onderzoek dat door en in opdracht van het WODC is verricht.
Opname in de reeks betekent niet dat de inhoud van de rapporten het standpunt van de Minister van Veiligheid en Justitie weergeeft.

Bestelgegevens

Exemplaren van deze publicatie kunnen schriftelijk worden besteld bij

Bibliotheek WODC, kamer TN-3A03
Postbus 20301, 2500 EH Den Haag
Fax: (070) 370 45 07
E-mail: wodc@minvenj.nl

Cahiers worden in beperkte mate gratis verspreid zolang de voorraad strekt.
Alle nadere informatie over WODC-publicaties is te vinden op Justweb en op www.wodc.nl.

Voorwoord

Goede en tijdige afhandeling van strafzaken is een belangrijke opdracht voor het Ministerie van Veiligheid en Justitie. Met het oog daarop is het verkorten van de doorlooptijden in de strafrechtketen begin 2010 benoemd als een ketenomvattende prioriteit van het ministerie van Justitie, en als doelstelling opgenomen in het programma Herontwerp Keten Strafrechtelijke Handhaving, dat is geïnitieerd door het Directoraat-Generaal Rechtspleging en Rechtshandhaving van het Ministerie van Veiligheid en Justitie. Om beter inzicht te krijgen in de omvang van de problemen omtrent doorlooptijden is het WODC verzocht om nader onderzoek te doen naar de doorlooptijden van strafzaken.

Met het onderzoek *Doorlooptijden in de Strafrechtsketen* is getracht een methodiek te ontwikkelen waarmee doorlooptijden in de strafrechtsketen zo efficiënt mogelijk gemeten kunnen worden. Met deze methodiek wordt inzicht verkregen in zowel ketenlange doorlooptijden als doorlooptijden per ketenpartner van alle zaken die in de jaren 2005 en 2008 door het OM zijn afgehandeld. Het onderzoeksproject is vernieuwend, omdat het zich richt op doorlooptijden in de gehele strafrechtsketen en op doorlooptijden per ketenpartner waarbij doorlooptijden op zaaksniveau worden berekend en data uit een groot aantal registratiesystemen worden gehaald en samengevoegd. De verkregen resultaten kunnen dienen als een nulmeting voor vervolgonderzoek, waarmee vastgesteld kan worden of doorlooptijden daadwerkelijk korter (of langer) worden of gelijk blijven.

Uit het onderzoek blijkt dat strafzaken die in 2005 en 2008 door het Openbaar Ministerie werden afgedaan, gemiddeld ruim acht maanden duurden van het moment van het eerste verhoor bij de politie tot aan de afronding van de zaak. De resultaten van het onderzoek laten het belang zien van de vele projecten die op dit moment worden uitgevoerd om doorlooptijden in de gehele strafrechtsketen en bij individuele ketenpartners te verkorten.

Bij de vervaardiging van deze rapportage was het WODC afhankelijk van gegevens die anderen aanleverden. De vele betrokkenen daarbij kunnen niet allen genoemd worden, maar hun inspanningen om de gegevens op tijd beschikbaar te stellen, worden zeer gewaardeerd. Speciale dank gaat uit naar de vertegenwoordigers van de ketenpartners, die vele malen input hebben geleverd voor het rapport. Ten slotte wil ik, ook namens de auteurs van het rapport, een woord van dank richten aan de leden van de leescommissie (Marisca Brouwers, Sunil Choenni, Roland Eshuis en Edwin de Jong).

Prof. Dr. Frans Leeuw
Directeur WODC

Inhoud

Voorwoord 3

Inhoud 4

Afkortingen 8

Samenvatting 10

1 Inleiding 14
1.1 Aanleiding voor het onderzoeksproject 14
1.2 Doelstelling 14
1.3 Onderzoeksopzet 16
1.3.1 Onderzoeksvragen 16
1.3.2 Definities 17
1.4 Relevantie 21
1.5 Leeswijzer 22

2 Literatuur 23
2.1 Conceptueel kader 23
2.2 Onderzoek naar doorlooptijden in de strafrechtsketen voor volwassenen 25
2.2.1 Onderzoek naar doorlooptijden binnen Nederland 25
2.2.2 Onderzoek naar doorlooptijden buiten Nederland 25
2.2.3 Normen voor redelijke doorlooptijden 27
2.3 Onderzoek naar doorlooptijden in de strafrechtsketen voor jeugdigen 28
2.3.1 Onderzoek naar doorlooptijden (tot 2001) 28
2.3.2 Ontwikkeling van de Kalsbeeknormen (2001) 29
2.3.3 Eerste evaluatie Project Verkorting Doorlooptijden Jeugdstrafrechtketen (VDJ) (2003) 30
2.3.4 Tweede evaluatie Project VDJ (Doorlooptijden Doorgelicht, 2009) 30
2.3.5 Factsheets Jeugd Terecht (2011) 33
2.3.6 Veranderingen in het strafproces met het doel doorlooptijden te verkorten 35

3 Methodologie 37
3.1 Inventarisatie van ketenpartners en databronnen 37
3.1.1 Inventarisatie van partners in de strafrechtsketen 37
3.1.2 Inventarisatie van bronnen 38
3.1.3 Ontbrekende gegevens 40
3.1.4 Gevolgen van ontbrekende gegevens 42
3.2 Dataverzameling en -integratie 42
3.2.1 Dataverzameling 42
3.2.2 Data-integratie 43
3.2.3 Structuur van de analysedatabase 44
3.2.4 Evaluatie van het succes van de integratie 46
3.3 Berekening van ketenlange doorlooptijd 46
3.3.1 Datum van instroom 47
3.3.2 Datum van uitstroom 47
3.4 Berekening van doorlooptijd per ketenpartner 48

3.4.1 Onderverdeling doorlooptijd: verplichte wachttijd, transfertijd en behandeltijd 48
3.4.2 Berekening doorlooptijd politie 49
3.4.3 Berekening doorlooptijd politietransacties (politie en CJIB) 49
3.4.4 Berekening doorlooptijd Halt Nederland 50
3.4.5 Berekening doorlooptijd OM 50
3.4.6 Berekening doorlooptijd NIFP 51
3.4.7 Berekening doorlooptijd 3RO – Voorlichtingsrapportage 52
3.4.8 Berekening doorlooptijd ZM - Eerste aanleg 52
3.4.9 Berekening doorlooptijd ZM - Hoger beroep 53
3.4.10 Berekening doorlooptijd RvdK 53
3.5 Modellering van veelvoorkomende processen 54
3.6 Gebruikte meeteenheden 55
3.7 Relatie van bestaand onderzoek tot dit onderzoek 55

Resultaten deel 1: Volwassenen 57

4 Resultaten ketenlange doorlooptijden van misdrijven met een volwassen verdachte 58
4.1 Beschrijving van de gehele onderzoekspopulatie 58
4.2 Standaardzaken 58
4.2.1 Ketenlange doorlooptijden 58
4.2.2 Percentage afgeronde zaken per periode 61
4.2.3 Doorlooptijden per type misdrijf 63
4.2.4 Doorlooptijden per indicatie voorlopige hechtenis 64
4.3 Complexe zaken 64
4.3.1 Ketenlange doorlooptijden 64
4.3.2 Percentage afgeronde zaken per periode 66
4.3.3 Doorlooptijden per type misdrijf 67
4.3.4 Doorlooptijden per indicatie voorlopige hechtenis 68
4.4 Samenvatting 68

5 Resultaten doorlooptijden per ketenpartner van misdrijven met een volwassen verdachte 70
5.1 Interpretatie van doorlooptijden per ketenpartner 70
5.2 Resultaten standaardzaken 71
5.3 Resultaten complexe zaken 81
5.4 Vergelijking standaardzaken en complexe zaken 88
5.5 Verplichte wachttijd, transfertijd en behandeltijd 88
5.6 Vergelijking 2005 en 2008 89
5.7 Spreiding van de doorlooptijd 89
5.8 Samenvatting 90

6 Resultaten ketenlange doorlooptijden van overtredingen met een volwassen verdachte 92
6.1 Beschrijving van de gehele onderzoekspopulatie 92
6.2 Ketenlange doorlooptijden 92
6.3 Percentage afgeronde zaken per periode 93
6.4 Samenvatting 94

Resultaten deel 2: Jeugd 95

7 Resultaten ketenlange doorlooptijden van misdrijven met een jeugdige verdachte 96
7.1 Beschrijving van de gehele onderzoekspopulatie 96

7.2 Standaardzaken 96
7.2.1 Ketenlange doorlooptijden 96
7.2.2 Percentage afgeronde zaken per periode 99
7.2.3 Doorlooptijden per type misdrijf 100
7.3 Complexe zaken 101
7.3.1 Ketenlange doorlooptijden 101
7.3.2 Percentage afgeronde zaken per periode 103
7.4 Samenvatting 104

8 Resultaten doorlooptijden per ketenpartner van misdrijven met een jeugdige verdachte 105
8.1 Interpretatie van doorlooptijden per ketenpartner 105
8.2 Resultaten standaardzaken 105
8.3 Resultaten complexe zaken 113
8.4 Vergelijking standaardzaken en complexe zaken 118
8.5 Verplichte wachttijd, transfertijd en behandeltijd 119
8.6 Vergelijking 2005 en 2008 120
8.7 Vergelijking volwassenen en jeugd 120
8.8 Spreiding van de doorlooptijd 120
8.9 Samenvatting 120

9 Resultaten ketenlange doorlooptijden van overtredingen met een jeugdige verdachte 123
9.1 Beschrijving van de gehele onderzoekspopulatie 123
9.2 Ketenlange doorlooptijden 123
9.3 Percentage afgeronde zaken per periode 124
9.4 Samenvatting 125

10 Resultaten Kalsbeeknormen 126
10.1 Vergelijkbaarheid gerapporteerde Kalsbeeknormen 126
10.2 Cumulatieve Kalsbeeknormen 126
10.3 Afgeleide Kalsbeeknormen 127
10.4 Samenvatting 129

11 Conclusies en discussie 130
11.1 Methode 130
11.2 Resultaten 131
11.3 Wijzigingen in de strafrechtsketen sinds 2008 133
11.4 Aanbevelingen 135
11.5 Lopende initiatieven 135

Summary 137

Literatuur 140

Bijlagen 142

Bijlage 1 Activity Diagram voor het verloop van een zaak voor volwassenen in de strafrechtsketen 143

Bijlage 2 Activity Diagram voor het verloop van een zaak voor jeugdigen in de strafrechtsketen 149

Bijlage 3 Geraadpleegde bronnen 155

Bijlage 4 Overzicht tijdstippen 163

Afkortingen

3RO	de 3 Reclasseringsorganisaties
AEF	Onderzoeksbureau Andersson Elffers Felix
AG	Advocaat Generaal
APJ	Arrondissementaal Platform Jeugdcriminaliteit
AU	Aanhouden en Uitreiken
AuraH	Automatische Uniforme Registratie Applicatie Halt-bureaus
BJZ	Bureau Jeugdzorg
BO-IVS	Basisonderzoek Inverzekeringstelling
BO-PV	Basisonderzoek Proces-Verbaal
BOA	Buitengewone Opsporingsambtenaar
BOB	Bijzondere Opsporingsbevoegdheden
BOD	Bijzondere Opsporingsdienst
BT	Behandeltijd
BVH	Basisvoorziening Handhaving
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CVS	Cliëntvolgsysteem
CEPEJ	European Commission for the Efficiency of Justice
CJIB	Centraal Justitieel Incassobureau
DJI	Dienst Justitiële Inrichtingen
COMPAS	Communicatiesysteem Openbaar Ministerie - Parket Administratie Systeem
DGRR	Directoraat-Generaal Rechtspleging en Rechtshandhaving
EHRM	Europees Hof voor de Rechten van de Mens
EK	Enkelvoudige kamer
EpvM	Elektronisch Proces-verbaal Minderjarige
EVRM	Europees Verdrag tot bescherming van de Rechten van de Mens en de fundamentele vrijheden
FRIS	Forensisch Registratie en Informatie Systeem
GBM	Gedragsbeïnvloedende Maatregel
GPS	Geïntegreerd Processysteem Strafrecht
GRAS	Gefinancierde Rechtsbijstand Administratie Systeem
GPS	Geïntegreerd Processysteem Strafrecht
GVO	Gerechtelijk Vooronderzoek
Halt	Het Alternatief
HKS	Herkenningsdienstsysteem
IJ	Informatiesysteem Jeugdzorg
ITB-CRIEM	Intensieve Trajectbegeleiding - Criminaliteit in Relatie tot de Integratie van Etnische Minderheden
ITB-HK	Intensieve Trajectbegeleiding Harde Kern
JCO	Justitieel Casusoverleg
JDS	Justitieel Documentatie Systeem
JR	Jeugdreclassering
KBPS	Kinderbescherming Bedrijfsprocessen Systeem
KIS	Kinderbescherming Informatie Systeem
KLPD	Korps Landelijke Politiediensten
Kmar	Koninklijke Marechaussee
LEVITA	Landelijke Executie Vonnissen Interface Taakstraffen
LOF	Landelijk Overdrachtsformulier
MK	Meervoudige kamer
NFI	Nederlands Forensisch Instituut
NIAS-MI	Nieuw Appèlsysteem Strafzaken – Management Informatie

NOH	Niet Onherroepelijk
NOvA	Nederlandse Orde van Advocaten
NIFP	Nederlands Instituut voor Forensische Psychiatrie en Psychologie
OBJD	Onderzoek- en Beleidsdatabase Justitiële Documentatie
OH	Onherroepelijk
OM	Openbaar Ministerie
OMDATA	Beleidsinformatiesysteem van het OM
OvJ	Officier van Justitie
PaG	Parket Generaal
PAJ	Programma Aanpak Jeugdcriminaliteit
PBC	Pieter Baan Centrum
PIJ	Plaatsing in een Inrichting voor Jeugdigen
PLUKZE	Database van CJIB gerelateerd aan de Plukze-wetgeving
PR	Politierechter
PROMIS	Proces Management Informatie Systeem
PV	Proces-verbaal
Pvo	Proces-verbaal van opheldering
RC	Rechter-commissaris
RSJ	Raad voor de Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming
RvdK	Raad voor de Kinderbescherming
Rvdr	Raad voor de Rechtspraak
RvR	Raad voor Rechtsbijstand
SGM	Schadefonds Geweldsmisdrijven
SHN	Slachtofferhulp Nederland
STP	Scholings- en Trainingsprogramma
STRABIS	Strafrecht Boete Incasso Systeem
TERWEE	Database van CJIB gerelateerd aan de Wet Terwee
TRIAS	Transactie Innings- en Afhandelingssysteem
TT	Transfertijd
TUL-zitting	Tenuitvoerleggingszitting
TULP-GW	Tenuitvoerleggingsprogramma Gevangeniswezen
TULP-JJI	Tenuitvoerleggingsprogramma Justitiële Jeugdinrichtingen
VDJ	Project Verkorting Doorlooptijden Jeugdstrafrechtketen
VIP	Verwijsindex Personen
VW	Verplichte Wachttijd
WODC	Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum
ZM	Zittende Magistratuur

Samenvatting

Inleiding

Dit rapport beschrijft de resultaten van het onderzoeksproject Doorlooptijden in de strafrechtsketen. Dit project is uitgevoerd op verzoek van het Directoraat-Generaal Rechtspleging en Rechtshandhaving van het Ministerie van Veiligheid en Justitie, in het kader van het Programma Herontwerp Keten Strafrechtelijke Handhaving waarin eveneens operationele trajecten worden uitgevoerd die gericht zijn op het terugdringen van doorlooptijden. Het doel van het onderzoeksproject is tweeledig. Enerzijds wordt getracht inzicht te verkrijgen in doorlooptijden van strafzaken die in 2005 en 2008 door het Openbaar Ministerie zijn afgerond en anderzijds wordt getracht een methode te ontwikkelen om inzicht te verkrijgen in de manier waarop doorlooptijden van strafzaken in het algemeen kunnen worden berekend. De resultaten van het onderzoek kunnen worden beschouwd als een nulmeting, en de ontwikkelde onderzoeksmethodiek kan worden gebruikt om doorlooptijden in de toekomst te monitoren.

Het onderzoek geeft zowel inzicht in doorlooptijden voor de gehele strafrechtsketen (ketenlange doorlooptijden) als in doorlooptijden per ketenpartner. Een centraal onderscheid dat wordt gemaakt in het onderzoek, is dat tussen standaardzaken en complexe zaken. Standaardzaken zijn zaken die aan de volgende voorwaarden voldoen:

- De zaak is afgedaan door de politie, het Openbaar Ministerie, de kantonrechter of de enkelvoudige kamer en
- er heeft geen gerechtelijk vooronderzoek plaatsgevonden en
- de verdachte behoort niet tot de categorie veelplegers en
- er is geen hoger beroep aangetekend.

Complexe zaken zijn strafzaken waarbij aan één of meer van bovenstaande voorwaarden niet voldaan wordt. Bovendien worden zaken met een volwassen en met een jeugdige verdachte apart geanalyseerd. Ook wordt getracht om de doorlooptijd onder te verdelen in behandeltijd, transfertijd en verplichte wachttijd.
Om een zo compleet mogelijk beeld te krijgen, moet een zo recent mogelijke onderzoeksperiode gekozen worden waarin toch verreweg de meeste zaken al zijn afgerond. Om deze reden is gekozen voor strafzaken die in 2008 door het OM zijn afgehandeld. Het peiljaar 2005 is toegevoegd ter vergelijking.

Methodologie

In dit onderzoek is een nieuwe methodiek ontwikkeld om doorlooptijden in de strafrechtsketen te kunnen meten. Allereerst zijn bij een groot aantal ketenpartners gegevens opgevraagd. In tegenstelling tot eerdere onderzoeken betreft het hier microdata: bij de ketenpartners worden geen geaggregeerde gegevens (zoals gemiddelden) opgevraagd, maar gegevens van individuele zaken. Dit is gedaan omdat de opgevraagde data hierdoor aan data van andere ketenpartners konden worden gekoppeld en dientengevolge inzicht kon worden verkregen in doorlooptijden zowel op zaaksniveau als op verschillende aggregatieniveaus. De microdata van de ketenpartners zijn uit een groot aantal registratiesystemen gehaald en samengevoegd in een flexibel analysebestand. De grootschalige dataverzameling en samenvoeging van strafzaken op het microniveau dat in dit onderzoek is gerealiseerd, is nog niet eerder uitgevoerd.
Om de gegevens van een strafzaak uit verschillende registratiesystemen aan elkaar te kunnen relateren, is in de meeste gevallen het parketnummer gebruikt om vast te stellen of de gegevens dezelfde zaak betreffen. De structuur van de

analysedatabase heeft overeenkomsten met een tijdslijn: van iedere zaak kan bekeken worden wanneer deze door welke ketenpartner is behandeld en wanneer de belangrijkste beslispunten zijn geweest.
Op basis van de analysedatabase zijn de doorlooptijden die zijn weergegeven in dit rapport berekend. De volgende typen resultaten worden onderscheiden:

- Ketenlange doorlooptijden: hoe lang doet de gehele keten erover een strafzaak af te ronden? Volgens de in deze rapportage gehanteerde definities begint de keten meestal bij de datum van het eerste verhoor en kan een zaak, afhankelijk van het verloop, op verschillende punten in de keten eindigen. De uitvoering van eventuele sancties wordt niet tot de ketenlange doorlooptijd gerekend, evenals de tijd tussen het vonnis en de start van een gevangenisstraf.
- Doorlooptijden per ketenpartner van zaken met een volwassen verdachte en zaken met een jeugdige verdachte: hoe lang doet een ketenpartner erover om een deel van het werkproces te voltooien? Er is gekozen voor een nadere bestudering van de werkprocessen van de ketenpartners politie, Openbaar Ministerie, Zittende Magistratuur, Raad voor de Kinderbescherming, de drie reclasseringsorganisaties, Halt Nederland, het Nederlands Instituut voor Forensische Psychiatrie en Psychologie en het Centraal Justitieel Incassobureau wat betreft boetevonnissen en niet-voltooide transacties die zonder inmenging van het Openbaar Ministerie door de politie worden opgelegd.
- Normen (bijvoorbeeld de voor zaken met een jeugdige verdachte geldende Kalsbeeknormen): voor hoeveel procent van de zaken lukt het een bepaald deel van het strafproces af te ronden binnen een vastgestelde termijn?

Resultaten
De resultaten die met de methodiek konden worden berekend, worden hieronder gepresenteerd. De resultaten worden voornamelijk aan de hand van het gemiddelde weergegeven, omdat iedere week doorlooptijd daarmee even zwaar weegt. Ter aanvulling wordt soms de mediaan gepresenteerd.

Ketenlange doorlooptijden van standaardzaken

De operationalisatie van de term ‘standaardzaken’ betekent dat de meerderheid van de strafzaken tot deze categorie behoort: 85 procent van de strafzaken uit onderzoeksjaar 2008 met een volwassen verdachte is volgens de operationalisatie een standaardzaak (90 procent van de strafzaken met een jeugdige verdachte). Uit de meting bleek dat de gemiddelde doorlooptijd van standaardzaken met een volwassen verdachte (peiljaar 2008) 38 weken is. Voor standaardzaken met een jeugdige verdachte ligt het gemiddelde in datzelfde jaar op 25 weken.
De term ‘standaardzaken’ suggereert een voorspelbare gang door de strafrechtsketen, binnen een vast stramien. De resultaten laten zien dat dat niet het geval is: de spreiding van de doorlooptijden is juist groot, en is voornamelijk toe te schrijven aan uitbijters die (ver) boven het gemiddelde liggen. Wellicht betekent dit dat veel zaken als standaardzaak worden gekwalificeerd terwijl deze toch vrij ingewikkeld zijn en als complexe zaak gedefinieerd zouden moeten worden. Anderzijds kan ook beargumenteerd worden dat er nog veel ‘lucht’ zit in standaardzaken en dat de doorlooptijd nog sterk verkort kan worden. Naar de geldigheid van deze verklaringen is geen onderzoek gedaan.
De grote spreiding van de doorlooptijden heeft tot gevolg dat de gemiddelde doorlooptijd van standaardzaken hoger ligt dan de mediaan. In het geval van strafzaken met een volwassen verdachte (peiljaar 2008) ligt de mediaan op 28 weken. Voor strafzaken met een jeugdige verdachte bedraagt de mediaan in datzelfde jaar 20 weken.

Bij de analyse is verder bekeken in hoeverre de doorlooptijden van strafzaken verschillen als er bepaalde uitsplitsingen worden gemaakt. De afdoeningsmodaliteit van het Openbaar Ministerie (dagvaarding, transactie of sepot) heeft invloed op de doorlooptijd: strafzaken die eindigen in een transactie hebben een aanmerkelijk kortere doorlooptijd dan zaken die eindigen in een sepot of dagvaarding.
De gemiddelde doorlooptijd en de mediaan waren in het peiljaar 2008 enkele weken langer waren dan in het peiljaar 2005 (zowel volwassenen als jeugdigen).

Ketenlange doorlooptijden van complexe zaken

Uit het onderzoek naar complexe zaken bleek dat deze een hogere gemiddelde doorlooptijd hebben dan standaardzaken (2008): 69 weken (volwassenen) en 52 weken (jeugdigen). De mediaan van dat jaar bedroeg 58 weken (volwassenen) en 45 weken (jeugdigen). Van de vier hierboven genoemde condities op basis waarvan een zaak tot de complexe zaken behoort, is de invloed van het instellen van hoger beroep het grootst. Complexe zaken met een volwassen verdachte waarbij hoger beroep is aangetekend hebben een gemiddelde doorlooptijd van 102 weken in het peiljaar 2008 (geen hoger beroep: 45 weken). Vergelijkbare zaken met een jeugdige verdachte hebben in datzelfde jaar een gemiddelde doorlooptijd van 73 weken (geen hoger beroep: 42 weken). Complexe zaken waarbij de verdachte een veelpleger is, hebben gemiddeld een kortere doorlooptijd dan zaken waarbij de verdachte geen veelpleger is. Het instellen van een gerechtelijk vooronderzoek en de behandeling van de strafzaak in de meervoudige kamer hebben juist een hogere doorlooptijd tot gevolg.
Evenals voor de resultaten van ketenlange doorlooptijden van standaardzaken, geldt dat de gemiddelde ketenlange doorlooptijd en de mediaan van complexe zaken in het peiljaar 2008 langer waren dan in het peiljaar 2005 (zowel volwassenen als jeugdigen).

Doorlooptijden per ketenpartner voor standaardzaken en complexe zaken

Wanneer de processen van de ketenpartners nader worden bestudeerd, valt op dat de individuele processtappen voor standaardzaken en complexe zaken veel overeenkomsten vertonen. Het eerder geconstateerde verschil in ketenlange doorlooptijden tussen beide categorieën zaken valt te verklaren doordat bij complexe zaken vaker tijdrovende processtappen worden doorlopen. In deze analyse kwamen de volgende tijdrovende processtappen naar voren:

- mislukte transactievoorstellen (volwassenen, standaardzaken: 13 weken),
- het aanmaken van de dagvaarding (standaardzaken en complexe zaken: 11 weken),
- de aanhouding van een zaak ter terechtzitting (standaardzaken en complexe zaken: 27 weken) en
- het afronden van een hoger beroep (complexe zaken: 65 weken).

De genoemde resultaten betreffen zaken met een volwassen verdachte in het peiljaar 2008. De resultaten voor het peiljaar 2005 schetsen een vergelijkbaar beeld.

Wanneer een onderscheid wordt gemaakt naar verplichte wachttijd, behandeltijd en transfertijd, blijkt dat het grootste deel van de doorlooptijd bestaat uit behandeltijd. Transfertijd en verplichte wachttijd blijken op een beperkt aantal punten in het strafproces een rol te spelen.

Normen over doorlooptijden

In het onderzoek naar strafzaken met een jeugdige verdachte is verder gebleken dat de metingen die in dit onderzoek zijn verricht wat betreft de cumulatieve Kalsbeeknormen overeenkwamen met eerdere metingen: geen van deze normen werd gerealiseerd. Wel wordt een aantal afgeleide Kalsbeeknormen gerealiseerd.

Blik op de toekomst

Sinds 2008 is binnen de strafrechtsketen een aantal veranderingen doorgevoerd of in ontwikkeling. Hierbij kan worden gedacht aan de invoering van nieuwe registratiesystemen (GPS, BVH), aan wijzigingen in de wetgeving en jurisprudentie (invoering van de strafbeschikkingen, Salduz-arrest) en aan veranderingen binnen de operationele processen (ZSM, programma Herontwerp keten strafrechtelijke handhaving). Deze veranderingen zullen zeer waarschijnlijk invloed hebben op de doorlooptijden binnen de strafrechtsketen. Om de invloed van deze en toekomstige veranderingen te kunnen monitoren, is het van belang om doorlooptijden structureel te meten. Zo kunnen bovendien eventuele knelpunten snel geïdentificeerd worden. De in dit onderzoek ontwikkelde methodiek biedt de mogelijkheid om deze structurele meting uit te voeren.

1 Inleiding

Dit hoofdstuk geeft een inleidende beschrijving van het onderzoek naar doorlooptijden van strafzaken, dat in het kader van het onderzoeksproject *Doorlooptijden in de Strafrechtsketen* is uitgevoerd. In de volgende paragrafen komen opeenvolgend de aanleiding voor het onderzoekproject, de doelstelling, de onderzoeksopzet en de relevantie van het onderzoek aan bod. De inleiding wordt afgesloten met een leeswijzer.

1.1 Aanleiding voor het onderzoeksproject

Goede en tijdige afhandeling van strafzaken is een belangrijke opdracht voor het Ministerie van Veiligheid en Justitie. In de internationale literatuur is de uitspraak 'justice delayed is justice denied' bekend. Om dit te kunnen bewerkstelligen moeten de primaire processen in de strafrechtsketen op orde zijn. Volgens verschillende onderzoeken gaat echter veel tijd verloren in wachttijden bij de behandeling van dossiers (Houthoff, Diederen, Toxopeus & Luursema, 2002; Ministerie van Justitie, 2001). Gesteld wordt dat lange doorlooptijden onwenselijk zijn, onder andere omdat zij tekort doen aan het gerechtvaardigde belang van slachtoffers van misdrijven en het recht van verdachten op berechting binnen een redelijke termijn. Bovendien, zo wordt verondersteld, verliest de straf aan effectiviteit naarmate er meer tijd verstrijkt sinds het delict werd gepleegd (Ministerie van Justitie, 2001). Ook kunnen belangen van slachtoffers negatief worden beïnvloed, bijvoorbeeld doordat bewijs verdwijnt, getuigen aan geloofwaardigheid verliezen en de kosten oplopen (Calvez, 2006). Met het oog daarop is het verkorten van de doorlooptijden in de strafrechtketen begin 2010 benoemd als een ketenomvattende Justitieprioriteit en als doelstelling opgenomen in het programma Herontwerp Keten Strafrechtelijke Handhaving, dat is geïnitieerd door het Directoraat-Generaal Rechtspleging en Rechtshandhaving (DGRR) van het Ministerie van Veiligheid en Justitie. De kabinetsdoelstelling richt zich specifiek op het verkorten van doorlooptijden van eenvoudige strafzaken, die ook wel standaardzaken worden genoemd.
Op dat moment was er nog weinig inzicht in doorloop-, wacht- en werktijd. Met name ketenlange doorlooptijden waren nog nauwelijks onderzocht. Om beter inzicht te verkrijgen in de aard en omvang van doorlooptijden is het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC) verzocht om nader onderzoek te doen naar de doorlooptijden van strafzaken. Dit onderzoek wordt hieronder het onderzoeksproject *Doorlooptijden in de Strafrechtsketen* genoemd.

1.2 Doelstelling

De doelstelling van het onderzoeksproject *Doorlooptijden in de strafrechtsketen* was het verkrijgen van inzicht in doorlooptijden van strafzaken en het ontwikkelen van een methodiek waarmee doorlooptijden in de strafrechtsketen kunnen worden berekend. De te ontwikkelen methodiek zou dusdanig flexibel moeten zijn dat diverse uitsplitsingen van doorlooptijden eenvoudig kunnen worden gemaakt. Zo richt het onderzoek zich op zowel ketenlange doorlooptijden als doorlooptijden per ketenpartner. Gezien de focus van het programma Herontwerp Keten Strafrechtelijke Handhaving op standaardzaken zijn de doorlooptijden hiervan specifiek onderwerp van onderzoek, en voor het volledige beeld worden ook doorlooptijden van de overige zaken (complexe zaken) geanalyseerd. Tevens wordt onderscheid gemaakt in doorlooptijden van zaken met een volwassen en met een

jeugdige verdachte, aangezien op termijn ook de jeugdketen aansluit bij het programma. Daarnaast was een specifiek doel van het onderzoek om bij het ontwikkelen van de methodiek aandacht te besteden aan interventies vanuit veiligheidshuizen, omdat deze een breder beeld geven van de doorlooptijden van zaken voordat zij het strafrechtelijk traject ingaan en nadat zij dit traject hebben verlaten. Bovendien zijn de veiligheidshuizen onder meer opgericht met als doel de doorlooptijden in de strafrechtsketen te verkorten. Ten slotte was een van de doelen om de doorlooptijden uit te splitsen naar werktijd (tijd waarin daadwerkelijk aan de zaak wordt gewerkt) en wachttijd (tijd waarin niet aan de zaak wordt gewerkt en waarin een dossier of document ligt te wachten om te worden behandeld).
Een belangrijke afbakening van het onderzoek betrof de periode waarover doorlooptijden werden berekend. Aan de ene kant zou deze periode zo recent mogelijk moeten zijn, gezien de relevantie van de resultaten. Aan de andere kant is het voor het geven van een volledig beeld met betrekking tot ketenlange doorlooptijden van belang dat zoveel mogelijk strafzaken al zijn afgerond. Vanwege deze laatste overweging bleek het onderzoeksjaar 2008 de meest recente keuze van peiljaar te zijn. Daarnaast is gekozen voor een tweede peiljaar om de mogelijkheid te ondervangen dat 2008 wellicht een atypisch jaar was, waardoor moeilijk algemenere conclusies kunnen worden getrokken. Het jaar 2005 is als tweede onderzoeksjaar gekozen, omdat voor dat jaar al het nodige onderzoek is verricht naar verschillende soorten strafzaken en hun gang door de strafrechtsketen.

In de loop van het onderzoek bleek dat een deel van de doelstelling moest worden aangepast. Allereerst bleek dat van de 41 veiligheidshuizen die Nederland kent, meer dan de helft pas in of na 2008 is opgericht. De veiligheidshuizen die wel al voor 2008 waren opgericht, zijn slechts één of enkele jaren voor 2008 opgericht en waren in het eerste jaar of in de eerste jaren van hun bestaan nog sterk in ontwikkeling. De informatie die in het eerste jaar of in de eerste jaren geregistreerd werd, is daarom niet representatief voor de huidige situatie. De veiligheidshuizen gebruikten bovendien verschillende manieren om hun werkprocessen te registreren, die vaak niet bruikbaar waren voor grootschalige verwerking. Om deze reden is besloten geen onderzoek te verrichten naar veiligheidshuizen.
Een tweede aanpassing betreft het verdiepend onderzoek naar de doorlooptijden van een aantal ketenpartners. Gezien de looptijd van het onderzoek was het niet mogelijk om verdiepende analyses uit te voeren voor alle ketenpartners en moest een selectie worden gemaakt. Vanuit het programma Herontwerp Keten Strafrechtelijke Handhaving is in de loop van het onderzoek de keuze bepaald op de politie, OM, de ZM, de 3RO en de RvdK, vanwege hun rol in het operationele gedeelte van het programma. Aangezien ten tijde van deze keuze al de nodige informatie bij andere ketenpartners was verzameld die relevante resultaten kon opleveren, is gekeken naar mogelijkheden om deze informatie toch te presenteren. Om deze reden worden ook resultaten gepresenteerd voor een gedeelte van de werkprocessen van Halt Nederland, het NIFP (Nederlands Instituut voor Forensische Psychiatrie en Psychologie) en het CJIB (Centraal Justitieel Incassobureau). Op basis van de reeds opgevraagde informatie bleek het eveneens mogelijk om te onderzoeken in hoeverre de resultaten van het onderzoek vergelijkbaar zijn met de voor jeugdzaken opgestelde Kalsbeeknormen. Dit onderzoeksdoel is daarom aan het onderzoek toegevoegd.
Ten slotte is het doel aangepast dat zich richtte op een onderscheid naar werk- en wachttijd. In de registratiesystemen van strafzaken bleek namelijk onvoldoende informatie beschikbaar te zijn met behulp waarvan een onderscheid naar werk- en wachttijd kan worden gemaakt. Om deze reden is voor een alternatief model gekozen om inzichtelijk te maken uit welke componenten de doorlooptijd bestaat. Dit alternatieve model bestaat uit een onderscheid naar transfertijden,

behandeltijden en verplichte wachttijd, en wordt verderop in dit rapport uitgebreid beschreven.

1.3 Onderzoeksopzet

In de vorige paragraaf is beschreven wat de (aangepaste) doelstellingen van het onderzoek zijn. In deze paragraaf wordt de onderzoeksopzet besproken. Allereerst wordt ingegaan op de onderzoeksvragen en vervolgens komen de gehanteerde definities aan bod.

1.3.1 Onderzoeksvragen

Zoals in paragraaf 1.2 werd aangegeven, is het doel van het onderzoeksproject *Doorlooptijden in de strafrechtsketen* enerzijds inzicht te verkrijgen in doorlooptijden van strafzaken die in 2005 en 2008 door het Openbaar Ministerie zijn afgerond en anderzijds een methodiek te ontwikkelen waarmee doorlooptijden in de strafrechtsketen in het algemeen kunnen worden berekend. Meer specifiek moet de methodiek ertoe leiden dat de volgende onderzoeksvragen beantwoord kunnen worden:

1. *Hoe kunnen ketenlange doorlooptijden van verschillende typen strafzaken gemeten worden?*

2. *Wat zijn de ketenlange doorlooptijden van verschillende typen strafzaken?*

3. *Hoe kunnen doorlooptijden van verschillende typen strafzaken per partner in de strafrechtsketen gemeten worden?*

4. *Wat zijn de doorlooptijden van verschillende typen strafzaken per partner in de strafrechtsketen?*

5. *In hoeverre kunnen de gevonden doorlooptijden worden onderverdeeld in behandeltijd, transfertijd en verplichte wachttijd?*

6. *In hoeverre zijn de resultaten die worden verkregen door de beantwoording van voorgaande onderzoeksvragen vergelijkbaar met de resultaten van eerder uitgevoerd onderzoek naar doorlooptijden in de strafrechtsketen?*

De in de onderzoeksvragen genoemde verschillende typen strafzaken betreffen een uitsplitsing naar standaardzaken en complexe zaken en naar volwassen en jeugdige verdachten. Het onderzoek naar doorlooptijden richt zich op alle strafzaken die over geheel 2005 en geheel 2008 door het OM zijn afgehandeld. Onder afhandelingen van het OM vallen in deze rapportage sepots, transacties en dagvaardingen. Dit betekent dat ook wordt ingegaan op zaken die voor de rechter komen. Hoewel de doorlooptijden van misdrijven centraal staan, zullen ook enkele analyses gedaan worden op strafzaken die betrekking hebben op overtredingen. Sinds 2008 zijn

verschillende veranderingen opgetreden, die invloed op de doorlooptijden kunnen hebben gehad. In de discussie wordt hier verder op ingegaan (zie hoofdstuk 11).
De tenuitvoerlegging van sancties wordt in dit onderzoek grotendeels buiten beschouwing gelaten.[1] De keten loopt daarom, grofweg, van het moment van instroom bij de politie tot het moment van uitstroom bij de ZM (indien de verdachte gedagvaard is) of het OM (indien het OM de zaak heeft afgerond).

1.3.2 Definities

In deze paragraaf worden de belangrijkste concepten uit de onderzoeksvragen gedefinieerd.

- *Strafrechtsketen*

In dit onderzoek worden de werkprocessen binnen de strafrechtsketen aangegeven met de term strafrechtsketen of keten, wat een lineair werkproces suggereert. Strikt genomen is het gebruik van de term keten niet helemaal terecht, omdat een aantal organisaties (zoals de 3RO en het NIFP) aan een strafzaak kunnen werken waar tegelijkertijd de politie en het OM aan werken. Ook bij de uitvoering zijn dergelijke parallelle processen waar te nemen, bijvoorbeeld als een vonnis uit meerdere straffen bestaat. Toch blijven we de term keten wel gebruiken, omdat er een volgtijdigheid bestaat bij de actoren politie, OM en ZM en omdat dit een gangbare term is wanneer gesproken wordt over strafprocessen.
Het concept *strafrechtsketen* wordt afgebakend door de datum van instroom van een zaak in de keten en de datum van uitstroom van een zaak uit de keten. De in- en uitstroomdatums zijn niet voor alle zaken hetzelfde. De datum van instroom is:

- voor misdrijfzaken en voor een deel van de overtredingszaken de datum van het eerste verhoor bij de politie;
- voor veel overtredingen het eerstvolgende datumveld, omdat de datum van het eerste verhoor niet bekend was.

De datum van uitstroom is:

- voor sepots de datum dat het OM besluit tot een sepot over te gaan;
- voor transacties de datum dat het CJIB of de RvdK de opdracht krijgt tot uitvoering van de transactie;
- voor gedagvaarde zaken die niet leiden tot een straf de datum van het onherroepelijk worden van het vonnis;
- voor gedagvaarde zaken die wel leiden tot een straf de datum van aanmelding bij de uitvoeringsorganisatie (CJIB, 3RO).

Zie voor meer uitleg over deze definitie paragraaf 3.3.

- *Ketenlange doorlooptijd*

De ketenlange doorlooptijd van een strafzaak, waarbij meerdere actoren betrokken kunnen zijn, wordt in dit onderzoek als volgt gedefinieerd:

[1] Het werkproces van de boetevonnissen wordt, gezien de omvang van deze groep, wel apart beschreven, maar vormt geen onderdeel van de ketenlange doorlooptijden.

ketenlange doorlooptijd =
(datum van uitstroom uit de keten) –
(datum van instroom in de keten)

- *Doorlooptijd per ketenpartner*

De doorlooptijd per ketenpartner wordt opgesplitst in verschillende stappen in de werkprocessen van ketenpartners. Een stap in het werkproces van een ketenpartner wordt als volgt gedefinieerd.

doorlooptijd per stap in het werkproces van een ketenpartner =
(datum van uitstroom uit de processtap) –
(datum van instroom in de processtap)

- *Behandeltijd, transfertijd en verplichte wachttijd*

De doorlooptijd wordt onderverdeeld in behandeltijd, transfertijd en verplichte wachttijd. *Verplichte wachttijd* wordt gezien als wachttijd die wegens wettelijke bepalingen of andere voorgeschreven (voor de ketenpartner onvermijdelijke) bepalingen in acht moet worden genomen. De *transfertijd* omvat de tijd die verstrijkt als een zaak onderweg is van de ene ketenpartner naar de andere en de *behandeltijd* is de tijd waarin een zaak bij een ketenpartner staat ingeschreven, en waarbij er ook aan de zaak gewerkt kan worden. Een uitgebreidere beschrijving van de operationalisering van verplichte wachttijd, behandeltijd en transfertijd is te vinden in paragraaf 3.4.1.

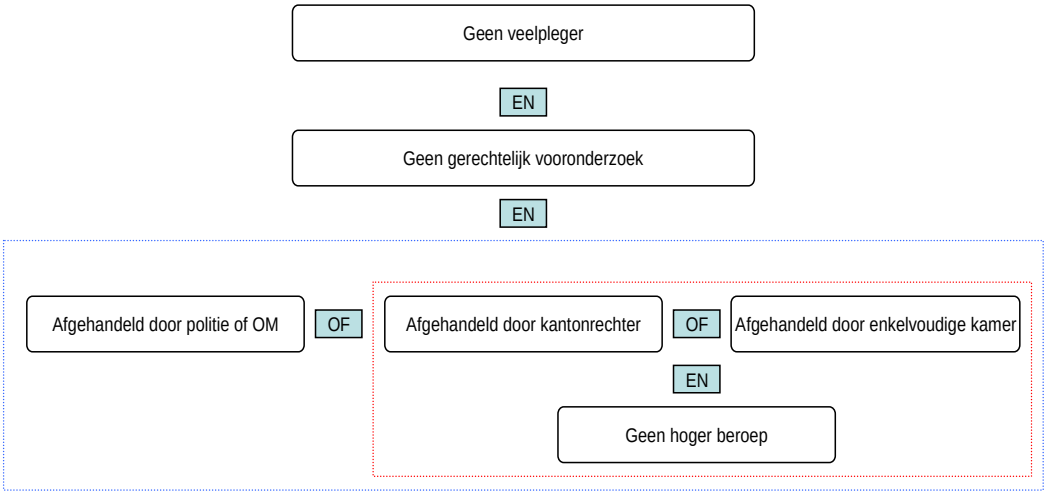
- *Standaardzaken*

Tijdens de startconferentie van het programma Herontwerp Keten Strafrechtelijke Handhaving[2] is een eerste definitie van *standaardzaken* vastgesteld. Volgens deze definitie zijn standaardzaken strafzaken van veel voorkomende delicten met een relatief massaal karakter en een vaste procedure voor afhandeling. Er vindt geen individuele intake plaats en het (opsporings)onderzoek is afgerond als de zaak bij het OM binnenkomt. Voor deze strafzaken geldt dat er geen bijzondere opsporingshandeling heeft plaatsgevonden en er geen sprake is van de dadercategorie veelplegers. Het gaat om zaken die zowel door het OM als door de rechter kunnen worden behandeld. Onder deze categorie vallen de meeste OM-afdoeningen, en kantonrechter en de meeste enkelvoudig door de rechter (politierechter en kinderrechter) te behandelen zaken (Ministerie van Veiligheid en Justitie, 2010).
Gedurende de uitvoering van het onderzoeksproject is gebleken dat de voorwaarden dat geen individuele intake plaatsvindt, het (opsporings)onderzoek is afgerond als de zaak bij het OM binnenkomt en dat er geen bijzondere opsporingshandeling heeft plaatsgevonden niet kunnen worden geoperationaliseerd, omdat in de beschikbare registratiesystemen deze informatie niet wordt geregistreerd. Besloten is deze voorwaarden in dit deelonderzoek buiten de definitie van standaardzaken te laten. Als aanvullende voorwaarde is toegevoegd dat er geen gerechtelijk vooronderzoek (GVO) heeft plaatsgevonden, omdat het OM dit zelf ook doet in haar onderzoek naar standaardzaken. Bovendien ligt het in de rede dat GVO's vooral worden gevorderd voor ernstigere zaken en niet voor standaardzaken, omdat de Rechter-Commissaris

[2] Deze startconferentie vond plaats op 21 september 2010 in Den Haag.

(RC) tijdens een GVO toestemming geeft voor het inzetten van ingrijpendere opsporingsbevoegdheden.
In figuur 1.1 wordt de in dit onderzoek uiteindelijk gehanteerde definitie van standaardzaken gepresenteerd.

Figuur 1.1 Schematische weergave van de definitie van standaardzaken.

De verschillende onderdelen van de definitie uit figuur 1.1 worden hieronder in detail besproken.

- *Geen veelpleger*. In de Monitor Veelplegers 2010 van het WODC geven Tollenaar en Van der Laan (2010) een uitgebreide definitie van volwassen veelplegers:

  > *"Iemand van achttien jaar of ouder die over een periode van vijf jaren – waarvan het peiljaar het laatste jaar vormt – meer dan tien processen-verbaal tegen zich zag opgemaakt, waarvan ten minste één in het peiljaar. Het peiljaar is het jaar waarin hij of zij als [veelpleger] is aangemerkt."*

  Tollenaar en Van der Laan vullen deze definitie aan door te stellen dat een veelpleger minimaal één van de processen-verbaal tegen zich zag opmaken toen hij achttien jaar of ouder was. In dit onderzoek wordt voor de aansluiting bij andere onderzoeken deze definitie aangehouden.

- *Geen GVO.* Een GVO is een strafrechtelijk onderzoek waarbij een RC inhoudelijk betrokken is (Mevis, 2009; Openbaar Ministerie, 2010a).

- *Behandeld door de politie.* De politie mag zelf zaken afdoen middels een transactie (De Heer-De Lange & Kalidien, 2010). Een voorbeeld van een zaak die de politie zelf kan afdoen is een zaak waarbij een persoon die naar zijn identiteitsgegevens wordt gevraagd een valse naam of een vals adres opgeeft (Openbaar Ministerie, 2010b). De politietransactie is wettelijk geregeld (zie art. 3 Transactiebesluit 1994 en Openbaar Ministerie, 2010b). Daarnaast kan de politie in de praktijk ook zaken met een verdachte seponeren. Dit is niet wettelijk geregeld (De Heer-De Lange & Kalidien, 2010) en komt er eenvoudigweg op neer dat de politie de zaak niet overdraagt aan het OM. Redenen voor een politiesepot kunnen zijn de

geringe ernst van het gepleegde feit en/of omstandigheden die vervolging een minder geschikte reactie op het gepleegde feit maken.

- *Behandeld door de officier van justitie (OvJ; OM).* De OvJ kan op verschillende manieren een strafzaak zelf afhandelen: door het seponeren van de strafzaak, door het aanbieden van een transactie (schikking) aan de verdachte en door het uitbrengen van een dagvaarding (vervolgen) (Openbaar Ministerie, 2011a). Een technisch sepot kan volgen indien uit onderzoek is gebleken dat vervolging waarschijnlijk niet tot een veroordeling zal leiden. Een beleidssepot kan volgen indien de vervolging niet adequaat of wenselijk is (Openbaar Ministerie, 2011b). Sinds kort geeft de 'Wet tot Wijziging van het Wetboek van Strafrecht, het Wetboek van Strafvordering en enige andere wetten in verband met de buitengerechtelijke afdoening van strafbare feiten' (ofwel de Wet OM-afdoening) het OM de mogelijkheid misdrijven waarop maximaal zes jaar gevangenisstraf staat en overtredingen buiten de rechter om af te doen (art. 257a lid 1 Sv). Tijdens de onderzochte jaren zijn echter nog slechts weinig strafbeschikkingen op basis van deze wet uitgevaardigd door het OM.

- *Behandeld door de kantonrechter*. Binnen de sector kanton worden kantonzaken in enkelvoudige kamers behandeld (artikel 47 lid 1 van de Wet op de Rechterlijke Organisatie). De kantonrechter behandelt overtredingen op het gebied van strafrecht, maar behandelt ook zaken ook op het gebied van civiel recht en bestuursrecht (De Heer-De Lange & Kalidien, 2010).

- *Enkelvoudige kamer.* Zaken die door de enkelvoudige kamer worden behandeld, kunnen bij de politierechter worden aangebracht indien het een volwassen verdachte betreft en bij de kinderrechter indien het een jeugdige verdachte betreft.
    - *Behandeld door de politierechter*. De politierechter, een alleensprekende rechter in de enkelvoudige kamer, neemt zaken in behandeling die eenvoudig zijn (artikel 51 lid 2 RO). De politierechter is niet bevoegd tot het opleggen van een gevangenisstraf van meer dan één jaar (artikel 369 Wetboek van Strafvordering).
    - *Behandeld door de kinderrechter.* Degene die zitting heeft in een enkelvoudige kamer voor kinderzaken draagt de titel van kinderrechter (artikel 53 lid 2 RO). De kinderrechter in de enkelvoudige kamer mag geen vrijheidsstraf langer dan 6 maanden of een maatregel tot Plaatsing in een Inrichting voor Jeugdigen (PIJ-maatregel) opleggen.

- *Geen hoger beroep ingesteld*. Partijen kunnen in hoger beroep gaan tegen een vonnis in eerste aanleg. De Wet Stroomlijnen Hoger Beroep bepaalt dat voor overtredingen die de rechter heeft bestraft met een geldboete van maximaal 50 euro geen hoger beroep kan worden ingesteld. Voor overtredingen en lichte misdrijven waarvoor de rechter een geldboete van maximaal 500 euro heeft opgelegd moet aan het gerechtshof toestemming worden gevraagd om in hoger beroep te mogen gaan (het zogenaamde appèlverlof) (De Heer–De Lange & Kalidien, 2010).

Uit bovenstaande voorwaarden kan worden afgeleid dat zaken waarbij voorlopige hechtenis is toegepast niet buiten het deelonderzoek naar standaardzaken worden gelaten. Voorlopige hechtenis is namelijk ook mogelijk voor eenvoudige zaken als winkeldiefstal, vernieling en bedreiging. Overigens zullen verdachten van

eenvoudige zaken in de praktijk in het overgrote deel van de gevallen niet lang in voorlopige hechtenis verblijven.

- *Complexe zaken*

Complexe zaken worden binnen dit onderzoeksproject gedefinieerd als strafzaken die niet voldoen aan de criteria voor een standaardzaak. Dit betekent dat strafzaken die zijn behandeld door de meervoudige kamer, waar door drie rechters recht wordt gesproken over ernstige of ingewikkelde zaken, complexe zaken zijn. Zaken die door de meervoudige economische kamer en militaire meervoudige kamer zijn behandeld, worden vanwege hun bijzondere aard in dit onderzoek buiten beschouwing gelaten. De categorie 'meervoudige kamer' omvat echter wel alle zaken die door de kinderrechter zijn behandeld en waarbij de jeugdige verdachte volgens het volwassenenstrafrecht is berecht. Ook zaken die door de politie, het OM, de kantonrechter of de enkelvoudige kamer zijn behandeld en waarbij de verdachte een veelpleger is, waarbij een GVO is gevorderd en/of waarbij hoger beroep is ingesteld tegen de uitspraak in eerste aanleg, worden gedefinieerd als complexe zaken. De gegevensverzameling voor het onderzoek naar doorlooptijden is dusdanig flexibel opgezet, dat ook alternatieve definities van standaardzaken en complexe zaken kunnen worden doorgerekend.

- *Jeugdige verdachte*

Een jeugdige verdachte wordt gedefinieerd als een verdachte die tijdens het plegen van het strafbare feit jonger dan achttien jaar was. Een aanname binnen dit onderzoek is dat strafzaken waarbij de verdachte niet volwassen is, maar wel volgens het volwassenenstrafrecht wordt beoordeeld, dusdanig ernstig zijn dat zij niet tot de standaardzaken worden gerekend, maar tot de complexe zaken met een volwassen verdachte.

- *Volwassen verdachte*

Een volwassen verdachte wordt gedefinieerd als een verdachte die niet als jeugdige verdachte wordt aangemerkt. Dit betekent dat het om een verdachte gaat die tijdens het plegen van het strafbare feit achttien jaar of ouder was.

1.4 Relevantie

In dit onderzoek wordt een methodiek ontwikkeld om doorlooptijden te kunnen bepalen. De toegevoegde waarde van dit onderzoek ten opzichte van eerder uitgevoerd onderzoek naar doorlooptijden in de strafrechtsketen is allereerst dat het zich richt op doorlooptijden in de gehele strafrechtsketen als op specifieke onderdelen hiervan. Hierdoor wordt inzicht verkregen in zowel ketenlange doorlooptijden als doorlooptijden per ketenpartner van alle strafzaken in de peiljaren. Zowel zaken met volwassen verdachten als zaken met jeugdige verdachten worden onderzocht. Een andere meerwaarde van dit onderzoek is dat doorlooptijden op zaaksniveau worden berekend en niet op geaggregeerd niveau. Hierdoor kunnen data uit een groot aantal registratiesystemen worden gehaald en samengevoegd in een flexibel analysebestand, waardoor allerlei gewenste uitsplitsingen zijn te maken, waaronder het bepalen van ketenlange doorlooptijden en doorlooptijden per ketenpartner, het onderscheiden van strafzaken met een volwassen of jeugdige verdachte, verschillende typen delicten et cetera. Een dergelijke grootschalige dataverzameling en samenvoeging op het microniveau van strafzaken is nog niet eerder uitgevoerd. De methodiek die wordt ontwikkeld om de

resultaten voor dit onderzoek te verkrijgen, is bovendien relatief eenvoudig te hergebruiken voor vervolgonderzoek zoals structurele monitoring van doorlooptijden en verdiepende analyses.

1.5 Leeswijzer

Het vervolg van dit rapport is als volgt opgebouwd. In hoofdstuk 2 wordt een overzicht gegeven van de bestaande literatuur over werk-, wacht- en doorlooptijden van strafzaken met jeugdige en volwassen verdachten. In hoofdstuk 3 wordt aandacht besteed aan de methodologie van dit onderzoek, waarbij de dataverzameling, de gebruikte databronnen, de dataverzameling, de databewerking en de berekening van doorlooptijden aan bod komen. In hoofdstuk 4 tot en met 10 worden de resultaten weergegeven, die zijn opgesplitst in twee delen, namelijk een eerste deel voor zaken met een volwassen verdachte (hoofdstuk 4 tot en met 6) en een tweede deel voor zaken met een jeugdige verdachte (hoofdstuk 7 tot en met 10). Vervolgens worden in hoofdstuk 11 de conclusies van het onderzoek gepresenteerd, waarna een korte discussie van de onderzoeksresultaten volgt. In een aantal bijlagen worden (technische) details van het onderzoek verder uitgewerkt.

2 Literatuur

In dit hoofdstuk worden kort de inzichten gebundeld die beschreven zijn in de reeds bestaande literatuur over doorlooptijden in de strafrechtsketen. Allereerst wordt ingegaan op een conceptueel kader voor onderzoek naar doorlooptijden. Vervolgens wordt een aantal bevindingen van onderzoeken naar doorlooptijden in de strafrechtsketen voor volwassenen beschreven, waarna wordt ingegaan op inzichten in doorlooptijden van jeugdzaken.

2.1 Conceptueel kader

In deze paragraaf worden relevante concepten beschreven die zijn afgeleid uit verschillende theorieën en theoretische kaders.

Systeemkunde

In een onderzoek naar doorlooptijden van civiele procedures geeft Eshuis (2007) aan dat een conceptueel kader voor onderzoek naar doorlooptijden kan worden ontleend aan de systeemkunde en aan systeemkunde-concepten die het functioneren van organisaties betreffen. Ook voor onderzoek naar doorlooptijden in strafrechtelijke procedures zijn systeemkunde-concepten bruikbaar. Vanuit de systeemkunde leidt Eshuis de volgende uitgangspunten af:

- "De duur (doorlooptijd) van een gerechtelijke procedure wordt gezien als de resultante van de interacties van de betrokken actoren, binnen een institutionele context, onder formele regels en procedures en informele normen.
- Binnen de doorlooptijd van een gerechtelijke procedure kan onderscheid worden gemaakt tussen de tijd die gemoeid is met de 'bewerking' van de zaak en de tijd waarin niets gebeurt (wachttijd). In gerechtelijke procedures is de bewerkingstijd slechts een fractie van de doorlooptijd; versnelling moet vooral worden gezocht in verkorting van wachttijd." (Eshuis, 2007, p. 35).

Logistiek: Operations management, workflow management en wachtrijtheorie

Naast de inzichten over doorlooptijden die kunnen worden ontleend uit de systeemkunde-concepten kunnen inzichten worden ontleend aan theoretische kaders uit de deelgebieden van organisatiewetenschappen (logistiek). Binnen de kaders van logistiek en *operations management* wordt veel aandacht besteed aan de relaties tussen de voorraad, de verwerkingscapaciteit en de doorlooptijd. Organisaties worden vanuit een technische, overwegend kwantitatieve invalshoek beschouwd als doelgerichte, rationele, mechanisch functionerende systemen (Eshuis, 2007).

Onder de relevante logistieke theorieën vallen ook theorieën over *workflow management*. *Workflow management* is (de optimalisering van) de beheersing van werkstromen, ofwel van de beweging van informatie, vaak met geautomatiseerde middelen. *Workflow systems* worden gebruikt om werkstromen te reguleren. Het belangrijkste doel van een *workflow system* is het omgaan met zaken. Elke zaak heeft een unieke identiteit en een beperkte maximale duur. Na het moment van uitstroom uit de strafrechtsketen wordt een strafzaak afgesloten en verdwijnt deze uit de keten. Tussen het moment van instroom in en het moment van uitstroom uit

de keten heeft de zaak altijd een bepaalde status: (1) de waarde van de relevante zaaksattributen, (2) de voorwaarden waaraan wordt voldaan en (3) de inhoud van de zaak. Een zaak kan meerdere attributen hebben, die gebruikt worden om met de zaak om te kunnen gaan. Om te weten wat de voortgang van een zaak is, moet gekeken worden naar de voorwaarden waaraan voldaan wordt. De inhoud van de zaak wordt niet in het *workflow system* vastgelegd (behalve voor zover dit attributen en voorwaarden betreft), maar in documenten, bestanden, archieven en *databases*.
Workflows worden gestructureerd aan de hand van taken. De levensduur van een zaak wordt bepaald door het proces. De route die een zaak aflegt tijdens de 'levenscyclus' bepaalt welke taken uitgevoerd moeten worden en in welke volgorde (opeenvolgend, parallel, selectief of herhalend) (Van der Aalst & Van Hee, 2004).

Tegenover de primair technische invalshoek van theorieën over *workflow management* kunnen benaderingen worden gezet die de mens in organisatorische context centraal stellen, waaronder de *local legal culture* van Church (1987). Church stelt dat de lokale cultuur bepaald wordt door wederzijdse verwachtingen en interactiepatronen tussen de professionele beroepsgroepen en de aandacht die bestaat voor doorlooptijden. De interactiepatronen worden bepaald door opvattingen over wat korte en lange doorlooptijden zijn (Eshuis, 2007).

Ook de wachtrijtheorie is ontleend aan de logistiek. Binnen de wachtrijtheorie spelen de concepten werktijd en wachttijd een belangrijke rol. Werktijd is de tijd die gemoeid is met de 'bewerking' van de zaak. De werktijd wordt onderbroken door de wachttijd: de tijd dat een zaak ergens ligt te wachten om (verder) te worden behandeld, ofwel de tijd waarin niets gebeurt. De wachttijd kan worden opgesplitst in assemblagewachttijd (tijd die gemoeid is met het wachten op ontbrekende onderdelen) en loketwachttijd (tijd die gemoeid is met het wachten op voorgangers) (Eshuis, 2007).
In de wachtrijtheorie wordt ingegaan op de relatie tussen de voorraad onderhanden werk binnen een productiesysteem en de doorlooptijd. Wanneer de instroom en uitstroom in een productiesysteem gelijk blijft is er een perfecte lineaire samenhang tussen beide. Deze samenhang wordt weergegeven met de formule: voorraad onderhanden werk = instroomfrequentie x doorlooptijd (Eshuis, 2007).

Beïnvloedende factoren voor doorlooptijd

Vanuit de hierboven beschreven theorieën en een aantal andere theorieën die Eshuis (2007, p. 66) heeft onderzocht, leidt hij een aantal factoren af die invloed kunnen hebben op de doorlooptijd van gerechtelijke procedures:

1. "De duur van een procedure wordt bepaald door de hoeveelheid bewerkingen, de aard van de bewerkingen en de wijze waarop de bewerkingen in tijd plaatsvinden (in serie, parallel);
2. De duur van de procedure (gegeven aantal, aard en volgorde van bewerkingen) wordt bepaald door de mate waarin bewerkingen binnen de geldende termijnen plaatsvinden;
3. Het voorraadniveau (ten opzichte van instroom en verwerkingscapaciteit) bepaalt hoe snel zaken kunnen doorstromen;
4. Gedrag van professionals (met inbegrip van informele normen en verwachtingen die aan dit gedrag ten grondslag liggen) bepaalt in hoeverre de minimale procesduur wordt gerealiseerd" (Eshuis, 2007, p. 66, zie ook Van der Aalst & Van Hee, 2004).

Deze factoren betreffen de factoren die direct de doorlooptijd van het proces beïnvloeden. Daarbuiten zijn ook andere factoren denkbaar, die een meer indirecte invloed hebben, zoals het toewijzen van prioriteit aan bepaalde typen strafzaken.

In het onderzoeksproject *Doorlooptijden in de Strafrechtsketen* worden de hierboven genoemde concepten nadrukkelijk gebruikt voor de modellering van de werkprocessen binnen de strafrechtsketen. Een zaak kan 'instromen' en 'uitstromen' bij een ketenpartner, en indien een zaak uitstroomt bij de laatste ketenpartner, is de zaak afgedaan. Hoewel parallelle processen binnen de keten wel voorkomen, worden deze niet expliciet gemodelleerd.

2.2 Onderzoek naar doorlooptijden in de strafrechtsketen voor volwassenen

Deze paragraaf biedt een kort overzicht van eerder uitgevoerd onderzoek naar doorlooptijden in de strafrechtsketen voor verdachten en veroordeelden die volwassen zijn. Allereerst wordt ingegaan op onderzoek naar doorlooptijden dat binnen Nederland is uitgevoerd, waarna ook het onderzoek dat buiten Nederland is uitgevoerd beschreven wordt. Ten slotte wordt in deze paragraaf ingegaan op normen voor redelijke doorlooptijden. In paragraaf 2.3 wordt verder ingegaan op het onderzoek naar zaken met een jeugdige verdachte of veroordeelde.

2.2.1 Onderzoek naar doorlooptijden binnen Nederland

In de nota Criminaliteitsbeheersing uit 2001 wordt geconstateerd dat de strafzaken die in de justitieketen terechtkomen vaak een lange doorlooptijd hebben. Gesteld wordt dat de in het jaar 1999 bij de politierechter aangebrachte misdrijven gemiddeld 218 dagen (31 weken) doorlooptijd hadden. Daarnaast wordt geconcludeerd dat bij geen enkel type rechter de strafzaken in de jaren 1985, 1990, 1995, 1996, 1997, 1998 en 1999 gemiddeld in minder dan 200 dagen (29 weken) werden afgerond. Bovenstaande cijfers betreffen de tijd die verloopt tussen de inschrijving bij het arrondissementsparket (OM) en de datum waarop het vonnis onherroepelijk is geworden. Hierbij moet de tijd die verloopt tijdens het opsporingsonderzoek door de politie en de tijd die verloopt tussen het wijzen van het vonnis en de aanvang van de executie nog worden opgeteld (Ministerie van Justitie, 2001).
Houthoff et al. stellen dat de in het jaar 2000 bij de kantonrechter aangebrachte overtredingen gemiddeld 349 dagen (50 weken) doorlooptijd hadden in de periode van eerste verhoor bij de politie tot aan de datum van de tenuitvoerlegging van de straf. De gemiddelde doorlooptijd voor de bij de politierechter in het jaar 2000 aangebrachte misdrijven was volgens deze onderzoekers 301 dagen (43 weken).
Naast bovengenoemde onderzoeken geven ook cijferoverzichten van arrondissementsparketten inzicht in doorlooptijden. Tevens geeft de Raad voor de Rechtspraak ([RvdR]; 2009) in haar jaarverslag aan dat verkorting van de doorlooptijd hoog op de agenda van de Rechtspraak staat.

Uit onderzoek naar werk- en wachttijden bij zaken met een volwassen verdachte is gebleken dat een groot deel van de doorlooptijd van een zaak wordt gevormd door wachttijd (Houthoff et al., 2002; Ministerie van Justitie, 2001). Ook in ander onderzoek, dat zich niet specifiek richt op volwassenen, wordt gesteld dat meer dan 90 procent van de doorlooptijd in strafzaken uit wachttijd bestaat (Ministerie van Justitie, 2001). Die wachttijden zijn deels het gevolg van regelgeving en grotendeels het gevolg van gevoerd beleid en van 'filevorming' in de keten. Uit onderzoek is gebleken dat slechts een deel van de wachttijd voortvloeit uit wettelijk voorgeschreven termijnen.

2.2.2 Onderzoek naar doorlooptijden buiten Nederland

Ook buiten Nederland is onderzoek uitgevoerd naar doorlooptijden. Uit onderzoek van Fabri en Langbroek (2003) voor de European Commission for the Efficiency of Justice (CEPEJ), een organisatie die mede is opgericht door de Raad van Europa, bleek dat veel Europese landen wel hun aandacht richten op het meten van doorlooptijden, maar hier nog niet of onvoldoende in voorzien. Ook werd gesteld dat binnen Europa nog nauwelijks empirisch onderzoek is verricht naar doorlooptijdverkorting. CEPEJ probeert hier verandering in te brengen.
Recentelijk heeft Velicogna (2011) voor CEPEJ in samenwerking met de Steering Group of the SATURN Centre for judicial time management (CEPEJ-SATURN) onderzoek uitgevoerd naar de lengte van juridische procedures in Europese landen. Hieruit bleek dat de gemiddelde doorlooptijd van diefstaldelicten bij de rechtbank in eerste aanleg in het jaar 2008[3] 35 dagen (5 weken) bedroeg (p. 207). Deze doorlooptijd betreft de tijd die verloopt tussen de eerste rolzitting bij de rechtbank en het vonnis. De tijd die verloopt tussen het moment van het eerste delict en de eerste rolzitting wordt niet in beschouwing genomen. Volgens de auteurs van het rapport was de gemiddelde doorlooptijd van diefstaldelicten in tweede aanleg 231 dagen (33 weken). De gemiddelde doorlooptijd van het delict moord in eerste aanleg in 2008 bedroeg 105 dagen; in tweede aanleg was dit evenals bij diefstaldelicten 231 dagen. Cijfers over doorlooptijden bij de Hoge Raad worden voor Nederland niet weergegeven. Ook worden geen algemene cijfers gepresenteerd over de doorlooptijden van alle typen delicten of over andere typen delicten dan diefstal en moord (Velicogna, 2011).
Wanneer de doorlooptijden van het Nederlandse gerechtssysteem worden vergeleken met andere landen, zijn deze in sommige gevallen langer en in sommige gevallen korter. Van veel landen zijn geen gegevens over doorlooptijden beschikbaar, waardoor geen vergelijking kan worden gemaakt. Bovendien geven de auteurs van het rapport aan dat het van belang is bij de vergelijking van gegevens van verschillende landen rekening te houden met de bijzonderheden van de juridische systemen, die wellicht verschillen zouden kunnen verklaren (bijvoorbeeld verschillende juridische regelingen, de organisatie van de ZM en het gebruik van statistische hulpmiddelen om systemen te evalueren) (Velicogna, 2011). De auteurs beschrijven zelf geen vergelijking tussen landen.

In overzichten van Amerikaanse onderzoeken naar doorlooptijden, worden verschillende factoren genoemd die feitelijk met de doorlooptijd van gerechtelijke procedures bleken samen te hangen. Eshuis (2007, p. 30-31) beschrijft deze als volgt:

- Het aantal zaken dat voor de rechter wordt gebracht en de aard van die zaken blijkt niet of nauwelijks een verklaring te bieden voor verschillen in doorlooptijd tussen rechtbanken (Church, 1978; Goerdt, 1989).
- Uit verschillende onderzoeken blijkt dat verschillen in de organisatie en in werkwijzen van rechtbanken een belangrijke factor zijn bij de interpretatie van doorlooptijden. De resultaten van verschillende onderzoeken spreken elkaar echter tegen wanneer bepaalde beheersingsmethoden worden vergeleken (o.a. Church, 1978; Goerdt, 1987).
- Een aantal onderzoeken heeft een verband aangetoond tussen de capaciteit van rechtbanken en de doorlooptijd (o.a. Church, 1978; Hanson, 2001). De definiëring van capaciteit en doorlooptijd verschilt echter tussen onderzoeken.

[3] In het rapport wordt niet beschreven op basis waarvan dit peiljaar is bepaald (bijvoorbeeld op basis van alle zaken die in 2008 zijn ingestroomd bij rechtbanken).

- Church (1978) stelt dat verschillen in doorlooptijden tussen rechtbanken worden veroorzaakt door verschillen in de lokale rechtscultuur. Deze verklaring richt zich op ingesleten interactiepatronen en het belang dat rechters en advocaten hechten aan snelle procedures (Church, 1978).

2.2.3 Normen voor redelijke doorlooptijden

In deze paragraaf wordt aandacht besteed aan bepalingen over de voortgang van strafzaken in het strafproces. In het Wetboek van Strafvordering is regelmatig te lezen dat de betrokken persoon of instantie vanuit het strafrecht, bijvoorbeeld de rechter, 'zo spoedig mogelijk beslist'. Naast deze algemene term, worden in de artikelen 180 Sv., 242 Sv. (en verder) en 36 Sv. meer specifieke termen gebruikt (Mevis, 2009).

- In artikel 180 Sv is bepaald dat de RC waakt tegen nodeloze vertraging. Hiertoe kan de RC onder andere bevelen het opsporingsonderzoek te beëindigen (onmiddellijk of op termijn).
- De artikelen 167 en 242 Sv bepalen dat de OvJ na afloop van het voorbereidend onderzoek beslist wat er verder met de strafzaak moet gebeuren. Wanneer voorlopige hechtenis is toegepast of een GVO is gevorderd, geldt een termijn van twee maanden voor deze beslissing, waarbij verlenging mogelijk is.
- In artikel 36 Sv is bepaald dat de verdachte aan de rechtbank een beschikking kan vragen met daarin een verklaring dat de strafzaak is geëindigd. Dit kan bijvoorbeeld wanneer het OM een zaak lang laat liggen en geen vervolgingsbeslissing neemt in de hoop dat er nog nieuw bewijs naar boven komt (Mevis, 2009).

Eshuis (2007) stelt dat in de literatuur over de doorlooptijd van gerechtelijke procedures veel nadruk wordt gelegd op de bewaking van voortgang van zaken en op het opstellen van normen en het meten en monitoren van doorlooptijden (zie o.a. Goerdt, 1987 en Ostrom & Hanson, 1999). Terwijl wettelijke bepalingen zich slechts in algemene bewoordingen uiten over de lengte van doorlooptijden, is er een trend zichtbaar, waarbij concretere en beter meetbare normen voor de geaccepteerde lengte van een strafzaak worden opgesteld. In een rapport van Calvez (2006) voor CEPEJ wordt ingegaan op normen voor de redelijkheid van de lengte van strafzaken voor bepaalde typen delicten binnen de grenzen van artikel 6 lid 1 van het Europees Verdrag tot bescherming van de Rechten van de Mens en de fundamentele vrijheden (EVRM). Artikel 6 lid 1 EVRM bepaalt het recht op een eerlijk proces en stelt onder andere dat bij het bepalen van de gegrondheid van een tegen iemand ingestelde vervolging een ieder recht heeft op een eerlijke en openbare behandeling van zijn zaak binnen een redelijke termijn. Het CEPEJ-rapport gaat verder in op de redelijke termijn. Allereerst wordt gesteld dat het startmoment van de termijn die wordt gebruikt om de redelijkheid te meten de datum is waarop de verdachte gearresteerd is, de datum waarop hem of haar een feit ten laste is gelegd of de datum waarop het voorbereidend onderzoek is begonnen. Het einde van de termijn wordt bepaald door de datum waarop een definitieve beoordeling is gegeven over de tenlastelegging of de datum waarop de vervolgingsinstantie (lees: het OM) een beslissing heeft genomen of de datum waarop deze besluit de zaak te seponeren (Calvez, 2006).
Hoewel iedere zaak apart bekeken moet worden, wordt in het rapport een aantal indicaties gegeven voor de redelijke maximale termijn van strafzaken.

- Een doorlooptijd tot 2 jaar in normale (niet-complexe) zaken wordt in het algemeen als redelijk beoordeeld.

- In zaken die prioriteit krijgen, zoals geweldsdelicten, kan de rechtbank van deze 2 jaar afwijken en ook een schending constateren wanneer de zaak minder dan 2 jaar heeft geduurd.
- In complexe zaken kan de rechtbank een langere periode dan 2 jaar toestaan wanneer geen perioden van buitensporige inactiviteit worden geconstateerd. Deze langere periode is zelden langer dan 5 jaar (en bijna nooit langer dan 8 jaar in totaal).
- De enige zaken waarin de rechterlijke macht geen schending van de redelijke termijn constateerde ondanks een zeer lange doorlooptijd van de zaak, waren zaken waarin het gedrag van de verdachte had bijgedragen aan de lange doorlooptijd (Calvez, 2006).

Om een oordeel te kunnen geven over de redelijkheid van de termijn van een strafzaak, maken rechtbanken een algemene beoordeling van de omstandigheden van de strafzaak. Hierbij spelen onder andere de volgende criteria een rol: de complexiteit van de zaak, het gedrag van de verdachte, het gedrag van de bevoegde instellingen en het belang van de verdachte (Calvez, 2006).
Oorzaken voor lange doorlooptijden in strafzaken zijn volgens het rapport structurele problemen die gerelateerd zijn aan de organisatie van de vervolgingsinstelling(en), beslissingen om strafzaken wel of niet samen te voegen, getuigen die niet bij strafzaken aanwezig kunnen zijn en de afhankelijkheid van civiele procedures voor de uitkomst van strafrechtelijke procedures (Calvez, 2006).

Ook in de Verenigde Staten zijn normen opgesteld voor de duur van gerechtelijke procedures. De American Bar Association stelt onder andere dat gerechtelijke instanties de verplichting hebben om de tijd van gerechtelijke procedures effectief en redelijk te gebruiken. De rechter heeft de taak om vertraging te vermijden en voortgang te bewaken. Werktijd moet volgens de voorschriften zo optimaal mogelijk gebruikt worden (American Bar Association, 2000). Hoewel het belang van normen wordt benadrukt in de literatuur, blijkt tegelijk dat rechtbanken dergelijke normen niet zonder meer overnemen. Wanneer normen worden overgenomen is vaak sprake van externe druk (Ryan et. al., 1981).

2.3 Onderzoek naar doorlooptijden in de strafrechtsketen voor jeugdigen

In voorgaande paragrafen was te zien dat er weinig recent onderzoek is uitgevoerd naar werk- en wachttijden in de strafrechtsketen en naar doorlooptijden voor zaken met een volwassen verdachte. Wel is in de afgelopen jaren veel onderzoek verricht naar doorlooptijden in de jeugdstrafrechtsketen, wat wellicht samenhangt met de algemene opvatting dat lange doorlooptijden in de jeugdstrafrechtketen ernstiger zijn dan lange doorlooptijden in de volwassenenstrafrechtsketen, omdat in de jeugdketen sterk de nadruk wordt gelegd op het pedagogische karakter van de straf of maatregel. In een recent rapport van de Raad voor de Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming (2011) wordt gesteld dat het OM en de rechtbank soms lange wachttijden kennen bij de behandeling van jeugdstrafzaken. Daarnaast wordt in een rapport van de mensenrechtencommissaris van de Raad van Europa (Hammarberg, 2009) geconstateerd dat jongeren die veroordeeld zijn tot een PIJ-maatregel lang moeten wachten op hun behandeling. Hieronder wordt een overzicht gegeven van de onderzoeken die sinds 1994 zijn uitgevoerd.

2.3.1 Onderzoek naar doorlooptijden (tot 2001)

Een van de eerste aanzetten tot onderzoek naar doorlooptijden in het jeugdstrafrecht en het opstellen van richtlijnen hiertoe werd gedaan door de

Commissie Van Montfrans (1994) met het rapport 'Met de neus op de feiten'. Een van de conclusies van deze commissie is dat het grootste deel van de periode tussen de beslissing tot dagvaarding en de afdoening door de rechter in jeugdzaken bestaat uit wachttijd. In 1996 werd de eerste richtlijn voor doorlooptijden in de jeugdstrafrechtsketen opgesteld; volgens het College van Procureurs-Generaal moest voor 75% van de jeugdzaken binnen zes maanden een vonnis in eerste aanleg zijn uitgesproken. Later is de richtlijn bijgesteld tot negen maanden. In 1998 verscheen een interdepartementale rapportage waaruit bleek dat in de periode november 1995 tot februari 1998 de richtlijn van het OM niet werd gehaald (Van Amersfoort & Van Hoek, 2000).
Om de hierboven genoemde redenen kreeg onderzoeksbureau Van Dijk, van Soomeren en Partners (DSP) in samenwerking met Legal Accountability het verzoek om een kort onderzoek uit te voeren naar de doorlooptijden in de jeugdstrafrechtsketen. In het onderzoek worden doorlooptijden weergegeven.[4] Daarnaast wordt een aantal beperkingen van het onderzoek genoemd. Zo wordt geschreven dat een aansluiting tussen registratiesystemen van de verschillende ketenpartners onmogelijk is, onder andere doordat de ketenpartners met verschillende registratie-eenheden werken. Ook werden in de meeste registratiesystemen destijds geen kenmerken geregistreerd op basis waarvan personen en/of zaken gevolgd kunnen worden door de keten. Een ander knelpunt dat werd geconstateerd is de gebrekkige kwaliteit van de databestanden (Van Amersfoort & Van Hoek, 2000).

2.3.2 Ontwikkeling van de Kalsbeeknormen (2001)

Naar aanleiding van het hierboven beschreven onderzoek van Van Amersfoort en Van Hoek (2000) heeft voormalig staatssecretaris Ella Kalsbeek in 2001 normen voorgesteld. Met de zogenaamde Kalsbeeknormen, onderverdeeld in cumulatieve en afgeleide Kalsbeeknormen, is bepaald welk percentage jeugdzaken binnen een vastgestelde termijn moet zijn afgehandeld door een ketenpartner of moet zijn overgedragen aan een andere ketenpartner (Tweede Kamer, 2001a). De Kalsbeeknormen zijn in 2001 ingevoerd met het project Verkorting Doorlooptijden Jeugdstrafrechtketen (VDJ) en kunnen als volgt worden omschreven.[5]

1. Voor 80 procent van de zaken mogen maximaal 5 dagen verlopen tussen het eerste verhoor van de politie en het versturen van de verwijzing naar Halt door de politie.
2. Voor 80 procent van de zaken waarbij een Haltverwijzing wordt gegeven, moet na het eerste verhoor van de politie binnen 60 dagen met de Halt-werkzaamheden gestart zijn.
3. Voor 80 procent van de zaken moet het proces verbaal (PV) binnen één maand na het eerste verhoor bij de politie door het OM zijn ontvangen.
4. Voor 80 procent van de OM-afdoeningen moet na het eerste verhoor bij de politie binnen 3 maanden een beoordeling door het OM zijn gegeven.
5. Voor 80 procent van zaken moet na het eerste verhoor bij de politie binnen 3 maanden de RvdK haar onderzoek- en adviestaak hebben vervuld.

---

[4] De gedetailleerde beschrijving van de doorlooptijden wordt hier niet herhaald, omdat de cijfers de jaren 1998 en 1999 betreffen, die ver in het verleden liggen. De cijfers kunnen bovendien niet direct gerelateerd worden aan de Kalsbeeknormen en zijn daarom niet vergelijkbaar met de cijfers die in de rest van dit hoofdstuk worden weergegeven.

[5] Het betreft hier de cumulatieve Kalsbeeknormen. Zoals hieronder nog wordt uitgelegd zijn daarnaast afgeleide Kalsbeeknormen opgesteld.

6. Voor 80 procent van de zaken moet na het eerste verhoor bij de politie binnen 6 maanden een eindvonnis door de rechtbank gewezen zijn.
7. Voor 80 procent van de zaken moet na het onherroepelijk worden van een opgelegde taakstraf, detentie of PIJ-maatregel binnen één maand de tenuitvoerlegging worden gestart.

Hieronder wordt een aantal onderzoeken beschreven waarin de resultaten met betrekking tot de berekening van doorlooptijden aan de Kalsbeeknormen worden gerelateerd.

2.3.3 Eerste evaluatie Project Verkorting Doorlooptijden Jeugdstrafrechtketen (VDJ) (2003)

In 2003 werd het project VDJ geëvalueerd door onderzoeksbureau DSP. De algemene conclusie van het rapport is dat in de periode 1997 tot april 2003 landelijk geen van de Kalsbeeknormen is gerealiseerd. In de periode 2001 tot en met 2003 wordt het slechts voldaan aan de richtlijn voor de instroom van het Landelijk Overdrachtsformulier (LOF) bij Halt. Wel is het percentage zaken dat aan de voorgeschreven richtlijnen voldoet sterk toegenomen (Van Dijk, Van Heerwaarden en Van Amersfoort, 2003) (zie tabel 2.1).
In het rapport worden geen resultaten weergegeven voor de vijfde en zevende Kalsbeeknorm, omdat onvoldoende informatie beschikbaar was om de realisatiepercentages te meten.

Tabel 2.1 Realisatie van de cumulatieve Kalsbeeknormen voor misdrijven in jeugdzaken volgens het rapport Evaluatie Project Verkorting Doorlooptijden Jeugdstrafrechtketen (2003).

Cumulatieve Kalsbeeknorm	Realisatie cumulatieve Kalsbeeknorm		
	2001	2002	2003
1. In 80% na eerste verhoor politie LOF binnen 5 werkdagen bij Halt[6]	23%	26%	29%
2. in 80% na eerste verhoor politie binnen 2 maanden start Halt-werkzaamheden[7]	50%	53%	61%
3. in 80% na eerste verhoor politie binnen 30 dagen proces-verbaal bij OM	44%	47%	54%
4. in 80% na eerste verhoor politie binnen 3 maanden beoordeeld door het OM bij een OM-afdoening	38%	49%	62%
6. in 80% na eerste verhoor politie binnen 6 maanden eindvonnis door de rechtbank	36%	40%	44%

2.3.4 Tweede evaluatie Project VDJ (Doorlooptijden Doorgelicht, 2009)

Het programma Jeugd Terecht, ook wel het Actieprogramma Aanpak Jeugdcriminaliteit (PAJ) 2003-2006 genoemd, werd eind 2002 aan de Tweede Kamer aangeboden (Tweede Kamer, 2002). Het programma werd ondergebracht bij de Directie Justitieel Jeugdbeleid van het Ministerie van Justitie. Binnen het programma stond het voorkomen van eerste delicten en het terugdringen van recidive onder jeugdigen centraal. Toen het programma afliep, werd besloten het

[6] Vanaf 2010 wordt een streeftijd van 7 dagen gehanteerd. Bovendien wordt niet meer gesproken over het LOF, maar over een verwijzing.

[7] Sinds 2010 wordt een andere norm gehanteerd. Voor 80% van de zaken moet na het eerste verhoor binnen 35 dagen het startgesprek bij HALT plaatsvinden.

een vervolg te geven, waarbij er onder andere aandacht was voor de doorlooptijden in de jeugdstrafrechtketen (Andersson Elffers Felix [AEF], 2009). Eind 2008 kreeg onderzoeksbureau AEF vanuit dit programma de opdracht van het Ministerie van Justitie om de doorlooptijden met behulp van cijfermateriaal te evalueren.

Cumulatieve Kalsbeeknormen

Binnen het onderzoek naar Kalsbeeknormen wordt een onderscheid gemaakt naar cumulatieve Kalsbeeknormen en afgeleide Kalsbeeknormen. De cumulatieve normen stellen steeds een norm vanaf het eerste verhoor door de politie tot aan een peilmoment in de strafrechtsketen, waaraan 80 procent van de zaken moet voldoen. Het peilmoment wordt steeds verder in de keten gekozen. De cumulatieve Kalsbeeknormen worden in tabel 2.2 gepresenteerd. Afgeleide Kalsbeeknormen komen in de volgende paragraaf aan bod.
Evenals bij de eerste evaluatie van het Project VDJ in 2003, worden in dit rapport geen resultaten weergegeven voor de vijfde en zevende Kalsbeeknorm (betreffende de onderzoeks- en adviestaak van de RvdK en de tenuitvoerlegging), omdat hiervoor onvoldoende informatie beschikbaar was.

Tabel 2.2 Realisatie van de cumulatieve Kalsbeeknormen voor misdrijven in jeugdzaken volgens het rapport Doorlooptijden Doorgelicht (2009).

Cumulatieve Kalsbeeknorm	Realisatie cumulatieve Kalsbeeknorm						
	2001	2004	2005	2006	2007	2008	2009[8]
1. In 80% na eerste verhoor politie LOF binnen 5 werkdagen bij Halt	23%	59%	66%	64%	67%	73%	**80%**
2. in 80% na eerste verhoor politie binnen 2 maanden start Halt-werkzaamheden	50%	65%	66%	68%	63%	79%	77%
3. in 80% na eerste verhoor politie binnen 30 dagen proces-verbaal bij OM	44%	67%	71%	74%	73%	74%	76%
4. in 80% na eerste verhoor politie binnen 3 maanden beoordeeld door het OM bij een OM-afdoening	38%	73%	75%	79%	77%	79%	77%
6. in 80% na eerste verhoor politie binnen 6 maanden eindvonnis door de rechtbank	36%	60%	57%	59%	57%	54%	62%

Uit tabel 2.2 blijkt dat in 2008 een veel hoger percentage zaken voldoet aan de voorgeschreven richtlijnen dan in 2001. Het beoogde gemiddelde percentage van 80 werd volgens het onderzoek van AEF (2009) echter ook in 2008 niet gehaald. Als belangrijke oorzaken van het niet halen van de normen worden aanhoudingen van zaken door de rechtbank en het mislukken van OM-afdoeningen genoemd. Voorlopige hechtenis en ook de duur van de voorlopige hechtenis zorgden voor kortere doorlooptijden (AEF, 2009).

Afgeleide Kalsbeeknormen

Zoals hiervoor al werd gesteld bestaan er behalve cumulatieve Kalsbeeknormen ook afgeleide Kalsbeeknormen. In tegenstelling tot de cumulatieve Kalsbeeknormen, die altijd minimaal twee ketenpartners beslaan, gelden de afgeleide Kalsbeeknormen voor de betrokken ketenpartner afzonderlijk. Het is niet zo dat wanneer alle

[8] De cijfers gaan over de eerste vier maanden van 2009, niet over het gehele jaar.

afgeleide Kalsbeeknormen gerealiseerd worden, ook alle cumulatieve Kalsbeeknormen gerealiseerd worden, omdat de afgeleide Kalsbeeknormen niet in alle strafprocessen inzicht geven. De afgeleide normen worden in tabel 2.3 weergegeven.

Tabel 2.3 Realisatie van de afgeleide Kalsbeeknormen voor misdrijven in jeugdzaken volgens het rapport Doorlooptijden Doorgelicht (2009).

Afgeleide Kalsbeeknorm	Realisatie afgeleide Kalsbeeknorm							
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
1. 80% van de werkzaamheden start 55 dagen na instroom bij Halt	70%	73%	77%	76%	76%	77%	73%	79%
2. 80% van de zaken na eerste verhoor heeft binnen 60 dagen een eerste beoordeling door OM	63%	73%	**86%**	**87%**	**86%**	**90%**	**89%**	**88%**
3. 80% van de zittingsgerede zaken[9] is binnen 6 weken op zitting bij de enkelvoudige kamer	62%	51%	57%	59%	56%	54%	51%	51%
4. 80% van de zittingsgerede zaken in binnen 12 weken op zitting bij de meervoudige kamer	16%	19%	25%	26%	26%	26%	68%	69%
5. 80% van de zaken bij de EK leidt tot eindvonnissen op eerste zitting	73%	77%	**81%**	**83%**	**85%**	**84%**	**85%**	**84%**
6. in 80% van de zaken in de enkelvoudige kamer is binnen 8 weken na eerste zitting een eindvonnis	77%	**82%**	**84%**	**85%**	**87%**	**88%**	**86%**	**86%**
7. in 80% van de zaken op de meervoudige kamer is binnen 12 weken na eerste zitting een eindvonnis	71%	72%	77%	**80%**	76%	75%	77%	77%
8. 80% van de basisraadsonderzoeken (PV en IVS) wordt binnen 40 dagen uitgevoerd	27%	39%	49%	62%	63%	66%	60%	63%
9. 80% van de taakstraffen is uitgevoerd binnen 160 dagen na melding bij de RvdK	66%	72%	74%	77%	**80%**	79%	**80%**	**81%**

Wanneer de realisatiepercentages van de afgeleide Kalsbeeknormen worden vergeleken met die van de cumulatieve Kalsbeeknormen, is te zien dat de afgeleide Kalsbeeknormen relatief vaker worden gehaald.

Normen hoger beroepszaken

Ten tijde van het schrijven van het AEF-rapport, bestonden er geen Kalsbeeknormen voor zaken in hoger beroep. Desondanks zijn er in 2002 afspraken gemaakt tussen de ketenpartners over ideale doorlooptijden. Het rapport van AEF beschrijft niet hoe vaak de afspraken met betrekking tot hoger beroepszaken worden gehaald. Wel wordt gesteld dat veel van de afspraken voor hoger beroepszaken niet worden nagekomen (AEF, 2009).

Complexe zaken

[9] Dit is een term die wordt gebruikt door het OM en betekent dat het OM op dat moment geen acties meer genomen hoeven te worden. Dit betekent echter niet dat de zaak gereed is voor zitting. Er kan vervolgens nog gewacht moeten worden op acties, zoals rapportages, die de zaak daadwerkelijk volledig gereed maken voor zitting.

Wat ketensamenwerking betreft concludeert AEF dat de ketenpartners steeds beter en meer resultaatgericht samenwerken. Maar omdat complexe zaken niet aan Kalsbeeknormen hoeven te voldoen, ontbreekt voor deze zaken een positieve prikkel. De complexe zaken vormen het grootste deel van de 20 procent van de zaken die niet voldoen aan de gestelde richtlijn. Dit brengt het risico met zich mee dat deze zaken te weinig aandacht krijgen terwijl dat juist wel nodig is om tot een goede afhandeling te komen (AEF, 2009).

2.3.5 Factsheets Jeugd Terecht (2011)

Vanuit het PAJ worden sinds enkele jaren *factsheets* gepubliceerd over gerealiseerde doorlooptijden in de Jeugdstrafrechtsketen. De factsheets worden elke vier maanden gepubliceerd en omvatten cijfers die weergeven voor welk percentage van de zaken binnen een bepaalde periode een bepaald werkproces wordt afgerond (Programma Aanpak Jeugdcriminaliteit, 2011).

Cumulatieve Kalsbeeknormen

Ook de cijfers die in de *factsheets* worden weergegeven zijn gekoppeld aan de Kalsbeeknormen, zie tabel 2.4. Evenals bij eerder uitgebrachte publicaties, worden in dit rapport geen resultaten weergegeven voor de vijfde en zevende Kalsbeeknorm (betreffende de onderzoeks- en adviestaak van de RvdK en de tenuitvoerlegging), omdat hiervoor onvoldoende informatie beschikbaar was.

Tabel 2.4 Realisatie van de Kalsbeeknormen voor misdrijven in jeugdzaken volgens de Factsheets Jeugd Terecht (2011).

Cumulatieve Kalsbeeknorm	Realisatie cumulatieve Kalsbeeknorm							
	2001	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
1a. in 80% na eerste verhoor politie LOF binnen 7 kalenderdagen bij Halt [10]	23%	66%	64%	67%	72%	75%	-	-
1b. in 80% na eerste verhoor politie verwijzing binnen 7 kalenderdagen bij Halt	-	-	-	-	-	-	76%	**80%**
2a. in 80% na eerste verhoor politie binnen 2 maanden start Halt-werkzaamheden	50%	66%	68%	63%	72%	74%	-	-
2b. in 80% na eerste verhoor politie binnen 35 dagen start Halt-werkzaamheden	-	-	-	-	-	-	60%	66%
3. in 80% na eerste verhoor politie binnen 30 dagen proces-verbaal bij OM	44%	71%	74%	73%	74%	78%	**80%**	79%
4. in 80% na eerste verhoor politie binnen 3 maanden beoordeeld door het OM bij een OM afdoening	38%	75%	79%	77%	**80%**	**80%**	**81%**	**80%**
6. in 80% na eerste verhoor politie binnen 6 maanden eindvonnis door de rechtbank	36%	58%	59%	57%	62%	62%	62%	61%

[10] De landelijke werkgroep Sturingsindicatoren heeft in 2004 geadviseerd de doorlooptijden van de Halt-verwijzing van de Politie naar Halt aan te passen van 5 werkdagen naar 7 kalenderdagen. De voorzitter van het deelproject Effectieve Keten, onderdeel van het actieprogramma Jeugd Terecht van het Ministerie van Justitie heeft dit advies overgenomen en geeft aan dat de vernieuwde doorlooptijd de status heeft van geldende richtlijn. Het Parket-Generaal rapporteert sinds 2009 met terugwerkende kracht over deze nieuwe richtlijn. Alle weergegeven percentages betreffen daarom de richtlijn van 7 dagen in plaats van 5 dagen.

Uit bovenstaande blijkt dat in 2008 een veel hoger percentage zaken voldoet aan de voorgeschreven richtlijnen dan in 2001. Volgens het Parket-Generaal werd één norm in 2008 gehaald, namelijk de norm die de beoordeling door het OM betreft (zie tabel 2.4). Na 2008 steeg het percentage zaken waarvoor in de eerste maanden van 2011 ook de norm over de start van de Halt-werkzaamheden werd gehaald (Parket-Generaal, 2011).

Afgeleide Kalsbeeknormen

Het Parket-Generaal rapporteert resultaten met betrekking tot de afgeleide Kalsbeeknormen over de periode 2001 tot 2011 (zie tabel 2.5). Naast de afgeleide normen die in het rapport van AEF (2009) worden gehanteerd zijn 4 normen toegevoegd die betrekking hebben op het OM, de rechtbank en het gerechtshof (norm 10 tot en met 13).

Tabel 2.5 Realisatie van de afgeleide Kalsbeeknormen voor misdrijven in jeugdzaken volgens de Factsheets Jeugd Terecht (2011).

Cumulatieve Kalsbeeknorm	Realisatie cumulatieve Kalsbeeknorm							
	2001	2003	2005	2007	2008 [11]	2009	2010	2011 [12]
1a. 80% van de werkzaamheden start 55 dagen na instroom bij Halt	70%	77%	76%	73%	79%	**80%**	-	-
1b. 80% van de werkzaamheden start 30 dagen na instroom bij Halt[13]	-	-	-	-	-	-	65%	70%
2. 80% van de zaken na eerste verhoor heeft binnen 60 dagen een eerste beoordeling door OM	63%	**86%**	**86%**	**89%**	**88%**	**90%**	**91%**	**91%**
3. 80% van de zittingsgerede zaken[14] is binnen 6 weken op zitting bij de enkelvoudige kamer	62%	57%	56%	54%	51%	56%	56%	55%
4. 80% van de zittingsgerede zaken is binnen 12 weken op zitting bij de meervoudige kamer	71%	77%	76%	77%	68%	76%	74%	72%
5. 80% van de zaken bij de enkelvoudige kamer leidt tot eindvonnissen op eerste zitting	73%	**81%**	**85%**	**85%**	**84%**	**85%**	**84%**	**82%**
6. in 80% van de zaken bij de enkelvoudige kamer is binnen 6 weken na eerste zitting een eindvonnis	77%	**84%**	**87%**	**86%**	**86%**	**87%**	**85%**	**84%**
7. in 80% van de zaken op de meervoudige kamer is binnen 12 weken na eerste zitting een eindvonnis	71%	77%	76%	77%	77%	76%	74%	72%
8. 80% van de basisraadsonderzoeken (PV en IVS) wordt binnen 40 dagen uitgevoerd[15]	27%	49%	63%	60%	63%	65%	72%	70%
9. 80% van de taakstraffen is uitgevoerd binnen 160 dagen na melding bij de RvdK	66%	74%	**80%**	**80%**	**81%**	**80%**	**84%**	**87%**

[11] Omdat in de Factsheets Jeugd Terecht 2011 geen cijfers voor afgeleide Kalsbeeknormen voor het jaar 2008 worden weergegeven, zijn alleen voor het jaar 2008 de cijfers uit de Factsheet Jeugd Terecht 2009 gebruikt.

[12] Het betreft resultaten van de eerste vier maanden van 2011, niet van geheel 2011.

[13] Sinds 2010 wordt een norm van 30 dagen gehanteerd in plaats van 55 dagen.

[14] Zie voetnoot 9.

[15] Vanaf 2004 zijn ook de basisonderzoeken IVS meegeteld, dat is in de periode 2001 tot 2004 niet gedaan.

10. in 80% van de zaken die bij het OM instromen is binnen 94 dagen een dagvaarding aangemaakt	45%	58%	59%	55%	-	63%	61%	65%
11. in 80% van de zaken waarvoor een dagvaarding is aangemaakt is er binnen 56 dagen een eindvonnis	58%	59%	62%	67%	-	67%	68%	70%
12. in 80% van de zaken waarvoor appèl is ingesteld is er binnen 105 dagen een eindarrest	-	-	-	-	-	37%	37%	36%
13. in 80% van de zaken waarvoor appèl is ingesteld is binnen 28 het vonnis van de rechtbank door het hof ontvangen	-	-	-	-	-	46%	46%	51%

Uit tabel 2.5 blijkt dat in 2011 4 van de afgeleide Kalsbeeknormen werden gerealiseerd. De realisatiedoelen van 80 procent werden de laatste 3 jaar voor iets meer dan de helft van de afgeleide normen gehaald. Voor de overige normen zijn de realisatiepercentages gestabiliseerd of gedaald. De twaalfde norm (in 80% van de zaken waarvoor appèl is ingesteld is er binnen 105 dagen een eindarrest), wordt het slechtst gerealiseerd. Hierbij is van belang dat bij de realisatie van de Kalsbeeknormen geen rekening wordt gehouden met het aantal zaken dat een ketenpartner in een jaar behandelt of met de capaciteit van de betreffende ketenpartner. Wellicht hebben deze aspecten in de afgelopen jaren invloed gehad op de realisatie van de normen.

Verschillen Factsheets en AEF-rapport

De cijfers die gerapporteerd worden door AEF en door het Parket-Generaal, zijn niet altijd gelijk. Voor de cumulatieve Kalsbeeknormen zijn de cijfers voor norm 5 in 2005, de normen 1, 2, 4 en 5 in 2008 en de normen 1, 2, 3 en 4 in 2009 niet gelijk. Ook voor de afgeleide Kalsbeeknormen zijn er verschillen te zien, namelijk voor de derde norm in 2005 en voor de vierde norm in alle jaren. De verschillen zijn soms klein, maar lopen een enkele keer op tot meer dan 50 procent (afgeleide norm 4). De verschillen in cijfers hebben de volgende oorzaken.

1. De cijfers die in het AEF-rapport over 2009 zijn opgenomen, hebben alleen betrekking op de eerste vier maanden van 2009. De cijfers over 2009 die in de Factsheets staan, gaan over heel 2009.
2. Er kan sprake zijn van technische verbeteringen of juridische wijzigingen die leiden tot aanpassingen van de cijfers.
3. Gegevens kunnen wijzigen door na-ijleffecten. Bij het opstellen van de factsheets zijn de cijfers van het OM niet alleen van het lopende jaar maar ook van het voorgaande jaar steeds opnieuw bepaald. Bij de gegevens van de lopende jaren blijven de niet afgeronde zaken namelijk altijd buiten beschouwing, terwijl deze zaken grote invloed hebben op de gemiddelde doorlooptijd.

2.3.6 Veranderingen in het strafproces met het doel doorlooptijden te verkorten

In verschillende rapporten wordt ten slotte ingegaan op een aantal verplichte veranderingen in het strafproces dat onder andere tot doel heeft doorlooptijden in de jeugdstrafrechtsketen te verkorten. Een van deze veranderingen behelst de landelijke invoering van het Justitieel Casusoverleg (JCO) op 1 maart 2003 (Eijgenraam et al., 2007). Door het JCO vindt periodiek overleg plaats tussen vertegenwoordigers van partners in de strafrechtsketen (Aanwijzing effectieve afdoening strafzaken jongeren (vervallen per 1 juli 2011; 2009A006). In evaluaties van het JCO wordt gesteld dat er sinds 2001 een stijgende lijn te zien is in het halen

van de Kalsbeeknormen en dat dit samenhangt met de toepassing van het JCO (Van Poppel et al., 2005; Raad voor de Kinderbescherming, 2009).

Daarnaast wordt in een rapport van Lünnemann (2008) ingegaan op het Arrondissementaal Platform Jeugdcriminaliteit (APJ), een overlegvorm binnen arrondissementen waarin verschillende ketenpartners zitting hebben en die gericht is op het verbeteren van de doorlooptijden in de strafrechtsketen. Tijdens het APJ wordt op operationeel niveau overlegd over samenwerkingsvraagstukken die de uitvoering betreffen, zoals de aansluiting van bedrijfsprocessen, capaciteitsproblemen en de bijzondere inzet van capaciteit. Er wordt niet over individuele casussen overlegd. Vanuit de APJ-deelnemers gaat er veel waardering uit naar de samenwerking en afstemming en naar de korte lijnen met ketenpartners. Het APJ draagt bij aan samenwerking tussen ketenpartners (Lünnemann, 2008; AEF, 2009).

In 2003 is het LOF verplicht gesteld. Het LOF is een standaard formulier met vaste rubrieken, dat de status heeft van een PV en dat tevens wordt gebruikt als verwijzingsformulier voor een Halt-afdoening en meldingsformulier aan de RvdK. (Aanwijzing effectieve afdoening strafzaken jongeren (vervallen per 1 juli 2011) (2009A006; Van Dijk et al., 2003). In 2010 is het LOF aangepast tot een nieuw PV: het Elektronisch Proces-verbaal Minderjarige (EPvM), waarmee adequater kan worden vastgesteld welk traject of welke interventie voor een jongere geschikt kan zijn, waardoor de doorlooptijd aanzienlijk kan worden verkort (AEF, 2009).

3 Methodologie

In dit hoofdstuk wordt de methodologie van het onderzoek beschreven. Allereerst wordt een inventarisatie gegeven van ketenpartners en databronnen, waarbij ook ontbrekende gegevens en de gevolgen hiervan voor het onderzoek aan bod komen. Vervolgens wordt ingegaan op de dataverzameling en de manier waarop de data zijn geïntegreerd. Daarnaast wordt in deze paragraaf een voor niet-technici toegankelijke beschrijving gegeven van de structuur van de analysedatabase. In de twee daarop volgende paragrafen wordt uitgelegd hoe uit deze database de doorlooptijden berekend kunnen worden, zowel ketenlang als per ketenpartner. Tot slot wordt van een aantal veelvoorkomende processen beschreven wat de uitwerking is op de berekening van doorlooptijden.

3.1 Inventarisatie van ketenpartners en databronnen

Om dit onderzoek mogelijk te maken, was het nodig om te inventariseren welke actoren een rol spelen in de strafrechtsketen, welke informatiesystemen deze actoren gebruiken en welke data uit deze systemen relevant zijn voor de beantwoording van de onderzoeksvragen. Bij een aantal ketenpartners is geen data opgevraagd. Redenen hiervoor waren dat de desbetreffende partner geen vertraging zou opleveren bij de afronding van de strafzaak of dat het niet mogelijk bleek te zijn om de data van die ketenpartner te relateren aan de gegevens van andere ketenpartners. Van een aantal ketenpartners zijn wel data opgevraagd, maar deze data komen niet of niet prominent bij de resultaten naar voren, omdat in een later stadium van het onderzoek is besloten de meeste aandacht te schenken aan de ketenpartners politie, OM, ZM, de 3RO en de RvdK.

Een overzicht van de partners die een rol spelen in de strafrechtsketen wordt weergegeven in paragraaf 3.1.1. In paragraaf 3.1.2 volgt een opsomming van de geraadpleegde bronnen bij deze ketenpartners, met een beschrijving van de inhoud ervan. Een kort overzicht van de bronnen die niet gebruikt kunnen worden en de gevolgen die dit heeft, worden in paragraaf 3.1.3 en 3.1.4 besproken.

3.1.1 Inventarisatie van partners in de strafrechtsketen

In het onderzoek naar doorlooptijden is het van belang om inzicht te hebben in alle mogelijke paden die een zaak kan volgen, zodat duidelijk wordt welke ijkpunten gebruikt kunnen worden voor het meten van doorlooptijden. Een overzicht van mogelijke paden geeft bovendien inzicht in de belangrijkste werkprocessen van ketenpartners. De mogelijke paden van strafzaken in de fasen van het strafproces zijn afgebeeld in het *activity diagram* in bijlage 1 (volwassenen) en bijlage 2 (jeugdigen). Aan de hand van dit diagram kan een overzicht worden gemaakt van de ketenpartners die betrokken zijn bij het onderzoek naar doorlooptijden per ketenpartner:

- Politie (inclusief het Korps Landelijke Politiediensten [KLPD] en de Koninklijke Marechaussee [Kmar])
- Bijzondere Opsporingsdiensten (BOD's) en Buitengewone Opsporingsambtenaren (BOA's)
- Nederlandse Orde van Advocaten (NOvA)
- Nederlands Forensisch Instituut (NFI)
- Halt Nederland (Halt)
- Raad voor de Kinderbescherming (RvdK)

- Nederlands Instituut voor Forensische Psychiatrie en Psychologie (NIFP)
- Openbaar Ministerie (OM)
- Enkelvoudige kamer: Kantonrechter, politierechter en kinderrechter
- Meervoudige kamer
- Gerechtshoven
- Centraal Justitieel Incassobureau (CJIB)
- Drie Reclasseringsorganisaties (3RO)
- Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI)
- Jeugdreclassering (JR), onderdeel van Bureau Jeugdzorg (BJZ)
- Slachtofferhulp Nederland (SHN)
- Schadefonds Geweldsmisdrijven (SGM)
- Raad voor de Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming (RSJ)
- Raad voor Rechtsbijstand (RvR)

Bij een aantal ketenpartners zijn niet de mogelijkheden onderzocht om data op te vragen, omdat uit gesprekken met contactpersonen van de betreffende organisaties bleek dat hun werkzaamheden weinig invloed hadden op andere ketenpartners. In dit kader zijn de volgende aannames gedaan.

- Het inschakelen van SHN en het SGM levert (bijna) geen vertraging op voor andere actoren in de strafrechtsketen; daarom is besloten deze actoren niet op te nemen.
- Het inschakelen van de RSJ speelt alleen een rol tijdens de tenuitvoerlegging van sancties. De daadwerkelijke tenuitvoerlegging van sancties valt buiten de hiervoor gedefinieerde doorlooptijd en daarom is besloten deze ketenpartner niet op te nemen.

3.1.2 Inventarisatie van bronnen

In deze paragraaf worden de geïnventariseerde bronnen weergegeven. In tabel 3.1 worden korte beschrijvingen weergegeven van de bronnen, en of deze uiteindelijk geïntegreerd zijn met de analysedatabase. In deze tabel wordt regelmatig gerefereerd aan het concept 'parketnummer'. Parketnummers spelen bij de integratie van data een centrale rol. Een parketnummer is opgebouwd uit een nummer die het arrondissement aangeeft (tussen de 1 en 19), een zescijferig volgnummer en het jaar van instroom bij het OM. Bijvoorbeeld: het parketnummer 12-123456-08 is ingeschreven in 2008 bij het arrondissement Middelburg (12). Een zaak wordt uniek gekenmerkt door een parketnummer en heeft altijd betrekking op één verdachte. Als meerdere personen verdacht worden van hetzelfde delict, krijgt iedere verdachte een uniek parketnummer.

Tabel 3.1 Overzicht van geraadpleegde bronnen

Ketenpartner	Bron	Beschrijving
3RO	CVS	CVS (Cliëntvolgsysteem) is het registratiesysteem dat de werkzaamheden van de drie reclasseringsorganisaties (Reclassering Nederland, het Leger des Heils en de Stichting Verslavingsreclassering GGZ) omvat. Uit deze database zijn voor dit onderzoek data verkregen omtrent de producten toezicht, voorlichting/advies en de uitvoering van taakstraffen, en zijn geïntegreerd met de analysedatabase door middel van parketnummers.
BJZ	IJ	IJ (Informatiesysteem Jeugdzorg) is het registratiesysteem van de JR (onderdeel van BJZ), waarin de uitvoering van interventies voor jeugdigen is beschreven. Het bestand bevat wel parketnummers, maar de vulling en de kwaliteit van dit registratieveld bleek onvoldoende om een betrouwbare koppeling met de analysedatabase te realiseren.

CJIB	LEVITA	Binnen LEVITA (Landelijke Executie Vonnissen Interface Taakstraffen) worden taakstraffen en insluitingen geregistreerd die bij het CJIB binnenkomen. Niet-uitgevoerde taakstraffen worden in de regel omgezet in vervangende hechtenis. Niet alle gevangenisstraffen staan in LEVITA; als de verdachte tijdens het vonnis al in voorarrest is, is de regierol van het CJIB niet nodig. Deze insluitingen staan dus niet in het LEVITA-bestand (maar wel in de bestanden van DJI). Door middel van parketnummers zijn deze data in de analysedatabase geïntegreerd.
	PLUKZE	Informatie omtrent de uitvoering van de ontnemingsmaatregel (Pluk Ze-wetgeving) wordt in het registratiesysteem PLUKZE geregistreerd, inclusief het proces rondom de inzet van dwangmiddelen. Door middel van parketnummers zijn deze data in de analysedatabase geïntegreerd.
	STRABIS	Boetevonnissen worden geregistreerd in STRABIS (Strafrecht Boete Incasso Systeem). Niet-betaalde boetes worden omgezet in vervangende hechtenis. De werkprocessen rondom betekening, deurwaarders, arrestaties en opsporingsbevelen worden ook in STRABIS beschreven. Door middel van parketnummers zijn deze data in de analysedatabase geïntegreerd.
	TERWEE	TERWEE is het registratiesysteem waarin informatie over de tenuitvoerlegging van de Wet-Terwee wordt geregistreerd (schadevergoedingsmaatregel). Door middel van parketnummers zijn deze data in de analysedatabase geïntegreerd.
	TRIAS	TRIAS (Transactie Innings- en Afhandelingssysteem) is een bestand dat zowel politie- als OM-transacties bevat. Succesvolle politietransacties krijgen geen parketnummer, en worden in het onderzoek niet meegenomen. Niet-succesvolle transacties worden doorgestuurd naar het OM. Door middel van parketnummers zijn deze data in de analysedatabase geïntegreerd.
DJI	TULP-GW	In TULP-GW (TULP-Gevangeniswezen) worden insluitingen van volwassen personen geregistreerd, inclusief voorlopige hechtenissen en gijzelingen op basis van de Wet Terwee. Personen worden geïdentificeerd door VIP-nummers (nummers uit de Verwijsindex Personen, ook wel gedetineerdennummers genoemd). Ook insluitingen die niet met strafrecht te maken hebben, zoals vreemdelingendetenties, zijn in TULP-GW opgenomen. Hoewel de vulling van parketnummers niet volledig is, is getracht een koppeling met de analysedatabase tot stand te brengen. Deze data zijn uiteindelijk niet gebruikt voor de analyses.
	TULP-JJI	TULP-JJI (TULP-Justitiële Jeugdinrichtingen) registreert vergelijkbare gegevens voor de jeugdinrichtingen, maar de parketnummers worden in dit systeem beter geregistreerd. Ook voor deze DJI-data geldt dat ze uiteindelijk geen rol hebben gespeeld bij de analyses.
Halt	AuraH	Jeugdige first offenders kunnen een Halt-maatregel opgelegd krijgen om een strafblad te voorkomen, wat in AuraH (Automatische Uniforme Registratie Applicatie Halt-bureaus) wordt geregistreerd. Alleen mislukte Halt-maatregelen kunnen uiteindelijk bij het OM terechtkomen, en kunnen uiteindelijk een parketnummer toegewezen krijgen, al worden deze niet in Halt geregistreerd. Vanwege het ontbreken van parketnummers of andere attributen die geschikt zijn voor koppeling, zijn deze data niet geïntegreerd in de analysedatabase, maar worden deze wel voor de berekening van een aantal Kalsbeeknormen gebruikt.
JustID	OBJD	OBJD (Onderzoek- en Beleidsdatabase Justitiële Documentatie), een onderzoeksdatabase op basis van het Justitieel Documentatie Systeem (JDS), bevat de strafbladen van mensen die in aanraking zijn gekomen met Justitie (inclusief geseponeerde en getransigeerde zaken). Welke delicten worden opgenomen is wettelijk bepaald (alle misdrijven en sommige overtredingen). Er is een persoonsniveau aanwezig, en de parketnummers zijn gepseudonimiseerd (de strafzaken zijn nog wel te identificeren binnen de database, maar ze zijn niet te koppelen aan andere databases). Deze database is wegens het gebrek aan bruikbare datumvelden niet gebruikt in het onderzoek.

NFI	PROMIS	In het registratiebestand PROMIS (Proces Management Informatie Systeem) van het NFI wordt het werkproces van de verschillende producten van het NFI gedocumenteerd. Omdat de meeste producten worden aangevraagd in de opsporingsfase, is er bij het NFI geen parketnummer beschikbaar. Om deze reden zijn er van deze ketenpartner geen gegevens opgevraagd.
NIFP	FRIS II	FRIS II (kortweg FRIS) registreert alle relevante handelingen die gemoeid zijn met de bemiddeling van rapportages. Het betreft de bemiddeling vanaf de consultatie rechtspleging via de voortgang van het onderzoek tot en met het aanbieden van het rapport. Eén onderzoek kan betrekking hebben op meerdere parketnummers. Door middel van parketnummers zijn deze data in de analysedatabase geïntegreerd.
OM	OMDATA	De meeste data van het onderzoek worden gehaald uit OMDATA, een onderzoeksbestand gebaseerd op de registratiesystemen COMPAS (Communicatiesysteem Openbaar Ministerie - Parket Administratie Systeem) en GPS (Geïntegreerd Processysteem Strafrecht). OMDATA omvat informatie over bij het OM ingestroomde zaken (uniek geïdentificeerd door parketnummers), en zittingen en gepleegde delicten die bij deze zaken horen. Daarnaast zijn variabelen beschikbaar die het proces binnen het OM, de rechtsgang en het executietraject gedeeltelijk beschrijven. In OMDATA is een aantal persoonskenmerken aanwezig (waaronder geslacht en geboortedatum), maar er is geen persoonsniveau aanwezig (het is niet te achterhalen of twee strafzaken dezelfde verdachte hebben).
Politie	HKS	Het verdachtenbestand van HKS (Herkenningsdienstsysteem; er bestaat ook nog een aangiftebestand en een bekende daderbestand) bevat informatie over personen, processen-verbaal en gepleegde delicten. Dit bestand wordt onder andere gebruikt voor onderzoek naar trends omtrent veelplegers. Het bestand bevat geen parketnummers, maar er is wel getracht een koppeling met de analysedatabase tot stand te brengen door middel van gemeenschappelijke attributen.
RvdK	KBPS	KBPS (Kinderbescherming Bedrijfsprocessen Systeem) bevat de gegevens over verschillende werkzaamheden van de RvdK, waaronder het basisonderzoek, het uitgebreid strafonderzoek en de taakstraf voor jeugdigen. Hoewel de vulling van parketnummers niet volledig is, is de koppeling met de analysedatabase gerealiseerd voor zover dat mogelijk is.
RvdR en OM	NIAS-MI	NIAS-MI (Nieuw Appèlsysteem Strafzaken – Management Informatie) bevat gegevens van hoger beroepen en cassaties (deze laatste worden in dit rapport niet onderzocht), waaronder informatie over individuele zittingen, vonnissen en straffen. Zaken in hoger beroep krijgen een nieuw parketnummer, maar in NIAS-MI zijn ook de parketnummers van de zaken in eerste aanleg geregistreerd, op basis waarvan de koppeling met de analysedatabase is gerealiseerd.
RvR	GRAS	GRAS (Gefinancierde Rechtsbijstand Administratie Systeem) is het registratiesysteem van de RvR waarin de van rechtswege toegewezen rechtsbijstand bijgehouden wordt. Dit bestand is niet in het onderzoek gebruikt wegens het ontbreken van parketnummers en andere registratievelden waarmee zaken gekoppeld kunnen worden.
	Piket-registratie	Deze bron bevat informatie over de piketdiensten en is om dezelfde redenen niet gebruikt voor het onderzoek als het GRAS-bestand.

Meer informatie over bovenstaande bronnen is te vinden in bijlage 3.

3.1.3 Ontbrekende gegevens

Het was niet mogelijk om van alle ketenpartners en uit alle bijbehorende registratiesystemen informatie te verkrijgen. De belangrijkste beperkingen voor deze rapportage worden hieronder genoemd.

- Het is niet mogelijk om informatie van het NFI te gebruiken, omdat geregistreerde informatie van het NFI lastig te koppelen is aan de informatie van andere ketenpartners. Bovendien zijn de doorlooptijden van het NFI na

de peiljaren van dit onderzoek sterk teruggelopen en daardoor niet representatief voor de peiljaren 2005 en 2008. Op haar website rapporteert het NFI dat de levertijden in de periode van begin 2007 tot oktober 2011 zijn gedaald met 90 procent (NFI, 2011).

- Het is niet mogelijk om informatie over de gesubsidieerde en niet-gesubsidieerde rechtsbijstand in de analyses op te nemen, omdat de RvR geen informatie registreert op basis waarvan de gegevens van de RvR gekoppeld kunnen worden aan informatie van andere ketenpartners, zoals een parketnummer of de combinatie van een geboortedatum, een postcode en een geboorteland. Daarnaast leverde het inschakelen van de RvR in de onderzochte jaren voor weinig zaken vertraging op voor andere actoren in de strafrechtsketen. De gemiddelde doorlooptijd van een afhandeling van een toevoegaanvraag was in 2005 7,9 dagen; in 2008 was dat 10,5 dagen[16]. Om bovengenoemde redenen is besloten deze ketenpartner niet op te nemen in het deelonderzoek.
- Zoals hiervoor al werd gesteld ontbreken van de RvdK veel data voor het peiljaar 2005. Hier zijn twee mogelijke oorzaken voor aan te wijzen, namelijk de beperkte registratie van parketnummers in het oude registratiesysteem (Kinderbescherming Informatie Systeem [KIS]) en/of de overgang van de RvdK op het nieuwe registratiesysteem (KBPS) waarbij parketnummers van zaken in het oude registratiesysteem niet zijn overgezet naar het nieuwe registratiesysteem. Door het ontbreken van een groot aantal parketnummers in de data van de RvdK voor peiljaar 2005, kon de koppeling met de data van de andere ketenpartners niet plaatsvinden.
- Hoewel informatie is opgevraagd bij de Jeugdreclassering, konden deze data niet goed geïntegreerd worden met de overige data, onder andere vanwege de gebrekkige vulling van de parketnummers.
- Niet over alle reclasseringsproducten kon informatie worden verkregen. Informatie over vroeghulp bij de 3RO ontbreekt, omdat een zaak in de fase van vroeghulp nog niet bij het OM is ingeschreven en daardoor vaak geen parketnummer heeft gekregen. De datum waarop vroeghulp heeft plaatsgevonden kan daarom niet gekoppeld worden aan de andere data. Volgens contactpersonen van de 3RO wordt ruim 90 procent van de vroeghulpbezoeken binnen drie weken na de start van de inverzekeringstelling (IVS) uitgevoerd. Daarnaast ontbreekt informatie over het 3RO-toezicht, omdat er voor dit product niet een consistente volgorde van de datumvelden is. Vaak ligt de datum van het eerste face-to-face contact vóór de datum van instroom, wat betekent dat in sommige gevallen zelfs al voordat het vonnis is uitgesproken gestart wordt met het toezicht. In andere gevallen wordt zeer snel na of op dezelfde dag als de datum van het vonnis met het toezicht gestart. De doorlooptijd voor dit product is daarom zeer laag. Om bovengenoemde redenen worden geen doorlooptijden voor het product toezicht gepresenteerd.
- De bron OBJD bleek weinig datumvelden te bevatten. De datumvelden die wel aanwezig waren in OBJD bevonden zich meestal ook in OMDATA. Derhalve is besloten de OBJD niet in dit onderzoek te betrekken, en voor procesinformatie betreffende de hoger beroepen NIAS-MI te raadplegen.

[16] De definitie van doorlooptijd zoals deze door de RvR in de jaren 2005 en 2008 werd gehanteerd is een gewogen gemiddelde doorlooptijd in werkdagen van een poststuk. Sinds 2009 hanteert de RvR een andere definitie, waarbij uit wordt gegaan van een bruto en netto doorlooptijd voor aanvragen.

- Informatie over cassaties wordt door de Hoge Raad geregistreerd. Hier is geen data voor opgevraagd, omdat het een klein aantal zaken betreft (in totaal 3.683 ingestroomde zaken in het jaar 2008, waarvan 55 zaken met een jeugdige verdachte), dat bovendien via een bijzondere procedure wordt behandeld. Ook kan verwacht worden dat cassatiezaken een langere doorlooptijd hebben (zie Hoge Raad der Nederlanden, 2010) en dat een deel van deze zaken daardoor nog niet is afgerond.

3.1.4 Gevolgen van ontbrekende gegevens

Het ontbreken van een aantal gegevens heeft de volgende gevolgen.

- Het ontbreken van data van het NFI levert geen problemen op, omdat zij bij de berekening van ketenlange doorlooptijden nooit de eerste of de laatste partner in de strafrechtsketen is en omdat bij de berekening van doorlooptijden per ketenpartner alleen gekeken wordt naar doorlooptijden van andere ketenpartners.
- Voor de RvR en de reguliere advocatuur geldt hetzelfde als voor het NFI: het ontbreken van data van deze partner levert geen probleem op bij de berekening van doorlooptijden in dit onderzoek.
- Door de beperkingen van de data van de RvdK, worden alleen resultaten gepresenteerd over de zaken waarbij het onderzoek wel aan de strafzaak gekoppeld kon worden. Indien dit een groot aandeel van het totaal aantal zaken is (zoals bij de basisonderzoeken proces-verbaal (BO-PV) en de uitgebreide strafonderzoeken), is het waarschijnlijk dat de berekende doorlooptijden representatief zijn voor de hele populatie van onderzoeken. Bij de basisonderzoeken-IVS, met een matchingspercentage van rond de 40%, is de foutenmarge groter. Dit laatste percentage heeft te maken met de aard van het basisonderzoek-IVS: een basisonderzoek-IVS is in veel gevallen afgerond voordat een parketnummer aan een zaak wordt toegekend. Het ontbreken van data van de RvdK voor het jaar 2005 betekent dat alleen uitspraken over doorlooptijden in het peiljaar 2008 gedaan kunnen worden.
- Als gevolg van de beperkingen bij het integreren van data van de JR is dat de tijd die het kost om een maatregel of toezicht van de JR te laten starten, niet bij de ketenlange doorlooptijd van een zaak gerekend.
- Door het ontbreken van parketnummers bij de 3RO-data over vroeghulp, was het voor deze ketenpartner niet mogelijk voor alle processen doorlooptijden weer te geven.
- Het ontbreken van data uit OBJD heeft geen gevolgen voor de berekening van doorlooptijden, omdat voor procesinformatie betreffende de hoger beroepen NIAS-MI is geraadpleegd.
- Het ontbreken van data van de Hoge Raad, zorgt ervoor dat de gemiddelde doorlooptijd voor de ZM korter is dan wanneer data van de Hoge Raad wel verwerkt zouden worden in de analyses.

3.2 Dataverzameling en -integratie

In de voorgaande paragraaf is een overzicht weergegeven van de beschikbare registratiesystemen van ketenpartners. In deze paragraaf wordt beschreven hoe de data verzameld zijn en hoe deze geïntegreerd zijn tot één analysedatabase.

3.2.1 Dataverzameling

Bij een groot aantal actoren in de strafrechtsketen is informatie verzameld van alle strafzaken die in 2005 en 2008 door het OM zijn afgehandeld. De informatie is opgevraagd op zaaksniveau en betreft vooral datumvelden, die voor het meten van de doorlooptijd relevante activiteiten markeren die plaatsvinden gedurende het strafproces van een zaak. Het gaat bijvoorbeeld om de activiteit eerste verhoor bij de politie, het seponeren van een zaak door het OM of het uitspreken van een vonnis door de rechter. Daarnaast zijn aanvullende kenmerken verkregen, zoals het type rapportage dat de 3RO oplevert, en kenmerken die de koppeling tussen informatiesystemen mogelijk maken, zoals het parketnummer.
Een groot deel van de werkzaamheden bestond uit de verzameling van de gegevens uit de verschillende registratiesystemen. Bij de verzameling van de dataverzoeken is al doende een systematiek ontwikkeld volgens welke een spoedige en correcte levering van de data mogelijk was. In de meeste gevallen zijn in ieder geval de volgende processtappen doorlopen:

- Inhoudelijke afstemming over de werkprocessen van de ketenpartner:
  - Welke producten worden geleverd door de ketenpartner (bijvoorbeeld taakstraffen)?
  - Wat zijn de meest voorkomende werkprocessen?
  - Met welke ketenpartners wordt gecommuniceerd?
- Afstemming over de technische kant van de levering (vaak wordt hiervoor inzage gegeven in het datamodel van het registratiesysteem):
  - Voor welke selectie van zaken kan informatie worden geleverd?[17]
  - Welke registratievelden kunnen worden geleverd?
  - Hoe verhouden de registratievelden zich tot de situatie in de praktijk (betrouwbaarheid en gevuldheid van de registratievelden)?[18]
- Afstemming over de condities voor levering:
  - Voor welke onderzoeken kunnen de geleverde gegevens verder nog gebruikt worden?
  - Inzage in (delen van) rapportages voor de definitieve oplevering ervan.

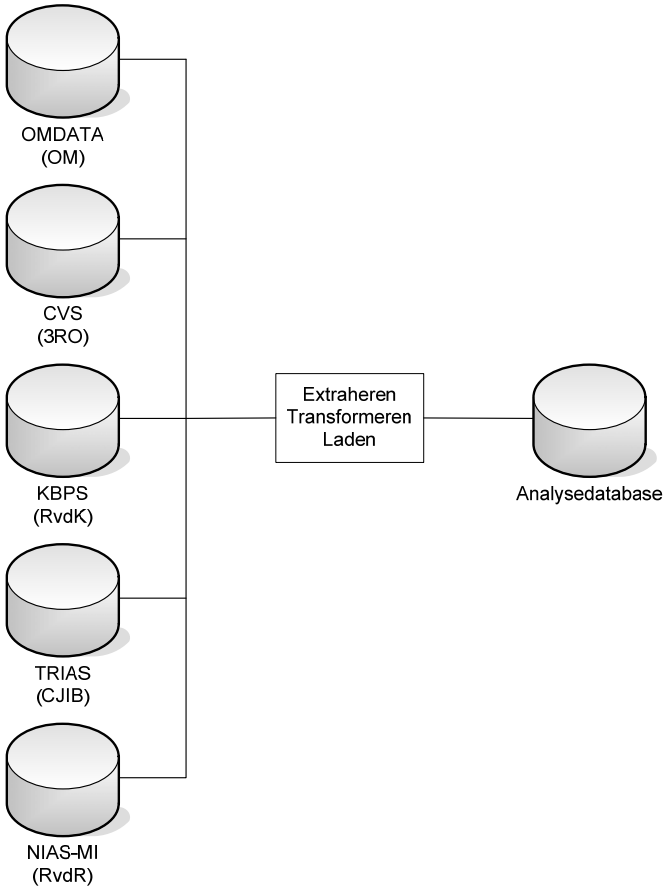
3.2.2 Data-integratie

De vorming van de analysedatabase is schematisch weergegeven in figuur 3.1. Hieruit blijkt dat gegevens die relevant zijn voor het bepalen van doorlooptijden, zoals instroom- en uitstroomgegevens per ketenpartner uit de verschillende registratiesystemen worden geëxtraheerd. De transformatie die wordt uitgevoerd zorgt ervoor dat de data dezelfde vorm krijgen als de analysedatabase. In de praktijk betekent dat dat de data van de ketenpartners omgezet worden naar *events* (de structuur van de analysedatabase wordt hieronder nog verder uitgewerkt). Als het NIFP bijvoorbeeld voor één adviesrapportage een instroomdatum en een uitstroomdatum registreert, wordt dit omgezet naar twee *events*: instroom NIFP en uitstroom NIFP. De *events* worden hierna in de analysedatabase geladen, inclusief de bijbehorende parketnummers. E*vents* in de analysedatabase met hetzelfde parketnummer behoren tot dezelfde zaak. Een zaak die bijvoorbeeld in OMDATA een bepaald parketnummer heeft, heeft in een registratiesysteem van het CJIB of de 3RO hetzelfde parketnummer.

[17] Bij een dataverzoek aan een ketenpartner is in veel gevallen de lijst van parketnummers die onderzocht worden (ongeveer 1 miljoen) meegeleverd, waarna de ketenpartner deze verzameling parketnummers verrijkt met de gevraagde (datum)velden. In die zin hebben de ketenpartners dus een gedeelte van de koppeling zelf uitgevoerd.

[18] Deze informatie is voornamelijk door de ketenpartners aangeleverd.

Figuur 3.1: Schematische weergave van de ontwikkeling van de analysedatabase.

3.2.3 Structuur van de analysedatabase

Nadat de koppeling van de verzamelde data had plaatsgevonden, konden de gegevens uit de registratiesystemen samen worden gevoegd in de analysedatabase. Om de vulling van de nieuwe database zo flexibel mogelijk te maken, is gekozen voor een eenvoudige opzet: slechts twee verschillende entiteiten worden gemodelleerd, namelijk zaken en *events*. Beide entiteiten zijn beschreven in een aparte tabel, wat betekent dat er een zaak-tabel en een *event*-tabel is. Parketnummers zijn de unieke identificerende kenmerken in de zaak-tabel, en in iedere rij bevindt zich één zaak. In de zaak-tabel bevinden zich, behalve het parketnummer, nog meer variabelen die de zaak karakteriseren, waaronder:

- OM-afdoening (dagvaarding, transactie, sepot, voorwaardelijk sepot)
- Indicatie volwassen (ja/nee)
- Indicatie type zaak (rechtbankzaak of kantonzaak)
- Peiljaar (2005 of 2008)
- Indicatie standaardzaak (ja/nee)
- Indicatie veelpleger (ja/nee)
- Indicatie GVO (ja/nee)
- Type rechtbank (kinderrechter, politierechter of meervoudige kamer)

De zaak-tabel bevat geen datumvelden. De datumvelden bevinden zich uitsluitend in de tweede tabel: de *event*-tabel. Deze bestaat uit drie variabelen: parketnummer, datum en soort *event*. Iedere zaak heeft, afhankelijk van de complexiteit van de zaak, enkele tientallen *events*, die een duidelijke omschrijving geven van het werkproces van die zaak. Wanneer de *events* van een zaak op chronologische volgorde worden gesorteerd, ontstaat een intuïtieve weergave van de manier waarop een zaak door de justitiële keten stroomt: een tijdslijn.

In tabel 3.2 staat een voorbeeld van hoe een zaak met een jeugdige verdachte in de analysedatabase als een tijdslijn kan worden weergegeven. Iedere rij correspondeert met één *event*, waarbij de *events* op chronologische volgorde zijn gesorteerd. In deze specifieke zaak heeft de verdachte een delict gepleegd op 5 oktober 2007. De politie heeft daarna de verdachte verhoord, het PV gesloten en de zaak aan het OM overgedragen. Het OM ontvangt op 10 januari 2008 het PV. Een aantal weken later (23 januari 2008) stroomt de zaak in bij de RvdK voor een basisonderzoek proces-verbaal (BO-PV). Het OM besluit de verdachte te dagvaarden (1 februari 2008), waarna het onderzoek bij de RvdK wordt afgerond (3 maart 2008). Hierop volgt een aanhoudingszitting bij de rechter (9 april 2008) en een aantal maanden later een zitting waarin de rechter een straf oplegt: een taakstraf (27 juni 2008). Op 12 augustus 2008 start de jongere met de uitvoering van de taakstraf, die hij of zij op 12 november 2008 voltooit. De doorlooptijd van deze zaak wordt berekend tussen het eerste politieverhoor en de instroom bij de RvdK. De zaak duurt volgens deze definitie 238 dagen, ofwel 34 weken.

Tabel 3.2 *Events* van een voorbeeldzaak

Datum	Ketenpartner	Type *event*
5 okt 2007	Geen	Plegen feit
18 dec 2007	Politie	Eerste verhoor*
18 dec 2007	Politie	Laatste verhoor
8 jan 2008	Politie	Sluiting PV
10 jan 2008	OM	Ontvangst PV
14 jan 2008	OM	Instroom OM
23 jan 2008	RvdK	Onderzoek PV: instroom
1 feb 2008	OM	Eerste beoordeling: dagvaarding
1 feb 2008	OM	Laatste beoordeling: dagvaarding
7 feb 2008	RvdK	Onderzoek PV: realisatie
20 feb 2008	OM	Dagvaarding
3 mrt 2008	RvdK	Onderzoek PV: afronding
4 mrt 2008	RvdK	Onderzoek PV: uitstroom
9 apr 2008	ZM	Beslissing: aanhouding
27 jun 2008	ZM	Vonnis: strafoplegging
27 jun 2008	ZM	Vonnis executeerbaar
8 jul 2008	ZM	Eindvonnis akkoord
12 jul 2008	ZM	Vonnis onherroepelijk
28 jul 2008	ZM	Vrijgeven voor executie
12 aug 2008	RvdK	Taakstraf (vonnis): instroom**
12 aug 2008	RvdK	Taakstraf: realisatie
12 nov 2008	RvdK	Taakstraf: afronding
12 nov 2008	RvdK	Taakstraf: uitstroom

** Startmoment bij de berekening van ketenlange doorlooptijden in dit rapport.*
*** Eindmoment bij de berekening van ketenlange doorlooptijden in dit rapport.*

3.2.4 Evaluatie van het succes van de integratie

Niet eerder zijn de verschillende registratiesystemen binnen de strafrechtsketen op een dergelijke grote schaal aan elkaar gekoppeld als in dit onderzoek is gedaan. Dit onderzoeksproject is daarom tevens een *test case* voor de mate waarin de registratiesystemen van de verschillende ketenpartners op elkaar aansluiten en een overeenkomend kwantitatief beeld geven van de processen. De bevindingen in dit hoofdstuk kunnen derhalve aanknopingspunten bieden voor toekomstige onderzoeken die ook een dergelijke integratie vereisen. Een belangrijke bevinding van dit onderzoek is dat veel informatie binnen de justitiële keten goed is te koppelen door middel van het parketnummer.[19] Problemen met de koppeling doen zich met name voor aan de voorkant (opsporing) en de achterkant (executie) van de strafrechtsketen. Aan de voorkant van de keten (politie, NFI) is het voornaamste knelpunt dat het parketnummer vaak nog niet bestaat, en daarom ook niet in de registratiesystemen geregistreerd kan worden. Aan de achterkant van de keten (de tenuitvoerlegging) is het perspectief anders: de persoon is in deze fase de belangrijkste teleenheid, niet de strafzaak. Een goed voorbeeld hiervan is een persoon die twee keer is veroordeeld tot een gevangenisstraf. Deze twee gevangenisstraffen kunnen alleen maar volgtijdelijk worden uitgevoerd, en de uitvoering van de ene sanctie moet daarom wachten tot de andere is afgelopen.
De resultaten van het onderzoek worden rechtstreeks uit de analysedatabase berekend. De manier waarop dit wordt gedaan is verschillend voor de ketenlange doorlooptijd en de doorlooptijd per ketenpartner. In de volgende paragraaf wordt een gedetailleerde beschrijving gegeven van verschillende manieren waarop doorlooptijden worden berekend.

3.3 Berekening van ketenlange doorlooptijd

In deze paragraaf wordt verder ingegaan op de berekening van ketenlange doorlooptijden. De berekening van de ketenlange doorlooptijd is op het oog eenvoudig: de ketenlange doorlooptijd is de datum van uitstroom uit de keten minus de datum van instroom binnen de keten:

ketenlange doorlooptijd =
(datum van uitstroom uit de keten) –
(datum van instroom in de keten)

Welke datumvelden worden gebruikt voor de datums van instroom en uitstroom is complexer. Een eerste mogelijkheid is om statische ijkpunten te gebruiken, waarbij voor elke zaak dezelfde datum van instroom en dezelfde datum van uitstroom worden gebruikt. Het verschil tussen deze datums is dan gelijk aan de ketenlange doorlooptijd van een zaak. Een mogelijkheid voor vaste ijkpunten zijn de datum van het eerste verhoor en de datum waarop het OM een zaak afdoet. Een systeem van statische, vaststaande ijkpunten geeft echter geen volledig beeld. Als een zaak bijvoorbeeld voor de rechter gebracht wordt, is het zuiverder om de datum van het vonnis als ijkpunt te gebruiken in plaats van de datum waarop het OM een zaak afdoet, omdat anders het werkproces van de rechtbank niet meegeteld wordt bij de ketenlange doorlooptijd. Daarnaast wordt bijvoorbeeld de administratieve

[19] Dit wordt mede mogelijk gemaakt door de voortschrijdende ontwikkeling van IT-systemen en door (aanbevelingen van) eerder uitgevoerd onderzoek.

afhandeling van een boetevonnis en de tijd die het kost om een veroordeelde achter tralies te krijgen bij dit statistisch ijkpunt niet tot de ketenlange doorlooptijd gerekend. In de praktijk bleek dat een berekening met statische ijkpunten te complex wordt als ketenlange doorlooptijden berekend moeten worden, omdat er uiteindelijk teveel mogelijke scenario's zijn, waardoor er teveel ijkpunten vastgesteld moeten worden. Met name bij het bepalen van het einde van de keten zijn er veel mogelijkheden.
Het alternatief dat in dit onderzoek gebruikt is, is een berekening van de ketenlange doorlooptijd op basis van dynamische ijkpunten. Bij een berekening van ketenlange doorlooptijden op basis van dynamische ijkpunten worden van iedere zaak zoveel mogelijk *events* verzameld, zoals in paragraaf 3.2 uitgelegd is. Van alle soorten *events* (zie bijlage 4) is een aantal gemarkeerd als mogelijk in- en uitstroommoment. De datum van een vonnis is bijvoorbeeld een mogelijk uitstroommoment, evenals de instroom bij STRABIS (registratiesysteem voor boetevonnissen). Als er uit het vonnis geen straf volgt, is de datum van het vonnis het laatste *event* op de tijdslijn die geldt als mogelijk uitstroommoment. Als er wel een boetevonnis wordt opgelegd, zal er later op de tijdslijn een registratie bij STRABIS volgen. De doorlooptijd van een strafzaak is in een systeem met dynamische ijkpunten gedefinieerd als het laatste mogelijke uitstroommoment minus het eerste mogelijke uitstroommoment. In het voorbeeld in tabel 3.2 zijn het eerste instroommoment en het laatste uitstroommoment met sterretjes gemarkeerd.
Hieronder worden de twee factoren die de ketenlange doorlooptijd bepalen, namelijk de datum van instroom in de keten en de datum van uitstroom uit de keten, verder beschreven.

3.3.1 Datum van instroom

In dit onderzoek is ervoor gekozen niet de datum waarop het delict is gepleegd als instroomdatum te gebruiken, omdat veel tijd kan verlopen tussen deze pleegdatum en het moment waarop een delict ter kennis komt van de politie (denk bijvoorbeeld aan zedendelicten en huiselijk geweld). Als datum van instroom in de keten zou idealiter de datum van aangifte gebruikt worden. Wegens beperkingen van de data was het echter niet mogelijk om de datum van aangifte te gebruiken. Daarom is voor alle typen misdrijfzaken en voor de overtredingszaken waarbij deze datum bekend was, als datum van instroom gekozen voor de datum van het eerste verhoor.
Voor veel overtredingen was de datum van het eerste verhoor niet bekend. Voor de groep zaken die bestaat uit onbetaalde politietransacties, ongeveer tweederde van de overtredingen, geldt het moment van registratie bij het CJIB (het TRIAS registratiesysteem) als startpunt. Bij overtredingen die niet uit TRIAS komen, is meestal de datum van instroom bij het OM het eerste beschikbare registratiemoment.

3.3.2 Datum van uitstroom

Het eindpunt van de ketenlange doorlooptijd hangt af van de afdoeningsmodaliteit. Voor sepots is dit de datum dat het OM besluit tot een sepot. Voor (gelukte) transacties is de datum dat het CJIB of de RvdK de opdracht krijgt tot uitvoering van de transactie het eindpunt van de doorlooptijd. Dat is exclusief de tijd die het kost om de transactie uit te voeren. Zaken die wel voor de rechter zijn gekomen, maar niet hebben geleid tot een straf, hebben de datum van het onherroepelijk worden van het vonnis als eindpunt. Indien een dagvaarding wel leidt tot een strafoplegging, wordt de datum van aanmelding bij de uitvoeringsorganisatie (CJIB, 3RO) gebruikt. Omdat het mogelijk is dat de uitvoering van de straf moest wachten

tot een andere gevangenisstraf was afgerond die is opgelegd voor een andere zaak, wat zou leiden tot een onterecht hoge ketenlange doorlooptijd, zijn de data van de uitvoeringsorganisatie DJI hier niet gebruikt. Analoog aan de behandeling van transacties wordt de tijd die de daadwerkelijke uitvoering van de straf of maatregel kost ook niet meegerekend.

3.4 Berekening van doorlooptijd per ketenpartner

Naast de ketenlange doorlooptijden, worden in deze rapportage de doorlooptijden voor verschillende processtappen van een aantal ketenpartners beschreven. Er worden niet enkel doorlooptijden weergegeven die het verloop aangeven tussen het in- en uitstroommoment van ketenpartners, omdat tussen het instroom- en uitstroommoment van ketenpartners ook andere partners een rol kunnen spelen. Zo kan de gehele uitvoering van een taakstraf voor een jeugdige verdachte (RvdK) tussen het in- en uitstroommoment van het OM plaatsvinden. Het is in dat geval niet zuiver om de doorlooptijd van de RvdK ook aan het OM toe te rekenen, terwijl het OM in deze tijd op de RvdK 'wacht'. Om deze reden worden doorlooptijden voor verschillende stappen in de werkprocessen van ketenpartners weergegeven.
Door de uitsplitsing naar processtappen is het bovendien gemakkelijker om een uitsplitsing te maken voor typen doorlooptijden, namelijk verplichte wachttijd, transfertijd en behandeltijd. Wanneer een bepaalde wettelijke termijn voor een ketenpartner van belang is, kan worden aangegeven voor welke processtap dat het geval is. Ook kan worden aangegeven bij welke processtappen zaken worden overgedragen naar ketenpartners (transfertijd). De tijd waarin aan een zaak gewerkt wordt, wordt bestempeld als behandeltijd. Zie voor meer informatie over behandeltijd, transfertijd en verplichte wachttijd paragraaf 3.4.1.
Om bovengenoemde redenen worden alleen doorlooptijden voor verschillende stappen in het werkproces van ketenpartners weergeven en worden geen totale doorlooptijden per ketenpartner gepresenteerd. De doorlooptijd wordt als volgt gedefinieerd.

> *doorlooptijd per stap in het werkproces van een ketenpartner =*
> *(datum van uitstroom uit de processtap) –*
> *(datum van instroom in de processtap)*

Hieronder wordt beschreven welk onderscheid is aangebracht in de berekening van de doorlooptijd per stap in het werkproces van een ketenpartner. Vervolgens wordt ingegaan op de werkprocessen waarvoor bij de vier ketenpartners doorlooptijden worden berekend. Hierbij wordt een beschrijving gegeven van de datumvelden, die in het resultatenhoofdstuk schematisch worden weergegeven.

3.4.1 Onderverdeling doorlooptijd: verplichte wachttijd, transfertijd en behandeltijd

De doorlooptijd wordt opgesplitst in verplichte wachttijd, transfertijd en behandeltijd. *Verplichte wachttijd* wordt gedefinieerd als wachttijd die wegens wettelijke bepalingen in acht moet worden genomen. Hier moet bijvoorbeeld worden gedacht aan de wettelijke termijn waarbinnen een veroordeelde recht heeft op het aantekenen van hoger beroep. Het betreft minimale termijnen die moeten worden afgewacht voordat een volgende processtap kan worden aangevangen en die daarom vertraging kunnen opleveren. De wettelijke termijnen die een rol spelen in dit onderzoek zijn weergegeven bij de schema's met resultaten. Van belang is wel dat in sommige gevallen, zoals bij de dagvaardingstermijn en bij het hoger beroep, de termijn onder bepaalde voorwaarden verkort kan worden. Termijnen waarbinnen

een actor een bepaalde processtap moet afronden, ofwel maximale termijnen, vallen niet onder de wettelijke termijnen, omdat deze geen vertraging opleveren. Doordat alleen gezocht werd naar termijnen die specifiek iets zeiden over een *minimum* aantal dagen dat moest worden afgewacht en die bovendien betrekking hadden op de belangrijkste werkprocessen, zal blijken dat slechts weinig wettelijke termijnen voor het onderzoek van belang zijn.
De *transfertijd* omvat de tijd die verstrijkt als een zaak onderweg is van de ene ketenpartner naar de andere. De transfertijd wordt niet tot de doorlooptijd van een van de ketenpartners gerekend, omdat zowel de verzendende als de ontvangende ketenpartner tijdens deze periode niet aan de zaak werkt. Niet alle bestaande transfertijden kunnen gemeten worden. Zo wordt bijvoorbeeld geen datum geregistreerd waarop het OM een bericht krijgt dat het onderzoek van de RvdK ten einde loopt. In de paragrafen 3.4.2 tot en met 3.4.10 wordt gedetailleerd beschreven welke transfertijden wel en niet gemeten kunnen worden.
De *behandeltijd* is de tijd waarin een zaak bij een ketenpartner staat ingeschreven, en waarbij er ook aan de zaak gewerkt kan worden. Het is van belang dat de behandeltijd niet alleen bestaat uit tijd waarin een ketenpartner daadwerkelijk werkt aan een strafzaak. De behandeltijd kan ook een periode inhouden waarin de ketenpartner het dossier laat wachten op verwerking, bijvoorbeeld wegens voorraadvorming.
De doorlooptijd per ketenpartner kan niet worden berekend door simpelweg de verplichte wachttijd, transfertijd en behandeltijd bij elkaar op te tellen. Deze concepten kunnen namelijk overlappen. Zo kan de behandeltijd of de transfertijd samenvallen met de verplichte wachttijd. Ook wordt de transfertijd niet aan de doorlooptijd van een ketenpartner toegerekend.
In de volgende paragrafen wordt voor de ketenpartners weergegeven voor welke werkprocessen doorlooptijden worden berekend.

3.4.2 Berekening doorlooptijd politie

Voor de politie worden de volgende stappen in de werkprocessen gepresenteerd.

- Plegen strafbaar feit tot eerste verhoor (transfertijd)
- Eerste verhoor tot sluiten PV (behandeltijd)
- Sluiten PV tot ontvangst PV door OM (transfertijd)

Kort gezegd wordt een strafbaar feit gepleegd en een verdachte gevonden. De verdachte wordt voor de eerste keer verhoord, waarbij de datum van het eerste verhoor de instroomdatum is bij de politie. Nadat één of meerdere verhoren hebben plaatsgevonden, wordt het PV gesloten. De sluiting van het PV wordt in dit onderzoek gedefinieerd als de uitstroomdatum van de politie. Ten slotte wordt het PV doorgestuurd naar het OM. De tijd die verloopt tot de ontvangst van het PV door het OM wordt gedefinieerd als transfertijd.

3.4.3 Berekening doorlooptijd politietransacties (politie en CJIB)

Voor de transacties die zonder inmenging van het OM door de politie worden opgelegd, in het vervolg van dit rapport politietransacties genoemd, worden de volgende stappen in de werkprocessen gepresenteerd.

- Eerste verhoor tot registratie TRIAS (transfertijd)
- Registratie TRIAS tot aanbieden politietransactie (behandeltijd)
- Registratie TRIAS tot direct aanbieden OM-transactie (behandeltijd)
- Registratie TRIAS tot opvragen PV bij OM (behandeltijd)
- Aanbieden politietransactie tot aanbieden OM-transactie (behandeltijd)
- Aanbieden OM-transactie tot opvragen PV (behandeltijd)
- Opvragen PV tot sluiten PV (behandeltijd)

- Sluiten PV tot overdracht aan OM (behandeltijd)
- Overdracht aan OM tot ontvangst PV bij OM (transfertijd)

In sommige gevallen wordt getracht een afdoening te laten realiseren door het CJIB zonder dat de zaak formeel is ingestroomd bij het OM. Het kan hierbij gaan om zowel politietransacties als OM-transacties. In het kader van dit onderzoek komen alleen zaken naar voren waarbij deze afdoening mislukt is. Als een zaak instroomt bij het CJIB is er een aantal mogelijkheden. Een mogelijkheid is het aanbieden van een politietransactie of een OM-transactie (of beide). Als dat niet leidt tot betaling, wordt gestart met een traject waarbij het PV wordt opgevraagd bij de politie en doorgestuurd naar het OM, die daarop kan besluiten tot vervolging. Indien van de verdachte geen woon- of verblijfplaats bekend is of er andere redenen zijn om aan te nemen dat het aanbieden van een transactie geen resultaat zal opleveren, wordt gelijk begonnen met dit traject, zonder het aanbieden van een transactie.

3.4.4 Berekening doorlooptijd Halt Nederland

Voor Halt-afdoeningen worden de volgende stappen in de werkprocessen gepresenteerd.

- Eerste verhoor tot registratie bij Halt (transfertijd)
- Registratie bij Halt tot uitstroom (behandeltijd)

Afdoeningen bij Halt hebben drie mogelijke afrondingen: succesvol, niet succesvol en niet in behandeling. Net als bij de transacties die zijn aangeboden voordat de zaak bij het OM is ingestroomd, worden succesvolle afrondingen (meer dan 90% van de zaken) niet gemodelleerd, omdat deze uiteindelijke geen strafzaak worden.
De berekening van deze doorlooptijden is niet gedaan op basis van de analysedatabase, maar op de door Halt aangeleverde data zelf. In paragraaf 3.1.2 wordt uitgelegd waarom de data van Halt niet in de analysedatabase zijn geïntegreerd.
Twee processtappen worden in het werkproces van Halt onderscheiden. De eerste is de datum van het eerste verhoor, uitgevoerd door de politie, tot aan de datum dat een zaak bij Halt wordt ingeschreven. Dit wordt geduid als transfertijd. Ten tweede is de behandeltijd tussen de datum van registratie en de datum van uitstroom gemodelleerd.

3.4.5 Berekening doorlooptijd OM

Bij het OM worden in vergelijking met de politie meer processtappen onderscheiden. Voor het meten van de doorlooptijd zijn de belangrijkste werkprocessen van het OM de volgende.

- Sluiten PV door politie tot ontvangst PV door OM (transfertijd)
- Ontvangst PV door OM tot instroom OM (behandeltijd)
- Instroom OM tot eerste beoordeling (behandeltijd)
- Eerste beoordeling: Indien er een voorstel voor een taakstraftransactie is gedaan, worden de individuele stappen bij de RvdK weergegeven (zowel transfertijd als behandeltijd). Als de transactie mislukt, wordt ook de daaropvolgende stap (dagvaarding) gemeten.
- Eerste beoordeling tot laatste beoordeling sepot (behandeltijd)
- Eerste beoordeling tot laatste beoordeling transactie (behandeltijd)
- Eerste beoordeling tot laatste beoordeling dagvaarding (behandeltijd)
- Laatste beoordeling dagvaarding tot aanmaken dagvaarding (behandeltijd)
- Aanmaken dagvaarding tot eerste zitting bij ZM (transfertijd)

Het OM registreert op welke datum het PV van een zaak wordt ontvangen. Dit is de datum die staat op het poststuk. Vervolgens stroomt de zaak in bij het OM. De datum van instroom bij het OM is de datum waarop de zaak wordt ingeschreven in COMPAS/GPS. Daarna geeft het OM de zaak een eerste beoordeling. De werkprocessen van het OM worden voor dit onderzoek in vier delen onderscheiden, namelijk de trajecten voor de afdoeningsmodaliteiten: dagvaarding, sepot, taakstraftransactie en overige transacties.
Het OM kan direct na de instroom van een zaak besluiten dat deze gedagvaard moet worden. In dat geval kijken we naar de tijd die verloopt tussen de instroom bij het OM en het besluit tot dagvaarding, het daadwerkelijk aanmaken van de dagvaarding en de datum van de eerste terechtzitting bij de ZM.
In het geval het OM besluit een zaak met een taakstraftransactie af te doen, wordt gekeken hoeveel tijd er verloopt tussen de instroom bij het OM, de registratie van de taakstraftransactie bij de RvdK of de 3RO en de vervolgstappen bij deze partners. Voor mislukte taakstraftransacties wordt vervolgens beschreven wat de doorlooptijd is voor zaken waarin over wordt gegaan tot een dagvaarding.
Wanneer het OM besluit over te gaan tot een andere transactie dan een taakstraf transactie, wordt de doorlooptijd weergegeven van het moment waarop de eerste beoordeling door het OM plaatsvindt tot aan het moment waarop geregistreerd wordt dat de transactie voltooid is.
De procesgang voor geseponeerde zaken is vereenvoudigd weergegeven. In het schema is alleen weergegeven hoeveel tijd er verloopt tussen het moment waarop een zaak instroomt bij het OM en het moment waarop het OM besluit de zaak te seponeren. In werkelijkheid kan hier nog een aantal processtappen tussen zitten, waaronder een tweede beoordeling van de zaak. Deze processtappen worden echter niet in het registratiesysteem OMDATA geregistreerd, waardoor deze voor dit onderzoek niet gebruikt kunnen worden.

3.4.6 Berekening doorlooptijd NIFP

Voor het product voorlichting worden de volgende processen gemodelleerd:

- Instroom OM tot instroom NIFP (transfertijd)
- Instroom NIFP tot uitstroom NIFP (behandeltijd)
- Uitstroom NIFP tot eerste zitting (transfertijd)

Als een zaak bij het OM instroomt, kan het OM of de RC het NIFP vragen om een psychologisch of psychiatrisch onderzoek van de verdachte. Het onderzoek wordt bemiddeld naar een (ambulante) freelance rapporteur en bij klinische rapportage naar het Pieter Baan Centrum (PBC; wat onderdeel is van het NIFP). Uiteindelijk wordt de rapportage via het NIFP aan het strafdossier toegevoegd.
In de hierboven genoemde processtappen is ‘instroom NIFP’ de datum waarop het NIFP het verzoek voor een onderzoek ontvangt. ‘Uitstroom NIFP’ is de datum waarop de rapportage wordt opgeleverd aan de opdrachtgever. De beide transfertijden voor en na de onderzoeksfase (al worden er in deze periodes wel werkzaamheden verricht door het OM) zijn weergegeven om een indruk te geven van wanneer in het proces het NIFP wordt ingeschakeld. Datumvelden voor tussenliggende stappen (zoals de datum van overdracht van de opdracht aan een externe expert) zijn niet opgevraagd.

3.4.7 Berekening doorlooptijd 3RO – Voorlichtingsrapportage[20]

Voor het product voorlichting worden de volgende processen gemodelleerd:

- Instroom OM tot instroom 3RO (transfertijd)
- Instroom 3RO tot eerste face-to-face contact (behandeltijd)
- Eerste face-to-face contact tot oplevering rapport (behandeltijd)
- Oplevering voorlichtingsrapport tot eerste zitting (transfertijd)

Wanneer een zaak bij het OM is ingestroomd, kan het OM besluiten een voorlichtingsrapport bij de 3RO op te vragen. De 3RO kunnen meteen na arrestatie het risicoprofiel van een verdachte in kaart brengen of een uitgebreider onderzoek doen naar het misdrijf, oorzaken van het crimineel verleden, recidive-risico, relaties, alcohol en drugs, houding en gedrag. Het was in dit onderzoek niet mogelijk om de transfertijd die verloopt tussen de aanvraag van het OM en de instroom bij de 3RO in kaart te brengen, omdat het OM niet registreert wanneer een dergelijke aanvraag wordt ingediend.[21] Om een indruk te geven van het aantal zaken waarvoor het OM een voorlichtingsrapportage aanvraagt ten opzichte van het aantal zaken dat bij het OM instroomt, wordt het aantal zaken dat bij het OM instroomt wel weergegeven.
Het eerste beschikbare datumveld voor het product voorlichting is de datum van instroom bij de 3RO. Nadat de zaak bij de 3RO is ingestroomd, wordt getracht een eerste *face-to-face* contact plaats te laten vinden. Vervolgens wordt een voorlichtingsrapport opgeleverd en stroomt de zaak uit bij de 3RO. Tussen deze schakelpunten in de werkprocessen wordt de doorlooptijd gemeten. De datum van het verzenden van de voorlichtingsrapportage kan op veel verschillende momenten in de keten plaatsvinden, soms zelfs kort voordat een zitting plaatsvindt. Daarom is ervoor gekozen niet de doorlooptijd tussen de oplevering van het rapport en de datum van uitstroom bij de 3RO weer te geven, maar de doorlooptijd tussen de oplevering van het rapport en de datum van de eerste terechtzitting. Hierdoor kunnen de doorlooptijden van zoveel mogelijk zaken worden beschreven. Deze doorlooptijd wordt weergegeven als transfertijd, hoewel hier ook een onbekend deel aan behandeltijd in is opgenomen.

3.4.8 Berekening doorlooptijd ZM - Eerste aanleg

De doorlooptijd van de ZM wordt voor de volgende stappen in de werkprocessen weergegeven.

- Aanmaken dagvaarding tot eindvonnis wanneer geen aanhouding plaatsvindt (behandeltijd)
- Aanmaken dagvaarding tot eerste terechtzitting wanneer een aanhouding plaatsvindt (transfertijd)
- Eerste terechtzitting met aanhouding tot eindvonnis (behandeltijd)

Het eerste proces dat voor deze ketenpartner wordt gemeten, is dat van de overdracht van het OM naar de ZM. Doordat de werkzaamheden van het OM en de ZM deels overlappen en doordat hier geen informatie over wordt geregistreerd, is het niet mogelijk om precies te bepalen op welk moment een zaak uitstroomt bij het

[20] In de voorgaande jaren, waaronder de peiljaren, werd bij de 3RO nog gesproken over doorlooptijden. Inmiddels sturen de 3RO niet meer op doorlooptijden, maar op levertijden. Met de levertijd wordt de tijd bedoeld waarin een voorlichtingsrapportage wordt aangeleverd voorafgaand aan de terechtzitting bij de rechter.

[21] Sinds de gefaseerde invoering van de digitale aanvraag door het OM via JD Online in september 2009, wordt wel geregistreerd wanneer de opdrachtgever een opdracht voor een voorlichtingsrapportage aan de 3RO verstrekt.

OM en op welk moment de zaak instroomt bij de ZM. Om deze reden is gekozen voor twee datumvelden die zo dicht mogelijk in de buurt van deze uit- en instroomdatum liggen, namelijk het aanmaken van de dagvaarding door het OM en de eerste terechtzitting bij de ZM. Het is onduidelijk welk deel van de tijd die tussen deze datumvelden verloopt daadwerkelijk transfertijd en behandeltijd is.

3.4.9 Berekening doorlooptijd ZM - Hoger beroep

Voor het gerechtshof worden de volgende werkprocessen weergegeven.

- Eindvonnis tot instellen hoger beroep (transfertijd)
- Instellen hoger beroep tot eerste zitting (behandeltijd)
- Eerste zitting tot zitting met uitspraak (behandeltijd)

Tegen een eindvonnis van de rechtbank kan hoger beroep bij het gerechtshof worden ingesteld. In dit onderzoek wordt naast de tijd die hierbij verloopt, ook de doorlooptijd weergegeven die verloopt tussen het instellen van het hoger beroep en de eerste terechtzitting. Ten slotte wordt beschreven hoe lang het duurt voordat na de eerste terechtzitting een uitspraak wordt gedaan.

3.4.10 Berekening doorlooptijd RvdK

De doorlooptijd van de RvdK wordt apart weergegeven voor drie soorten producten, namelijk voor het basisonderzoek in het kader van de inverzekeringstelling (BO-IVS), het basisonderzoek in het kader van het PV (BO-PV) en het uitgebreid strafonderzoek. Daarnaast wordt een aantal processtappen voor de taakstraf weergegeven in het processchema van het OM. Voor het basisonderzoek IVS en het basisonderzoek PV worden de volgende stappen in de werkprocessen weergegeven.

- Eerste verhoor politie tot instroom RvdK (transfertijd)
- Instroom RvdK tot start realisatie onderzoek (behandeltijd)[22]
- Start realisatie onderzoek tot afronding onderzoek (behandeltijd)[23]
- Afronding onderzoek tot eerste zitting (transfertijd)

Voor de basisonderzoeken wordt de tijd weergegeven die verloopt tussen het moment waarop het eerste verhoor bij de politie plaatsvindt tot aan het moment waarop een zaak bij de RvdK instroomt. Vervolgens wordt beschreven hoe lang het na deze instroom duurt tot het onderzoek daadwerkelijk wordt gestart. Een volgende stap die gemeten wordt, beschrijft de periode tussen de start van de realisatie van het onderzoek en de afronding van het onderzoek. Ten slotte wordt de doorlooptijd weergegeven voor de periode van afronding van het onderzoek tot aan de eerste terechtzitting bij de rechtbank.
Voor het uitgebreid strafonderzoek worden alle bovenstaande processtappen weergegeven. De processtap waarin gemeten wordt hoeveel tijd er verloopt tussen het eerste verhoor bij de politie en de instroom bij de RvdK, wordt echter vervangen door de stap ‘Instroom OM tot instroom RvdK’. Dit is gedaan omdat tussen het

[22] De RvdK deelt deze processtap zelf op in de fasen ‘intake’ (de periode tussen de datum waarop de melding binnenkomt en de datum waarop besloten wordt een onderzoek uit te voeren) en ‘wachtlijst’ (de periode tussen de datum waarop besloten wordt een onderzoek uit te voeren en de datum waarop de realisatie aanvangt).

[23] De RvdK deelt deze processtap zelf op in de fasen ‘realisatie’ (de periode tussen de datum waarop gestart wordt met de realisatie van het onderzoek en de datum waarop het eindbesluit wordt gefiatteerd) en ‘afronding’ (de periode tussen de datum waarop het eindbesluit wordt gefiatteerd en de datum waarop het onderzoek administratief wordt afgerond).

eerste verhoor bij de politie en de instroom bij de RvdK voor een uitgebreid strafonderzoek, nog vele andere processtappen worden doorlopen. Er is dan bijvoorbeeld al een basisonderzoek uitgevoerd. Hierdoor geeft een doorlooptijd vanaf de instroom bij het OM tot aan de instroom bij de RvdK voor het uitgebreid strafonderzoek meer inzicht.

Hierboven is beschreven hoe de doorlooptijd voor de verschillende ketenpartners en de afzonderlijke processen wordt berekend. In de volgende paragraaf wordt aanvullende informatie over de modellering van veelvoorkomende processen gegeven.

3.5 Modellering van veelvoorkomende processen

In deze paragraaf wordt kort een beschrijving gegeven van aantal veelvoorkomende processen en de manier waarop hiermee om wordt gegaan.

Overdrachten en voegingen
Indien wordt besloten een zaak in te schrijven bij een ander arrondissement (een overdracht), kan dit enige tijd kosten. Ook kunnen binnen één parket meerdere onafhankelijk ingeschreven zaken (met verschillende parketnummers) samengevoegd worden tot één zaak (voegingen). In deze beide gevallen worden de *events* van overgedragen en gevoegde zaken naast de hoofdzaak in de analysedatabase geregistreerd. Er zijn dan meerdere ‘datums van eerste verhoor’. Als beginpunt van een zaak wordt in dat geval de eerste van deze ‘datums eerste verhoor’ gebruikt.

Voorlopige hechtenissen
Als een verdachte in een strafzaak voorlopig gehecht wordt, begint deze voorlopige hechtenis in de meeste gevallen na of op dezelfde dag als het eerste verhoor van de politie. Ook is het niet aannemelijk dat een zaak eindigt met het beëindigen van een voorlopige hechtenis. Een voorlopige hechtenis bepaalt daarom niet het begin- of eindpunt van een ketenlange doorlooptijd. Indien een vonnis behelst dat er na aftrek van de voorlopige hechtenis nog een reststraf moet worden uitgezeten, komt deze zaak niet meer bij het CJIB terecht. In deze gevallen is de datum van het onherroepelijk worden van het vonnis het eindpunt.
In de analyse van doorlooptijden per ketenpartner komen voorlopige hechtenissen ook niet voor. De belangrijkste complicatie hierbij is dat een voorlopige hechtenis kan starten en eindigen op meerdere plekken in het strafproces.

Meerdere straffen
Bij sommige vonnissen worden meerdere sancties opgelegd. In deze gevallen worden meerdere *events* in de analysedatabase geregistreerd, en wordt dat *event* dat het laatst in de tijd is als eindpunt van de zaak genomen.

TUL-zittingen
Op TUL-zittingen, ofwel tenuitvoerleggingszittingen wordt bekeken of aan de voorwaarden van een voorwaardelijke straf is voldaan. Indien dat niet zo is, kan de rechter het voorwaardelijke deel van een straf tijdens een TUL-zitting omzetten in een onvoorwaardelijke straf. Omdat de verdachte de voorwaarden in sommige gevallen nog jaren na het vonnis kan schenden, kan er veel tijd verstrijken tussen het vonnis in eerste aanleg en de TUL-zitting. Als TUL-zittingen tot de ketenlange doorlooptijd gerekend zouden worden, ontstaat een vertekend beeld van de doorlooptijden, omdat de ketenpartners dit deel van het proces niet kunnen versnellen. Om deze vertekening te voorkomen, worden TUL-zittingen niet tot de

mogelijke eindpunten van een zaak gerekend en worden *events* die na de TUL-zittingen plaatsvinden genegeerd in de berekening van ketenlange doorlooptijden.

3.6 Gebruikte meeteenheden

Tot dusver zijn de ketenlange doorlooptijden en doorlooptijden per ketenpartner van de gehele populatie van zaken besproken. De resultaten in de hierop volgende hoofdstukken bevatten getallen die een uitspraak doen over (deel)populaties van zaken. Om de resultaten weer te kunnen geven is een veelgebruikte mogelijkheid het weergeven van de gemiddelde doorlooptijd. Een probleem van deze meeteenheid is dat deze sterk beïnvloed kan worden door uitbijters. De mediaan (de doorlooptijd van de *middelste* zaak[24]) wordt vaak als alternatief gepresenteerd voor het gemiddelde. In deze rapportage wordt voornamelijk het gemiddelde gepresenteerd, omdat iedere week doorlooptijd daarmee even zwaar weegt. Om de lezer een indicatie te geven van de aard van de verdeling van doorlooptijden, worden naast de gemiddelden in de resultatenhoofdstukken regelmatig grafieken weergegeven, alsmede het aantal weken waarna 10, 50 (mediaan) of 90 procent van de zaken is afgerond.

3.7 Relatie van bestaand onderzoek tot dit onderzoek

Wanneer de hierboven beschreven onderzoeken worden vergeleken met ons onderzoek naar doorlooptijden in de jeugdstrafrechtsketen, kunnen de volgende verschillen in de methoden worden opgemerkt.

1. Voor eerder uitgevoerde onderzoeken naar doorlooptijden in de strafrechtsketen is vaak geen informatie op het niveau van zaken opgevraagd, maar alleen geaggregeerde informatie over gemiddelde doorlooptijden per ketenpartner. Dit betekent dat:
   - de brongegevens niet beschikbaar waren voor de onderzoekers, waardoor zij hiermee geen analyses konden uitvoeren;
   - door het ontbreken van de brongegevens niet bekend was hoe zaken gespreid waren rondom de gemiddelde doorlooptijd.

   In dit onderzoek zijn de brongegevens bij de ketenpartners opgevraagd, waarop het WODC zelf de analyses heeft uitgevoerd. Met de verkregen data konden niet alleen in- en uitstroomcijfers voor de gehele keten en per ketenpartner worden berekend, maar konden deze databestanden ook worden onderzocht op zaaksniveau en naar wens worden geaggregeerd. Hierdoor zijn uitsplitsingen mogelijk, bijvoorbeeld naar arrondissement of afdoeningsmodaliteit. Door de zaken door de keten te volgen kan achterhaald worden wat voor verloop de meeste zaken hebben en hoe die worden afgehandeld. Doordat een groot deel van de schakelmomenten in een zaak kan worden nagegaan, is het mogelijk om eventuele knelpunten te ontdekken.
   Met de brongegevens kunnen gemiddelde doorlooptijden in de gehele jeugdstrafrechtketen en per ketenpartner worden berekend. Dit kan worden omgerekend naar percentages van Kalsbeeknormen en er kan gekeken

[24] Het gemiddelde van de cijferreeks {1,2,6} is (1+2+6)/3 = 3. De mediaan van dezelfde reeks is 2.

worden hoe de doorlooptijd verdeeld is rondom de gemiddelde doorlooptijden.

2. In de bestaande onderzoeken is niet altijd gekeken naar alle zaken in de onderzoeksperiode, maar is soms een steekproef getrokken van bepaalde typen zaken of lokale instellingen van ketenpartners (bijvoorbeeld bepaalde typen rechters of bepaalde arrondissementen of Halt-bureaus). In dit onderzoek worden alle zaken voor de peiljaren 2005 en 2008 in beschouwing genomen.

3. In bestaande onderzoeken wordt veelvuldig gewezen op een gebrek aan aansluiting van de registratiesystemen van ketenpartners. Sommige ketenpartners gebruiken in verschillende geografische gebieden verschillende registratiesystemen. Ook registreren verschillende ketenpartners op basis van andere registratie-eenheden (zaken, personen, delicten, enz.), of ontbreekt er een identificerend kenmerk op basis waarvan personen en/of zaken gevolgd kunnen worden door de keten. Bovenstaande knelpunten maken de koppeling van registratiesystemen lastig. Volgens sommige onderzoekers is daarom dossieronderzoek nodig wanneer ketenlange doorlooptijden gemeten moeten worden. Wanneer namelijk alleen doorlooptijden per ketenpartner gemeten kunnen worden, wordt geen inzicht verkregen in de tijd die verloopt bij de overdracht van een zaak van de ene naar de andere ketenpartner. Eerder uitgevoerde onderzoeken hebben aanbevelingen gedaan om de registratiesystemen in de strafrechtsketen aan te passen en de berekening van doorlooptijden beter mogelijk te maken. Mede door deze aanpassingen kon in dit onderzoek de registratiesystemen van verschillende ketenpartners aan elkaar gekoppeld worden, waarbij ook oplossingen zijn gevonden voor het registreren op basis van verschillende registratie-eenheden. Door deze koppeling kunnen zaken door de strafrechtsketen worden gevolgd en kan ook inzicht worden verkregen in de tijd die verloopt bij de overdracht van een zaak van de ene naar de andere ketenpartner.

4. In een aantal onderzoeken wordt ingegaan op de geringe validiteit van de onderzoeksresultaten, veroorzaakt door het ontbreken en/of uitvallen van zaken en door het foutief registreren van informatie over doorlooptijden. Ook in dit onderzoek is door ketenpartners gewezen op mogelijke problemen met de betrouwbaarheid van de data. Het kan hier gaan om ontbrekende parketnummers, waardoor de koppeling moeilijk tot stand te brengen is, of registratiefouten bij de invoer van datumvelden. Voor alle bronnen is een kwaliteits- en consistentiecontrole gedaan, waarbij OMDATA als referentiebestand is gebruikt. Ook is veelvuldig gebruik gemaakt van jaarverslagen van de ketenpartners om de orde van grootte van zaakstromen te controleren. Hieruit bleek dat de doorlooptijden in de meeste gevallen geschat zijn op meer dan 90 of 95 procent van de data. Dit zou beschouwd kunnen worden als een zeer grote steekproef. De kans dat dit vertekeningen in de resultaten zou voortbrengen lijkt daarmee uiterst gering: daarvoor zou de niet gekoppelde data te zeer moeten afwijken van de wel gekoppelde data.

Resultaten deel 1: Volwassenen

4 Resultaten ketenlange doorlooptijden van misdrijven met een volwassen verdachte

In dit hoofdstuk worden resultaten gepresenteerd over de ketenlange doorlooptijden van standaardzaken en complexe zaken voor volwassenen. Allereerst wordt een beschrijving gegeven van de totale onderzoekspopulatie, waarna een uitsplitsing naar standaardzaken en complexe zaken volgt. Het hoofdstuk eindigt met een korte samenvatting.
Waar in dit hoofdstuk gesproken wordt over doorlooptijd, betreft het de ketenlange doorlooptijd. Resultaten over het peiljaar 2005 worden alleen genoemd indien het een centraal resultaat betreft of wanneer het resultaat sterk afwijkt van het resultaat uit peiljaar 2008.

4.1 Beschrijving van de gehele onderzoekspopulatie

In dit hoofdstuk worden resultaten getoond over strafzaken (misdrijven) die door het OM zijn afgehandeld in 2005 en 2008, waarbij de verdachte ten tijde van het delict volwassen was. In 2005 waren dit er 196.100, waarvan 15 procent aan de voorwaarden voor standaardzaak voldoet. In 2008 waren dit er 193.700, waarvan er eveneens 15 procent tot de categorie standaardzaken behoort.

4.2 Standaardzaken

In deze paragraaf worden resultaten weergegeven voor misdrijven waarbij een volwassen verdachte betrokken is en die vallen in de categorie standaardzaken. De groep standaardzaken is de deelverzameling van die zaken die voldoen aan de voorwaarden voor standaardzaken voor volwassenen, zoals omschreven in paragraaf 1.3.2.

4.2.1 Ketenlange doorlooptijden

Tabel 4.1 geeft een overzicht weer van de grootte van stromen van standaardzaken betreffende misdrijven. Op basis van deze tabel kan het volgende worden geconstateerd.

- Er zijn in 2005 en 2008 respectievelijk 166.500 en 164.700 standaardzaken betreffende misdrijven door het OM afgehandeld. In meer dan de helft van de standaardzaken betreffende misdrijven werd de verdachte gedagvaard (56 procent in 2008). Circa 30 procent (2008) werd afgedaan met een transactie.
- Standaardzaken die in 2005 door het OM zijn afgehandeld hebben een gemiddelde doorlooptijd van 36 weken, die in 2008 is gestegen naar 38 weken.

Op basis van tabel 4.1 kunnen de volgende opmerkingen over de afdoeningsmodaliteiten worden gemaakt.

- De doorlooptijd verschilt sterk per afdoeningsmodaliteit. De doorlooptijd van transacties (14 weken in 2008) bedraagt minder dan de helft van de doorlooptijd van de overige afdoeningsmodaliteiten, die tussen de 29 en 50 weken ligt.
- De doorlooptijd van de onvoorwaardelijke sepots is hoog (39 weken in 2008). Dit is opvallend, aangezien deze alleen een vervolgingsfase kennen en geen berechtings- en tenuitvoerleggingsfase.
- De doorlooptijd van voorwaardelijke sepots ligt lager dan die van de onvoorwaardelijke sepots, namelijk 29 weken in 2008.
- Verder is de doorlooptijd voor zaken met een dagvaarding die niet leiden tot een tenuitvoerlegging in 2008 3 weken korter dan voor zaken die wel leiden tot een tenuitvoerlegging. In 2005 was het verschil 8 weken.

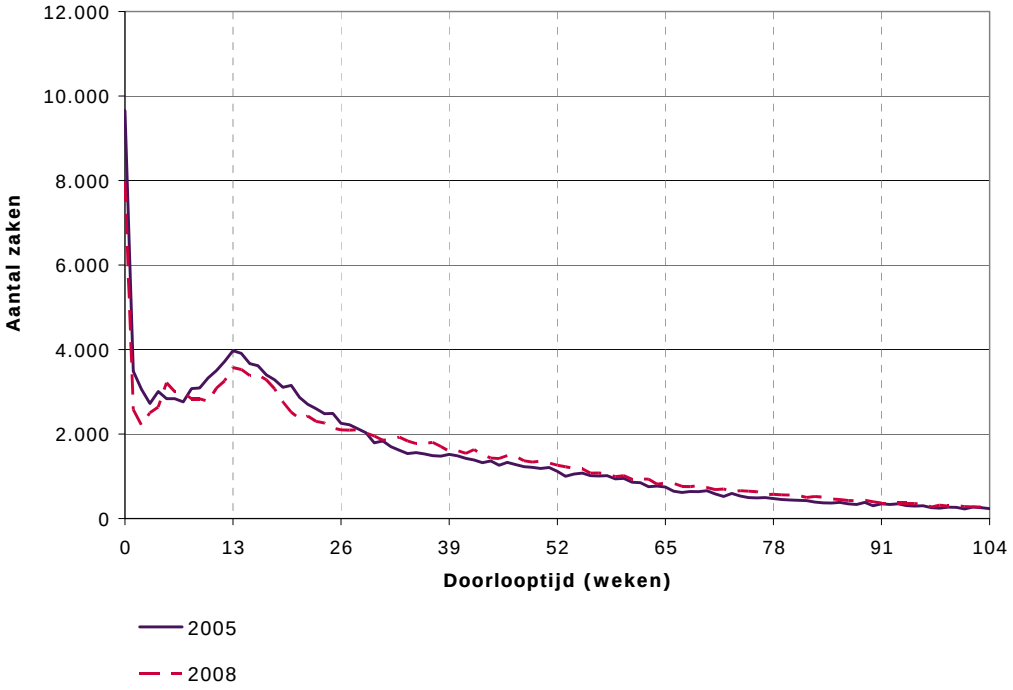
Tabel 4.1 Grootte van stromen en ketenlange doorlooptijden van strafzaken, uitgesplitst naar peiljaar en afdoeningsmodaliteit (volwassen verdachten; misdrijven; standaardzaken).

Omschrijving	Aantal zaken		Gemiddelde doorlooptijd (weken)	
	2005	2008	2005	2008
Totaal	166.500	164.700	36	38
Voorwaardelijke sepots	3.200	5.200	28	29
Onvoorwaardelijke sepots	17.400	21.400	37	39
Transacties	50.200	46.400	13	14
Vonnissen zonder straf[25]	18.500	21.800	41	47
Vonnissen met straf	77.300	69.900	49	50

De doorlooptijden zijn voor beide peiljaren grafisch weergegeven in figuur 4.1. Deze figuur geeft aan hoeveel zaken in de peiljaren 2005 en 2008 een ketenlange doorlooptijd van een bepaald aantal weken hebben. De beide peiljaren laten hierbij een opvallende gelijkenis zien, met een hoge piek aan tussen 0 en 2 weken, en een wat kleinere piek rond 13 weken. Ook geldt dat er voor peiljaar 2008 meer zaken zijn die langer duren dan 30 weken dan voor peiljaar 2005.

[25] Onder 'vonnissen zonder straf' vallen de vrijspraken, ontslagen van alle rechtsvervolging, nietigverklaringen e.d. én die zaken waarbij de verdachte wel schuldig wordt bevonden, maar geen straf of alleen voorwaardelijke straffen krijgt opgelegd. Met 'vonnissen met straf' wordt bedoeld die zaken, waarbij de verdachte schuldig wordt bevonden én een straf krijgt opgelegd die ten minste gedeeltelijk onvoorwaardelijk is (*i.e.* er is nog een fase voor de tenuitvoerlegging).

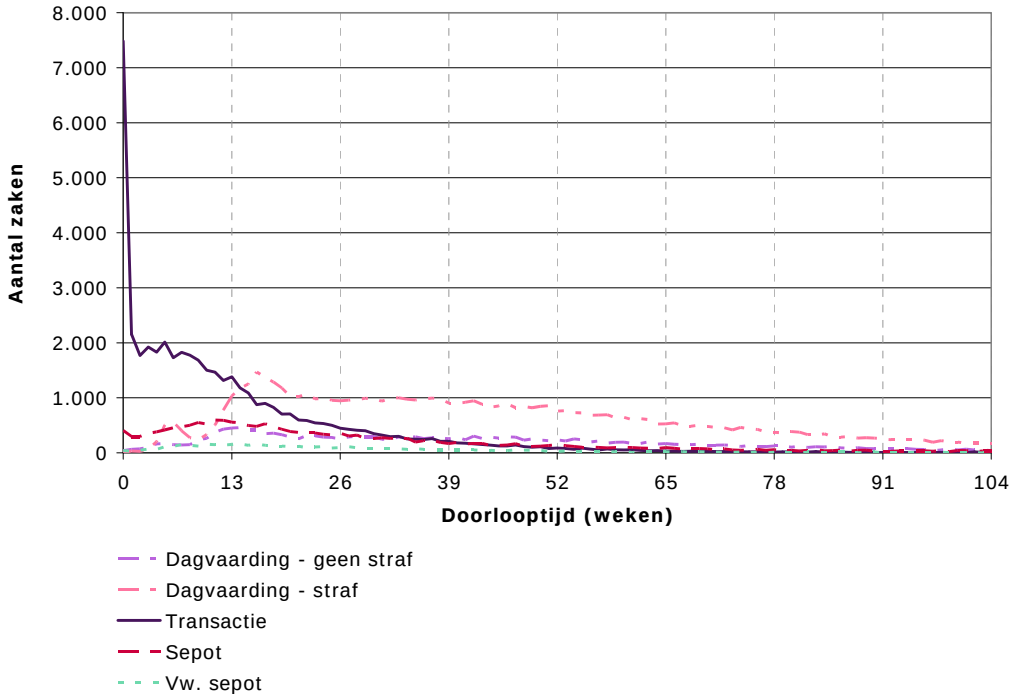
Figuur 4.1 Ketenlange doorlooptijden van strafzaken, uitgesplitst naar peiljaar (volwassen verdachten; misdrijven; standaardzaken).

De doorlooptijden voor de verschillende afdoeningsmodaliteiten zijn grafisch weergegeven in figuur 4.2.

- De twee grootste categorieën (vonnis met straf en transacties) onderscheiden zich duidelijk doordat het grootste deel van de zaken uit de eerste groep (de piek) later in de tijd wordt afgerond dan de piek van de tweede groep: veel transacties duren precies een week. Dit verklaart ook de piek in figuur 4.1.
- Zaken met een dagvaarding hebben een minimum hoeveelheid tijd nodig om afgerond te worden (enkele weken), terwijl de piek bij de transacties al aan het begin van de grafiek te vinden is. Dit verklaart waarom de doorlooptijd voor transacties beduidend lager is.
- Alle afdoeningsmodaliteiten laten een spreiding van doorlooptijden zien. Met name voor zaken met een dagvaarding geldt dat een deel van de zaken langer dan 52 weken duurt, waardoor de gemiddelde doorlooptijd van standaardzaken omhoog wordt getrokken. Bij OM-transacties is een grote piek te zien voor zaken die minder dan een week duren (dit zijn voor het grootste deel zaken in het kader van Aanhouden & Uitreiken, waarbij het transactievoorstel samen met een dagvaarding worden uitgereikt).

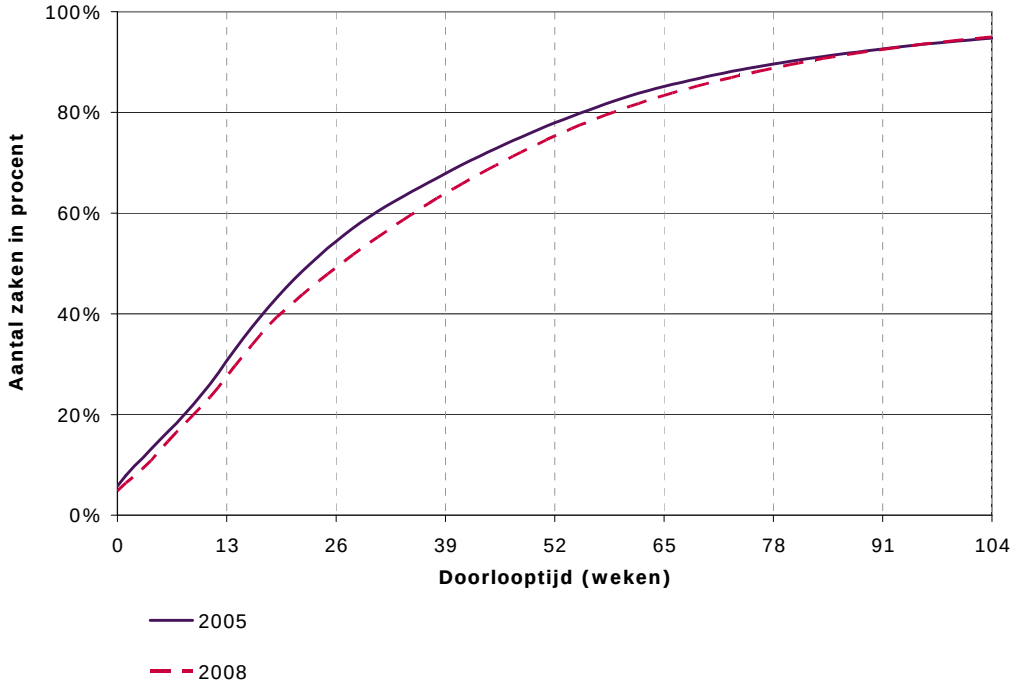
Figuur 4.2 Ketenlange doorlooptijden van strafzaken, uitgesplitst naar afdoeningsmodaliteit (volwassen verdachten; misdrijven; standaardzaken; peiljaar 2008).

4.2.2 Percentage afgeronde zaken per periode

Tot dusver is alleen gekeken naar de gemiddelde doorlooptijd van bepaalde hoeveelheden zaken. Het is echter ook van belang te weten welk deel van het totale aantal zaken na een bepaalde tijd (ijkpunt) is afgehandeld of na hoeveel tijd een bepaald percentage van de zaken is afgehandeld. Dit kan helpen bij het kiezen van kwantitatieve doelstellingen voor beleid dat als doel heeft doorlooptijden in de strafrechtsketen terug te dringen. De resultaten die dit inzichtelijk maken zijn weergegeven in figuur 4.3 en tabel 4.2. In figuur 4.3 zijn de ketenlange doorlooptijden op de horizontale as weergegeven en op de verticale as is het deel van de zaken te zien dat na een bepaalde tijd is afgerond. Een grafiek die snel de 100%-lijn benadert, wijst op korte doorlooptijden. De verticale stippellijnen zijn ijkpunten, die aangeven welk percentage zaken in een bepaalde periode is afgerond. De figuur laat duidelijk zien dat in 2005 zaken sneller werden afgedaan dan in 2008.

Figuur 4.3 Percentage afgeronde strafzaken, uitgesplitst naar peiljaar (volwassen verdachten; misdrijven; standaardzaken).

In tabel 4.2 zijn de percentages afgeronde zaken verder uitgewerkt. Zo wordt het aantal weken weergegeven waarbinnen de snelste 50 procent van de zaken is afgerond. Dit getal wordt ook wel de mediaan genoemd. Ook de doorlooptijden van de 10 procent en 90 procent snelste zaken zijn weergegeven, alsmede het gemiddelde. Op basis van de tabel kan het volgende worden geconcludeerd:

- De weergave van het percentage afgeronde zaken laat zien dat er een grote spreiding is in de doorlooptijden.
- De snelste 10 procent van de transacties heeft minder dan een week nodig om te worden afgerond, terwijl de snelste 10 procent van de vonnissen met straf binnen 16 weken werd afgerond. Ook is 90 procent van de transacties binnen 34 weken afgerond, terwijl dit 97 weken duurt voor 90 procent van de vonnissen met straf.
- De gemiddelde doorlooptijd ligt voor alle afdoeningsmodaliteiten hoger dan de mediaan. Het verschil tussen het gemiddelde en de mediaan is het grootst bij transacties (15 weken).

Tabel 4.2 Aantal weken waarin strafzaken zijn afgerond, uitgesplitst naar afdoeningsmodaliteit (volwassen verdachten misdrijven; standaardzaken; peiljaar 2008).

Omschrijving	Ketenlange doorlooptijd (weken)			
	Percentage afgeronde zaken			Gemiddelde
	10%	50% (mediaan)	90%	
Totaal	4	28	83	38
Voorwaardelijke sepots	7	22	57	29
Onvoorwaardelijke sepots	6	24	83	39
Transacties	0	9	34	14
Vonnissen zonder straf	13	41	91	47
Vonnissen met straf	16	43	97	50

4.2.3 Doorlooptijden per type misdrijf

De laatste analyse die voor misdrijven wordt gepresenteerd betreft de gemiddelde doorlooptijd van verschillende typen misdrijven. De resultaten van deze analyse, gebaseerd op de hoofdclassificatie van delicten die het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) gebruikt in haar rapportages, zijn te vinden in tabel 4.3. De marge waarbinnen de gemiddelde doorlooptijd zich beweegt is 27 tot 40 weken. Het CBS hanteert ook een subclassificatie (niet in de tabel getoond), waaruit het volgende blijkt.

- De categorieën economische delicten, doorrijden na een ongeval, wapens en munitie en eenvoudige diefstal in deze subclassificatie hebben relatief korte doorlooptijden (26, 27, 29 en 31 weken respectievelijk).
- Daarentegen hebben zaken die vallen in de subklassen misdrijven tegen het leven (56 weken), valsheidsmisdrijven (55 weken), overig seksueel (48 weken) en afpersing (48 weken) een relatief hoge doorlooptijd.

Wellicht hangen de hiervoor genoemde doorlooptijden samen met de moeilijkheidsgraad van het verkrijgen van een bewijsmiddel voor de betreffende delictcategorie.

Tabel 4.3: Ketenlange doorlooptijden van strafzaken, uitgesplitst naar CBS-klasse (volwassen verdachten; misdrijven; standaardzaken; peiljaar 2008).

CBS-hoofdclassificatie	Ketenpartner	Gemiddelde doorlooptijd
Vermogen	44.400	39
Verkeer	34.400	40
Geweld	35.800	39
Orde en vernieling	23.100	36
Drugs	10.900	33
Overig (wetboek SR)	6.100	32
Wapens en munitie	3.000	29
Overige wetten	7.000	27
Alle classificaties	*164.700*	*38*

4.2.4 Doorlooptijden per indicatie voorlopige hechtenis

Het niet toepassen van voorlopige hechtenis is geen voorwaarde voor een standaardzaak. Door verschillende ketenpartners is echter aangegeven dat de doorlooptijd van strafzaken hierdoor beïnvloed kan worden. Om deze reden is ook gekeken naar de invloed van het toepassen van voorlopige hechtenis voor het peiljaar 2008 (zie tabel 4.4).

- Bij 7 procent van de standaardzaken is voorlopige hechtenis toegepast (11.300 zaken in 2008).
- De doorlooptijd van zaken waarbij voorlopige hechtenis is toegepast is 32 weken in 2008.
- De doorlooptijd van standaardzaken waarbij wel voorlopige hechtenis is toegepast is in 2008 kleiner dan zaken waarbij geen voorlopige hechtenis is toegepast (38 weken). Bij het peiljaar 2005 is geen groot verschil te zien.

Tabel 4.4 Grootte van stromen en ketenlange doorlooptijden van strafzaken, uitgesplitst naar peiljaar en conditie (volwassen verdachten; misdrijven; standaardzaken).

Omschrijving	Aantal zaken		Gemiddelde doorlooptijd (weken)	
	2005	2008	2005	2008
Totaal	166.500	164.700	36	38
Voorlopige hechtenis	12.500	11.300	35	32
Geen voorlopige hechtenis	153.800	151.700	36	38
Onbekend	300	1.600	65	38

4.3 Complexe zaken

In deze paragraaf worden resultaten weergegeven voor misdrijven waarbij een volwassen verdachte betrokken is en die vallen in de categorie complexe zaken. De groep complexe zaken is de deelverzameling van die zaken die niet voldoen aan de voorwaarden voor standaardzaken, zoals omschreven in paragraaf 1.3.2.

4.3.1 Ketenlange doorlooptijden

In tabel 4.5 wordt het aantal complexe zaken met een aantal onderverdelingen en de bijbehorende gemiddelde doorlooptijd weergegeven. Op basis hiervan kan het volgende worden geconstateerd.

- De doorlooptijd van complexe zaken ligt duidelijk hoger dan die van standaardzaken.
- Voor het peiljaar 2005 was de gemiddelde doorlooptijd van complexe zaken 65 weken, tegenover 36 weken voor de standaardzaken in datzelfde peiljaar.
- Voor het peiljaar 2008 is de doorlooptijd van beide typen zaken nog iets langer, namelijk 69 weken voor complexe zaken tegenover 38 weken voor standaardzaken.

Wanneer meer in detail naar de conditie hoger beroep wordt gekeken, valt het volgende op.

- Binnen de groep complexe zaken is in 2008 voor 12.200 zaken (42 procent) hoger beroep ingesteld.

- Doorlooptijden van hoger beroepszaken zijn langer (102 weken in 2008) dan voor zaken waarbij geen hoger beroep is ingesteld (45 weken in 2008).

De conditie voor hoger beroep heeft een bepalende invloed op de doorlooptijden. Daarom zijn de doorlooptijden van de andere condities alleen berekend voor zaken waarbij geen hoger beroep is aangetekend. De belangrijkste resultaten voor de zaken waarin geen hoger beroep is ingesteld, zijn als volgt.

- Van de zaken in 2008 waarbij geen hoger beroep is ingesteld, betreft ongeveer 46 procent een veelpleger, is 55 procent aangebracht bij de meervoudige kamer en is voor 5 procent een GVO gevorderd.
- Zaken waarbij de dader een veelpleger is, werden met een gemiddelde doorlooptijd 34 weken in 2008 sneller afgerond dan zaken waarbij dit niet het geval was (55 weken in 2008).
- Zoals verwacht zijn doorlooptijden van zaken die zijn aangebracht bij de meervoudige kamer hoger dan van zaken die niet hier zijn aangebracht (52 tegenover 37 weken in 2008).
- Daarnaast duren zaken waarin een GVO is gevorderd bijna twee keer zo lang als zaken waarin dit niet is gedaan (70 weken tegenover 42 weken in 2005, 55 weken tegenover 45 weken in 2008). Het aantal zaken waarbij een GVO is gevorderd is tussen de peiljaren sterk afgenomen.[26]

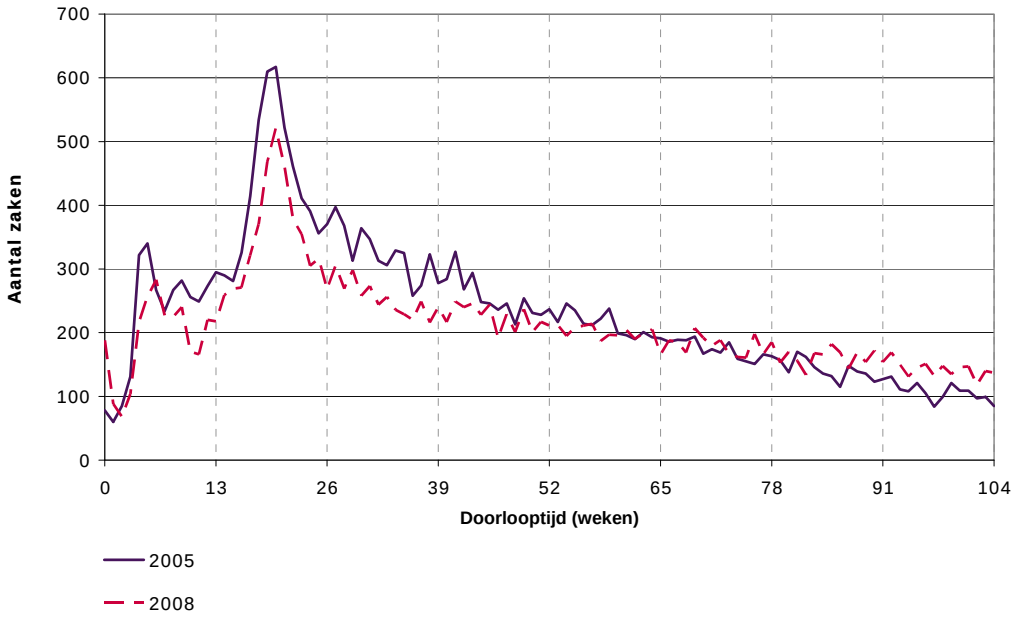
Tabel 4.5 Grootte van stromen en ketenlange doorlooptijden van strafzaken, uitgesplitst naar peiljaar en conditie (volwassen verdachten; misdrijven; complexe zaken).

Omschrijving	Aantal zaken		Gemiddelde doorlooptijd (weken)	
	2005	2008	2005	2008
Totaal	29.500	29.100	65	69
Hoger beroep ingesteld	11.300	12.200	100	102
Geen hoger beroep ingesteld	18.200	16.900	44	45
Veelpleger	9.200	7.700	33	34
Geen veelpleger	9.000	9.200	55	55
Aangebracht bij meervoudige kamer	9.700	9.300	53	52
Niet aangebracht bij meervoudige kamer	8.500	7.600	33	37
GVO gevorderd	1.400	800	70	55
Geen GVO gevorderd	16.900	16.100	42	45

De doorlooptijden van beide peiljaren zijn grafisch weergegeven in figuur 4.4. Deze figuur geeft aan hoeveel zaken voor de peiljaren 2005 en 2008 een bepaald aantal weken duren. Evenals bij standaardzaken vertonen de grafieken voor beide peiljaren veel overeenkomsten. De grafiek laat zien dat er in 2005 meer zaken zijn die kort duren (een hogere piek rond 20 weken), maar dat er voor peiljaar 2008 meer zaken zijn die langer dan 60 weken duren dan voor peiljaar 2005.

[26] In de loop van de tijd zijn steeds minder onderzoekshandelingen uitsluitend aan de RC opgedragen. De OvJ heeft meer bevoegdheden gekregen om te beslissen over het inzetten van onderzoekshandelingen, waardoor minder vaak een GVO nodig is (Mevis, 2009).

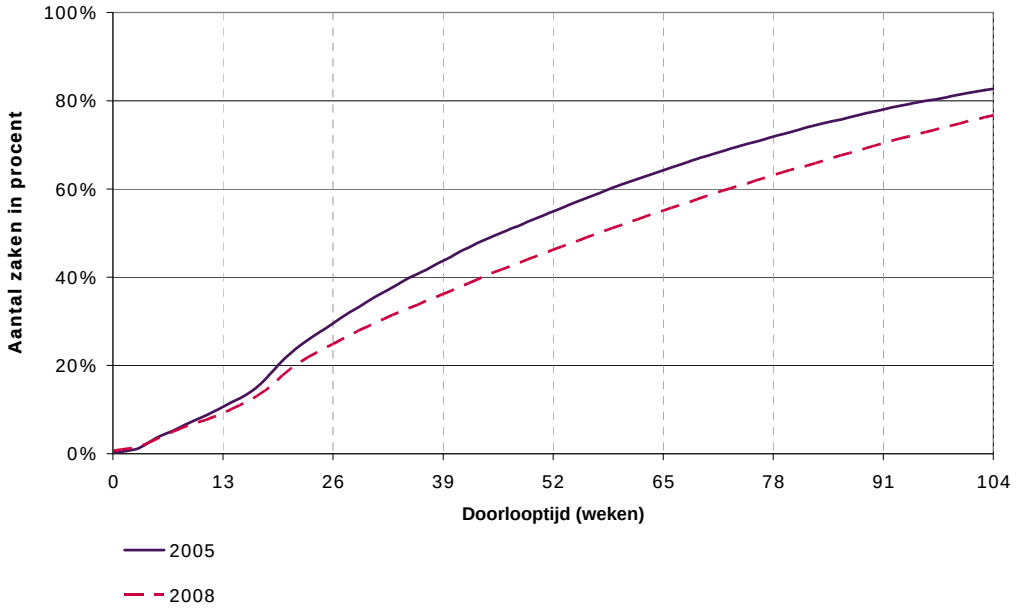
Figuur 4.4 Ketenlange doorlooptijden van strafzaken, uitgesplitst naar peiljaar (volwassen verdachten; misdrijven; complexe zaken).

4.3.2 Percentage afgeronde zaken per periode

Ook voor de complexe zaken wordt aangegeven hoeveel weken doorlooptijd de snelste 10, 50 en 90 procent van de zaken had in 2008. De resultaten die dit inzichtelijk maken zijn weergegeven in figuur 4.5 en tabel 4.7.

Figuur 4.5 Percentage afgeronde strafzaken, uitgesplitst naar peiljaar (volwassen verdachten; misdrijven; complexe zaken).

Figuur 4.5 laat zien dat zaken in 2005 sneller werden afgerond dan in 2008. Vervolgens worden in tabel 4.6 het percentage afgeronde zaken en gemiddelden weergegeven. Een uitsplitsing naar zaken waarbij GVO's zijn gevorderd wordt niet

gemaakt, omdat het slechts weinig zaken betreft. Op basis van de tabel kan het volgende worden geconcludeerd.

- Evenals bij de standaardzaken laat de tabel zien dat er een grote spreiding is in de doorlooptijden van complexe zaken.
- De snelste 10 procent van de complexe zaken heeft circa 15 weken nodig om te worden afgerond. 50 procent van de complexe zaken werd binnen 58 weken afgerond.
- De gemiddelde doorlooptijd ligt doorgaans hoger dan de mediaan. De verschillen lopen op tot 13 weken.

Tabel 4.6 Percentage afgeronde strafzaken, uitgesplitst naar conditie (volwassen verdachten; misdrijven; complexe zaken; peiljaar 2008).

	Ketenlange doorlooptijd (weken)			
	Percentage afgeronde zaken			Gemiddelde
Omschrijving	10%	50% (mediaan)	90%	
Totaal	15	58	139	69
Hoger beroepszaken	47	97	159	102
Geen hoger beroepszaken	9	32	99	45
Veelplegerszaken	6	24	78	34
Meervoudige kamer zaken	19	39	108	52

In tabel 4.6 worden ook doorlooptijden weergegeven voor bepaalde typen complexe zaken, namelijk voor zaken waarbij wel en niet hoger beroep is ingesteld en voor veelplegerszaken en meervoudige kamerzaken.

- De mediaan van hoger beroepszaken is 97 weken, terwijl de mediaan van zaken waarvoor geen hoger beroep is ingesteld op 32 weken ligt.
- De mediaan van veelplegerszaken ligt in vergelijking met de andere condities laag (24 weken).
- De mediaan van zaken die bij de meervoudige kamer zijn aangebracht ligt op 39 weken.

4.3.3 Doorlooptijden per type misdrijf

De laatste analyse die voor misdrijven wordt gepresenteerd betreft de invloed die het type misdrijf heeft op de gemiddelde doorlooptijd. De resultaten van deze analyse, gebaseerd op de hoofdclassificatie van delicten die het CBS gebruikt in haar rapportages, zijn te vinden in tabel 4.8. De marge waarbinnen de gemiddelde doorlooptijd zich beweegt is 60 tot 102 weken. Het CBS hanteert ook een subclassificatie (niet in de tabel getoond). Uit de subclassificatie blijkt het volgende.

- De categorieën overige wetten (157 weken), valsheidsmisdrijven (115 weken), softdrugs (94 weken) en bedrog (92 weken) in deze subclassificatie hebben opvallend hoge doorlooptijden.
- Daarentegen worden zaken die vallen in de subklassen eenvoudige diefstal (44 weken), afpersing (51 weken) en harddrugs (54 weken) het snelst afgerond.

Tabel 4.7 Ketenlange doorlooptijden van strafzaken, uitgesplitst naar CBS-klasse (volwassen verdachten; misdrijven; complexe zaken; peiljaar 2008).

CBS-hoofdclassificatie	Ketenpartner	Gemiddelde doorlooptijd
Vermogen	9.000	66
Verkeer	2.600	81
Geweld	8.900	69
Orde en vernieling	3.500	67
Drugs	3.200	60
Overig (wetboek SR)	1.400	88
Wapens en munitie	200	72
Overige wetten	200	102
Alle classificaties	*29.100*	*69*

4.3.4 Doorlooptijden per indicatie voorlopige hechtenis

Het toepassen van voorlopige hechtenis is geen voorwaarde voor een complexe zaak. Door verschillende ketenpartners is echter aangegeven dat de doorlooptijd van strafzaken hierdoor sterk beïnvloed wordt. Om deze reden is ook gekeken naar de invloed van het toepassen van voorlopige hechtenis (zie tabel 4.8).

- Bij iets minder dan de helft van de complexe zaken is voorlopige hechtenis toegepast (14.400 zaken in 2005, 13.000 zaken in 2008).
- De doorlooptijd van zaken waarbij voorlopige hechtenis is 55 weken in 2008 tegenover een doorlooptijd van 80 weken van zaken waarbij geen voorlopige hechtenis is toegepast. Een verklaring hiervoor is dat bij zaken waarbij de verdachte in voorlopige hechtenis zit, sterker wordt gelet op termijnen, wat ertoe kan leiden dat zaken waarbij voorlopige hechtenis wordt toegepast, voorrang krijgen op andere zaken.

Tabel 4.8 Grootte van stromen en ketenlange doorlooptijden van strafzaken, uitgesplitst naar peiljaar en conditie (volwassen verdachten; misdrijven; complexe zaken).

Omschrijving	Aantal zaken		Gemiddelde doorlooptijd (weken)	
	2005	2008	2005	2008
Totaal	29.500	29.100	65	69
Voorlopige hechtenis	14.400	13.000	54	55
Geen voorlopige hechtenis	15.100	15.900	76	80

4.4 Samenvatting

Standaardzaken

- De 166.500 standaardzaken betreffende misdrijven die in 2005 door het OM zijn behandeld, hebben een gemiddelde doorlooptijd van 36 weken (mediaan: 24 weken).
- In 2008 werden 164.700 standaardzaken betreffende misdrijven behandeld, met een gemiddelde doorlooptijd van 38 weken (mediaan: 28 weken).
- Alle afdoeningsmodaliteiten laten een grote spreiding van doorlooptijden zien. De gemiddelde doorlooptijd voor transacties (13 tot 14 weken) is een

stuk korter dan de doorlooptijd van de overige afdoeningsmodaliteiten (28 tot 50 weken).

Complexe zaken

- De doorlooptijd van complexe zaken ligt duidelijk hoger dan die van standaardzaken. De 29.500 complexe zaken betreffende misdrijven die in 2005 door het OM zijn behandeld, hebben een gemiddelde doorlooptijd van 65 weken (mediaan: 47 weken). In 2008 werden 29.100 complexe zaken betreffende misdrijven behandeld, met een gemiddelde doorlooptijd van 69 weken (mediaan: 58 weken).
- Doorlooptijden van complexe zaken waarin hoger beroep is ingesteld zijn duidelijk langer (102 weken in 2008) dan van complexe zaken waarbij geen hoger beroep is ingesteld (45 weken in 2008).

5 Resultaten doorlooptijden per ketenpartner van misdrijven met een volwassen verdachte

In dit hoofdstuk worden resultaten gepresenteerd over de doorlooptijden per ketenpartner (van strafzaken met een jeugdige verdachte), en de resultaten in dit hoofdstuk vormen dus een verdieping van de resultaten van het vorige hoofdstuk. Zoals in hoofdstuk 1 al werd gesteld, wordt het onderzoek naar doorlooptijden per ketenpartner niet voor alle ketenpartners uitgevoerd. Het onderzoek naar doorlooptijden per ketenpartner richt zich op de politie, het OM, de ZM, de 3RO, het NIFP en het CJIB wat betreft boetevonnissen en niet-voltooide transacties die zonder inmenging van het OM door de politie worden opgelegd. Een andere afbakening betreft het peiljaar: alle in dit hoofdstuk gepresenteerde resultaten hebben betrekking op misdrijven met het peiljaar 2008.
Hieronder wordt allereerst aangegeven welke aspecten belangrijk zijn bij de interpretatie van de resultaten. Vervolgens wordt ingegaan op resultaten van standaardzaken (paragraaf 5.2) en complexe zaken (paragraaf 5.3), die in paragraaf 5.4 met elkaar worden vergeleken. Nadere uitleg over de uitsplitsing naar behandeltijd, transfertijd en verplichte wachttijd komt aan bod in paragraaf 5.5. De overeenkomsten en verschillen tussen het peiljaar 2005 en het peiljaar 2008 worden in paragraaf 5.6 behandeld. Ten slotte wordt ingegaan op de spreiding van de doorlooptijd (paragraaf 5.7) en wordt een korte samenvatting weergegeven (paragraaf 5.8).
Waar in dit hoofdstuk gesproken wordt over doorlooptijd, betreft het de doorlooptijd per ketenpartner.

5.1 Interpretatie van doorlooptijden per ketenpartner

De in dit hoofdstuk getoonde schema's met resultaten van doorlooptijden per ketenpartner zijn stroomdiagrammen, en geven aan hoe zaken door (een deel van de) keten stromen. In de schema's staat ieder blokje voor een *event* (gebeurtenis) in de analysedatabase. Een pijl van een *event* naar een ander *event* geeft aan dat het tweede *event* later heeft plaatsgevonden dan het eerste *event*. Bij iedere stroom wordt de grootte van de stroom vermeld (het aantal zaken dat tot de stroom behoort) en de gemiddelde doorlooptijd die gemoeid is met deze processtap. Bij de pijl staat aangegeven of de doorlooptijd tot de behandeltijd (BT) of tot de transfertijd (TT) wordt gerekend. De verplichte wachttijd (VW) van een aantal processtappen staat ook vermeld in de schema's. Verder zijn de volgende opmerkingen van belang:

- Alleen veelvoorkomende processtappen worden in de stroomdiagrammen weergegeven. De grootte van de werkstroom moet substantieel zijn in relatie tot het totale aantal strafzaken. Bij complexe zaken worden de transacties bijvoorbeeld niet worden getoond. Kleine stromen kunnen ontstaan omdat het uitzonderlijke gevallen betreft (bijvoorbeeld een aangeboden taakstraftransactie na een aangeboden geldsomtransactie) of vanwege registratiefouten (bijvoorbeeld waarbij de registratie aangeeft dat een dagvaarding na het vonnis wordt verstuurd), maar worden dus niet in de schema's opgenomen.
- Op een aantal plekken tellen de groottes van de stromen niet op of is de stroom van een processtap groter dan in een vorige processtap. Een deel daarvan is te verklaren met de hierboven genoemde oorzaken (niet

weergegeven werkprocessen; registratiefouten). Ook gebeurt het een enkele keer dat twee *events* in een ongebruikelijke volgorde voorkomen. Een goed voorbeeld hiervan is de verhouding tussen het ontvangen van het PV door het OM en de administratieve instroom bij het OM. Bij het grootste deel van de zaken stroomt de zaak pas in bij het OM als het PV ontvangen is. In een aantal gevallen gebeurt dat omgekeerd, bijvoorbeeld omdat het OM of de Rechter-commissaris toestemming moet geven voor bepaalde typen onderzoek. In dergelijke gevallen stroomt de zaak administratief in voordat het PV naar het OM wordt gestuurd. Om de leesbaarheid van het schema te bevorderen, is deze stroom zaken niet weergegeven.

- Relatief kleine stappen die vrijwel gelijktijdig worden uitgevoerd, worden niet opgenomen in het schema. Bijvoorbeeld, tussen de afronding van een rapport van de 3RO en de administratieve sluiting van het dossier in het registratiesysteem verloopt bijna geen tijd. Slechts één van de twee events wordt in dit geval weergegeven.
- Voor sommige delen van het werkproces bleek het niet mogelijk te zijn om de transfertijden goed te modelleren, omdat niet voor alle datumvelden gegevens worden geregistreerd (zie hiervoor ook paragraaf 5.5).
- Binnen één stroomdiagram worden geen parallelle processen weergegeven. Dit kan het geval zijn bij bijvoorbeeld rapportages van de 3RO of de RvdK, die tegelijk met het OM aan een strafdossier werken. Deze werkprocessen worden daarom in aparte schema's getoond.
- De schema's richten zich op het peiljaar 2008. De schema's voor het peiljaar 2005 worden in deze rapportage niet gepresenteerd, maar de verschillen tussen de peiljaren zullen in paragraaf 5.6 worden besproken.
- De afkorting PR staat voor (enkelvoudige) politierechter, KR voor (enkelvoudige) kinderrechter en MK voor meervoudige kamer. De afkortingen OH en NOH staan respectievelijk voor onherroepelijk en niet-onherroepelijk.
- De schema's bevatten een aantal genummerde vakjes omsloten door een gebroken lijn. Dit betreft processen of processtappen die een toelichting vragen, en de nummers verwijzen naar de voetnoten die aan het eind van de paragraaf zijn weergegeven.

5.2 Resultaten standaardzaken

In deze paragraaf wordt ingegaan op de doorlooptijden per ketenpartner van standaardzaken. Allereerst wordt een beschrijving gegeven van de belangrijkste doorlooptijden per ketenpartner voor verschillende processtappen. Deze resultaten worden vervolgens grafisch weergegeven. Om duiding te geven aan de resultaten zijn aan het eind van de paragraaf gedetailleerde voetnoten weergegeven.

Resultaten voor het centrale proces binnen de strafrechtsketen

Op basis van het eerste processchema kunnen de volgende opmerkingen gemaakt worden (zie figuren 5.1 en 5.2). In 2008 stromen 162.000 standaardzaken bij de politie in voor een eerste verhoor. Er verlopen gemiddeld 5 weken tussen de datum waarop het strafbare feit wordt gepleegd en de datum waarop het eerste verhoor bij de politie plaatsvindt. Deze tijd wordt in het schema weergegeven als transfertijd.

Na het eerste verhoor wordt een deel van de zaken doorgestuurd naar het CJIB, wat een transfertijd oplevert van 4 weken (6.900 zaken).[27]

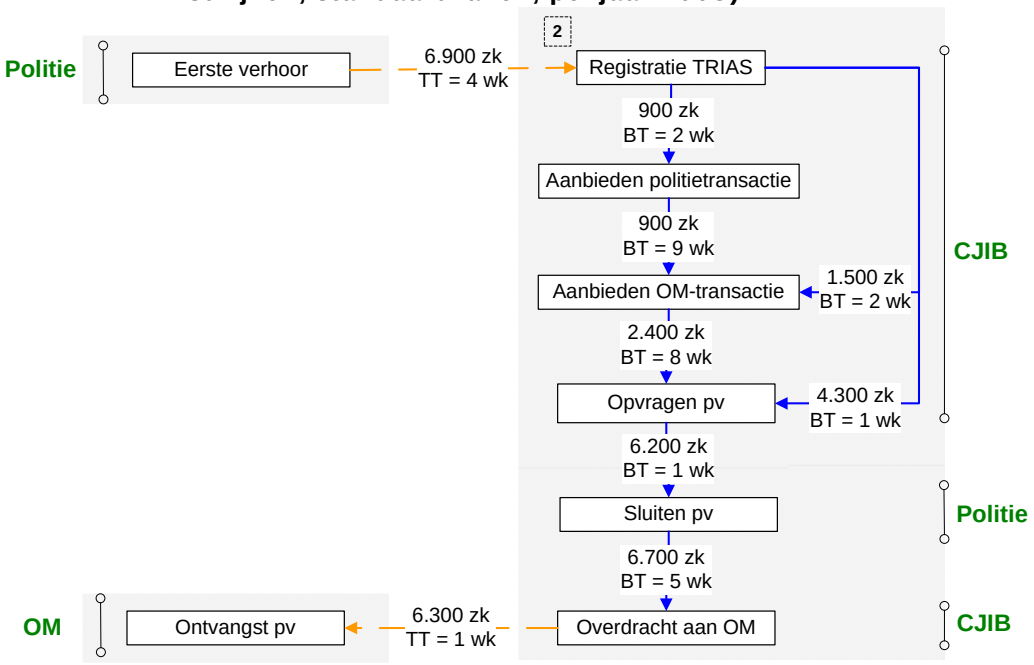
Deze 6.900 zaken worden door het CJIB in het registratiesysteem TRIAS geregistreerd (figuur 5.1). Vanaf dit instroommoment zijn er 3 mogelijkheden voor het vervolg.

1. Voor 900 zaken wordt direct een politietransactie aangeboden. Tussen de registratiedatum in TRIAS en de datum waarop de politietransactie wordt aangeboden, verlopen gemiddeld 2 weken. Als de politietransactie niet wordt betaald, wordt een OM-transactie aangeboden, waarbij 9 weken verlopen tussen deze twee transacties. In deze periode zijn ook standaard behandeltermijnen van het CJIB opgenomen (zie noot 2 in paragraaf 3.4.3). Nadat de OM-transactie is aangeboden, verlopen nog 8 weken tot het moment waarop het PV bij de politie wordt opgevraagd.
2. Voor 1.500 zaken wordt na de inschrijving in TRIAS direct een OM-transactie aangeboden. Dit duurt gemiddeld 2 weken. Hierna wordt evenals bij de eerste mogelijkheid het PV opgevraagd bij de politie, wat gemiddeld 8 weken duurt.
3. Voor de meeste zaken die in TRIAS worden geregistreerd, wordt in het geheel geen transactie aangeboden, maar wordt direct het PV opgevraagd (4.300 zaken). Dit duurt gemiddeld 1 week.

Voor alle drie de hierboven beschreven paden, wordt binnen gemiddeld 1 week het PV gesloten door de politie (6.200 zaken). Vervolgens wordt het PV door de politie naar het CJIB gestuurd en wordt door het CJIB geregistreerd dat het PV over wordt gedragen aan het OM (6.700 zaken). Dit duurt in totaal 5 weken. Eén week later registreert het OM dat het PV daadwerkelijk is ontvangen.

[27] Uit informatie van wijkbureaus en Bovis blijkt dat een deel van deze tijd kan worden gezien als de administratieve verwerkingstijd die binnen de wijkbureaus en Bovis nodig is. Gemiddeld wordt een PV binnen 10 dagen naar Bovis gestuurd. Bovis zorgt er voor dat het PV vervolgens binnen 1,5 dagen digitaal is verwerkt en bij CJIB bekend is (TRIAS).

Figuur 5.1 Grootte van de verschillende stromen en gemiddelde doorlooptijd voor politietransacties. (volwassen verdachten; misdrijven; standaardzaken; peiljaar 2008)

Voor het deel van de zaken dat bij de politie terecht is gekomen en dat niet naar het CJIB is doorgestuurd (figuur 5.2), duurt het gemiddeld 3 weken voordat het PV wordt gesloten. Vervolgens wordt het PV naar het OM gestuurd (162.400 zaken). Ongeveer 3 weken later registreert het OM dat het PV is ontvangen.

In totaal ligt van 148.100 zaken de ontvangst van het PV bij het OM vóór de registratie bij het OM. De tijd tussen deze twee *events* is gemiddeld 2 weken. Gemiddeld 6 weken later wordt een eerste beoordeling geregistreerd. Voor standaardzaken worden voornamelijk de volgende beslissingen genomen.

1. Voor bijna de helft van de zaken (78.700 zaken) wordt besloten te dagvaarden zonder tussenkomst van een transactieaanbod. Tussen het moment van de eerste beoordeling en de beoordeling om te dagvaarden verloopt gemiddeld 1 week.
2. Een mogelijkheid is een taakstraftransactie aan te bieden (5.600 zaken). Tussen het moment waarop besloten wordt een taakstraftransactie aan te bieden en het moment waarop de TOM-zitting[28] plaatsvindt, verlopen 13 weken. Na de TOM-zitting wordt de zaak binnen 2 weken aan het CJIB overgedragen en in het CJIB-registratiesysteem Levita geregistreerd (5.300 zaken). Het CJIB draagt de zaak vervolgens over aan de 3RO, waar de zaak binnen 1 week instroomt. Tussen de datum van instroom en de datum van

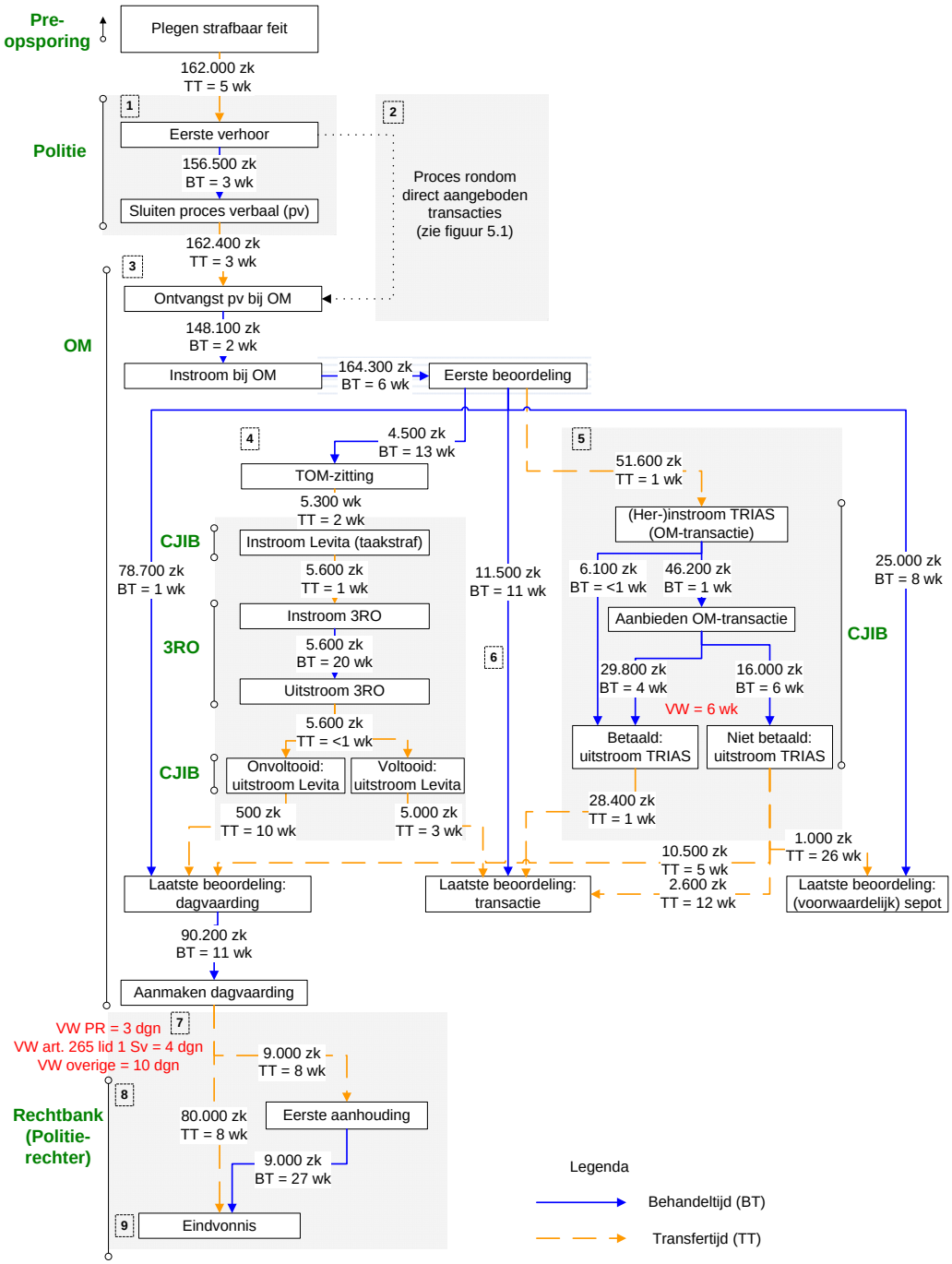
[28] De afkorting TOM staat voor Taakstraf Officiersmodel of Taakstraf OM. Tijdens een TOM-zitting kan een verdachte instemmen met een transactieaanbod. De term 'zitting' duidt niet op een daadwerkelijke rechtszitting, want er komt geen rechter aan te pas.

uitstroom bij de 3RO verlopen 20 weken. Hierbij moet bedacht worden dat dit een gemiddelde doorlooptijd is van taakstraffen met een verschillende omvang (van 4 tot 120 uur) en dat er geen onderscheid wordt gemaakt naar taakstraffen waarvoor een verlenging van de uitvoeringstermijn is aangevraagd (maximaal een half jaar voor taakstraftransacties).
Na de uitstroomdatum krijgt het CJIB binnen enkele dagen bericht over de afloop van de taakstraf: voltooid of niet voltooid. Het merendeel van de taakstraffen wordt succesvol afgerond (5.000 zaken) en wordt binnen 3 weken afgemeld bij het OM. Ongeveer 500 zaken zijn niet succesvol afgerond, waarna het OM alsnog de verdachte dagvaart. Deze laatste processtap heeft een doorlooptijd van 10 weken.

3. Een derde mogelijkheid is het aanbieden van een alternatieve transactie, zoals een schadevergoeding of het afstand doen van in beslag genomen goederen (een veelgebruikte afhandeling op Schiphol). Dit gebeurde 11.500 keer, en de tijd tussen de eerste beoordeling en de laatste beoordeling (na afronding van deze transactie) is gemiddeld 11 weken.
4. Een andere mogelijkheid is het aanbieden van een geldsomtransactie (51.600 zaken). Vanaf de datum waarop het OM de beslissing neemt om een geldsomtransactie voor te stellen tot aan de datum waarop de zaak bij het CJIB in TRIAS wordt geregistreerd, verloopt 1 week. Vervolgens wordt binnen 1 week daadwerkelijk de transactie aangeboden. Het CJIB moet de datum voor aanbieding van de transactie echter altijd 5 dagen in de toekomst leggen, waardoor deze doorlooptijd in werkelijkheid korter is dan een week. Voor het grootste deel van de zaken wordt de geldsomtransactie betaald na een acceptgiro (29.800 zaken). Tussen het moment van aanbieding van de transactie en het moment van uitstroom uit TRIAS vanwege betalen, verlopen gemiddeld 4 weken. Een kleiner deel (6.100 zaken) wordt direct voldaan. Indien niet betaald wordt, wordt het OM hierover ingelicht na het verstrijken van de betalingstermijn. Hierna kan het OM overgaan tot een sepot (1.000 zaken; gemiddeld 26 weken), een besluit tot dagvaarden (10.500 zaken; gemiddeld 5 weken) of het aanbieden van een andere transactie, die wel lukt (2.600 zaken; gemiddeld 12 weken).
5. Ten slotte kan direct een beslissing tot (voorwaardelijk) seponeren worden genomen (25.000 zaken). Tussen de eerste beoordeling en deze laatste beoordeling verlopen gemiddeld 8 weken.

Voor 90.200 zaken is besloten over te gaan tot een dagvaarding. Tussen het moment waarop de beoordeling tot dagvaarding is genomen en het moment waarop de dagvaarding is aangemaakt, verlopen gemiddeld 11 weken. Er verlopen gemiddeld 8 weken tussen het aanmaken van de dagvaarding en de volgende zitting, ongeacht of op deze zitting wordt besloten de zaak aan te houden (9.000 zaken) of niet (80.000 zaken). Zaken die worden aangehouden hebben echter een doorlooptijd van 27 weken tussen de datum van eerste aanhouding en het eindvonnis en duren daarom veel langer dan andere zaken.

Figuur 5.2 Grootte van de verschillende stromen en gemiddelde doorlooptijd voor het centrale proces binnen de strafrechtsketen (volwassen verdachten; misdrijven; standaardzaken; peiljaar 2008).

Resultaten 3RO

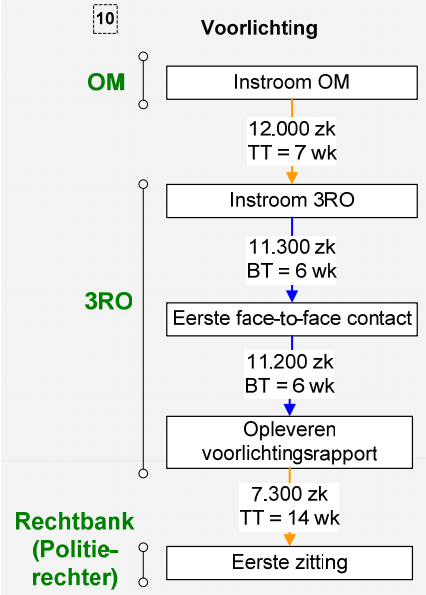
Figuur 5.3 beschrijft de voorlichtingsrapportages van de 3RO. Op verschillende momenten in de strafrechtsketen kan het OM de 3RO verzoeken een voorlichtingsrapportage te maken. Dit gebeurde voor ruim 12.000 standaardzaken. Om te tonen wanneer het werkproces van de rapportage plaatsvindt, is de periode tussen het instroommoment bij het OM en de aanvraag bij de 3RO aangegeven in het schema, evenals de periode tussen het opleveren van de rapportage en de eerste zitting. Voor de laatste periode is een significant kleiner aantal zaken weergegeven, omdat het OM niet voor alle zaken waarbij een voorlichtingsrapportage is aangevraagd overgaat tot het dagvaarden van de verdachte. De eerste periode duurt gemiddeld 6 weken, de tweede periode gemiddeld 14 weken.

Tussen de instroom bij de 3RO en het eerste face-to-face contact verlopen nogmaals 6 weken, die bestempeld worden als behandeltijd. In deze periode wordt de opdracht voor de voorlichtingsrapportage uitgezet.[29] Bij het uitzetten van de opdracht wordt gekeken naar de hoogte van de instroom bij de 3RO en de prioriteit van de opdrachtgever voor de betreffende zaak. Na een afweging hiervan kan een opdracht op een wachtlijst geplaatst worden. Ook de 6 weken die daarna verlopen tot aan het opleveren van het voorlichtingsrapport, worden gezien als behandeltijd. De doorlooptijden van de 3RO zijn mede afhankelijk van de doorlooptijden van het NIFP. De 3RO moeten soms wachten op rapportages afkomstig van het NIFP voordat reclasseringsadviezen afgerond kunnen worden. In de reclasseringsadviezen moet immers een uitvoeringstoets op de haalbaarheid van het advies plaatsvinden en een eventuele indicatiestelling voor forensische zorg worden gegeven.[30]

[29] Tegenwoordig heeft de reclasseringsbalie één tot twee dagen nodig om de opdracht uit te zetten, in voorgaande jaren was dit langer.

[30] Inmiddels zijn hierover afspraken gemaakt met het OM, het NIFP en de 3RO. De implementatie van deze afspraken zal nog zeker anderhalf jaar duren. De implementatie van deze afspraken wordt verder voortgezet in het programma Justitiële Voorwaarden.

Figuur 5.3: Grootte van de verschillende stromen en gemiddelde doorlooptijd voor het 3RO-product voorlichting (volwassen verdachten; misdrijven; standaardzaken; peiljaar 2008).

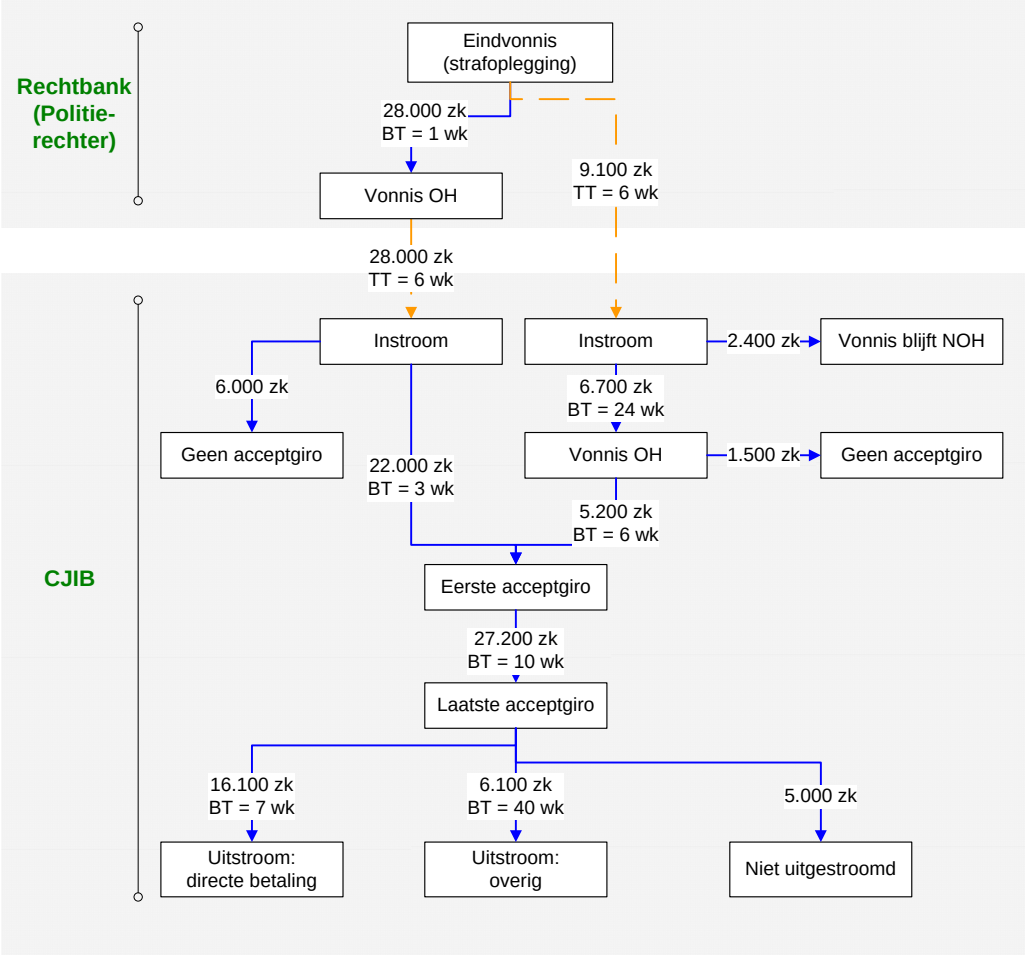
Resultaten CJIB (boetevonnissen)

Figuur 5.4 toont het processchema voor de boetevonnissen. Voor 37.100 standaardzaken is een boetevonnis door de politierechter uitgesproken. Deze stroom kan in twee groepen worden opgesplitst:

- Voor 28.000 zaken geldt dat het vonnis onherroepelijk is geworden vóórdat de zaak bij het CJIB instroomt. Het onherroepelijk worden duurde gemiddeld 1 week. Nadat het vonnis onherroepelijk is geworden, duurde het gemiddeld 6 weken voordat de zaak instroomt bij het CJIB. Voor 22.000 van deze zaken werd de eerste acceptgiro verstuurd, gemiddeld 3 weken na de instroom bij het CJIB.
- Voor 9.100 zaken geldt dat het vonnis nog niet onherroepelijk was bij binnenkomst bij het CJIB. Indien na een eerste aanschrijving niet betaald wordt, heeft het CJIB de taak om het vonnis onherroepelijk te maken door het vonnis te laten betekenen. Het duurde vanaf het moment van het vonnis gemiddeld 6 weken voordat de zaak instroomde bij het CJIB. 2.400 van deze zaken werden niet onherroepelijk, bijvoorbeeld omdat de veroordeelde onvindbaar was of omdat er hoger beroep werd aangetekend na betekening. Voor de 6.700 zaken die wel onherroepelijk werden, geldt dat dit proces gemiddeld 24 weken in beslag nam. Voor 5.200 zaken werd, gemiddeld 6 weken na het onherroepelijk worden van het vonnis de eerste acceptgiro verstuurd.

In veel gevallen is de boete niet in één keer betaald. Tussen de eerste en de laatste acceptgiro verliepen gemiddeld 10 weken. Indien het bedrag van het boetevonnis voldaan is (zonder tussenkomst van een deurwaarder), duurde het gemiddeld 7 weken vanaf de laatste acceptgiro tot de zaak uitstroomde bij het CJIB. Van de 6.100 zaken waarbij een deurwaarder is ingezet of de boete is omgezet in voorlopige hechtenis, duurde het gemiddeld 40 weken totdat de zaak uitstroomde. Van 5.000 boetevonnissen was op het moment van levering van de data van het CJIB de zaak nog niet uitgestroomd.

Figuur 5.4: Grootte van de verschillende stromen en gemiddelde doorlooptijd voor boetevonnissen van het CJIB (volwassen verdachten; misdrijven; standaardzaken; peiljaar 2008).

Voetnoten processchema's standaardzaken

Hieronder worden de voetnoten weergegeven die horen bij de processchema's voor standaardzaken (figuur 5.1, 5.2, 5.3 en 5.4).

1. De datum van aangifte kon niet gebruikt worden (zie paragraaf 3.3.1). Wel zijn de datums waarop feiten gepleegd zijn en de datums van het eerste verhoor beschikbaar. De tijd tussen de datum van het plegen van het eerste feit en de datum van het eerste verhoor wordt tot de pre-opsporing gerekend. De instroomdatum bij de politie is de datum van het eerste verhoor.
2. In dit deel van het schema zijn direct door het CJIB aangeboden transacties weergegeven die niet betaald zijn. Omdat de zaken niet betaald zijn, stromen ze later bij het OM in. Het CJIB kan twee soorten transacties aanbieden, namelijk de zogenaamde politietransactie en de OM-transactie. De term OM-transactie doet vermoeden dat het OM een opdracht hiertoe geeft. De weergegeven keten van *events* heeft echter alleen betrekking op transacties die worden aangeboden zonder inmenging van het OM (wel zijn hierover afspraken gemaakt tussen het OM en het CJIB).

   Zowel in het lichtgrijze gebied rechtsboven waar deze noot naar verwijst, als in het grijze vak rechts halverwege de pagina staat het vakje 'aanbieden OM-transactie'. Het bovenste vakje heeft betrekking op OM-transacties die direct door de politie naar het

CJIB zijn doorverwezen (politietransacties, die ook zonder tussenkomst van het OM verstuurd kunnen worden). Het onderste vakje 'aanbieden OM-transactie' heeft betrekking op transacties die met tussenkomst van het OM door het CJIB worden verstuurd (geen politietransacties, maar OM-transacties).

Wanneer de regelgeving dit voorschrijft biedt het CJIB geen transactie aan. Dit kan voorkomen als er geen adres van de verdachte bij het CJIB bekend is, of indien het een recidivist betreft. Deze zaken worden zonder aanbieding van een transactie naar het OM doorgestuurd. De genoemde getallen betreffen alleen zaken die uiteindelijk wel bij het OM terechtkomen, omdat de transacties niet geaccepteerd worden.

De termijn van 9 weken die verloopt tussen het aanbieden van een politietransactie en het aanbieden van een OM-transactie door het CJIB, wordt grotendeels veroorzaakt door de betalingstermijnen waar het CJIB aan gebonden is. Hetzelfde geldt voor de periode die verloopt tussen het aanbieden van een OM-transactie en het opvragen van een PV. De volgende termijnen worden in acht genomen.

- De datum waarop de geldsomtransactie wordt aangeboden wordt vijf dagen in de toekomst gekozen.
- De betalingstermijn voor de acceptgiro van de geldsomtransactie is zes weken. Het parket kan echter bij zaken die zij aanlevert een andere termijn meegeven. De termijn van zes weken is gebaseerd op artikel 7, lid 1 van het Transactiebesluit 1994. Hierin staat vermeld dat de betaling van de geldsom geschiedt binnen twee weken na de dag waarop het strafbare feit is ontdekt, dan wel, bij storting of overschrijving op een daartoe bestemde bankrekening van het CJIB, uiterlijk zes weken na die dag. In verband met de aanlevertijden van zaken bij het CJIB, houdt het CJIB niet de datum waarop het strafbare feit is ontdekt aan als startdatum voor de betalingstermijn, maar de datum waarop een persoon wordt aangeschreven.
- Na de betalingstermijn van zes weken wordt nog een *delaytermijn* afgewacht. Dit betekent dat na de op de acceptgiro afgedrukte vervaldatum nog twaalf dagen wordt gewacht, omdat de verwerking van betalingen achter kan lopen.
- Voor geldsomtransacties die zogenaamde kentekengedragingen zijn (strafbare feiten die gekoppeld zijn aan het kenteken van een voertuig) en waarbij sprake is van recidive bij een recidivegevoelig feit, stuurt het CJIB een verzoek naar de veroordeelde om het CJIB binnen twee weken te bellen zodat telefonisch verhoor kan plaatsvinden. Indien de veroordeelde na die twee weken niet heeft gebeld, gaat het CJIB zelf bellen. Dit wordt maximaal drie keer geprobeerd. Hier is geen termijn voor.

3. Bij deze stroom dient in het oog te worden gehouden dat in sommige gevallen een zaak bij het OM instroomt vóórdat het PV is verstuurd. In deze gevallen wordt het OM ingelicht door de opsporingsinstantie dat er een zaak aankomt.
4. Wat betreft taakstraftransacties stuurt het OM de opdracht naar het CJIB, die de opdracht doorstuurt naar 3RO. Bij de weergegeven doorlooptijd moet bedacht worden dat dit een gemiddelde is van taakstraffen met een verschillende omvang (van 4 tot 120 uur) en dat er geen onderscheid wordt gemaakt naar taakstraffen waarvoor een verlenging van de uitvoeringstermijn is aangevraagd (maximaal een half jaar voor taakstraftransacties). Afhankelijk van het succesvol volbrengen van de taakstraf wordt de zaak gesloten of wordt de verdachte gedagvaard. De weergegeven doorlooptijd betreft de totale benodigde periode, zoals geregistreerd door het CJIB.
5. Vanaf het moment dat het OM een geldsomtransactie aanbiedt, gaat een aantal standaardtermijnen lopen, waarmee rekening moet worden gehouden bij de interpretatie van de doorlooptijden. Zie hiervoor noot 2.
6. Een significante groep zaken wordt met alternatieve transactievormen afgedaan. Voorbeelden van alternatieve transactievormen zijn schadevergoedingen en het afstand doen van in beslag genomen goederen (een veelgebruikte afdoeningsvorm op Schiphol).
7. Nadat de beoordeling tot dagvaarding is vastgesteld, moet in overleg met de ZM een bevoegde rechter en een zittingsdatum worden vastgesteld, wat enkele weken kan

duren door een voorraad zaken. Wanneer de zittingsdatum vaststaat, kan de dagvaarding worden aangemaakt en verzonden. Omdat de verdediging de tijd moet hebben om zich voor te bereiden op de rechtszaak en om de kans te verkleinen dat het betekenen van de dagvaarding mislukt, is het gebruikelijk om een dagvaarding ongeveer 10 tot 12 weken voor de zitting te verzenden. Wanneer de betekening de eerste keer niet lukt, is er nog voldoende tijd om het adres bij de gemeente te controleren en om de dagvaarding eventueel op een ander adres in persoon te bezorgen.

Tussen de dag waarop de dagvaarding aan de verdachte is betekend en de dag van de terechtzitting moet wettelijk een termijn van tenminste tien dagen verlopen. Wanneer de zaak voor de politierechter wordt gebracht, geldt een dagvaardingstermijn van tenminste drie dagen (art. 370 Sv). Ingeval door de RC overeenkomstig de Zevende Titel van het Vierde Boek bevelen tot handhaving van de openbare orde zijn gegeven geldt een termijn van ten minste vier dagen (art. 265 lid 1 Sv). Indien de verdachte hiermee instemt, is verkorting van de termijnen soms mogelijk (art. 265 lid 2 Sv jo art. 587 lid 2 Sv). Dit laatste kan bijvoorbeeld worden toegepast bij snelrechtprocedures, hoewel dit lang niet altijd het geval is (Bosker, 1997). De verdachte kan in de akte van uitreiking een verklaring met zijn toestemming tot verkorting van deze termijnen laten opnemen. De verdachte dient de verklaring te ondertekenen.

8. Voor de ZM worden twee stromen van zaken onderscheiden. De grootste stroom betreft zaken die na één zitting worden afgedaan. Voor een substantiële minderheid van de zaken geldt dat de zaak wordt aangehouden, bijvoorbeeld omdat een rapport van het NIFP of de 3RO nog niet gearriveerd is. De aanhouding is een beslissing in een eerste zitting. Het grootste gedeelte van de aanhoudingen wordt veroorzaakt door het verloop van de zitting: er dient extra onderzoek gedaan te worden (bij nieuw gebleken feiten), er dient alsnog een deskundige ingeschakeld te worden, er dienen nieuwe getuigen gehoord te worden waarbij de zaak terugverwezen wordt naar de RC, of de zaaksbehandeling vergt toch meer tijd dan waar in de planning van de zittingstijd rekening mee werd gehouden. Daarnaast zijn er administratieve redenen om zaken aan te houden, bijvoorbeeld onvolledige dossiers, niet-betekende dagvaardingen en oproepingen, achterwege gelaten oproepingen van tolken, niet goed geregeld transport van gedetineerden, aangebrachte zaken waarbij de rapportage afkomstig van het NIFP en/of de 3RO nog niet gereed zijn, niet beschikbare advocaten of het gelijktijdig willen aanbrengen van andere zaken van verdachten of van zaken van medeverdachten. De oorzaak kan per geval bij verschillende procespartijen liggen.

   De lange doorlooptijd van het proces van aanhouden heeft ook te maken met de planning. Het zittingsrooster wordt zo efficiënt mogelijk benut, waardoor aangehouden zaken soms niet binnen een korte termijn weer op zitting kunnen komen. Een zaak kan meerdere keren aangehouden worden.

   Maar ook indien een zaak wordt aangehouden om een reden die geen betrekking heeft op het uitvoeren van aanvullende handelingen, zoals aanvullend onderzoek van een deskundige, en in principe direct de volgende dag weer voor de rechter zou kunnen komen wanneer een zittingsruimte beschikbaar is, kan niet op korte termijn een volgende zitting plaatsvinden. De reden hiervoor is dat alle personen die bij de volgende zitting aanwezig moeten zijn, zoals de verdachte, de advocaat, de slachtoffers en in het geval van een minderjarige verdachte de ouders, bericht moeten krijgen van wanneer de volgende zitting zal plaatsvinden en op deze dag aanwezig moeten kunnen zijn.

   Tegen bijna alle vonnissen betreffende misdrijven, die door de rechtbank als einduitspraak of in de loop van het onderzoek ter terechtzitting zijn gegeven, staat hoger beroep open.

9. Een vonnis wordt in principe na twee weken onherroepelijk. Dan kan geen hoger beroep meer aangetekend worden. Echter, als het OM niet kan aantonen dat de

verdachte kennis heeft genomen van ofwel de dagvaarding ofwel het vonnis, wordt het vonnis niet onherroepelijk. Dit gebeurt wanneer de dagvaarding niet in persoon is afgeleverd en de verdachte bij verstek is veroordeeld. Hier geldt een wettelijke termijn van twee weken, maar is de gemiddelde doorlooptijd tot het onherroepelijk worden groter dan deze twee weken. Hetzelfde geldt voor de gemiddelde duur voordat hoger beroep wordt aangetekend.

10. Voor de voorlichtingsrapportages van 3RO zijn behalve de stappen instroom tot eerste face-to-face contact tot oplevering rapportage nog twee stappen gemodelleerd: van instroom OM naar instroom 3RO (in feite de opdracht aan 3RO) en van de oplevering van de rapportage tot aan de eerste zitting. Deze laatste groep is significant kleiner, omdat ook nog besloten kan worden door het OM dat de desbetreffende verdachte niet gedagvaard hoeft te worden. Deze twee extra stappen worden in het schema geclassificeerd als *transfertijd*, hoewel deze term niet geheel accuraat is, aangezien het OM en de ZM in deze periode de zaak wel in behandeling hebben. Zaken die in de jaren 2005 en 2008 door het OM zijn afgehandeld, kunnen in de jaren daarvoor (bijvoorbeeld voor het product vroeghulp) en daarna (bijvoorbeeld voor het product toezicht) nog bij de reclassering zijn geweest. Voor het product voorlichtingsrapportage zijn termijnen vastgesteld. Tot aan de invoering van het *Landelijk Strafprocesreglement* in 2009 gold dat de 3RO uiterlijk 2 weken voor de terechtzitting bij de politierechter of de meervoudige kamer haar voorlichtingsrapport moest indienen. In het *Landelijk Strafprocesreglement* zijn nieuwe termijnen vastgelegd. Voor zittingen die bij de politierechter dienen, moet het dossier bij tijdige opdrachtverstrekking door de opdrachtgever uiterlijk 3 weken voor de zittingsdatum aan de rechtbank aangeboden worden. Bij zittingen van de meervoudige kamer is dit uiterlijk 5 weken voor de zitting. Indien de voorlichtingsopdracht niet op tijd is verstrekt, brengt de reclassering uiterlijk 6 weken na ontvangst van de voorlichtingsopdracht het reclasseringsadvies uit. Bij OM-afdoeningen moet het advies uiterlijk 1 week voor de zitting worden aangeleverd. In alle andere gevallen moet het advies uiterlijk op de leverdatum worden verstrekt. Het Landelijk Strafprocesreglement is officieel in werking getreden op 1 januari 2011. Het reglement is echter een groeimodel, waar al sinds juni 2009 naartoe is gewerkt. Het OM registreert echter niet op welk moment zij een voorlichtingsrapportage aanvraagt bij de 3RO en wanneer zij de aangevraagde rapportage ontvangt, waardoor de transfertijd voor het product voorlichtingsrapportage niet zuiver kon worden gemodelleerd.[31]

5.3 Resultaten complexe zaken

In deze paragraaf wordt ingegaan op de doorlooptijden per ketenpartner van complexe zaken. Evenals in de vorige paragraaf wordt eerst een beschrijving gegeven van de belangrijkste doorlooptijden voor verschillende processtappen. Deze resultaten worden vervolgens grafisch weergegeven. Om duiding aan de resultaten te geven, zijn aan het einde van de paragraaf gedetailleerde voetnoten weergegeven.

[31] Zoals hiervoor al werd gesteld, zal dit voor recentere onderzoeksjaren wel mogelijk zijn, omdat dit sinds 2009 wel wordt geregistreerd.

Resultaten voor het centrale proces binnen de strafrechtsketen

In figuur 5.5 kunnen de volgende resultaten gevonden worden. Wat betreft de complexe zaken stromen in 2008 bijna 28.000 zaken bij de politie in voor een eerste verhoor. Dit is de gehele populatie van complexe zaken. Tussen het moment waarop het strafbare feit wordt gepleegd en het moment waarop het eerste verhoor bij de politie plaatsvindt, verlopen gemiddeld 10 weken, die worden geduid als transfertijd. Tussen het eerste verhoor en het sluiten van het PV behandelt de politie de zaak in gemiddeld 3 weken.

Gemiddeld 2 weken later is de zaak ontvangen door het OM (28.900 zaken), waar deze nog eens 2 weken later geregistreerd wordt als instroom. Na de instroom volgt binnen 5 weken een eerste beoordeling.

1. Van de grote meerderheid van de complexe zaken (27.000 zaken) wordt direct besloten tot een dagvaarding van de verdachte over te gaan. De tijd die verstrijkt tussen de eerste en de laatste beoordeling is gemiddeld drie weken.
2. Een andere mogelijkheid is een geldsomtransactie aan te bieden, wat voor zo'n 1.200 complexe zaken wordt gedaan. Binnen 1 week stroomt de zaak in bij het CJIB. Het CJIB biedt binnen 1 week een OM-transactie aan. Voor 900 niet-betaalde OM-transacties, wordt alsnog besloten de verdachte te dagvaarden, wat gemiddeld 11 weken duurt.
3. Een derde mogelijkheid die voor 900 zaken is toegepast, is de zaak al of niet voorwaardelijk te seponeren. Dit kost gemiddeld 8 weken.

Voor zaken waarin besloten is over te gaan tot een dagvaarding (ongeveer 27.000 zaken), verlopen gemiddeld 11 weken tot de dagvaarding daadwerkelijk wordt aangemaakt. Nadat de dagvaarding is verzonden, gaat de zaak over naar de rechtbank.

Hierna zijn er 2 mogelijkheden:

1. Zaken die door de rechtbank niet worden aangehouden maar waarbij slechts één zitting plaatsvindt (20.300 zaken), hebben voor deze processtap een gemiddelde doorlooptijd van 7 weken.
2. Zaken die wel worden aangehouden door de rechtbank hebben een zeer lange doorlooptijd. Tussen het moment waarop de dagvaarding wordt aangemaakt en de eerste aanhouding, verlopen 5 weken (6.700 zaken). Tussen de eerste aanhouding en het eindvonnis verlopen 27 weken.

Ook het instellen van hoger beroep zorgt ervoor dat de doorlooptijd van de zaak langer wordt. Tussen het eindvonnis en het moment waarop hoger beroep wordt ingesteld, verlopen 4 weken (transfertijd, 11.200 zaken). Dit lijkt tegenstrijdig met de wettelijke termijn van 2 weken waarbinnen het OM of de verdachte beroep kan aantekenen, maar indien de dagvaarding niet betekend is en de verdachte bij verstek wordt veroordeeld, kan het vonnis niet onherroepelijk worden. Indien (veel) later het vonnis betekend wordt, heeft de verdachte nog 2 weken om in hoger beroep te gaan. Dit fenomeen zorgt voor een verhoging van de gemiddelde doorlooptijd van deze processtap.

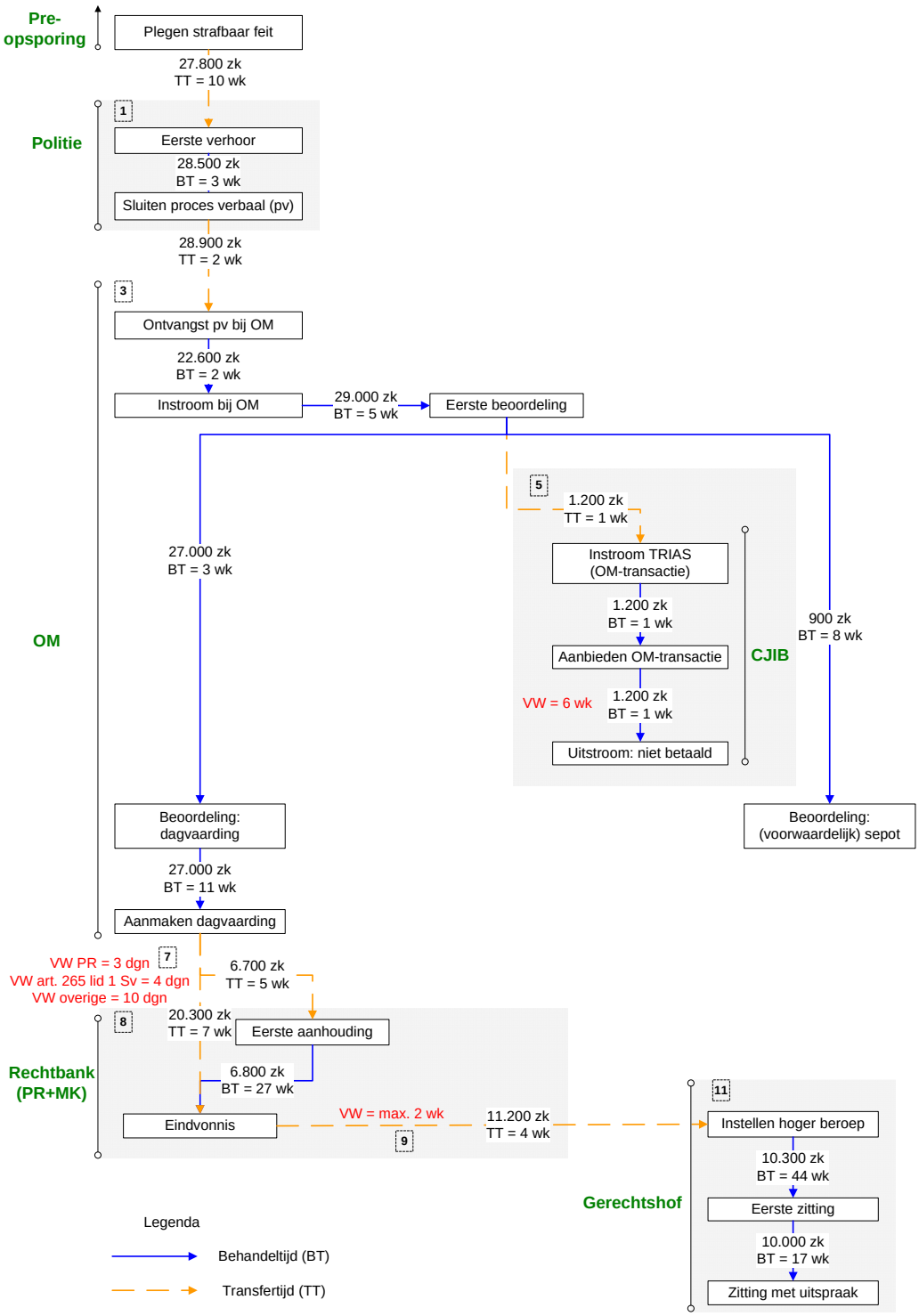
Tussen het instellen van hoger beroep en de eerste zitting bij het gerechtshof verlopen gemiddeld 44 weken. In deze periode worden de volgende activiteiten ondernomen. Na het verstrijken van de wettelijke termijn waarin er de mogelijkheid is tot het instellen van het hoger beroep geeft de ZM een akkoord. De rechtbank werkt vervolgens het vonnis in eerste aanleg uit en stuurt dit naar de Advocaat Generaal (AG), die de zaak in behandeling neemt, het dossier volledig maakt

(waarvoor soms nog nader opsporingsonderzoek moet worden uitgevoerd) en daarna doorstuurt naar het gerechtshof. Het gerechtshof neemt de zaak in behandeling en regelt de eerste zitting.
Soms dienen rapportages over verdachten opnieuw aangemaakt te worden omdat de rapportages die zijn verzameld voor de behandeling van de zaak in de eerste aanleg een beperkte geldigheidsduur hebben. Ook zijn de doorlooptijden van het uitwerken van de appèllen in de eerste aanleg wegens andere prioritering lang geworden. Daarnaast hebben de gerechtshoven en de ressortsparketten meerdere jaren capaciteitsproblemen gehad.[32]

Na de eerste zitting bij het gerechtshof verlopen gemiddeld 17 weken tussen de eerste zitting en de zitting waarin de einduitspraak wordt gedaan.

[32] Er zijn inmiddels acties opgezet om de uitwerkingstermijn van de appèllen en de capaciteitsproblemen aan te pakken.

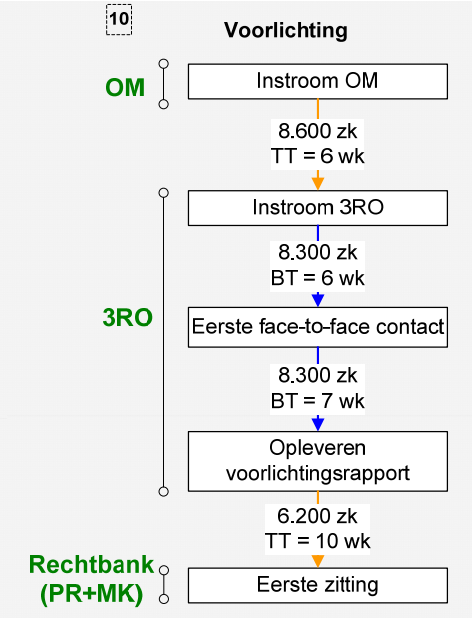
Figuur 5.5 Grootte van de verschillende stromen en gemiddelde doorlooptijd voor het centrale proces binnen de strafrechtsketen (volwassen verdachten; misdrijven; complexe zaken; peiljaar 2008).

Resultaten 3RO

Figuur 5.6 beschrijft de voorlichtingsrapportages van de 3RO. Op verschillende momenten in de strafrechtsketen kan het OM de 3RO verzoeken een voorlichtingsrapportage te maken. Dit gebeurde voor ruim 8.000 complexe zaken. In verhouding worden de 3RO vaker bij complexe zaken ingeschakeld dan bij standaardzaken. Om te tonen wanneer het werkproces van de rapportage plaatsvindt, is de periode tussen het instroommoment bij het OM en de aanvraag bij de 3RO aangegeven in het schema, evenals de periode tussen het opleveren van de rapportage en de eerste zitting. Voor de laatste periode is een lager aantal zaken weergegeven, omdat het OM niet voor alle zaken waarbij een voorlichtingsrapportage is aangevraagd daarna overgaat tot het dagvaarden van de verdachte. De eerste periode duurt gemiddeld 6 weken, de tweede periode gemiddeld 10 weken.
Tussen de instroom bij de 3RO en het eerste face-to-face contact verlopen nogmaals 6 weken, die bestempeld worden als behandeltijd. Ook de 7 weken die daarna verlopen tot aan het opleveren van het voorlichtingsrapport, worden gezien als behandeltijd.

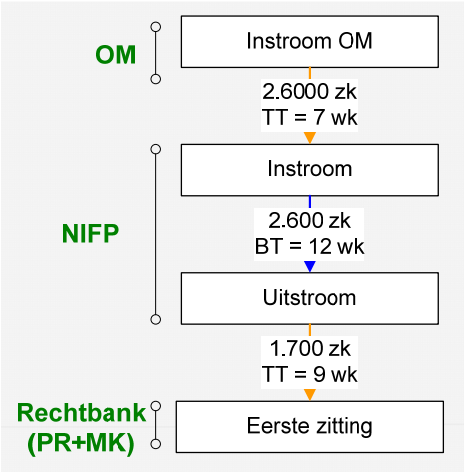
Figuur 5.6 Grootte van de verschillende stromen en gemiddelde doorlooptijd voor het 3RO-product voorlichting (volwassen verdachten; misdrijven; complexe zaken; peiljaar 2008).

Resultaten NIFP

In het processchema voor het NIFP (figuur 5.7) is te zien dat de doorlooptijd van het NIFP, van in- tot uitstroom, 12 weken is. Het getoonde schema betreft alleen complexe zaken voor volwassenen, maar het NIFP bemiddelt ook in standaardzaken (ongeveer 1.000 zaken per jaar). De gemiddelde doorlooptijd van rapportagebemiddelingen van het NIFP zaak bleek 12 of 13 weken te zijn, zowel voor standaardzaken als complexe zaken en zowel voor peiljaar 2005 als voor peiljaar 2008.

Figuur 5.7 Grootte van de verschillende stromen en gemiddelde doorlooptijd voor rapportagebemiddelingen van het NIFP (volwassen verdachten; misdrijven; complexe zaken; peiljaar 2008).

Resultaten CJIB

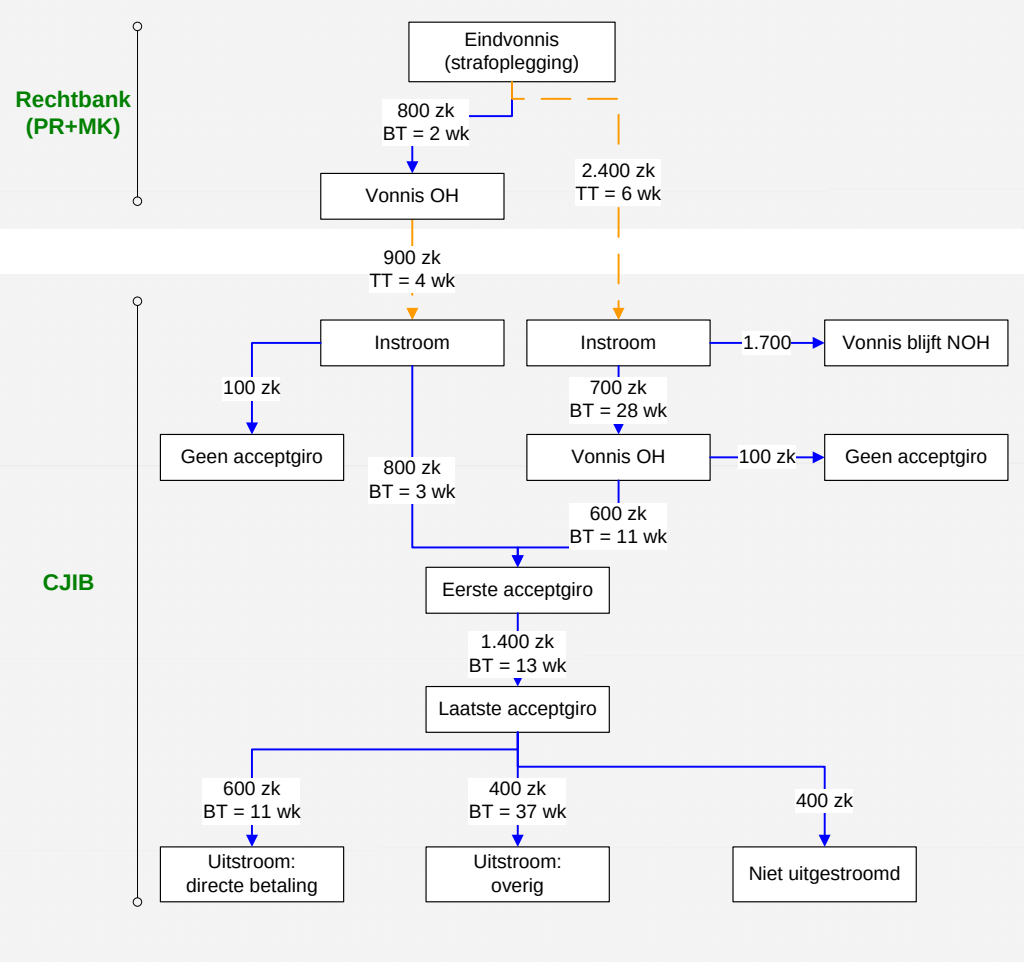
Voor 3.200 complexe zaken is een boetevonnis door de politierechter of de meervoudige kamer uitgesproken (zie figuur 5.8). Deze stroom kan in twee groepen worden opgesplitst:

- Voor 800 zaken geldt dat het vonnis onherroepelijk is geworden vóórdat de zaak bij het CJIB instroomt. Het onherroepelijk worden duurde gemiddeld 2 weken. Nadat het vonnis onherroepelijk is geworden, duurde het gemiddeld 4 weken voordat de zaak instroomt bij het CJIB. Gemiddeld 3 weken na de instroom bij het CJIB werd de eerste acceptgiro verstuurd.
- Voor 2.400 zaken geldt dat het vonnis nog niet onherroepelijk is bij binnenkomst bij het CJIB. Indien na een eerste aanschrijving niet betaald wordt, heeft het CJIB de taak om het vonnis onherroepelijk te maken door het vonnis te laten betekenen. Het duurde vanaf het moment van het vonnis gemiddeld 6 weken voordat de zaak instroomde bij het CJIB. 1.700 van deze zaken werden niet onherroepelijk, bijvoorbeeld omdat de veroordeelde onvindbaar was of omdat er hoger beroep werd aangetekend na betekening. Voor de 700 zaken die wel onherroepelijk werden, geldt dat dit proces gemiddeld 28 weken in beslag nam. Voor 600 zaken werd, gemiddeld 11 weken na het onherroepelijk worden van het vonnis, de eerste acceptgiro verstuurd.

In veel gevallen is de boete niet in één keer betaald. Tussen de eerste en de laatste acceptgiro verliepen gemiddeld 13 weken. Indien het bedrag van het boetevonnis

voldaan is (zonder tussenkomst van een deurwaarder), duurde het gemiddeld 11 weken vanaf de laatste acceptgiro tot de zaak uitstroomde bij het CJIB. Van de 400 zaken waarbij een deurwaarder is ingezet of de boete is omgezet in vervangende hechtenis, duurde het gemiddeld 37 weken totdat de zaak uitstroomde. Van 400 boetevonnissen was op het moment van levering van de data van het CJIB de zaak nog niet uitgestroomd.

Figuur 5.8 Grootte van de verschillende stromen en gemiddelde doorlooptijd voor boetevonnissen van het CJIB (volwassen verdachten; misdrijven; complexe zaken; peiljaar 2008).

Voetnoten processchema's complexe zaken

Evenals voor de processchema's van standaardzaken is gedaan, zijn ook voetnoten opgesteld voor de processchema's van de complexe zaken, welke hieronder zijn weergegeven. In het geval dat deze overlappen met eerder weergegeven voetnoten, is een verwijzing naar paragraaf 5.2 toegevoegd.

1. Zie voetnoten in paragraaf 5.2.
3. Zie voetnoten in paragraaf 5.2.
4. Voor de complexe zaken zijn geen cijfers over door het OM opgelegde taakstraftransacties en alternatieve transactievormen weergegeven, omdat dit zeer weinig zaken betreft.
5. Zie voetnoten in paragraaf 5.2.
7. Zie voetnoten in paragraaf 5.2.

8. Zie voetnoten in paragraaf 5.2.
9. Zie voetnoten in paragraaf 5.2.
10. Zie voetnoten in paragraaf 5.2.
11. Voor de werkprocessen van het gerechtshof wordt een hoge doorlooptijd gevonden.

5.4 Vergelijking standaardzaken en complexe zaken

Bij een vergelijking tussen standaardzaken en complexe zaken (beide uit het peiljaar 2008) valt op dat de verschillen in doorlooptijd van de processtappen niet zo groot zijn tussen standaardzaken en complexe zaken. Wel worden in complexe zaken vaker tijdsintensieve processtappen (zoals aanhoudingen en hoger beroepen) genomen:

- Bij complexe zaken is het relatieve aantal zaken dat tenminste éénmaal aangehouden wordt groter. Dit wordt waarschijnlijk veroorzaakt doordat zaken die door de meervoudige kamer worden behandeld vaker meer dan één zitting hebben.
- Of een zaak complex is of niet heeft geen invloed op de duur van het aanmaken van een voorlichtingsrapportage door de 3RO.
- Meer in het algemeen geldt dat slechts voor de volgende twee processtappen geldt dat deze duidelijk verschillen tussen beide categorieën zaken.
    - De tijd die verloopt tussen het plegen van het feit en het eerste verhoor is twee keer zo lang voor complexe zaken. Dit komt overeen met de verwachting dat het opsporingsonderzoek voor complexe zaken ingewikkelder is en daardoor meer tijd in beslag neemt. Tussen de datum van het aanmaken van de dagvaarding en de eerste aanhouding van een strafzaak verlopen voor complexe zaken 3 weken minder dan voor standaardzaken. Wellicht hangt dit samen met het feit dat zaken waarbij voorlopige hechtenis is toegepast, aan strenge termijnen zijn gebonden. Bij dergelijke zaken moet standaard elke 90 dagen een zitting plaatsvinden waarin de gronden voor de voorlopige hechtenis worden getoetst. Feitelijk betekent het dat voor aanvang van de eerste pro forma zitting een dagvaarding verstuurd moet worden. Het versturen van de dagvaarding moet voor dergelijke zaken daarom plaatsvinden in de eerste periode van maximaal 90 dagen waarin de verdachte in gevangenhouding zit, welke door de raadkamer wordt getoetst. Bij voorlopige hechtenis kan de termijn worden verkort wat het betekenen betreft. Anderzijds betreffen de zaken waarbij voorlopige hechtenis is toegepast veelal meer complexe zaken waarbij de verdediging verhoudingsgewijs meer tijd nodig heeft. Het is mede hierdoor onduidelijk wat precies de invloed van voorlopige hechtenis op de gemiddelde doorlooptijd van complexe zaken is. Er zijn geen aanvullende datumvelden beschikbaar voor de periode tussen het moment van het aanmaken van de dagvaarding en de eerste zitting.

5.5 Verplichte wachttijd, transfertijd en behandeltijd

Wat betreft de verplichte wachttijd, transfertijd en behandeltijd kan het volgende worden opgemerkt. Ten eerste blijkt dat *verplichte wachttijd* op weinig punten in het werkproces een rol spelen. In het geval dat een wettelijke termijn voorkomt, gaat het meestal om een maximumtermijn, waarbinnen een ketenpartner een bepaalde handeling moet verrichten. Er is in de strafrechtsketen op slechts twee punten

sprake van verplichte wachttijd, waarbij een ketenpartner moet wachten om verder te kunnen gaan met de zaak.

1. De wettelijke termijn die betrekking heeft op het onherroepelijk worden van het vonnis. Zoals hiervoor al werd gesteld, verloopt er bij sommige zaken veel tijd wanneer geprobeerd wordt het vonnis onherroepelijk te maken.
2. De wettelijke betalingstermijnen die het CJIB in acht moet nemen. Wanneer de betalingstermijn nog niet is afgelopen en de geldsomtransactie is nog niet voldaan, moet op de zaak gewacht worden.

Daarnaast bestaan er ook richttijden, waar ketenpartners onderling afspraken over hebben gemaakt. Het OM en de 3RO hebben bijvoorbeeld afspraken gemaakt over op welke termijn voor een zitting de 3RO het reclasseringsadvies dient te leveren aan het OM.

Over het algemeen kan gesteld worden dat de *transfertijden* slechts een klein deel uitmaken van de totale doorlooptijd van een strafzaak. In sommige gevallen is de overdracht van een zaak elektronisch, waardoor de transfertijd tussen twee ketenpartners zeer kort is. Bij een overdracht in papieren vorm is de transfertijd vaak hoger, door de fysieke handelingen die daarvoor vereist zijn. De maximale transfertijd die in dit onderzoek is gevonden is 11 weken.
Voor sommige delen van het werkproces bleek het niet mogelijk te zijn om de *transfertijden* goed te modelleren. Om dit te kunnen doen, zijn namelijk gegevens over de uitstroomdatum bij de verzendende ketenpartner en over de instroomdatum bij de ontvangende ketenpartner nodig. Het verschil tussen deze twee datumvelden is de transfertijd. Deze informatie is niet altijd beschikbaar. Zo kan de transfertijd tussen het OM en de 3RO niet berekend worden. Wel is bekend wanneer een verzoek voor een voorlichtingsrapportage bij de 3RO binnenkomt, maar niet wanneer het OM datzelfde verzoek heeft verzonden. De transfertijd tussen deze twee ketenpartners kan daarom niet bepaald worden.

De *behandeltijd* is de tijd die overblijft als de tijd voor verplichte wachttijd en transfertijden van de totale doorlooptijd worden afgetrokken. Het grootste deel van de doorlooptijd van strafzaken bestaat uit behandeltijd, hoewel een precies percentage moeilijk te bepalen is. Dit betekent echter niet dat er voor het grootste deel van de tijd ook daadwerkelijk aan een zaak gewerkt wordt.

5.6 Vergelijking 2005 en 2008

De schema's voor het peiljaar 2005 zijn in dit rapport niet getoond, omdat de verschillen met 2008 relatief klein zijn. Hieronder is een opsomming te vinden van de meest opvallende verschillen.

- De tijd die de 3RO nodig heeft om een taakstraftransactie ten uitvoer te brengen was in 2005 24 weken. In 2008 bedroeg deze doorlooptijd 20 weken.
- Het percentage zaken dat door de rechter wordt aangehouden stijgt, en de tijd die het kost om deze aangehouden zaken tot een eindvonnis te brengen bedroeg in 2005 23 weken, in vergelijking met 27 in 2008 weken.
- De tijd tussen het aantekenen van hoger beroep en de eerste zitting van dat hoger beroep is in het peiljaar 2005 31 weken. In 2008 was dit 44 weken.

5.7 Spreiding van de doorlooptijd

Ten slotte is het van belang om in te gaan op de spreiding van de doorlooptijden. In hoofdstuk 4 werd al geconcludeerd dat de spreiding van ketenlange doorlooptijden van zaken met een volwassen verdachte groot is. Dit wordt bevestigd wanneer de doorlooptijden van de processtappen gedetailleerder worden geanalyseerd. Bijna alle processtappen hebben een gemiddelde doorlooptijd die hoger is dan de mediaan (de tijd waarin 50% van de zaken is afgerond). Met andere woorden, de gemiddelde doorlooptijd van een processtap wordt omhoog getrokken door een groep zaken met een (zeer) lange doorlooptijd. Dit kan alleen gebeuren als de doorlooptijd van deze groep zaken bijzonder afwijkt van het gemiddelde, als deze groep zaken een relatief grote minderheid vormt (in de orde van 5-10%) of bij een combinatie hiervan. Voor de meeste processtappen is dit het geval. Ter illustratie is in tabel 5.1 van een aantal processtappen de tijd weergegeven die het kost om 10%, 50% of 90% van de zaken af te ronden, alsmede de gemiddelde doorlooptijd van de processtap. Als het gemiddelde erg afwijkt van de mediaan, is dat een teken dat de doorlooptijden scheef zijn verdeeld. Een goed voorbeeld is de processtap instroom OM tot eerste beoordeling door het OM. De gemiddelde doorlooptijd van deze processtap (peiljaar 2008; standaardzaken) is 6 weken. Echter, meer dan de helft van de zaken heeft in één week of minder een eerste beoordeling. Het gemiddelde wordt omhoog getrokken door de 10 procent van de zaken waarbij langer dan 18 weken over deze processtap wordt gedaan.

Tabel 5.1 Percentage afgeronde strafzaken, uitgesplitst naar processtap (volwassen verdachten; misdrijven; standaardzaken; peiljaar 2008).

Omschrijving	Ketenlange doorlooptijd (weken)			
	Percentage afgeronde zaken			Gemiddelde
	10%	50% (mediaan)	90%	
Eerste verhoor tot sluiting PV	0	0	8	5
Instroom OM tot eerste beoordeling	0	1	18	6
Instroom NIFP tot uitstroom NIFP	6	11	19	12
Taakstraf: instroom 3RO tot uitstroom 3RO	6	17	38	20
Eerste aanhouding ter zitting tot eindvonnis	8	21	56	27
Instroom CJIB (boetevonnis) tot datum onherroepelijk	3	14	62	24

5.8 Samenvatting

Algemeen

- Het grootste deel van de doorlooptijd van strafzaken bestaat uit behandeltijd. Transfertijd en verplichte wachttijd maken slechts een klein deel uit van de totale doorlooptijd van een strafzaak.
- De spreiding van de doorlooptijd per processtap is groot.
- De verschillen in de doorlooptijd van de verschillende processtappen voor standaardzaken en complexe zaken zijn niet zo groot, evenals de verschillen tussen de peiljaren 2005 en 2008.

Standaardzaken

- In 2008 stroomden 162.000 standaard misdrijfzaken bij de politie binnen voor een eerste verhoor.
- Bijna 7.000 zaken worden door de politie naar het CJIB gestuurd, waarna voor een deel van de zaken een transactie wordt aangeboden.

- Het grootste deel van de zaken dat bij de politie terecht komt, gaat naar het OM. Bij deze zaken duurt het gemiddeld 3 weken voordat het PV wordt gesloten. Vervolgens wordt het PV naar het OM gestuurd (162.400 zaken).
- In totaal ontvangt het OM van 148.100 zaken het PV voordat de zaak administratief instroomt bij het OM. Binnen gemiddeld 2 weken worden deze zaken als instroom geregistreerd en nog eens gemiddeld 6 weken later wordt een eerste beoordeling geregistreerd.
- Voor het grootste deel van de zaken wordt besloten de verdachte te dagvaarden, zonder het tussentijds aanbieden van een transactie (78.700 zaken). Tussen het moment van de eerste beoordeling en de beoordeling om te dagvaarden verloopt gemiddeld 1 week.
- Tussen het moment waarop de beoordeling tot dagvaarding is genomen en het moment waarop de dagvaarding is aangemaakt, verlopen gemiddeld 11 weken (90.200 zaken).
- Het grootste deel van de zaken waarvoor een dagvaarding is aangemaakt door het OM, wordt niet aangehouden (80.000 zaken). Bij deze zaken volgt direct of kort na de eerste zitting het eindvonnis. Er verlopen gemiddeld 8 weken tussen het aanmaken van de dagvaarding door het OM en de volgende zitting bij de rechtbank.
- Zaken die wel worden aangehouden (9.000 zaken) kennen een relatief lange doorlooptijd ten opzichte van zaken die niet worden aangehouden (27 weken tussen de eerste aanhouding en het eindvonnis).

Complexe zaken

- In 2008 stroomden 27.800 complexe misdrijfzaken bij de politie binnen voor een eerste verhoor. Er verlopen gemiddeld 3 weken tussen het eerste verhoor en het sluiten van het PV.
- In totaal ontvangt het OM van 22.600 zaken het PV voordat de zaak administratief instroomt bij het OM. Binnen gemiddeld 2 weken worden deze zaken als instroom geregistreerd bij het OM. Na de instroom volgt binnen 5 weken een eerste beoordeling.
- Van de grote meerderheid van de complexe zaken (27.000 zaken) wordt direct besloten een dagvaarding op te stellen. De tijd die verstrijkt tussen de eerste en de laatste beoordeling is gemiddeld drie weken.
- Voor zaken waarin besloten is over te gaan tot een dagvaarding, verlopen gemiddeld nog 11 weken tot de dagvaarding daadwerkelijk wordt aangemaakt.
- Het grootste deel van de zaken waarvoor een dagvaarding is aangemaakt door het OM, wordt niet aangehouden door de rechtbank (20.300 zaken). Bij deze zaken volgt direct of kort na de eerste zitting het eindvonnis. Er verlopen gemiddeld 7 weken tussen het aanmaken van de dagvaarding door het OM en de volgende zitting bij de rechtbank.
- Zaken die wel worden aangehouden (6.700 zaken) kennen een relatief lange doorlooptijd ten opzichte van zaken die niet worden aangehouden (27 weken tussen de eerste aanhouding en het eindvonnis).
- Tussen het eindvonnis en het moment waarop hoger beroep wordt ingesteld, verlopen 4 weken (11.200 zaken).
- Tussen het instellen van hoger beroep en de eerste zitting bij het gerechtshof verlopen gemiddeld 44 weken. Daarna verlopen er gemiddeld 17 weken tussen de eerste zitting en de zitting waarin de einduitspraak wordt gedaan.

6 Resultaten ketenlange doorlooptijden van overtredingen met een volwassen verdachte

In dit hoofdstuk worden resultaten gepresenteerd over de ketenlange doorlooptijden van overtredingen. In tegenstelling tot voorgaande hoofdstukken wordt voor overtredingen geen onderscheid naar standaardzaken en complexe zaken gemaakt, omdat de nadruk in dit rapport niet op overtredingen ligt.
In dit hoofdstuk wordt allereerst een beschrijving gegeven van ketenlange doorlooptijden en het percentage afgeronde zaken binnen een bepaalde periode. Ten slotte volgt een samenvatting.
Waar in dit hoofdstuk gesproken wordt over doorlooptijd, betreft het de ketenlange doorlooptijd.

6.1 Beschrijving van de gehele onderzoekspopulatie

In dit hoofdstuk worden resultaten getoond over strafzaken (overtredingen) die door het OM zijn afgehandeld in 2005 en 2008, waarbij de verdachte ten tijde van het delict volwassen was. In 2005 waren dit er 239.500, in 2008 185.700.

6.2 Ketenlange doorlooptijden

In onderstaande paragraaf worden resultaten weergegeven voor alle overtredingen waarbij een volwassen verdachte betrokken is. Wat de ketenlange doorlooptijden betreft kan het volgende worden geconstateerd (zie tabel 6.1).

- In 2005 en 2008 zijn respectievelijk 239.500 en 185.700 overtredingszaken door het OM afgehandeld.
- In 2005 leidde twee derde van de overtredingszaken tot een dagvaarding (67 procent), in 2008 was dit iets meer (72 procent). Circa 17 procent (2005 en 2008) wordt afgedaan met een transactie.
- Overtredingen die in 2005 door het OM zijn behandeld hebben een gemiddelde doorlooptijd van 51 weken, die in 2008 licht is gedaald naar 50 weken.

Tabel 6.1 Grootte van stromen en doorlooptijden van strafzaken, uitgesplitst naar peiljaar en afdoeningsmodaliteit (volwassen verdachten; overtredingen).

Omschrijving	Aantal zaken		Gemiddelde doorlooptijd (weken)	
	2005	2008	2005	2008
Totaal	239.500	185.700	51	50
Voorwaardelijke sepots	200	400	23	28
Onvoorwaardelijke sepots	38.500	20.900	41	47
Transacties	40.100	31.300	10	10
Vonnissen zonder straf[33]	14.200	14.400	59	54
Vonnissen met straf	146.400	118.600	64	61

Op basis van tabel 6.1 kunnen de volgende opmerkingen over de afdoeningsmodaliteiten worden gemaakt.

- De afdoeningsmodaliteit heeft invloed op de doorlooptijd. Uit tabel 6.1 blijkt dat zaken die worden afgedaan met een transactie in beide peiljaren een gemiddelde doorlooptijd van 10 weken hadden.
- De doorlooptijd voor transacties is een stuk korter dan de doorlooptijd van de overige afdoeningsmodaliteiten, die tussen de 23 en 64 weken ligt.
- Opvallend is de hoge doorlooptijd van de onvoorwaardelijke sepots (41 weken in 2005, 47 weken in 2008), omdat deze alleen een vervolgingsfase kennen, en geen berechtings- en tenuitvoerleggingsfase.
- De doorlooptijd van voorwaardelijke sepots ligt lager dan die van de onvoorwaardelijke sepots, namelijk 23 weken in 2005 en 28 weken in 2008.
- Verder is de doorlooptijd voor gedagvaarde zaken die niet leiden tot een tenuitvoerlegging in 2005 5 weken korter dan voor zaken die wel leiden tot een tenuitvoerlegging. In 2008 was het verschil 7 weken.

6.3 Percentage afgeronde zaken per periode

In tabel 6.2 zijn de percentages afgeronde zaken verder uitgewerkt. Zo wordt het aantal weken weergegeven waarbinnen de snelste 50 procent van de zaken is afgerond. Dit getal wordt ook wel de mediaan genoemd. Ook de doorlooptijden van de 10 procent en 90 procent snelste zaken zijn weergegeven, alsmede het gemiddelde. Op basis van de tabel kan het volgende worden geconcludeerd:

- De weergave van de percentages afgeronde zaken en het gemiddelde laten zien dat er een grote spreiding is in de doorlooptijden.
- Zo heeft de snelste 10 procent van de transacties circa 1 week nodig om te worden afgerond, terwijl de snelste 10 procent van de vonnissen met straf binnen 26 weken werd afgerond. 90 procent van de transacties is binnen 23 weken afgerond, terwijl dit 104 weken duurt voor de snelste 90 procent van de onvoorwaardelijke sepots.

[33] Onder 'vonnissen zonder straf' vallen de vrijspraken, ontslagen van alle rechtsvervolging, nietigverklaringen e.d. én die zaken waarbij de verdachte wel schuldig wordt bevonden, maar geen straf of alleen voorwaardelijke straffen krijgt opgelegd. Met 'vonnissen met straf' wordt bedoeld die zaken, waarbij de verdachte schuldig wordt bevonden én een straf krijgt opgelegd die ten minste gedeeltelijk onvoorwaardelijk is (*i.e.* er is nog een fase voor de tenuitvoerlegging).

- De gemiddelde doorlooptijd ligt voor alle afdoeningsmodaliteiten hoger dan de mediaan. De verschillen tussen gemiddelde en mediaan lopen op tot 13 weken.

Tabel 6.2 Percentage afgeronde strafzaken, uitgesplitst naar afdoeningsmodaliteit (volwassen verdachten; overtredingen; peiljaar 2008).

Omschrijving	Ketenlange doorlooptijd (weken)			
	Percentage afgeronde zaken			Gemiddelde
	10%	50% (mediaan)	90%	
Totaal	8	47	96	50
Voorwaardelijke sepots	3	22	68	28
Onvoorwaardelijke sepots	10	34	104	47
Transacties	1	7	23	10
Vonnissen zonder straf	25	50	86	54
Vonnissen met straf	26	57	101	61

6.4 Samenvatting

- De gemiddelde doorlooptijd van overtredingen is duidelijk langer dan die van misdrijven.
- Overtredingen die in 2005 door het OM zijn behandeld hebben een gemiddelde doorlooptijd van 51 weken (239.500 zaken), die in 2008 licht is gedaald naar 50 weken (185.700 zaken).
- Zaken die worden afgedaan met een transactie hadden een gemiddelde doorlooptijd van 10 weken, terwijl de doorlooptijd van andere afdoeningsmodaliteiten tussen de 28 en 54 weken ligt.
- Alle afdoeningsmodaliteiten laten een grote spreiding van doorlooptijden zien.

Resultaten deel 2: Jeugd

7 Resultaten ketenlange doorlooptijden van misdrijven met een jeugdige verdachte

Waar de meeste rapportages over doorlooptijden in de jeugdstrafrechtketen vooral resultaten over Kalsbeeknormen presenteren, maakt de flexibele opzet van de gegevensverzameling van dit onderzoek het ook mogelijk om doorlooptijden op andere manieren te presenteren. In dit hoofdstuk worden de ketenlange doorlooptijden van strafzaken met een jeugdige verdachte gepresenteerd. Het onderscheid naar standaardzaken en complexe zaken sluit aan bij de definities voor standaardzaken en complexe zaken voor volwassenen, waardoor de resultaten onderling vergelijkbaar zijn. Allereerst wordt een beschrijving gegeven van de totale onderzoekspopulatie, waarna een uitsplitsing naar standaardzaken en complexe zaken volgt. Omdat de groep complexe zaken zeer klein is, worden voor deze groep minder analyses uitgevoerd dan voor de groep van standaardzaken. Het hoofdstuk eindigt met een samenvatting.
Waar in dit hoofdstuk gesproken wordt over doorlooptijd, betreft het de ketenlange doorlooptijd. Resultaten over het peiljaar 2005 worden alleen genoemd indien het een centraal resultaat betreft of wanneer het resultaat sterk afwijkt van het resultaat uit peiljaar 2008.

7.1 Beschrijving van de gehele onderzoekspopulatie

In dit hoofdstuk worden resultaten getoond over strafzaken (misdrijven) die door het OM zijn afgehandeld in 2005 en 2008, waarbij de verdachte ten tijde van het delict minderjarig was. In 2005 waren dit er 29.400, waarvan 90 procent aan de voorwaarden voor standaardzaak voldoet. In 2008 waren dit er 32.100, waarvan er 93 procent tot de categorie standaardzaken behoort.

7.2 Standaardzaken

In onderstaande paragraaf worden resultaten weergegeven voor misdrijven waarbij een jeugdige verdachte betrokken is en die vallen in de categorie standaardzaken. De groep standaardzaken is de deelverzameling van die zaken die voldoen aan de voorwaarden voor standaardzaken voor volwassenen, zoals omschreven in hoofdstuk 1.

7.2.1 Ketenlange doorlooptijden

Wat de ketenlange doorlooptijden betreft kan het volgende worden geconstateerd.

- Er zijn in 2005 en 2008 respectievelijk 26.600 en 29.900 standaardzaken door het OM afgehandeld.
- In iets minder dan de helft van de standaardzaken wordt de verdachte gedagvaard (41 procent in 2008). Circa 40 procent (2008) wordt afgedaan met een transactie (zie tabel 7.1).
- Standaardzaken die in 2005 door het OM zijn afgehandeld hebben een gemiddelde doorlooptijd van 24 weken, die in 2008 licht is gestegen naar 25 weken.

Op basis van tabel 7.1 kunnen de volgende opmerkingen over de afdoeningsmodaliteiten worden gemaakt.

- De afdoeningsmodaliteit heeft invloed op de doorlooptijd. Uit tabel 7.1 blijkt dat zaken die worden afgedaan met een transactie in beide peiljaren een gemiddelde doorlooptijd van 15 weken hadden. Dit is een opvallende stijging in de doorlooptijd tussen de twee onderzoeksjaren.
- De doorlooptijd voor transacties is een stuk korter dan de doorlooptijd van de overige afdoeningsmodaliteiten, die tussen de 21 en 36 weken ligt.
- Opvallend is de hoge doorlooptijd van de onvoorwaardelijke sepots (26 weken), omdat deze alleen een vervolgingsfase kennen, en geen berechtings- en tenuitvoerleggingsfase.
- De doorlooptijd van voorwaardelijke sepots ligt iets lager dan die van de onvoorwaardelijke sepots, namelijk 21 weken in 2008.
- Verder is de doorlooptijd voor zaken met een dagvaarding die niet leiden tot een tenuitvoerlegging 3 weken korter dan voor zaken die wel leiden tot een tenuitvoerlegging.

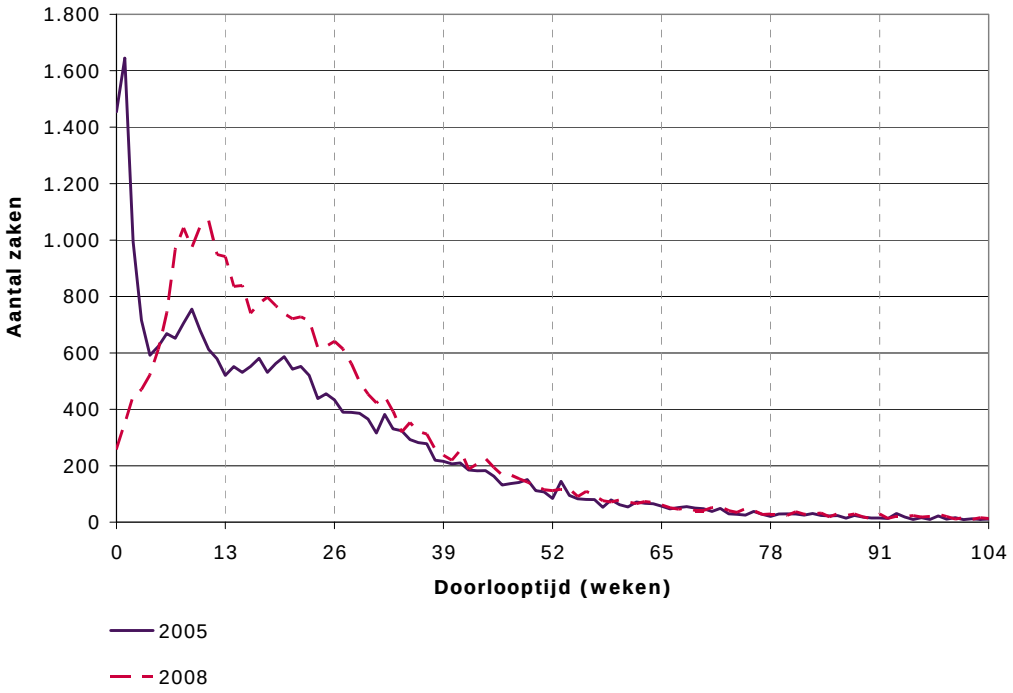
Tabel 7.1 Grootte van stromen en doorlooptijden van strafzaken, uitgesplitst naar peiljaar en afdoeningsmodaliteit (jeugdige verdachten; misdrijven; standaardzaken).

Omschrijving	Aantal zaken		Gemiddelde doorlooptijd (weken)	
	2005	2008	2005	2008
Totaal	26.600	29.900	24	25
Onvoorwaardelijke sepots	2.800	4.100	26	26
Voorwaardelijke sepots	1.200	1.400	23	21
Transacties	11.200	11.900	10	15
Vonnissen zonder straf[34]	3.500	4.400	34	33
Vonnissen met straf	7.900	8.000	38	36

De doorlooptijden van beide peiljaren zijn grafisch weergegeven in figuur 7.1. Deze figuur geeft aan hoeveel zaken in de peiljaren 2005 en 2008 een ketenlange doorlooptijd van een bepaald aantal weken hebben. In tegenstelling tot bij de standaardzaken met een volwassen verdachte, is er bij de standaardzaken met een jeugdige verdachte wel een verschil te zien tussen de beide onderzoeksjaren. In 2005 is er een hoge piek rond de 2 weken, terwijl in 2008 bijna geen zaken zijn die zo snel worden afgerond. In 2008 is er een enigszins vlakkere piek te zien tussen de 9 en 13 weken.

[34] Onder 'vonnissen zonder straf' vallen de vrijspraken, ontslagen van alle rechtsvervolging, nietigverklaringen e.d. én die zaken waarbij de verdachte wel schuldig wordt bevonden, maar geen straf of alleen voorwaardelijke straffen krijgt opgelegd. Met 'vonnissen met straf' wordt bedoeld die zaken, waarbij de verdachte schuldig wordt bevonden én een straf krijgt opgelegd die ten minste gedeeltelijk onvoorwaardelijk is (*i.e.* er is nog een fase voor de tenuitvoerlegging).

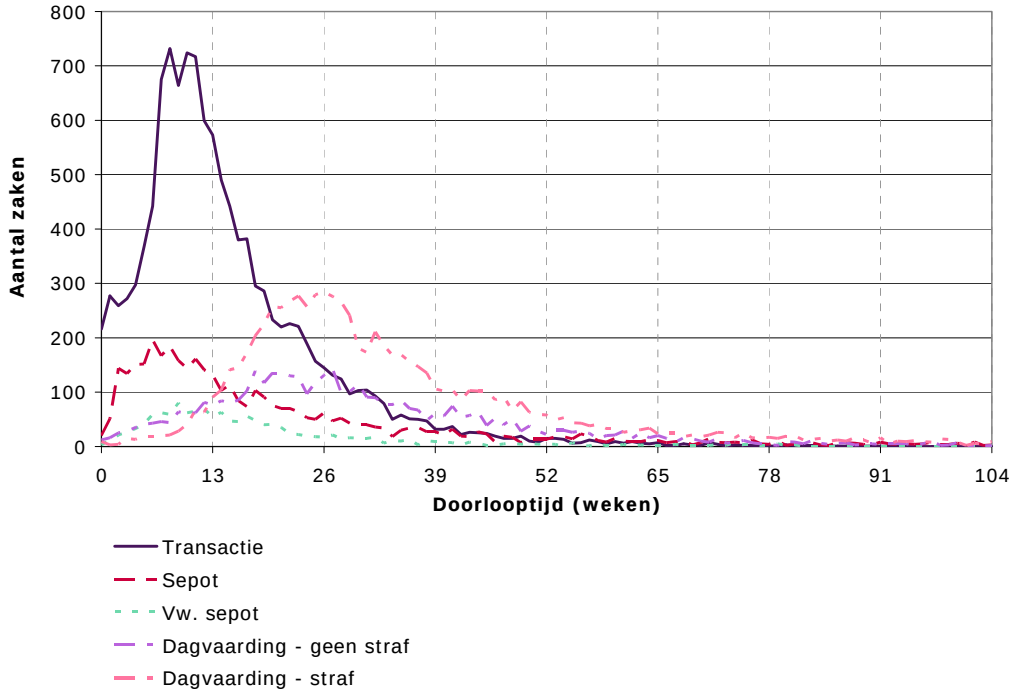
Figuur 7.1 Doorlooptijden van strafzaken, uitgesplitst naar peiljaar (jeugdige verdachten; misdrijven; standaardzaken).

De doorlooptijden voor de verschillende afdoeningsmodaliteiten zijn grafisch weergegeven in figuur 7.2.

- Zaken waarbij de verdachte gedagvaard wordt hebben een piek die later ligt (25 weken) dan de piek voor transacties (10 tot 12 weken). Dit verklaart waarom de doorlooptijd voor transacties beduidend lager is.
- Alle afdoeningsmodaliteiten laten een grote spreiding van doorlooptijden zien. Met name voor zaken met een dagvaarding geldt dat een deel van de zaken langer dan 52 weken duurt, met een hoge gemiddelde doorlooptijd als gevolg.

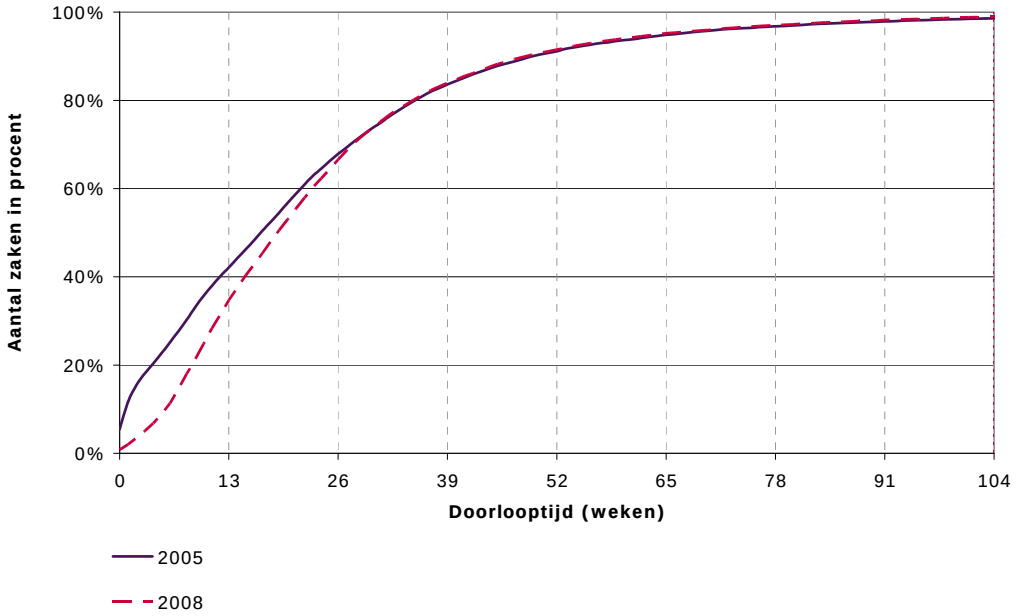
Figuur 7.2 Ketenlange doorlooptijden van strafzaken, uitgesplitst naar afdoeningsmodaliteit (jeugdige verdachten; misdrijven; standaardzaken; peiljaar 2008).

7.2.2 Percentage afgeronde zaken per periode

In de voorgaande paragrafen is alleen gekeken naar de hoeveelheid zaken die een bepaalde doorlooptijd hebben. Het is echter ook van belang te weten welk deel van het totale aantal zaken na een bepaalde tijd (ijkpunt) is afgehandeld of na hoeveel tijd een bepaald percentage van de zaken is afgehandeld. Dit kan helpen bij het kiezen van kwantitatieve doelstellingen voor beleid dat als doel heeft doorlooptijden in de strafrechtsketen terug te dringen. De resultaten die dit inzichtelijk maken zijn weergegeven in figuur 7.3 en tabel 7.2. In figuur 7.3 zijn de ketenlange doorlooptijden op de horizontale as weergegeven en op de verticale as is het deel van de zaken te zien dat na een bepaalde tijd is afgerond. Een grafiek die snel de 100%-lijn benadert, wijst op korte doorlooptijden. De verticale stippellijnen zijn ijkpunten, die aangeven welk percentage zaken in een bepaalde periode is afgerond. De figuur laat duidelijk zien dat in 2005 zaken sneller werden afgedaan dan in 2008.

Figuur 7.3 Percentage afgeronde strafzaken, uitgesplitst naar peiljaar (jeugdige verdachten; misdrijven; standaardzaken).

In tabel 7.2 zijn de percentages afgeronde zaken verder uitgewerkt. Op basis van de tabel kan het volgende worden geconcludeerd.

- De weergave van percentages afgeronde zaken en het gemiddelde laten zien dat er een grote spreiding is in de doorlooptijden.
- De snelste 10 procent van de transacties heeft 5 weken nodig om te worden afgerond, terwijl de snelste 10 procent van de vonnissen met straf binnen 17 weken werd afgerond.
- Ook is 90 procent van de transacties binnen 29 weken afgerond, terwijl dit 62 weken duurt voor 90 procent van de vonnissen met straf.

De gemiddelde doorlooptijd ligt doorgaans hoger dan de mediaan. De verschillen tussen de mediaan en het gemiddelde lopen op tot 11 weken.

Tabel 7.2 Percentage afgeronde strafzaken, uitgesplitst naar afdoeningsmodaliteit (jeugdige verdachten; misdrijven; standaardzaken; peiljaar 2008).

Omschrijving	Ketenlange doorlooptijd (weken)			
	Percentage afgeronde zaken			Gemiddelde
	10%	50% (mediaan)	90%	
Totaal	6	20	49	25
Voorwaardelijke sepots	7	16	42	21
Onvoorwaardelijke sepots	4	15	58	26
Transacties	5	12	29	15
Vonnissen zonder straf	11	28	59	33
Vonnissen met straf	17	30	62	36

7.2.3 Doorlooptijden per type misdrijf

De laatste analyse die voor misdrijven wordt gepresenteerd betreft de gemiddelde doorlooptijd van verschillende typen misdrijven. De resultaten van deze analyse,

gebaseerd op de hoofdclassificatie van delicten die het CBS gebruikt in haar rapportages, zijn te vinden in tabel 7.3. De marge waarbinnen de gemiddelde doorlooptijd zich beweegt is 18 tot 29 weken. Het CBS hanteert ook een subclassificatie (niet in de tabel getoond), waaruit het volgende blijkt.

- De categorieën rijden onder invloed, wapens en munitie en softdrugs in deze subclassificatie hebben opvallend korte doorlooptijden (16, 18 en 19 weken respectievelijk).
- Zaken die vallen in de subklassen overig seksueel (37 weken), misdrijven tegen het leven (34 weken), diefstal met geweld (34 weken), afpersing (33 weken) en valsheidsmisdrijven (33 weken) worden relatief laat afgerond.

Tabel 7.3 Ketenlange doorlooptijden van strafzaken, uitgesplitst naar CBS-klasse (jeugdige verdachten; misdrijven; standaardzaken; peiljaar 2008).

CBS-hoofdclassificatie	Ketenpartner	Gemiddelde doorlooptijd
Vermogen	9.900	26
Verkeer	1.200	19
Geweld	6.700	25
Orde en vernieling	9.400	26
Drugs	600	22
Overig (wetboek SR)	900	22
Wapens en munitie	600	18
Overige wetten	500	29
Alle classificaties	*29.900*	*25*

7.3 Complexe zaken

In deze paragraaf wordt ingegaan op de doorlooptijden van misdrijven waarbij een jeugdige verdachte betrokken is en die vallen in de categorie complexe zaken (zie voor de definitie van complexe zaken hoofdstuk 1). Zoals hiervoor al werd gesteld worden minder analyses uitgevoerd voor complexe zaken dan voor standaardzaken, omdat de groep met complexe zaken te klein is om uitspraken te doen over allerlei uitsplitsingen hiervan. Zo worden geen resultaten weergegeven waarin een uitsplitsing wordt gemaakt naar doorlooptijden voor verschillende afdoeningsmodaliteiten, zoals transacties, sepots en vonnissen, omdat het grootste deel van de complexe zaken (98 procent voor misdrijven uit peiljaar 2008) uit zaken bestaat waarbij een vonnis van de rechter is uitgesproken. Het is daarom informatiever om een uitsplitsing te maken van de zaken waarbij een vonnis is uitgesproken, waarbij ingegaan wordt op andere factoren die invloed hebben op de doorlooptijd, zoals het instellen van een GVO en hoger beroep.

7.3.1 Ketenlange doorlooptijden

In tabel 7.4 is een overzicht weergegeven van zaken die vallen in de categorie complexe zaken en de doorlooptijden van deze zaken, waarbij een onderscheid wordt gemaakt naar zaken waarbij hoger beroep is ingesteld en zaken waarbij dat niet het geval is. Binnen de groep zaken waarbij geen hoger beroep is ingesteld, wordt een onderscheid gemaakt naar zaken waarbij de verdachte wel of niet een veelpleger is, zaken die wel en niet zijn aangebracht bij de meervoudige kamer en zaken waarbij wel of niet een GVO is gevorderd. Zaken kunnen aan meerdere voorwaarden voldoen, waardoor de rijen in de tabel niet optellen tot 100 procent. Uit tabel 7.4 blijkt het volgende:

- In 2005 en in 2008 zijn respectievelijk 2.900 en 2.200 complexe zaken door het OM afgehandeld (7 en 10 procent van het totale aantal zaken met een jeugdige verdachte, respectievelijk).
- De doorlooptijd van complexe zaken voor jeugdigen is tussen 2005 en 2008 gestegen van 45 weken naar 52 weken.
- Binnen de groep complexe zaken is in 2008 voor 700 zaken (32 procent) hoger beroep ingesteld.
- Doorlooptijden van hoger beroepszaken zijn langer (73 weken in 2008) dan voor zaken waarbij geen hoger beroep is ingesteld (42 weken).

De belangrijkste resultaten voor de niet-hoger beroepszaken zijn als volgt.

- Van de zaken in 2008 waarbij geen hoger beroep is ingesteld, betreft ongeveer 7 procent een veelpleger, is 86 procent aangebracht bij de meervoudige kamer en is voor 16 procent een GVO gevorderd.
- Zaken uit het peiljaar 2005 waarbij de dader een veelpleger is werden met een gemiddelde doorlooptijd van 30 weken sneller afgerond dan zaken waarbij dit niet het geval was (40 weken in 2005). In 2008 waren de doorlooptijden van zaken met een dader die veelpleger was echter even snel afgerond als zaken waarbij de dader geen veelpleger was (42 weken).
- Zoals verwacht zijn doorlooptijden van zaken die in 2005 zijn aangebracht bij de meervoudige kamer langer dan van zaken die niet hier zijn aangebracht (39 weken tegenover 35 weken). In 2008 lag dit echter omgekeerd. In dat jaar hadden zaken die waren aangebracht bij de meervoudige kamer een doorlooptijd van 41 weken en zaken die hier niet waren aangebracht een doorlooptijd van 45 weken. Wellicht wordt dit omgekeerde verband mede veroorzaakt voor het kleine aantal zaken dat in 2008 niet bij de meervoudige kamer werd aangebracht.
- Daarnaast duren zaken waarin een GVO is gevorderd langer dan zaken waarin dit niet is gedaan (44 weken tegenover 36 weken in 2005, 47 weken tegenover 41 weken in 2008).

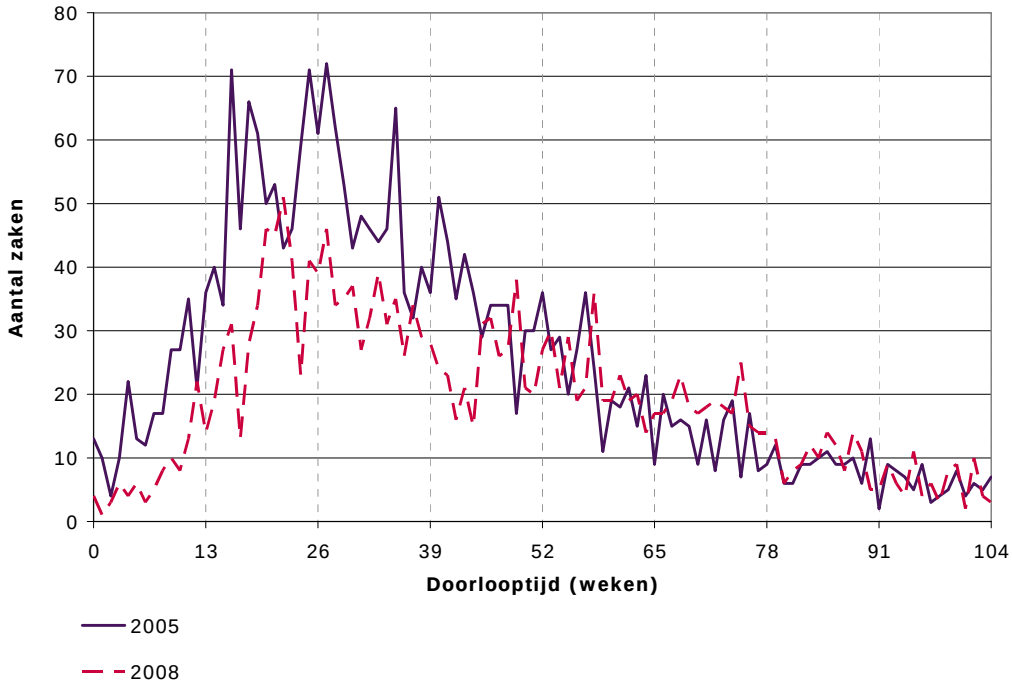
Tabel 7.4 Grootte van stromen en ketenlange doorlooptijden van strafzaken, uitgesplitst naar peiljaar en conditie (jeugdige verdachten; misdrijven; complexe zaken).

Omschrijving	Aantal zaken		Gemiddelde doorlooptijd (weken)	
	2005	2008	2005	2008
Complexe zaken voor jeugdigen	2.900	2.200	45	52
Hoger beroep ingesteld	600	700	74	73
Geen hoger beroep ingesteld	2.200	1.500	37	42
Veelpleger	500	100	30	42
Geen veelpleger	1.700	1.400	40	42
Aangebracht bij meervoudige kamer	1.600	1.300	39	41
Niet aangebracht bij meervoudige kamer	700	200	35	45
GVO gevorderd	400	200	44	47
Geen GVO gevorderd	1.800	1.300	36	41

De doorlooptijden voor de peiljaren 2005 en 2008 zijn grafisch weergegeven in figuur 7.4. Deze figuur geeft aan hoeveel zaken voor de peiljaren een bepaald aantal weken duren. Door het lagere aantal zaken, is de grafiek grilliger dan eerdere soortgelijke grafieken voor andere categorieën zaken. Hierdoor is het lastiger conclusies te verbinden aan de grafiek, al lijkt de top van de grafiek voor 2005 zich

meer naar links te bevinden dan 2008 (wat in overeenstemming is met de tussen beide peiljaren waargenomen ketenlange doorlooptijd).

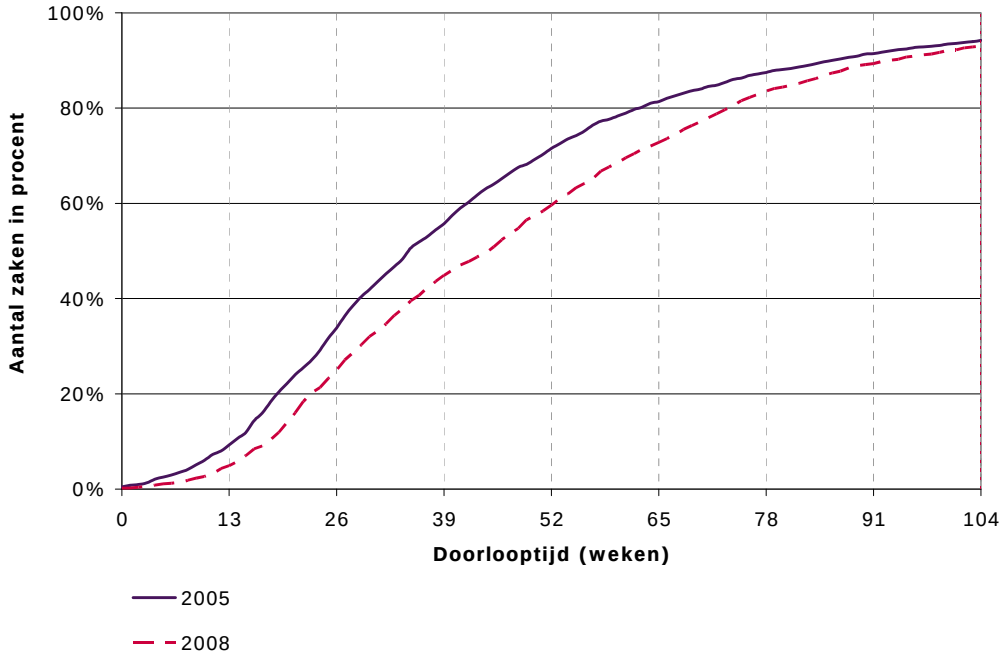
Figuur 7.4 Doorlooptijden van strafzaken, uitgesplitst naar peiljaar (jeugdige verdachten; misdrijven; complexe zaken).

7.3.2 Percentage afgeronde zaken per periode

In figuur 7.5 zijn de ketenlange doorlooptijden van complexe zaken op de horizontale as weergegeven en op de verticale as is het deel van de complexe zaken te zien dat na die tijd is afgerond. De curve voor peiljaar 2005 laat een snellere stijging zien dan die voor 2008, wat ook tot uitdrukking komt in de medianen: de mediaan voor 2005 ligt op 36 weken, de mediaan voor 2008 ligt op 45 weken.

Figuur 7.5 Percentage afgeronde zaken, uitgesplitst naar peiljaar (jeugdige verdachten; misdrijven; complexe zaken).

7.4 Samenvatting

Standaardzaken

- De 26.600 standaardzaken betreffende misdrijven die in 2005 door het OM zijn behandeld, hebben een gemiddelde doorlooptijd van 24 weken (mediaan: 18 weken).
- In 2008 werden 29.900 standaardzaken betreffende misdrijven behandeld, met een gemiddelde doorlooptijd van 25 weken (mediaan: 20 weken).
- Alle afdoeningsmodaliteiten laten een grote spreiding van doorlooptijden zien. De doorlooptijd voor transacties is een stuk korter dan de doorlooptijd van de overige afdoeningsmodaliteiten, die tussen de 21 en 36 weken ligt. Zaken die zijn afgedaan met een transactie hadden in 2008 een gemiddelde doorlooptijd van 15 weken.

Complexe zaken

- De doorlooptijd van complexe zaken met een jeugdige verdachte ligt duidelijk hoger dan die van standaardzaken. Complexe zaken van het peiljaar 2005 (2.900 zaken) hebben een gemiddelde doorlooptijd van 45 weken (mediaan: 36 weken). De doorlooptijd van complexe zaken van het peiljaar 2008 (2.200 zaken) bedraagt gemiddeld 52 weken (mediaan: 45 weken).
- Het instellen van hoger beroep heeft grote invloed op de doorlooptijd. Zaken van het peiljaar 2008 waarbij hoger beroep is ingesteld hebben een gemiddelde doorlooptijd van 73 weken. Complexe zaken van hetzelfde peiljaar waarbij geen hoger beroep is ingesteld duren gemiddeld 42 weken.

8 Resultaten doorlooptijden per ketenpartner van misdrijven met een jeugdige verdachte

In dit hoofdstuk worden resultaten gepresenteerd over de doorlooptijden per ketenpartner (van strafzaken met een jeugdige verdachte), en de resultaten in dit hoofdstuk vormen dus een verdieping van de resultaten van het vorige hoofdstuk. Zoals in hoofdstuk 1 al werd gesteld, wordt het onderzoek naar doorlooptijden per ketenpartner niet voor alle ketenpartners uitgevoerd. Het onderzoek naar doorlooptijden per ketenpartner richt zich op de politie, het OM, de ZM, de RvdK en Halt Nederland wat betreft onvoltooide Halt-werkzaamheden. Een andere afbakening betreft het peiljaar: alle in dit hoofdstuk gepresenteerde resultaten hebben betrekking op misdrijven met het peiljaar 2008.
Hieronder wordt allereerst aangegeven welke aspecten belangrijk zijn bij de interpretatie van de resultaten. Vervolgens wordt ingegaan op resultaten van standaardzaken (paragraaf 8.2) en complexe zaken (paragraaf 8.3), die in paragraaf 8.4 met elkaar worden vergeleken. Nadere uitleg over de uitsplitsing naar behandeltijd, transfertijd en verplichte wachttijd komt aan bod in paragraaf 8.5. De overeenkomsten en verschillen tussen het peiljaar 2005 en het peiljaar 2008 worden in paragraaf 8.6 behandeld. Paragraaf 8.7 behandelt de verschillen tussen strafzaken met een volwassen verdachten en strafzaken met een jeugdige verdachte. Ten slotte wordt ingegaan op de spreiding van de doorlooptijd (paragraaf 8.8) en wordt een korte samenvatting weergegeven (paragraaf 8.9).
Waar in dit hoofdstuk gesproken wordt over doorlooptijd, betreft het de doorlooptijd per ketenpartner.

8.1 Interpretatie van doorlooptijden per ketenpartner

Bij de interpretatie van de resultaten van doorlooptijden per ketenpartner zijn een aantal zaken van belang. Hiervoor verwijzen wij naar paragraaf 5.1.

8.2 Resultaten standaardzaken

In deze paragraaf wordt ingegaan op de gemiddelde doorlooptijden van standaardzaken. Allereerst wordt een beschrijving gegeven van de belangrijkste doorlooptijden per ketenpartner voor verschillende processtappen. Deze resultaten worden vervolgens grafisch weergegeven. Om duiding te geven aan de resultaten zijn aan het eind van de paragraaf gedetailleerde voetnoten weergegeven.

Resultaten van het centrale proces binnen de strafrechtsketen

Op basis van het eerste processchema kunnen de volgende resultaten worden gepresenteerd. In 2008 stroomden 29.800 jeugdzaken bij de politie binnen voor een eerste verhoor. Er verlopen gemiddeld 5 weken tussen de datum waarop het strafbare feit wordt gepleegd en de datum waarop het eerste verhoor bij de politie plaatsvindt. Deze tijd wordt in het schema weergegeven als transfertijd. Na het eerste verhoor wordt het PV gesloten. Tussen het eerste verhoor en het sluiten van het PV verlopen 2 weken (29.000 zaken). Vervolgens wordt het PV naar het OM gestuurd (29.900 zaken). Ongeveer 2 weken later registreert het OM dat het PV is ontvangen.

In totaal ligt van 26.900 zaken de ontvangst van het PV bij het OM vóór de registratie bij het OM. De tijd tussen deze twee *events* is gemiddeld 2 weken. Gemiddeld 4 weken later wordt een eerste beoordeling geregistreerd. Voor standaardzaken worden voornamelijk de volgende beslissingen genomen.

1. Voor ongeveer 40 procent van de zaken (11.900 zaken) wordt besloten deze te dagvaarden zonder tussenkomst van een transactieaanbod. Tussen het moment van de eerste beoordeling en de beoordeling om te dagvaarden verlopen gemiddeld 3 weken.
2. Een tweede mogelijkheid is een taakstraftransactie aan te bieden (9.500 zaken). Tussen het moment waarop besloten werd een taakstraftransactie aan te bieden en het moment waarop de zaak instroomt bij de RvdK, verlopen 8 weken. Na de instroom bij de RvdK wordt binnen 2 weken gestart met de realisatie van de taakstraf (9.200 zaken). Gemiddeld 11 weken later stroomt de taakstraftransactie bij de RvdK uit (9.800 zaken). Hierbij moet bedacht worden dat de doorlooptijd van de realisatie van de taakstraf een gemiddelde doorlooptijd is van taakstraffen met een verschillende omvang (tot 40 uur) en dat er geen onderscheid wordt gemaakt tussen taakstraffen waarvoor wel of niet een verlenging van de uitvoeringstermijn is aangevraagd. [35] Het merendeel van de taakstraffen wordt succesvol afgerond (8.400 zaken) en de afronding wordt binnen 10 weken teruggemeld aan het OM. Ongeveer 500 zaken zijn niet succesvol afgerond en worden door het OM alsnog gedagvaard. Deze laatste processtap heeft een doorlooptijd van 8 weken.
3. Een andere mogelijkheid is het aanbieden van een andere transactie (3.400 zaken), zoals een geldsomtransactie, schadevergoeding of een ontneming. Vanaf de datum waarop het OM de beslissing neemt om een transactie voor te stellen tot aan de datum waarop het OM registreert dat de zaak met een transactie is betaald, verlopen gemiddeld 28 weken. Wanneer naar de resultaten voor de geldsomtransacties wordt gekeken, blijkt dat er voor 1.600 zaken een geldsomtransactie wordt aangeboden, die in de meerderheid van de gevallen lukt. Tussen de beoordeling van het OM en de instroom bij het CJIB verlopen gemiddeld 3 weken, waarna na gemiddeld 1 week een geldsomtransactie wordt aangeboden aan de verdachte. Na 6 weken wordt geregistreerd dat deze niet betaald wordt. Indien de transactie wel betaald wordt, stroomt na gemiddeld 4 weken de zaak uit bij het CJIB, waarna na nog gemiddeld 1 week het OM definitief afrondt.
4. Ten slotte kan direct een beslissing tot (voorwaardelijk) seponeren worden genomen (5.300 zaken). Tussen de eerste beoordeling en deze laatste beoordeling verlopen gemiddeld 9 weken.

Voor in totaal 12.300 zaken werd besloten over te gaan tot een dagvaarding. Tussen het moment waarop de beoordeling tot dagvaarding is genomen en het moment waarop de dagvaarding is aangemaakt, verlopen gemiddeld 7 weken. In deze periode van 11 weken wordt allereerst een beslissing genomen door de beoordelaar. Daarna moet die worden goedgekeurd door een officier van justitie. Vervolgens moet in overleg met de ZM een bevoegde rechter en een zittingsdatum worden vastgesteld, wat enkele weken kan duren door een grote voorraad zaken.

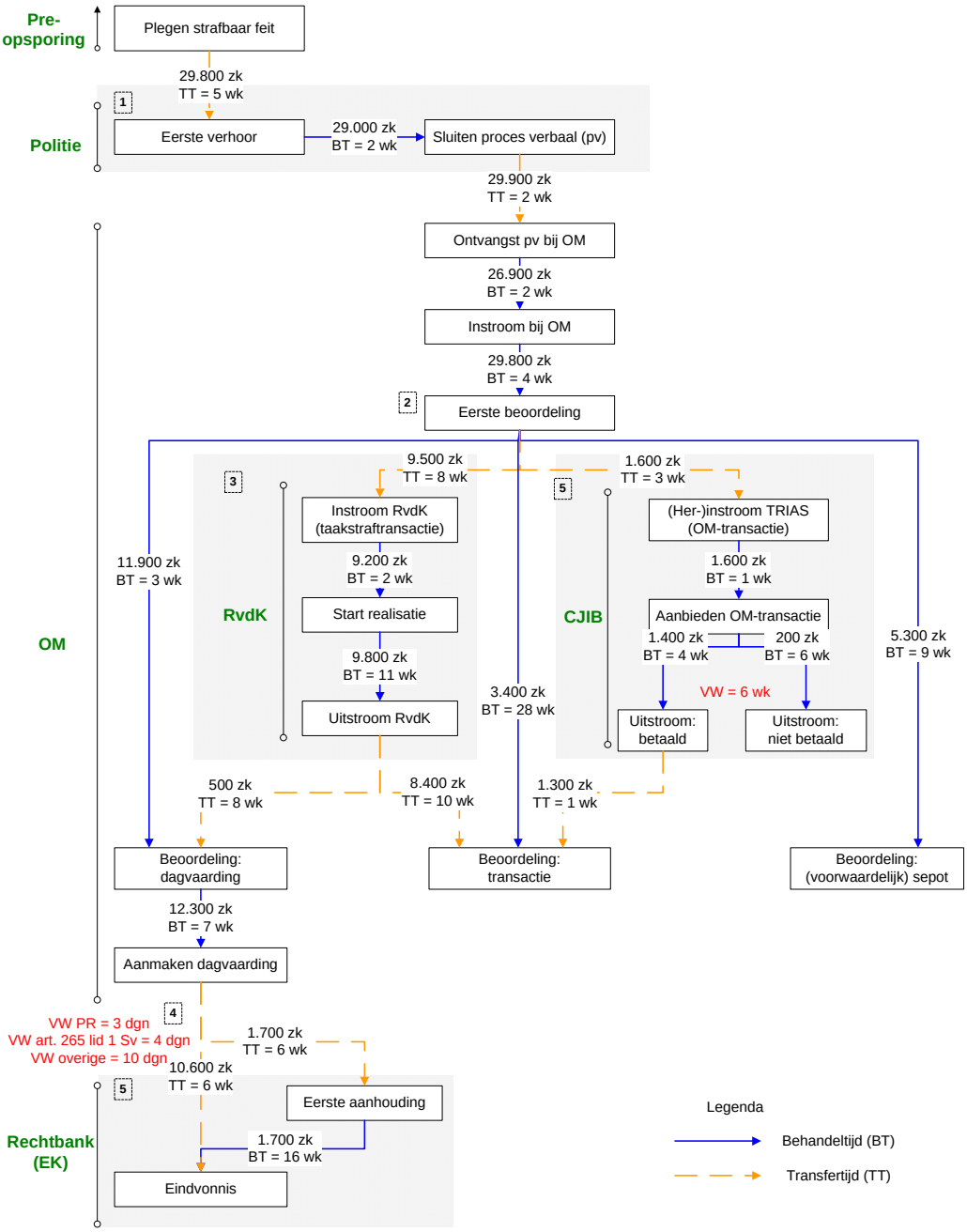
[35] In principe is geen verlenging mogelijk van de afhandelingstermijn van 3 maanden, maar in de praktijk verlenen officieren van justitie deze verlenging soms wel.

Wanneer de zittingsdatum vaststaat, kan de dagvaarding worden aangemaakt en verzonden.

Nadat de dagvaarding is aangemaakt, wordt deze verzonden. Omdat de verdediging de tijd moet hebben om zich voor te bereiden op de rechtszaak en om de kans te verkleinen dat betekenen mislukt, is het gebruikelijk om een dagvaarding ongeveer 6 weken voor de zitting te verzenden. Wanneer betekening de eerste keer niet lukt is nog voldoende tijd om het adres bij de gemeente te controleren en om de dagvaarding eventueel op een ander adres in persoon te bezorgen. Nadat de dagvaarding is verzonden, gaat de zaak over naar de rechtbank (kinderrechter).

Er verlopen gemiddeld 6 weken tussen het aanmaken van de dagvaarding en de volgende zitting, ongeacht of op deze zitting wordt besloten de zaak aan te houden (1.700 zaken) of niet (10.600 zaken). Zaken die worden aangehouden hebben echter een doorlooptijd van 16 weken tussen de datum van eerste zitting en het eindvonnis.

Figuur 8.1 Grootte van de verschillende stromen en gemiddelde doorlooptijd voor het centrale proces binnen de strafrechtsketen (jeugdige verdachten; misdrijven; standaardzaken; peiljaar 2008).

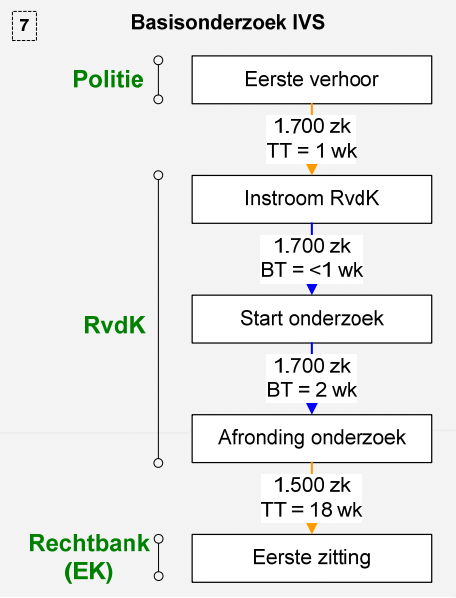
Resultaten RvdK

De figuren 8.2, 8.3 en 8.4 beschrijven de doorlooptijden van onderzoeken van de RvdK. Voor alle zaken met een jeugdige verdachte die de strafrechtsketen instromen, wordt een basisonderzoek uitgevoerd, namelijk een basisonderzoek inverzekeringstelling of een basisonderzoek PV. Het basisonderzoek IVS wordt uitgevoerd wanneer een jeugdige verdachte in verzekering wordt gesteld. De resultaten van het basisonderzoek IVS gaan naar de Rechter-Commissaris. Als de

verdachte niet in verzekering wordt gesteld, dan wordt een basisonderzoek PV ingesteld. De resultaten van dit onderzoek gaan naar de officier van justitie. Er wordt altijd slechts één van deze twee basisonderzoeken ingesteld, tenzij de rechter stelt dat het onderzoek te oud is om te gebruiken tijdens de terechtzitting; in dat geval kan een tweede onderzoek worden uitgevoerd. Uit het basisonderzoek komt een advies voort. Soms ondersteunt BJZ de RvdK bij het uitvoeren van het basisonderzoek en het opstellen van het advies.

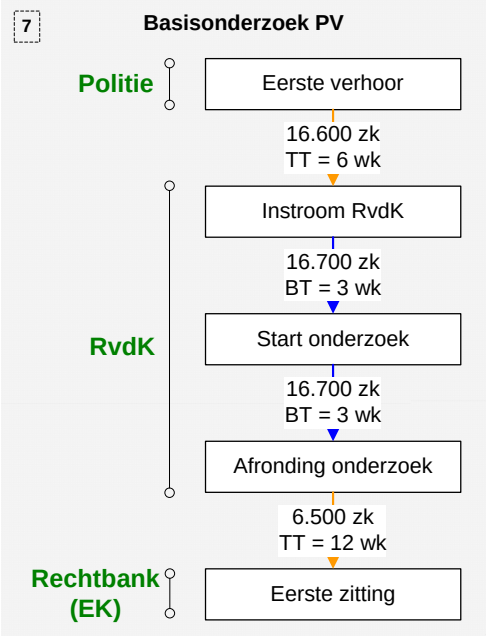
Uit figuur 8.2 over het basisonderzoek IVS blijkt dat circa 1.700 zaken na het eerste verhoor binnen 1 week bij de RvdK instromen. Binnen 1 week nadat de instroom is geregistreerd, wordt gestart met het onderzoek. Ongeveer 2 weken later wordt het onderzoek voor deze 1.700 zaken afgerond. Voor 1.500 zaken volgt dan na gemiddeld 18 weken een eerste terechtzitting. De resterende zaken worden door de officier van justitie afgedaan.

Figuur 8.2 Grootte van de verschillende stromen en gemiddelde doorlooptijd voor het basisonderzoek IVS van de RvdK (jeugdige verdachten; misdrijven; standaardzaken; peiljaar 2008).

De doorlooptijden van het basisonderzoek PV zijn langer dan die van het basisonderzoek IVS. In figuur 8.3 is te zien dat voor 16.600 zaken een basisonderzoek PV wordt uitgevoerd. Na het eerste verhoor stromen deze zaken binnen 6 weken bij de RvdK in. Ongeveer 3 weken later wordt gestart met het onderzoek en nog eens 3 weken later wordt het onderzoek afgerond. Zo'n 12 weken na de afronding volgt voor 6.500 zaken een eerste terechtzitting.

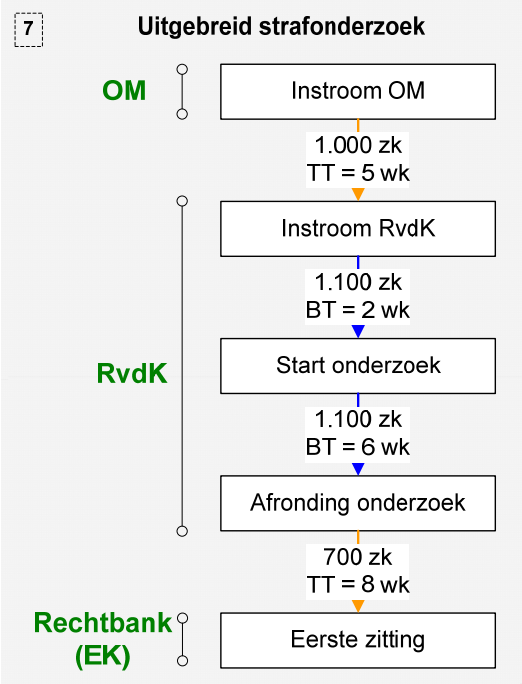
Figuur 8.3 Grootte van de verschillende stromen en gemiddelde doorlooptijd voor het basisonderzoek PV van de RvdK (jeugdige verdachten; misdrijven; standaardzaken; peiljaar 2008).

Indien aanvullend onderzoek nodig is kan een uitgebreid strafonderzoek worden ingesteld. Dit wordt niet alleen voor zaken met een hogere complexiteit gedaan, maar vooral voor zaken waar men twijfels over heeft. Als een aanvullend strafonderzoek wordt uitgevoerd, komt deze beslissing meestal van de RvdK. Een enkele keer komt er een aanwijzing van de officier van justitie om hiertoe over te gaan. Ook uit het uitgebreid strafonderzoek komt een advies voort.

In figuur 8.4 is te zien dat ongeveer 1.000 zaken waar een uitgebreid strafonderzoek voor wordt ingesteld bij de RvdK instroomt. Deze zaken stromen na de instroom bij het OM na gemiddeld 5 weken in bij de RvdK. Na de instroom bij de RvdK wordt voor 1.100 zaken na 2 weken met het onderzoek gestart. Gemiddeld 6 weken later wordt het uitgebreid strafonderzoek afgerond. Na afronding van het onderzoek volgt voor 700 zaken na 8 weken een eerste terechtzitting.

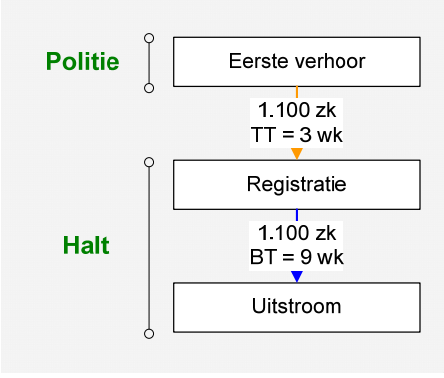
Figuur 8.4 Grootte van de verschillende stromen en gemiddelde doorlooptijd voor het uitgebreid strafonderzoek van de RvdK (jeugdige verdachten; misdrijven; standaardzaken; peiljaar 2008).

Resultaten Halt Nederland

Figuur 8.5 beschrijft de resultaten van de analyse op de data van Halt. De eerste processtap, geduid als transfertijd, van de datum van eerste verhoor tot aan de datum van registratie bij Halt, duurt gemiddeld 2 weken. De behandeling van de afdoening, tot aan de datum van uitstroom bij Halt, duurt gemiddeld 9 weken.

Figuur 8.5 Grootte van de verschillende stromen en gemiddelde doorlooptijd voor Halt Nederland (jeugdige verdachten; misdrijven; standaardzaken; peiljaar 2008).

Voetnoten processchema's complexe zaken

Hieronder worden de voetnoten weergegeven die horen bij de processchema's voor standaardzaken, die in voorgaande paragrafen zijn weergegeven. Deels is het een herhaling van de voetnoten in paragraag 5.2, maar om de leesbaarheid te vergroten is ervoor gekozen de voetnoten die op zowel volwassenen als op jeugdigen van toepassing zijn, hier te herhalen.

1. De datum van aangifte kon niet gebruikt worden (zie paragraaf 3.4.1). Wel zijn de datums waarop feiten gepleegd zijn en de datums van het eerste verhoor beschikbaar. De tijd tussen de datum van het plegen van het eerste feit en de datum van het eerste verhoor wordt tot de pre-opsporing gerekend. De instroomdatum bij de politie is de datum van het eerste verhoor.
2. Bij deze stroom dient in het oog te worden gehouden dat in sommige gevallen een zaak bij het OM instroomt vóórdat het PV is verstuurd. In deze gevallen wordt het OM ingelicht door de opsporingsinstantie dat er een zaak aankomt.
3. Wat taakstraftransacties betreft stuurt het OM de opdracht naar de RvdK. Bij de weergegeven doorlooptijd moet bedacht worden dat dit een gemiddelde is van taakstraffen met een verschillende omvang (van 4 tot 120 uur) en dat er geen onderscheid wordt gemaakt naar taakstraffen waarvoor een verlenging van de uitvoeringstermijn is aangevraagd.[36] Afhankelijk van het succesvol volbrengen van de taakstraf wordt de zaak gesloten of wordt de verdachte gedagvaard. De weergegeven doorlooptijd betreft de totale benodigde periode, zoals geregistreerd door de RvdK.

   Vanaf het moment dat het OM een geldsomtransactie aanbiedt, gaat een aantal standaardtermijnen lopen, waarmee rekening moet worden gehouden bij de interpretatie van de doorlooptijden. De volgende termijnen worden in acht genomen.
   - De datum waarop de geldsomtransactie wordt aangeboden wordt vijf dagen in de toekomst gekozen.
   - De betalingstermijn voor de acceptgiro van de geldsomtransactie is zes weken. Het parket kan echter bij zaken die zij aanleveren een andere termijn meegeven. De termijn van zes weken is gebaseerd op artikel 7, lid 1 van het Transactiebesluit 1994. Hierin staat vermeld dat de betaling van de geldsom geschiedt binnen twee weken na de dag waarop het strafbare feit is ontdekt, dan wel, bij storting of overschrijving op een daartoe bestemde bankrekening van het CJIB, uiterlijk zes weken na die dag. In verband met de aanlevertijden van zaken bij het CJIB, houdt het CJIB niet de datum waarop het strafbare feit is ontdekt aan als startdatum voor de betalingstermijn, maar de datum waarop een persoon wordt aangeschreven.
   - Na de betalingstermijn van zes weken wordt nog een *delaytermijn* afgewacht. Dit betekent dat na de op de acceptgiro afgedrukte vervaldatum nog twaalf dagen wordt gewacht, omdat de verwerking van betalingen achter kan lopen.
   - Voor geldsomtransacties die zogenaamde kentekengedragingen zijn (strafbare feiten die gekoppeld zijn aan het kenteken van een voertuig) en waarbij sprake is van recidive bij een recidivegevoelig feit, stuurt het CJIB een verzoek naar de veroordeelde om het CJIB binnen twee weken te bellen zodat telefonisch verhoor kan plaatsvinden. Indien de veroordeelde na die twee weken niet heeft gebeld, gaat het CJIB zelf bellen. Dit wordt maximaal drie keer geprobeerd. Hier is geen termijn voor.
4. Tussen de dag waarop de dagvaarding aan de verdachte is betekend en de dag van de terechtzitting bij de meervoudige kamer moet wettelijk een termijn van tenminste tien dagen verlopen (art. 499 lid 1 jo. 265 Sv). Wanneer de zaak voor de alleensprekende kinderrechter wordt gebracht, geldt een dagvaardingstermijn van tenminste drie dagen (art. 499 lid 2 jo. art. 370 Sv). Ingeval door de RC

[36] In principe is geen verlenging mogelijk van de afhandelingstermijn van 3 maanden, maar in de praktijk verlenen officieren van justitie deze verlenging soms wel.

overeenkomstig de Zevende Titel van het Vierde Boek bevelen tot handhaving van de openbare orde zijn gegeven geldt een termijn van ten minste vier dagen (art. 265 lid 1 Sv). Indien de verdachte hiermee instemt, is verkorting van de termijnen soms mogelijk (art. 265 lid 2 Sv jo art. 587 lid 2 Sv). Dit laatste kan bijvoorbeeld worden toegepast bij snelrechtprocedures, hoewel dit lang niet altijd het geval is (Bosker, 1997). De verdachte kan in de akte van uitreiking een verklaring met zijn toestemming tot verkorting van deze termijnen laten opnemen. De verdachte dient de verklaring te ondertekenen.

5. Voor de ZM worden twee stromen van zaken onderscheiden. De grootste stroom betreft zaken die na één zitting worden afgedaan. Voor een substantiële minderheid van de zaken geldt dat de zaak wordt aangehouden, bijvoorbeeld omdat een rapport van het NIFP of de 3RO nog niet gearriveerd is. De aanhouding is een beslissing in een eerste zitting. Tegen vonnissen betreffende misdrijven, die door de rechtbank als einduitspraak of in de loop van het onderzoek ter terechtzitting zijn gegeven, staat hoger beroep open.
6. Een vonnis wordt in principe na twee weken onherroepelijk. Dan kan geen hoger beroep meer aangetekend worden. Echter, als het OM niet kan aantonen dat de verdachte kennis heeft genomen van ofwel de dagvaarding of het vonnis, wordt het vonnis niet onherroepelijk. Dit gebeurt wanneer de dagvaarding niet in persoon is afgeleverd en de verdachte bij verstek is veroordeeld. Hier geldt een wettelijke termijn van twee weken, maar is de gemiddelde doorlooptijd tot het onherroepelijk worden groter dan deze twee weken. Hetzelfde geldt voor de gemiddelde duur voordat hoger beroep wordt aangetekend.
7. Voor de onderzoeken van de RvdK zijn behalve de stappen instroom tot start realisatie en start realisatie tot afronding nog twee stappen gemodelleerd: van eerste verhoor bij de politie of de instroom bij het OM naar instroom RvdK en van de afronding van het onderzoek tot aan de eerste zitting. Voor de laatste is een significant kleinere groep cijfers bekend, omdat ook nog besloten kan worden door het OM dat de desbetreffende verdachte niet gedagvaard hoeft te worden. Deze twee extra stappen worden in het schema geclassificeerd als *transfertijd*, hoewel deze term niet geheel accuraat is, aangezien het OM en de ZM in deze periode de zaak wel in behandeling hebben.

   Zaken die in de jaren 2005 en 2008 door het OM zijn afgehandeld, kunnen in de jaren daarvoor (bijvoorbeeld voor het basisonderzoek IVS en het basisonderzoek PV) en daarna (bijvoorbeeld voor het uitgebreid strafonderzoek) nog bij de RvdK zijn geweest. Het OM registreert echter niet op welk moment op aanwijzing van de officier van justitie een onderzoek wordt aangevraagd en wanneer het advies dat voortkomt uit dit onderzoek wordt ontvangen, waardoor de transfertijd voor de onderzoeken van de RvdK niet zuiver kon worden gemodelleerd.[37]

8.3 Resultaten complexe zaken

In deze paragraaf wordt ingegaan op de gemiddelde doorlooptijden van complexe zaken voor het peiljaar 2008 die misdrijven zijn en een jeugdige verdachte hebben. Evenals in de vorige paragraaf wordt ten eerste een beschrijving gegeven van de belangrijkste doorlooptijden per ketenpartner voor verschillende processtappen. Deze resultaten worden vervolgens grafisch weergegeven en onder de figuur zijn de bijbehorende voetnoten weergegeven.

[37] Zoals hiervoor al werd gesteld, zal dit voor recentere onderzoeksjaren wel mogelijk zijn, omdat dit sinds 2009 wel wordt geregistreerd.

Resultaten voor het centrale proces binnen de strafrechtsketen

In figuur 8.6 kunnen de volgende resultaten gevonden worden. In 2008 stroomden circa 2.100 complexe zaken bij de politie binnen voor een eerste verhoor. Tussen het moment waarop het strafbare feit wordt gepleegd en het moment waarop het eerste verhoor bij de politie plaatsvindt, verlopen gemiddeld 11 weken, die worden geduid als transfertijd. Tussen het eerste verhoor en het sluiten van het PV, behandelt de politie de zaak in gemiddeld 2 weken.

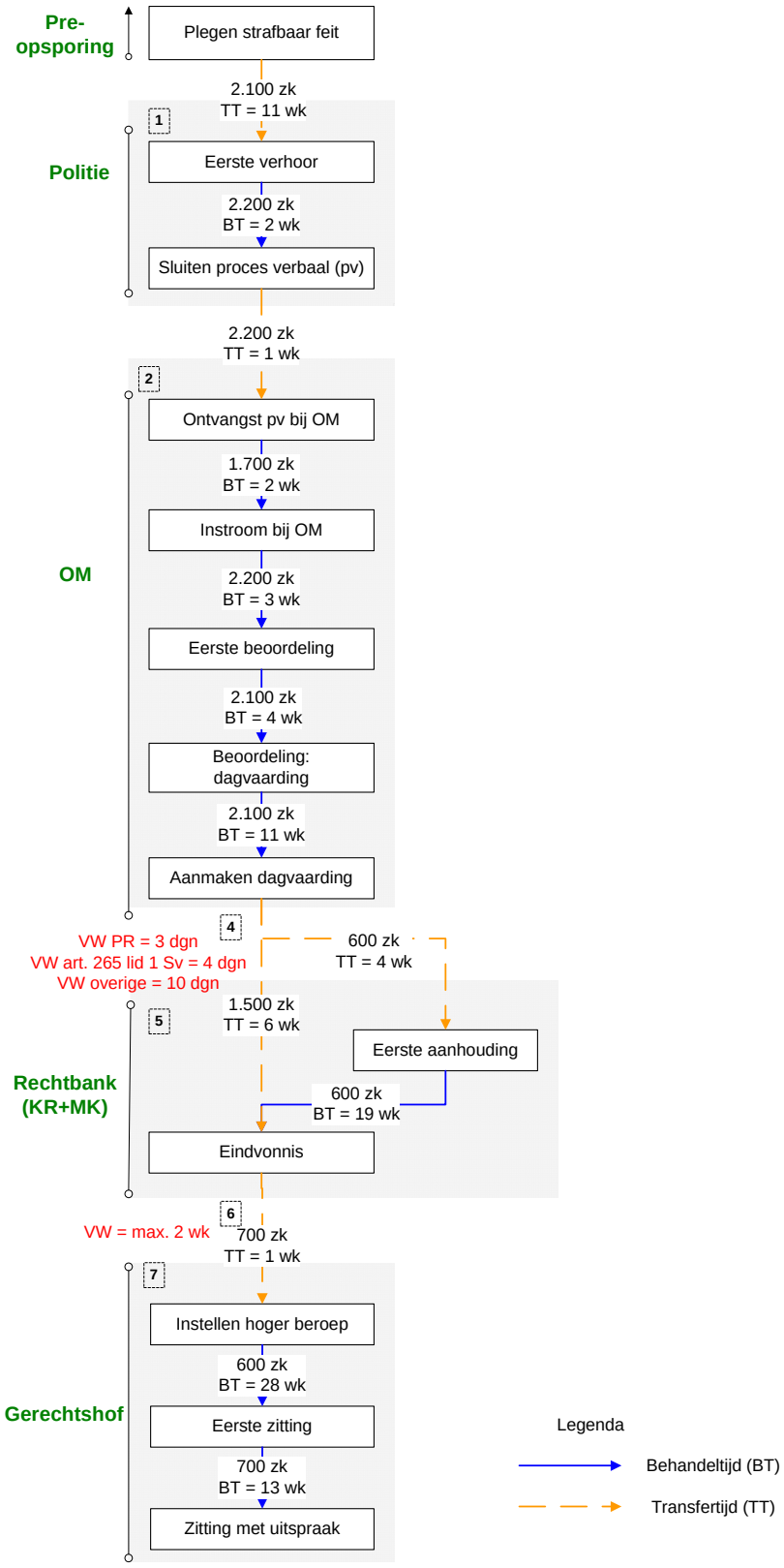
Gemiddeld 1 week later is de zaak ontvangen door het OM (2.200 zaken), waar deze nog eens 2 weken later geregistreerd wordt als instroom. Na de instroom volgt binnen 3 weken een eerste beoordeling. Van de grote meerderheid van de complexe zaken (2.100 zaken) wordt direct besloten tot een dagvaarding van de verdachte over te gaan. De tijd die verstrijkt tussen de eerste en de laatste beoordeling is gemiddeld 4 weken.

Voor zaken waarin besloten is over te gaan tot een dagvaarding, verlopen gemiddeld nog 11 weken tot de dagvaarding daadwerkelijk wordt aangemaakt. Hierna zijn er 2 mogelijkheden.

1. Gedagvaarde zaken die door de rechtbank niet worden aangehouden maar waarbij slechts één zitting plaatsvindt (1.500 zaken), hebben voor deze processtap een gemiddelde doorlooptijd van 6 weken.
2. Gedagvaarde zaken die wel worden aangehouden door de rechtbank, hebben een zeer lange doorlooptijd. Tussen het moment waarop de dagvaarding wordt aangemaakt en de eerste aanhouding, verlopen 4 weken (600 zaken). Tussen de eerste aanhouding en het eindvonnis verlopen 19 weken.

Ook het instellen van hoger beroep zorgt ervoor dat de doorlooptijd van de zaak langer wordt. Tussen het eindvonnis en het moment waarop hoger beroep wordt ingesteld, verloopt 1 week (transfertijd, 700 zaken). Tussen het instellen van hoger beroep en de eerste zitting bij het gerechtshof verlopen gemiddeld 28 weken (600 zaken).

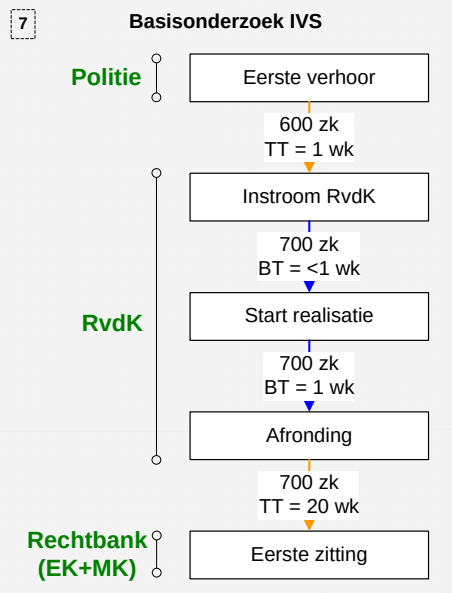
Figuur 8.6 Grootte van de verschillende stromen en gemiddelde doorlooptijd het centrale proces binnen de strafrechtsketen (jeugdige verdachten; misdrijven; complexe zaken; peiljaar 2008).

Resultaten RvdK

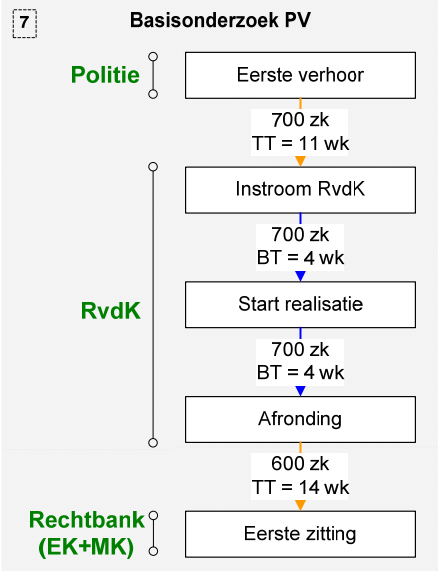
Figuren 8.7, 8.8 en 8.9 laten de processchema's zien over de verschillende typen onderzoek die door de RvdK kunnen worden uitgevoerd. In figuur 8.7 is te zien dat circa 600 zaken bij de RvdK instromen in het kader van een basisonderzoek IVS, gemiddeld 1 week na het eerste verhoor bij de politie. Binnen 1 week nadat de instroom is geregistreerd, wordt gestart met het onderzoek. Ongeveer 1 week later wordt het onderzoek voor deze zaken afgerond. Gemiddeld 20 weken na de afronding van het onderzoek volgt een eerste terechtzitting (zie figuur 8.7).

Figuur 8.7 Grootte van de verschillende stromen en gemiddelde doorlooptijd voor het basisonderzoek IVS van de RvdK (jeugdige verdachten; misdrijven; complexe zaken; peiljaar 2008).

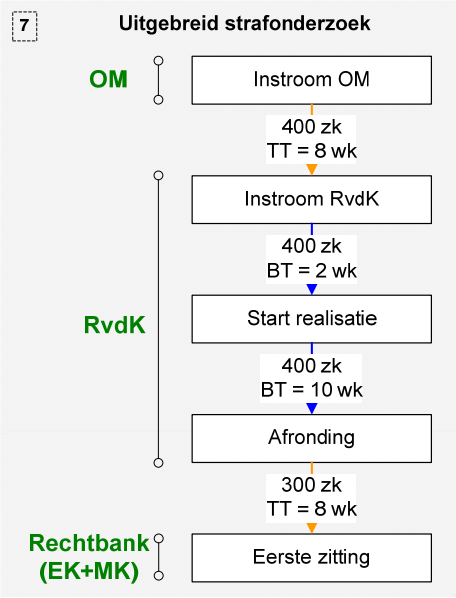
Evenals bij de standaardzaken, zijn de doorlooptijden van complexe zaken van het basisonderzoek PV langer dan die van het basisonderzoek IVS (figuur 8.8). Voor 700 zaken wordt een basisonderzoek PV uitgevoerd. Na het eerste politieverhoor stromen deze zaken binnen 11 weken bij de RvdK in. Ongeveer 4 weken later wordt gestart met het onderzoek en nog eens 4 weken later wordt het onderzoek afgerond. Zo'n 14 weken na de afronding volgt voor 600 zaken een eerste terechtzitting.

Figuur 8.8 Grootte van de verschillende stromen en gemiddelde doorlooptijd voor het basisonderzoek PV van de RvdK (jeugdige verdachten; misdrijven; complexe zaken; peiljaar 2008).

Indien aanvullend onderzoek nodig is kan een uitgebreid strafonderzoek worden ingesteld. Voor ongeveer 400 zaken wordt een uitgebreid strafonderzoek ingesteld. Deze 400 zaken stromen na de instroom bij het OM binnen 8 weken in bij de RvdK. Na de instroom bij de RvdK wordt voor 400 zaken binnen 2 weken met het onderzoek gestart. Circa 10 weken later wordt het uitgebreide strafonderzoek afgerond. Na afronding van het onderzoek volgt voor 300 zaken binnen 8 weken een eerste terechtzitting (zie figuur 8.9).

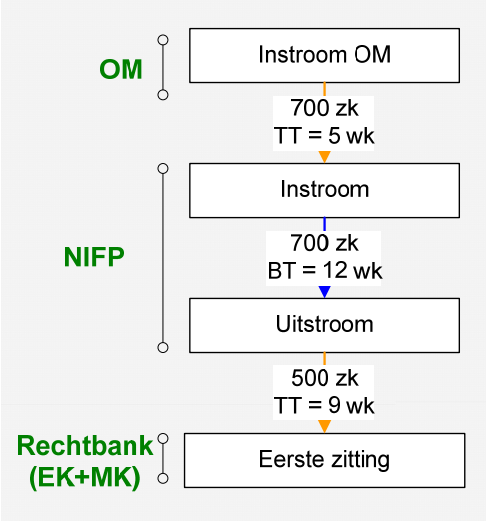
Figuur 8.9 Grootte van de verschillende stromen en gemiddelde doorlooptijd voor het uitgebreid strafonderzoek van de RvdK (jeugdige verdachten; misdrijven; complexe zaken; peiljaar 2008).

Resultaten NIFP

In het processchema voor het NIFP (figuur 8.10) is te zien dat de doorlooptijd van het NIFP, van in- tot uitstroom, 12 weken is. Het getoonde schema betreft alleen complexe zaken, maar het NIFP bemiddelt ook in standaardzaken. De gemiddelde doorlooptijd bleek ook voor standaardzaken 12 weken te zijn.

Figuur 8.10 Grootte van de verschillende stromen en gemiddelde doorlooptijd voor de rapportagebemiddeling van het NIFP (jeugdige verdachten; misdrijven; complexe zaken; peiljaar 2008).

Voetnoten processchema's complexe zaken

Evenals voor de processchema's van standaardzaken is gedaan, zijn ook voetnoten opgesteld voor de processchema's van de complexe zaken, welke hieronder zijn weergegeven. In het geval dat deze overlappen, is een verwijzing naar paragraaf 8.2 toegevoegd.

2. Zie voetnoten in paragraaf 8.2.
3. Zie voetnoten in paragraaf 8.2.
6. Zie voetnoten in paragraaf 8.2. Voor de complexe zaken zijn geen cijfers over door het OM opgelegde taakstraftransacties, geldsomtransacties, alternatieve transactievormen en sepots weergegeven, omdat dit zeer weinig zaken betreft.
7. Zie voetnoten in paragraaf 8.2. Zowel de OvJ als de verdachte die niet geheel van de tenlastelegging is vrijgesproken kunnen bij het gerecht dat het vonnis heeft gewezen in hoger beroep gaan (art. 404 Sv). Wanneer zich een omstandigheid heeft voorgedaan waaruit voortvloeit dat de einduitspraak de verdachte bekend is, moet het hoger beroep binnen veertien dagen na de einduitspraak van de rechter in eerste aanleg worden ingesteld.
8. Zie voetnoten in paragraaf 8.2.
9. Zie voetnoten in paragraaf 8.2.

8.4 Vergelijking standaardzaken en complexe zaken

Tussen de standaardzaken en complexe zaken (beide uit het peiljaar 2008) valt het volgende op:

- Bij complexe zaken worden zaken vaker ter zitting aangehouden dan bij standaardzaken. Dit wordt waarschijnlijk veroorzaakt doordat zaken die door de meervoudige kamer worden behandeld vaker meer dan één zitting hebben.
- Meer in het algemeen geldt dat de verschillen in doorlooptijd van de processtappen niet zo groot zijn tussen standaardzaken en complexe zaken. Wel worden in complexe zaken vaker tijdsintensieve processtappen (zoals aanhoudingen en hoger beroepen) genomen. Slechts voor de volgende processtappen geldt dat deze duidelijk langer duren voor één van de twee typen zaken in vergelijking met de ander.
    - De tijd die verloopt tussen het plegen van het feit en het eerste verhoor is ruim twee keer zo lang voor complexe zaken in vergelijking met standaardzaken.
    - Voor complexe zaken verlopen 11 weken tussen de beoordeling tot een dagvaarding en het aanmaken van de dagvaarding. Voor standaardzaken zijn dit 7 weken.
    - Tussen de datum van het aanmaken van de dagvaarding en de eerste aanhouding van een strafzaak, verlopen voor complexe zaken 2 weken minder dan voor standaardzaken. Wellicht hangt dit samen met het feit dat zaken waarbij voorlopige hechtenis is toegepast, aan strenge termijnen zijn gebonden. Bij dergelijke zaken moet standaard elke 90 dagen een zitting plaatsvinden waarin de gronden voor de voorlopige hechtenis worden getoetst. Feitelijk betekent het dat voor aanvang van de eerste pro forma-zitting er een dagvaarding verstuurd moet worden. Het versturen van de dagvaarding moet voor dergelijke zaken daarom plaatsvinden in de eerste periode van maximaal 90 dagen waarin de verdachte in gevangenhouding zit, welke door de raadkamer wordt getoetst. Bij voorlopige hechtenis kan de termijn worden verkort wat betreft betekenen. Anderzijds betreffen de zaken waarbij voorlopige hechtenis is toegepast veelal meer complexe zaken waarbij de verdediging verhoudingsgewijs meer tijd nodig heeft. Het is mede hierdoor onduidelijk wat precies de invloed van voorlopige hechtenis op de gemiddelde doorlooptijd van complexe zaken is. Er zijn geen aanvullende datumvelden beschikbaar voor de periode tussen het moment van het aanmaken van de dagvaarding en de eerste zitting.
    - Voor standaardzaken verlopen 16 weken tussen de eerste aanhouding en het eindvonnis. Voor complexe zaken verlopen in deze periode 11 weken. Dit kan samenhangen met een verschil in de aard van de aanhouding bij deze typen zaken.
- Basisonderzoeken die uitgevoerd worden door de RvdK duren even lang, ongeacht of de zaak tot de categorie standaardzaken of complexe zaken behoort. Uitgebreide strafonderzoeken duren wel iets langer bij complexe zaken. Bij complexe zaken worden uitgebreide strafonderzoeken ook vaker uitgevoerd.

8.5 Verplichte wachttijd, transfertijd en behandeltijd

Wat betreft het onderscheid naar verplichte wachttijd, transfertijd en behandeltijd kunnen vrijwel dezelfde opmerkingen gemaakt worden als voor de zaken met een volwassen verdachte. In grote lijnen blijken verplichte wachttijd en transfertijd slechts op een beperkt aantal stappen in het werkproces voor te komen, en maken ze samen een relatief klein deel uit van de ketenlange doorlooptijd. Het grootste

deel van de ketenlange doorlooptijd bestaat dus uit behandeltijd. Meer details over deze opsplitsing zijn te vinden in paragraaf 5.5.

8.6 Vergelijking 2005 en 2008

De schema's voor het peiljaar 2005 zijn in dit rapport niet getoond, omdat de verschillen met 2008 relatief klein zijn. Hieronder is een opsomming te vinden van de meest opvallende verschillen.

- De tijd die verloopt tot aan de aanmelding van een standaardzaak bij het CJIB is gedaald van 23 naar 18 weken.
- De tijd die het kost om aangehouden zaken na de eerste zitting tot een eindvonnis te brengen is tussen deze twee jaren gestegen van 24 tot 28 weken.

8.7 Vergelijking volwassenen en jeugd

Wanneer de doorlooptijden voor zaken met een volwassen verdachte en een jeugdige verdachte met elkaar vergeleken worden, valt het volgende op:

- Zaken met een jeugdige verdachte hebben duidelijk kortere doorlooptijden dan zaken met een volwassen verdachte. De doorlooptijden van jeugdzaken zijn voor de meeste processtappen 1 of 2 weken korter.
- Voor standaardzaken zijn de doorlooptijden van zaken met een volwassen verdachte bij drie processtappen korter dan voor zaken met een jeugdige verdachte. De beslissing van het OM om een zaak direct te dagvaarden (waarbij niet eerst een transactie of voorwaardelijk sepot is aangeboden), om een alternatieve transactie aan te bieden en om (voorwaardelijk) te seponeren, zorgt voor langere doorlooptijden voor zaken met een jeugdige verdachte dan voor zaken met een volwassen verdachte.
- Voor complexe zaken zijn de doorlooptijden van zaken met een volwassen verdachte bij twee processtappen korter dan voor zaken met een jeugdige verdachte. De tijd die verloopt tussen het plegen van het strafbare feit en het eerste verhoor en de tijd die verloopt tussen de eerste beoordeling van het OM en de beslissing te dagvaarden is iets langer voor zaken met een jeugdige verdachte dan voor zaken met een volwassen verdachte.
- In vergelijking met de zaken met een volwassen verdachte wordt een relatief klein deel van de zaken met een jeugdige verdachte gedagvaard (geldt met name voor standaardzaken).

8.8 Spreiding van de doorlooptijd

Ook wat betreft de spreiding van doorlooptijden van processtappen betreffende strafzaken met een jeugdige verdachte gelden vergelijkbare observaties als bij strafzaken met een volwassen verdachte. Bij de meeste processtappen geldt dat de spreiding groot is. Bijna alle processtappen hebben een gemiddelde doorlooptijd die hoger is dan de mediaan (de tijd waarin 50% van de zaken is afgerond). Meer details hierover zijn te vinden in paragraaf 5.7.

8.9 Samenvatting

Algemeen

- Het grootste deel van de doorlooptijd van strafzaken bestaat uit behandeltijd. Transfertijd en verplichte wachttijd maken slechts een klein deel uit van de totale doorlooptijd van een strafzaak.
- De spreiding van de doorlooptijd per processtap is groot.
- De verschillen in de doorlooptijd van de verschillende processtappen voor standaardzaken en complexe zaken zijn niet zo groot, evenals de verschillen tussen de peiljaren 2005 en 2008.

Standaardzaken

- In 2008 stroomden 29.800 standaard misdrijfzaken bij de politie binnen voor een eerste verhoor. Hierna duurt het gemiddeld 2 weken totdat het PV wordt gesloten.
- Na gemiddeld 2 weken wordt het PV ontvangen bij het OM, waarna de zaak na nog eens 2 weken als instroom wordt geregistreerd. Na gemiddeld 4 weken volgt de eerste beoordeling door het OM.
- Voor een deel van de zaken wordt besloten de verdachte te dagvaarden, zonder het tussentijds aanbieden van een transactie (11.900 zaken). Tussen het moment van de eerste beoordeling en de definitieve beoordeling om te dagvaarden verloopt gemiddeld 3 weken.
- Tussen het moment waarop de beoordeling tot dagvaarding is genomen en het moment waarop de dagvaarding is aangemaakt, verlopen gemiddeld 7 weken.
- Het grootste deel van de zaken waarvoor een dagvaarding is aangemaakt door het OM, wordt niet aangehouden (10.600 zaken). Bij deze zaken volgt direct of kort na de eerste zitting het eindvonnis. Er verlopen gemiddeld 6 weken tussen het aanmaken van de dagvaarding door het OM en de volgende zitting bij de rechtbank.
- Zaken die wel worden aangehouden (1.700 zaken) kennen een relatief lange doorlooptijd ten opzichte van zaken die niet worden aangehouden (16 weken tussen de eerste aanhouding en het eindvonnis).

Complexe zaken

- In 2008 stroomden 2.100 complexe misdrijfzaken bij de politie binnen voor een eerste verhoor. Er verlopen gemiddeld 2 weken tussen het eerste verhoor en het sluiten van het PV.
- Na gemiddeld 1 week wordt het PV ontvangen bij het OM, waarna de zaak administratief geregistreerd wordt bij het OM. Na gemiddeld 3 weken volgt de eerste beoordeling.
- Van bijna alle complexe zaken wordt besloten tot het maken een dagvaarding. De tijd die verstrijkt tussen de eerste en de definitieve beoordeling is gemiddeld 4 weken. Hierna duurt het gemiddeld nog 11 weken tot de dagvaarding daadwerkelijk is aangemaakt.
- Het grootste deel van de zaken waarvoor een dagvaarding is aangemaakt door het OM, wordt niet aangehouden door de rechtbank (1.500 zaken). Bij deze zaken volgt direct of kort na de eerste zitting het eindvonnis. Er verlopen gemiddeld 6 weken tussen het aanmaken van de dagvaarding door het OM en de volgende zitting bij de rechtbank.
- Complexe zaken die wel worden aangehouden (600 zaken) kennen een relatief lange doorlooptijd ten opzichte van zaken die niet worden aangehouden (19 weken tussen de eerste aanhouding en het eindvonnis).
- Tussen het eindvonnis en het moment waarop hoger beroep wordt ingesteld, verloopt gemiddeld 1 week (700 zaken). Tussen het instellen van hoger beroep en de eerste zitting bij het gerechtshof verlopen gemiddeld 28

weken. Daarna verlopen er gemiddeld 13 weken tussen de eerste zitting en de zitting waarin de einduitspraak wordt gedaan.

9 Resultaten ketenlange doorlooptijden van overtredingen met een jeugdige verdachte

In dit hoofdstuk worden resultaten gepresenteerd over de ketenlange doorlooptijden van overtredingen. In tegenstelling tot voorgaande hoofdstukken wordt voor overtredingen geen onderscheid naar standaardzaken en complexe zaken aangehouden, omdat de nadruk in dit rapport niet op overtredingen ligt.
In dit hoofdstuk wordt allereerst een beschrijving gegeven van ketenlange doorlooptijden en het percentage afgeronde zaken binnen een bepaalde periode. Ten slotte volgt een samenvatting.
Waar in dit hoofdstuk gesproken wordt over doorlooptijd, betreft het de ketenlange doorlooptijd.

9.1 Beschrijving van de gehele onderzoekspopulatie

In dit hoofdstuk worden resultaten getoond over strafzaken (overtredingen) die door het OM zijn afgehandeld in 2005 en 2008, waarbij de verdachte ten tijde van het delict minderjarig was. In 2005 waren dit er 17.900, in 2008 26.400.

9.2 Ketenlange doorlooptijden

In onderstaande paragraaf worden resultaten weergegeven voor alle overtredingen waarbij een volwassen verdachte betrokken is. Wat de ketenlange doorlooptijden betreft kan het volgende worden geconstateerd (zie tabel 9.1).

- In 2005 en 2008 zijn respectievelijk 17.900 en 26.400 overtredingszaken door het OM afgehandeld.
- Overtredingen die in 2005 door het OM zijn behandeld hebben een gemiddelde doorlooptijd van 32 weken, die in 2008 is gedaald naar 27 weken.

Tabel 9.1 Grootte van stromen en doorlooptijden van strafzaken, uitgesplitst naar peiljaar en afdoeningsmodaliteit (jeugdige verdachten; overtredingen; zowel standaardzaken als complexe zaken).

Omschrijving	Aantal zaken		Gemiddelde doorlooptijd (weken)	
	2005	2008	2005	2008
Totaal	17.900	26.400	32	27
Voorwaardelijke sepots	100	300	22	24
Onvoorwaardelijke sepots	3.000	2.600	32	35
Transacties	7.400	13.100	11	9
Vonnissen zonder straf[38]	1.400	2.600	43	43
Vonnissen met straf	6.000	7.600	55	51

Op basis van tabel 9.1 kunnen de volgende opmerkingen over de afdoeningsmodaliteiten worden gemaakt.

- De afdoeningsmodaliteit heeft invloed op de doorlooptijd. Zaken die worden afgedaan met een transactie hadden in 2008 een gemiddelde doorlooptijd van 9 weken. De doorlooptijd voor transacties is een stuk korter dan de doorlooptijd van de overige afdoeningsmodaliteiten, die tussen de 24 en 51 weken ligt.
- Onvoorwaardelijke sepots hebben een opmerkelijk hoge doorlooptijd (35 weken in 2008): deze afdoeningsmodaliteit kent namelijk alleen een vervolgingsfase en geen berechtings- en tenuitvoerleggingsfase.
- De doorlooptijd van voorwaardelijke sepots ligt lager dan die van de onvoorwaardelijke sepots, namelijk 24 weken in 2008.
- Verder is de doorlooptijd voor gedagvaarde zaken die niet leiden tot een tenuitvoerlegging in 2005 5 weken korter dan voor zaken die wel leiden tot een tenuitvoerlegging. In 2008 was het verschil 12 weken.

9.3 Percentage afgeronde zaken per periode

In tabel 9.2 wordt ingegaan op de percentages afgeronde zaken. Op basis van de tabel kan het volgende worden geconcludeerd.

- De weergave van de percentages afgeronde zaken en het gemiddelde laten zien dat er een grote spreiding is in de doorlooptijden. De spreiding in de doorlooptijden is verschillend voor de afdoeningsmodaliteiten.
- Zo heeft de snelste 10 procent van de transacties circa 3 weken nodig om te worden afgerond, terwijl de snelste 10 procent van de vonnissen met straf binnen 24 weken werd afgerond.
- Ook is 90 procent van de transacties binnen 17 weken afgerond, terwijl dit 84 weken duurt voor 90 procent van de onvoorwaardelijke sepots.

[38] Onder 'vonnissen zonder straf' vallen de vrijspraken, ontslagen van alle rechtsvervolging, nietigverklaringen e.d. én die zaken waarbij de verdachte wel schuldig wordt bevonden, maar geen straf of alleen voorwaardelijke straffen krijgt opgelegd. Met 'vonnissen met straf' wordt bedoeld die zaken, waarbij de verdachte schuldig wordt bevonden én een straf krijgt opgelegd die ten minste gedeeltelijk onvoorwaardelijk is (*i.e.* er is nog een fase voor de tenuitvoerlegging).

- De gemiddelde doorlooptijd ligt hoger dan de mediaan. De verschillen tussen gemiddelde en mediaan lopen op tot 10 weken.

Tabel 9.2 Percentage afgeronde strafzaken, uitgesplitst naar afdoeningsmodaliteit (jeugdige verdachten; overtredingen; zowel standaardzaken als complexe zaken; peiljaar 2008).

Omschrijving	Ketenlange doorlooptijd (weken)			
	Percentage afgeronde zaken			Gemiddelde
	10%	50% (mediaan)	90%	
Totaal	4	17	63	27
Voorwaardelijke sepots	7	18	49	24
Onvoorwaardelijke sepots	7	27	73	35
Transacties	3	8	17	9
Vonnissen zonder straf	20	39	70	43
Vonnissen met straf	24	46	84	51

9.4 Samenvatting

- De gemiddelde doorlooptijd van overtredingen met een jeugdige verdachte is duidelijk lager dan die van overtredingen met een volwassen verdachte.
- Alle afdoeningsmodaliteiten laten een grote spreiding van doorlooptijden zien.
- Overtredingen die in 2005 door het OM zijn behandeld hebben een gemiddelde doorlooptijd van 32 weken (17.900 zaken), die in 2008 is gedaald naar 27 weken (26.400 zaken).
- Zaken die in 2008 werden afgedaan met een transactie hadden een gemiddelde doorlooptijd van 9 weken, terwijl de doorlooptijd van andere afdoeningsmodaliteiten tussen de 24 en 51 weken lag.

10 Resultaten Kalsbeeknormen

De gecreëerde analysedatabase kan ook gebruikt worden voor het meten van de realisatie van Kalsbeeknormen. Omdat Kalsbeeknormen in de discussie over doorlooptijden binnen de jeugdstrafrechtsketen een centrale rol spelen, wordt in dit hoofdstuk resultaten omtrent de realisatie van Kalsbeeknormen gepresenteerd. In paragraaf 10.1 wordt ingegaan op de vergelijkbaarheid van de eerdere onderzoeken betreffende Kalsbeeknormen met dit rapport. De tweede paragraaf geeft inzicht in de resultaten met betrekking tot de cumulatieve Kalsbeeknormen, waarna de derde paragraaf een beschrijving geeft van de resultaten voor de afgeleide Kalsbeeknormen.

10.1 Vergelijkbaarheid gerapporteerde Kalsbeeknormen

In hoofdstuk 2 is ingegaan op doorlooptijden van jeugdstrafrechtzaken zoals deze in eerder uitgevoerd onderzoek zijn gerapporteerd. In deze paragraaf worden de bevindingen van hoofdstuk 2 over de Kalsbeeknormen gerelateerd aan de resultaten die we op basis van ons eigen onderzoek hebben verkregen voor het peiljaar 2008. Het hoofddoel van ons onderzoek is niet om het onderzoek van AEF naar doorlooptijden in de jeugdstrafrechtsketen opnieuw uit te voeren. De flexibele opzet van de gegevensverzameling maakt het echter mogelijk om te kijken of met microdata dezelfde resultaten verkregen worden als met de data die zijn opgevraagd voor het AEF-rapport. De keuze voor het peiljaar 2008 is gemaakt omdat dit het meest recente jaar is dat onderzocht is. Omdat de Kalsbeeknormen betrekking hebben op misdrijven, wordt hieronder alleen ingegaan op misdrijven (zowel standaardzaken als complexe zaken).

De onderzoekspopulaties zijn niet geheel vergelijkbaar, omdat zaken op verschillende manieren bij onderzoeksjaren zijn ingedeeld. In het AEF-onderzoek en in het onderzoek van het Parket-Generaal is besloten een zaak bij het jaar 2008 in te delen wanneer de zaak of een deel van de zaak (traject) in dat jaar volledig is afgerond. Wanneer een zaak meerdere trajecten doorloopt, dan wordt ieder traject afzonderlijk gemeten. Wanneer een zaak in bijvoorbeeld het jaar 2008 het traject bij het OM doorloopt en in het jaar 2009 het traject bij de ZM, wordt het traject tot aan het OM bij de doorlooptijd van 2008 gerekend. Aantallen en doorlooptijden kunnen dan ook niet bij elkaar worden opgeteld of met elkaar worden vergeleken.

In het WODC-onderzoek is een zaak bij het jaar 2008 ingedeeld wanneer het OM in 2008 heeft geregistreerd dat zij de zaak heeft afgehandeld. Onder afhandelingen van het OM vallen in deze rapportage sepots, transacties en dagvaardingen. Het gevolg van deze verschillen is dat in de resultaten van AEF en het Parket-Generaal voor het jaar 2009 ook zaken zijn opgenomen die in het WODC-onderzoek bij het jaar 2008 horen en daarom niet worden gerapporteerd.

10.2 Cumulatieve Kalsbeeknormen

Met de Kalsbeeknormen is bepaald dat jeugdzaken binnen een vastgestelde termijn moeten zijn afgehandeld door een ketenpartner of moeten zijn overgedragen aan een andere ketenpartner. Elk van de normen in tabel 10.1 moet voor 80 procent van de zaken gerealiseerd worden.

Tabel 10.1 Realisatie van de cumulatieve Kalsbeeknormen.

	Realisatie (2008)		
Kalsbeeknorm	AEF	PaG	WODC
1. Na eerste verhoor politie LOF binnen 7 kalenderdagen[39] bij Halt	73%	72%	72%
2. Na eerste verhoor politie binnen 2 maanden start Halt-werkzaamheden[40]	79%	72%	75%
3. Na eerste verhoor politie binnen 30 dagen proces-verbaal bij OM	74%	74%	76%
4. Na eerste verhoor politie binnen 3 maanden beoordeeld door het OM bij een OM- afdoening	79%	80%	78%
5. Na het eerste verhoor politie binnen 3 maanden onderzoek en advies van de RvdK	--	--	--[41]
6. Na eerste verhoor politie binnen 6 maanden eindvonnis door de rechtbank	54%	62%	58%
7a. Na onherroepelijk worden van de taakstraf binnen 1 maand starten met tenuitvoerlegging[42]	--	--	42%
7b. Na onherroepelijk worden van de detentie binnen 1 maand starten met tenuitvoerlegging[43]	--	--	34%

In tabel 10.1 is te zien dat de door het WODC berekende realisatiepercentages niet veel verschillen van de cijfers die AEF en het Parket Generaal (PaG) publiceren over de realisatie van de doorlooptijden. Voor bijna alle normen zijn er verschillen in de cijfers van 2 tot 4 procent, die waarschijnlijk verklaard kunnen worden doordat de onderzoekspopulatie niet geheel vergelijkbaar is. Aan norm 6, 7a en 7b, die het eindvonnis door de rechtbank en de start van de tenuitvoerlegging betreffen, wordt het minst voldaan.
Het is mogelijk dat er door de invoering van de OM-strafbeschikking minder gemakkelijke zaken met korte doorlooptijden van het OM naar de rechter doorstromen. Doordat minder zaken bij de rechtbank terecht komen kan de gemiddelde doorlooptijd van zaken die wel bij de rechtbank terecht komen stijgen en zijn de Kalsbeeknormen voor de rechtspraak moeilijker te realiseren.

10.3 Afgeleide Kalsbeeknormen

Behalve de cumulatieve Kalsbeeknormen bestaan er ook afgeleide normen die per ketenpartner gelden. Elk van de normen in tabel 10.2 moet voor 80 procent van de zaken gerealiseerd worden.

[39] Vanaf 2010 wordt een streeftijd van 7 dagen gehanteerd. Bovendien wordt niet meer gesproken over het LOF, maar over een verwijzing.

[40] Sinds 2010 wordt een andere norm gehanteerd. Voor 80% van de zaken moet na het eerste verhoor binnen 35 dagen het startgesprek bij HALT plaatsvinden.

[41] Voor deze Kalsbeeknorm kunnen door het WODC geen resultaten worden weergegeven, omdat voor te weinig RvdK-onderzoeken parketnummers beschikbaar waren om informatie van verschillende ketenpartners aan elkaar te koppelen.

[42] In sommige zaken wordt al gestart met de tenuitvoerlegging voordat de zaak onherroepelijk is.

[43] Zie voetnoot 26.

Tabel 10.2 Realisatie van de afgeleide Kalsbeeknormen.

	Realisatie (2008)		
Kalsbeeknorm	**AEF**	**PaG**	**WODC**
1. Na instroom bij Halt binnen 55 dagen start van de werkzaamheden[44]	79%	79%	**82%**
2. Na eerste verhoor binnen 60 dagen een eerste beoordeling door OM	**88%**	**88%**	**80%**
3. Van de zittingsgerede zaken is binnen 6 weken op zitting bij de enkelvoudige kamer	51%	51%	--[45]
4. Van de zittingsgerede zaken is binnen 12 weken op zitting bij de meervoudige kamer	69%	68%	--[46]
5. Van de zaken bij de enkelvoudige kamer leidt tot eindvonnissen op eerste zitting	**84%**	**84%**	**85%**
6. Van de zaken bij de enkelvoudige kamer is binnen 6 weken na eerste zitting een eindvonnis	**86%**	**86%**	**87%**
7. Van de zaken bij de meervoudige kamer is binnen 12 weken na eerste zitting een eindvonnis	77%	77%	**81%**
8. Van de basisraadsonderzoeken (PV en IVS) wordt binnen 40 dagen uitgevoerd	63%	63%	63%
9. Na melding bij de RvdK is binnen 160 dagen de taakstraf uitgevoerd	**81%**	**81%**	**82%**
10. Van de zaken die bij het OM instromen is binnen 94 dagen een dagvaarding aangemaakt	-	63%[47]	60%
11. Van de zaken waarvoor een dagvaarding is aangemaakt is er binnen 56 dagen een eindvonnis	-	67%[48]	65%
12. Van de zaken waarvoor appèl is ingesteld is er binnen 105 dagen een eindarrest	-	37%[49]	5%
13. Van de zaken waarvoor appèl is ingesteld is binnen 28 dagen het vonnis van de rechtbank door het hof ontvangen	-	46%[50]	55%

In tabel 10.2 is te zien dat volgens onze berekeningen 5 afgeleide normen worden gerealiseerd. Ook is te zien dat de resultaten van AEF, het Parket-Generaal en het WODC voor de eerste tot en met elfde afgeleide norm vaak iets van elkaar verschillen (0 tot 4 procentpunt). Dit geldt niet voor de tweede norm, waar een groter verschil te zien is (8 procentpunt). Ook bij de twaalfde en dertiende norm zijn grote verschillen te zien tussen de resultaten van het Parket-Generaal en het WODC (respectievelijk 32 en 9 procentpunt). De resultaten voor de normen 10 tot en met

[44] Sinds 2010 wordt een norm van 30 dagen gehanteerd in plaats van 55 dagen.

[45] Zittingsgereed betekent dat er een beoordeling is dat gedagvaard moet worden, terwijl de tenlastelegging akkoord is. Het OM hoeft dan geen handelingen meer te verrichten voor de betreffende zaak. Dit betekent echter *niet* dat de ZM geen handeling meer hoeft te verrichten totdat de terechtzitting aanvangt. Om deze reden stelt onder andere AEF (2009) dat het tijdsmoment zittingsgereedheid in de praktijk enigszins fluïde is en daarom niet goed hanteerbaar is als aangrijpingspunt voor een norm. Om deze reden worden geen percentages weergegeven voor de derde en vierde afgeleide norm.

[46] Zie voetnoot 45.

[47] Let op, het betreft hier cijfers over 2009 (Programma Aanpak Jeugdcriminaliteit, 2009).

[48] Zie voetnoot 47.

[49] Zie voetnoot 47.

[50] Zie voetnoot 47.

13 zijn voor het Parket-Generaal echter weergegeven voor het jaar 2009 en voor het WODC voor het jaar 2008, wat wellicht (een deel van) de verschillen kan verklaren.

10.4 Samenvatting

- De meeste realisatiepercentages die met dit onderzoek zijn berekend, komen globaal overeen met de conclusies van de in 2009 verschenen evaluatie van de Kalsbeeknormen door onderzoeksbureau AEF Research en met de Factsheets Jeugd Terecht die vanuit het programma Jeugd Terecht worden geproduceerd. De hier gebruikte meetmethode leidt dus niet tot resultaten die sterk afwijken van eerder gebruikte methoden.
- Volgens onze analyses wordt geen van de cumulatieve Kalsbeeknormen in het peiljaar 2008 gehaald. De meeste normen komen echter wel in de buurt van het streefpercentage van 80 procent. Wel worden 6 van de 13 afgeleide Kalsbeeknormen in datzelfde peiljaar gehaald.

11 Conclusies en discussie

Goede en tijdige afhandeling van strafzaken is een belangrijke opdracht voor het Ministerie van Veiligheid en Justitie. Met het oog daarop is het verkorten van de doorlooptijden in de strafrechtketen begin 2010 benoemd als een ketenomvattende prioriteit, en als doelstelling opgenomen in het programma Herontwerp Keten Strafrechtelijke Handhaving, dat is geïnitieerd door het Directoraat-Generaal Rechtspleging en Rechtshandhaving van het Ministerie van Veiligheid en Justitie. In het kader van dat programma is in het onderzoeksproject *Doorlooptijden in de Strafrechtsketen* ten doel gesteld een methodiek te ontwikkelen om doorlooptijden van strafzaken te kunnen bepalen. De resultaten die zijn verkregen met behulp van deze methodiek geven inzicht in zowel ketenlange doorlooptijden als doorlooptijden per ketenpartner van alle strafzaken die in de jaren 2005 en 2008 door het OM zijn afgehandeld. Het betreft zowel zaken met een volwassen verdachte als zaken met een jeugdige verdachte.
Een relevant onderscheid dat in het onderzoek wordt gemaakt is het onderscheid van strafzaken in standaardzaken en complexe zaken. Standaardzaken zijn zaken die zijn afgedaan door politie, OM, kantonrechter of enkelvoudige kamer, waarbij geen gerechtelijk vooronderzoek heeft plaatsgevonden, de verdachte niet tot de categorie veelplegers behoort en waarbij geen hoger beroep is aangetekend. Complexe zaken zijn strafzaken waarbij aan één of meer van deze voorwaarden niet wordt voldaan. Daarnaast wordt een onderscheid gemaakt naar doorlooptijd die bestaat uit wachttijd veroorzaakt door wettelijk voorgeschreven termijnen (verplichte wachttijd), de tijd waarin een zaak wordt overgedragen naar een ketenpartner (transfertijd) en de tijd waarin aan een zaak gewerkt kan worden (behandeltijd).
Onder afhandelingen van het OM vallen in dit onderzoek sepots, transacties en dagvaardingen. Het peiljaar 2008 is gekozen, omdat dit het meest recente jaar is waarvoor voldoende informatie beschikbaar is om onderzoek naar doorlooptijden uit te voeren. Daarnaast is voor peiljaar 2005 gekozen, omdat voor dat jaar al het nodige onderzoek is verricht naar verschillende soorten strafzaken en hun gang door de strafrechtsketen.

11.1 Methode

Een belangrijk kenmerk van de ontwikkelde methodiek is dat doorlooptijden op zaaksniveau worden berekend en niet op geaggregeerd niveau zoals in eerder uitgevoerde onderzoeken naar doorlooptijden is gedaan. Hierdoor kunnen zaken worden gevolgd door de strafrechtsketen en kunnen zowel ketenlange doorlooptijden als doorlooptijden van verschillende processtappen in de keten berekend worden. Bovendien kunnen allerlei uitsplitsingen worden gemaakt voor zowel ketenlange doorlooptijden als voor doorlooptijden per ketenpartner. Van de verschillende ketenpartners uit de strafrechtsketen zijn grote hoeveelheden data verzameld, om vervolgens te worden geïntegreerd in een speciaal daarvoor ontworpen database: de analysedatabase. Parketnummers spelen in de integratie van data een centrale rol. Niet eerder zijn de verschillende registratiesystemen binnen de strafrechtsketen op een dergelijke grote schaal aan elkaar gekoppeld. Dit project is daarom tevens een *test case* voor de mate waarin de registratiesystemen van de verschillende ketenpartners op elkaar aansluiten en een overeenkomend kwantitatief beeld geven van de processen. De bevindingen kunnen derhalve aanknopingspunten bieden voor toekomstige onderzoeken die ook een dergelijke integratie vereisen.

Uit het onderzoek blijkt dat veel informatie binnen de justitiële keten goed is te integreren door middel van het parketnummer. Bij sommige bronnen ontbrak echter het parketnummer, wat met name aan de voorkant (opsporing) en de achterkant (executie) van de strafrechtsketen zorgde voor problemen bij het koppelen van data. Oorzaak hiervan is dat de informatiebronnen aan de voor- en achterkant van de keten persoonsgeoriënteerd zijn, waardoor informatie op zaaksniveau niet altijd wordt geregistreerd. Indien aanvullende informatie beschikbaar was over de datum waarop het delict was gepleegd en indien aanvullende kenmerken van de verdachte beschikbaar waren, is geprobeerd op basis van deze gemeenschappelijke kenmerken zaken aan elkaar te koppelen. Deze oplossing is gehanteerd voor de identificatie van veelplegers. Voor de meeste andere bestanden waarbij het parketnummer ontbrak waren echter geen aanvullende gegevens beschikbaar, waardoor deze koppelmethode niet voor alle bestanden kon worden toegepast. Daardoor was het niet mogelijk om data van de Jeugdreclassering, de RvR en het NFI te gebruiken in dit onderzoek. Over de advocatuur was onvoldoende informatie beschikbaar vanwege het ontbreken van een landelijk registratiesysteem op zaaksniveau.
Met behulp van de analysedatabase kan door zaken 'gebladerd' worden, waarbij de datumvelden die voor het meten van de doorlooptijd relevante activiteiten markeren die plaatsvinden per zaak chronologisch worden gesorteerd. Deze weergave geeft een gedetailleerd beeld van hoe een zaak zich heeft ontwikkeld in de tijd en kan bijvoorbeeld inzicht geven in de mate waarin processen binnen de justitiële keten parallel verlopen. Door deze flexibele opzet van de analysedatabase kunnen allerlei typen doorlooptijden en onderverdelingen hiervan berekend worden, waardoor inzicht wordt verkregen in de knelpunten rond doorstroming van zaken in de strafrechtsketen. De toegepaste methodiek is goed bruikbaar voor vervolgonderzoek naar het monitoren van doorlooptijden in meer recente jaren, waarbij het huidige onderzoek als nulmeting kan dienen.

11.2 Resultaten

Hieronder worden de resultaten weergegeven die zijn berekend met de ontwikkelde methodiek. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen resultaten voor standaardzaken, resultaten voor complexe zaken en algemene resultaten. In beide onderzoeksjaren was circa 85 procent van de strafzaken met een volwassen verdachte een standaardzaak, voor strafzaken met een jeugdige verdachte ging het om circa 90 procent van de zaken.

Standaardzaken

- De gemiddelde ketenlange doorlooptijd van misdrijfzaken waarbij wordt voldaan aan de voorwaarden voor standaardzaken bedroeg 38 weken voor volwassenen en 25 weken voor jeugdigen in het peiljaar 2008. In 2005 was de ketenlange doorlooptijd voor zowel zaken met een volwassen als met een jeugdige verdachte iets korter.

- De spreiding van ketenlange doorlooptijden en doorlooptijden per ketenpartner van standaardzaken met een volwassen en jeugdige verdachte is groot. De term ‘standaardzaak’ suggereert dat het een groep zaken betreft met een voorspelbare gang binnen de strafrechtsketen, binnen een vast stramien. Dit lijkt niet het geval: de spreiding van ketenlange doorlooptijden en doorlooptijd per ketenpartner binnen standaardzaken is juist bijzonder groot. Uit de analyses blijkt dat de gemiddelde ketenlange doorlooptijd en doorlooptijd per ketenpartner omhoog wordt getrokken door een relatief grote groep zaken met

een (zeer) lange doorlooptijd. De grote spreiding is terug te zien bij alle afdoeningsmodaliteiten (transacties, sepots en dagvaardingen).

- Van de verschillende afdoeningsmodaliteiten van standaardzaken met een volwassen en jeugdige verdachte hebben voltooide transacties de kortste gemiddelde ketenlange doorlooptijd. De gemiddelde ketenlange doorlooptijd van zaken waarbij de verdachte gedagvaard wordt, is het langst. Ook sepots worden over het algemeen langzaam tot afronding gebracht.

Complexe zaken

- De ketenlange doorlooptijd van complexe misdrijfzaken bedroeg 69 weken voor volwassenen en 52 weken voor jeugdigen in het peiljaar 2008. In 2005 was de ketenlange doorlooptijd voor zowel zaken met een volwassen als met een jeugdige verdachte enkele weken korter

- De spreiding van ketenlange doorlooptijden en doorlooptijden per ketenpartner binnen complexe zaken met een volwassen en jeugdige verdachte is groot. Evenals uit de analyses van standaardzaken blijkt uit de analyses van complexe zaken dat de gemiddelde ketenlange doorlooptijd en doorlooptijd per ketenpartner van een processtap omhoog wordt getrokken door een relatief grote groep zaken met een (zeer) lange doorlooptijd.

- Complexe zaken met een volwassen en jeugdige verdachte waarbij hoger beroep is ingesteld hebben in vergelijking met complexe zaken waarbij geen hoger beroep is ingesteld een relatief lange gemiddelde ketenlange doorlooptijd. Zaken met een verdachte die aangemerkt wordt als een veelpleger hebben de kortste ketenlange doorlooptijd. Zaken met een volwassen verdachte die wel zijn aangebracht bij de meervoudige kamer hebben ook een relatief lange ketenlange doorlooptijd. Wanneer de complexe zaken nader bekeken worden, blijkt dat hoger beroepszaken veel langer duren dan andere typen complexe zaken. Daarnaast duren zaken van verdachten die aangemerkt worden als een veelpleger korter dan andere complexe zaken, behalve voor jeugdige verdachten in het peiljaar 2008. Zaken waarin een GVO is gevorderd duren langer dan andere zaken. Ook blijkt dat zaken waarbij voorlopige hechtenis is toegepast een kortere ketenlange doorlooptijd hebben dan andere zaken. Zaken met een volwassen verdachte die zijn aangebracht bij de meervoudige kamer duren langer dan zaken die niet bij de meervoudige kamer zijn aangebracht. Voor zaken met jeugdige verdachten geldt deze constatering ook voor het peiljaar 2005, maar niet voor het peiljaar 2008.

Algemeen

- De doorlooptijden van de individuele processtappen voor standaardzaken en complexe zaken vertonen veel overeenkomsten. Voor veel processtappen zijn de doorlooptijden bij benadering gelijk. Wel blijken in de praktijk de tijdrovende stappen, zoals het aanhouden van de zaak en het instellen van hoger beroep, vaker genomen te worden voor complexe zaken, wat het verschil in ketenlange doorlooptijd tussen standaardzaken en complexe zaken kan verklaren. Zaken waarvoor hoger beroep is ingesteld en zaken die voor de meervoudige kamer komen hebben een langere ketenlange doorlooptijd dan standaardzaken. Onder bepaalde voorwaarden hebben complexe zaken een kortere ketenlange doorlooptijd dan standaardzaken, bijvoorbeeld wanneer de verdachte een veelpleger is.

- Tijdrovende processtappen bij zowel zaken met een volwassen als een jeugdige verdachte en bij standaardzaken en complexe zaken zijn mislukte transactievoorstellen, de beslissing tot dagvaarding, de aanhouding van een zaak ter terechtzitting en het instellen van hoger beroep. Ten eerste kost het innen van een geldsomtransactie een aantal maanden, onder andere omdat het CJIB een betalingstermijn hanteert, waarop gewacht moet worden. Indien tot een taakstraftransactie voor een volwassene besloten wordt, duurt het een aantal maanden voordat de zaak instroomt bij het CJIB, omdat er eerst een TOM-zitting ingepland moet worden. Daarnaast geeft men de verdachte enige kansen voordat het traject als mislukt wordt beschouwd. Hierna volgt dan pas de verdere vervolging van de verdachte. Ten tweede is de tijd die tussen de beslissing tot dagvaarding en de eerste zitting verloopt lang. Allereerst verloopt een aantal maanden tussen het aanmaken en versturen van de dagvaarding, waarna het ook nog een aantal maanden duurt tot aan de eerste terechtzitting. Ten derde zorgt de aanhouding van een strafzaak ter terechtzitting voor een veel langere doorlooptijd. Bij de politierechter wordt ongeveer 10% van de zaken met een volwassen verdachte aangehouden, bij jeugdigen is dit ongeveer 14%. Ten slotte heeft het instellen van hoger beroep veel invloed op de doorlooptijd per ketenpartner. Zo duurt het vanaf het moment van instellen van het hoger beroep bij complexe zaken met een volwassen verdachte gemiddeld 44 weken tot aan de eerste zitting, waarna het eindvonnis na gemiddeld 17 weken bekend wordt.

- Wanneer een onderverdeling wordt gemaakt naar verplichte wachttijd, behandeltijd en transfertijd, blijkt dat het grootste deel van de doorlooptijd per processtap bestaat uit behandeltijd. Verplichte wachttijd blijkt op weinig punten in het werkproces een rol te spelen. In het geval dat een wettelijke termijn voorkomt, gaat het meestal om een *maximumtermijn*, waarbinnen een ketenpartner een bepaalde handeling moet verrichten. Daarnaast blijken transfertijden een klein deel uitmaken van de totale ketenlange doorlooptijd van een strafzaak. Desondanks wordt op een aantal momenten in de strafrechtsketen een transfertijd van enkele weken geconstateerd. Het grootste deel van de doorlooptijd per ketenpartner bestaat uit behandeltijd. Een precies percentage kan niet worden gegeven, omdat behandeltijd, transfertijd en verplichte wachttijd gedeeltelijk overlappen. Behandeltijd betekent echter niet dat er voor het grootste deel van de tijd ook daadwerkelijk aan een zaak gewerkt wordt. Uitspraken over het aantal daadwerkelijk aan een zaak gewerkte uren kunnen op basis van de beschikbare data niet gedaan worden.

- Tussen de peiljaren 2005 en 2008 is een (lichte) toename van de gemiddelde ketenlange doorlooptijd voor misdrijven waargenomen. Dit resultaat heeft zowel betrekking op misdrijven die standaardzaken zijn als op misdrijven die complexe zaken zijn evenals op misdrijven met een volwassen en een jeugdige verdachte. De ketenlange doorlooptijden van overtredingen zijn daarentegen (licht) gedaald.

11.3 Wijzigingen in de strafrechtsketen sinds 2008

Om de strafzaken goed te kunnen volgen in de keten en het aantal nog onafgeronde zaken beperkt te houden, is gekozen voor de onderzoeksjaren 2005 en 2008. Sindsdien is er het nodige veranderd in de strafrechtsketen. Voor de interpretatie van de hierboven beschreven resultaten omtrent doorlooptijden en de toepasbaarheid ervan op latere jaren is het daarom van belang om een aantal veranderingen in het achterhoofd te houden.

Projecten 2008-heden
Met name op het gebied van jeugd is veel onderzoek uitgevoerd naar doorlooptijden, waaronder het onderzoek van AEF in 2009 en de Factsheets Jeugd Terecht. Mede op basis hiervan is de laatste jaren hoge prioriteit gegeven aan het verkorten van deze doorlooptijden (denk bijvoorbeeld aan het Programma Aanpak Jeugdcriminaliteit, de Projectgroep Afstemming OM en ZM en het Doorlooptijdenprogramma binnen de Rechtspraak en het programma Justitiële Voorwaarden van het Ministerie van Veiligheid en Justitie). Doordat sinds een aantal jaren hoge prioriteit worden gegeven aan doorlooptijden van jeugdzaken is het goed mogelijk dat doorlooptijden van jeugdzaken gedaald zijn sinds de onderzochte peiljaren. Anderzijds kunnen doorlooptijden van jeugdzaken langer geworden zijn door bijvoorbeeld een project waarbij de rechtspraak werkt aan een integrale aanpak van civiele zaken en strafzaken bij jeugdigen, waardoor getracht wordt deze tegelijk te behandelen.

Invoering OM-strafbeschikking
Sinds 2008 kan voor veel meer soorten overtredingen en misdrijven een strafbeschikking worden opgelegd in plaats van een transactie. Strafbeschikkingen komen in beginsel alleen nog voor de rechter wanneer verzet wordt ingesteld of wanneer de executie van de strafbeschikking in eerste instantie niet lukt en de verdachte na overdracht naar het OM alsnog gedagvaard wordt. Indien de bestrafte niet tijdig verzet instelt, worden strafbeschikkingen onherroepelijk en kunnen ze op dezelfde wijze als een rechterlijke beslissing ten uitvoer worden gelegd. Omdat de ervaringen van ketenpartners lijkt uit te wijzen dat tot nu toe minder mensen verzet instellen tegen de strafbeschikking dan er niet voldoen aan een transactievoorstel, kan het CJIB in een groter aantal gevallen overgaan tot executie zonder dat de rechter zich over de zaak heeft hoeven buigen.

Invoering van nieuwe registratiesystemen
Een ander voorbeeld van wijzigingen in het proces bij de politie en het OM is dat het OM in de afgelopen jaren gefaseerd is overgestapt van het registratiesysteem COMPAS (Communicatiesysteem Openbaar Ministerie - Parket Administratie Systeem) naar GPS (Geïntegreerd Processysteem Strafrecht). Vóór de invoering van GPS werden zaken die bij het OM binnenkwamen altijd direct ingeschreven in COMPAS. Na inschrijving werd de zaak pas beoordeeld (keuze voor OM-afdoening of dagvaarding). In 2010 is GPS breed geïmplementeerd. Sinds de invoering ervan worden zaken die bij het OM binnenkomen eerst beoordeeld en daarna ingeschreven. Hierdoor zouden zaken waarvoor te weinig bewijs aanwezig is al voor de inschrijving, bij de beoordeling afvallen. Deze ontwikkeling heeft een zichtbaar effect op het aantal sepots, dit aantal is sinds de invoering van GPS gedaald. Daarnaast is bij de politie het registratiesysteem BVH (Basisvoorziening Handhaving) landelijk ingevoerd. De invoering van BVH ging gepaard met veel problemen, en het effect ervan op de doorlooptijden is onduidelijk. Deze en andere recente ontwikkelingen zijn meegenomen in het onderzoek *Prestaties in de Strafrechtsketen* van de Algemene Rekenkamer. De resultaten van dit onderzoek zullen naar verwachting begin 2012 verschijnen.

Invloed Salduz-arrest
Ten slotte is naar aanleiding van een arrest van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) van 27 november 2008 (Salduz-arrest) bepaald dat een verdachte vóór het eerste verhoor bij de politie een advocaat moet kunnen raadplegen. Dit kan indirect tot effect hebben dat verdachten minder vaak bekennen, waardoor meer onderzoek nodig is en doorlooptijden langer worden. Anderzijds kan gesteld worden dat verdachten die hun advocaat eerder kunnen

spreken, vaker en/of sneller worden heengezonden wegens gebrek aan bewijs, wat een tegenovergesteld effect zou hebben op de doorlooptijden.

11.4 Aanbevelingen

Op basis van de hierboven beschreven resultaten kan een aantal aanbevelingen worden gedaan om meer inzicht te verkrijgen in doorlooptijden.

- Uit het onderzoek bleek dat het voor een aantal ketenpartners niet mogelijk was om een koppeling te maken met data van andere ketenpartners doordat parketnummers niet overal werden geregistreerd, Dit benadrukt de noodzaak van consistente registratie van het parketnummer of gebruik van een ketenoverstijgend uniek zaaksidentificatienummer, zoals het Strafrechtsketen Nummer (SKN) dat op dit moment wordt geïmplementeerd.
- Een tweede aanbeveling is om voor alle werkprocessen informatie te registreren die het begin en het einde van werkprocessen markeert (dit geldt bijvoorbeeld voor het werkproces waarbij het OM een NIFP-rapportage aanvraagt). Het toevoegen van deze gegevens geeft meer inzicht in doorlooptijden per ketenpartner en in de zogenaamde transfertijd.
- In dit onderzoek werd geconstateerd dat er een grote spreiding is de van doorlooptijden binnen de strafrechtsketen. Vervolgonderzoek gericht op zaken met een zeer lange doorlooptijd en onderzoek kan meer inzicht bieden in de oorzaken hiervan.
- Het onderzoek heeft zich tot dusver vooral gericht op de doorlooptijden vanaf het begin van de strafrechtsketen tot aan de start van de executie. Om ook knelpunten in de tenuitvoerleggingsfase in kaart te brengen, zou meer onderzoek kunnen worden verricht naar doorlooptijden in de fase van de tenuitvoerlegging van sancties.

11.5 Lopende initiatieven

In 2001 werd in verschillende kamerstukken aangegeven dat een gemiddelde doorlooptijd van zes maanden te lang is (Tweede Kamer, 2001b; Tweede Kamer, 2001c). De resultaten in dit rapport laten zien dat de gemiddelde ketenlange doorlooptijd van standaardzaken met een volwassen verdachte in 2008 meer dan acht maanden bedroeg. Het kabinet-Rutte heeft in het werkprogramma Nederland Veiliger de doelstelling opgenomen dat aan het eind van de kabinetsperiode tweederde van de standaardzaken binnen een maand moet worden afgehandeld met een strafbeschikking of eindvonnis in eerste aanleg. Afgaande op de resultaten van standaardzaken, wordt deze doelstelling op dit moment voor ongeveer 10 procent van de zaken gehaald. Dit betekent dat de doorlooptijd voor meer dan de helft van de standaardzaken sterk omlaag gebracht moet worden om de doelstelling te realiseren. Om het percentage dat voldoet aan de doelstelling omhoog te brengen, zijn inmiddels verschillende initiatieven in gang gezet:

- Programma Herontwerp Keten Strafrechtelijke Handhaving. In het programma Herontwerp keten strafrechtelijke handhaving wordt door alle ketenpartners gezamenlijk ingezet op integrale ketenbrede verbetering en versnelling van processen, van politie tot en met de Rechtspraak. Het traject komt voort uit de eigen intrinsieke overtuiging bij de ketenpartners dat verbetering en versnelling van de afdoening van (eenvoudige) strafzaken noodzakelijk is.
- ZSM (Zo Selectief, Snel, Simpel, Slim, Samen Mogelijk). De politie en het OM zijn parallel een gezamenlijk initiatief gestart om snelle selectie en zo

mogelijk afdoening van eenvoudige strafzaken[51] 'aan de voorkant' mogelijk te maken (het zogeheten ZSM-traject). Er wordt nadrukkelijk bekeken welke zaken in een zo vroeg mogelijk stadium kunnen worden afgedaan door politie en OM zelf, waarmee voorkomen wordt dat een zaak (verder) in de strafrechtsketen wordt gebracht.

- Actieprogramma Bureaucratie en Vakmanschap Politie. Het kabinet zet stevig in op terugdringen van de bureaucratie en versterking van het vakmanschap bij de politie, wat ertoe moet leiden dat politiemensen beter in staat zijn hun werk te doen (meer op straat, minder achter het bureau), waardoor strafzaken sneller afgedaan zouden worden.

Op 27 oktober 2011 zond minister Opstelten van Veiligheid en Justitie het actieprogramma 'sneller recht doen, sneller straffen' naar de Tweede Kamer, dat een overzicht bood van bovenstaande acties. Met behulp van de in dit onderzoek ontwikkelde methodiek kan de meting van doorlooptijden in de strafrechtsketen periodiek worden herhaald, zodat de resultaten van de ingezette initiatieven kunnen worden gemonitord.

Daarnaast bieden de hierboven beschreven resultaten aanknopingspunten voor aanvullend onderzoek. Dit aanvullende onderzoek kan verder bijdragen aan het vaststellen van knelpunten in de strafrechtsketen. In een dergelijk aanvullend onderzoek kan bijvoorbeeld dieper worden ingegaan op de grote spreiding van doorlooptijden binnen de strafrechtsketen, waarbij speciale aandacht wordt besteed aan zaken met een zeer lange doorlooptijd. Daarnaast heeft het onderzoek zich tot dusver vooral gericht op de doorlooptijden vanaf het begin van de strafrechtsketen tot aan de start van de executie. Om ook knelpunten in de tenuitvoerleggingsfase in kaart te brengen, zou meer onderzoek kunnen worden verricht naar doorlooptijden in de fase van de tenuitvoerlegging van sancties. Snellere tenuitvoerlegging van sancties is een van de doelstellingen van het programma Uitvoeringsketen Strafrechtelijke Beslissingen (USB), dat eind 2010 is opgezet vanuit het Directoraat-Generaal Jeugd en Sanctietoepassing van het Ministerie van Veiligheid en Justitie.

[51] De definitie van 'eenvoudige strafzaken' is nog in ontwikkeling, en verschilt dus van de definitie van 'standaardzaken' zoals gehanteerd in deze rapportage.

Summary

Introduction

This report describes the results of a research project on case processing times in the criminal justice system. The project has been commissioned by the Dutch Ministry of Security and Justice, and is embedded in a policy program that aims to redesign the criminal law enforcement chain in order to shorten case processing times. In this program, operational projects aimed at shortening case processing times are being developed as well. The goal of the research project is to gain insight in case processing times of criminal cases and to develop a methodology that can be used to determine case processing times for a number of different characteristics.

The research does not restrict its focus on case processing times for the entire criminal justice system, but also provides insight into case processing times for a number of organisations in the system and parts of the criminal justice process. The distinction between 'standard cases' and 'complex cases' is a central one made in this project. Standard cases comply with the following criteria:

- The case has been closed by the police, the prosecutor, a district court, or a criminal court with one judge;
- No preliminary inquiry has taken place;
- The suspect does not belong to the category of repeat offenders;
- Neither party has appealed to a higher court.

Cases which do not comply with one or more of the above conditions are called complex cases. In addition to this distinction, cases involving adult and juvenile suspects are analysed separately. Also, the research tries to subdivide case processing times into treatment time, transfer time and waiting time due to legal requirements.

The time period in which case processing times are measured is chosen as follows: in order to obtain a picture as complete as possible, which implies selecting a time period in which most criminal cases have been completed, while using as recent data as possible, we have selected all criminal cases that have been handled by the prosecutor in the year 2008. In order to have some comparison of results, the year 2005 has been added. The results of these measurements can be regarded as a baseline, and the developed research methodology can be used to monitor case processing times in the future.

Methodology

In this research, a new methodology has been developed to measure case processing times. First, data from a number of organisations have been collected. Contrary to earlier research projects, the collected data consisted of micro data: instead of requesting aggregates about groups of cases, data from individual cases were collected. This has been done in order to be able to match data from one organisation to the data of other organisations. As a result, it was possible to gain insight into case processing times of individual cases as well as on several aggregation levels. The micro data of the organisations have been taken from a large number of different information systems, and have been merged into one analysis database. In order to relate data from the information systems to each other, in most cases a unique case identifier ('*parketnummer*') has been used. The structure of the analysis database resembles a timeline: for each criminal case, it has been visualised when it was handled by which organisation, and when important decisions were made.

Based on the analysis database, the results that are presented in this report have been computed. Different types of results can be distinguished:

- Case processing times of the entire case (global CPTs): how long does it take for the criminal justice system to close the case? According the definitions that were used in this report, the global CPT starts with the first hearing of the suspect by the police, and the case can end at different points, depending on the flux through the organisations.
- Case processing times per organisation (local CPTs): how long does it take to finish a specific part of the case flow? Five key organisations were chosen to investigate case processing times in more detail: the police, the prosecutor, the courts, the Child Care and Protection Board ('RvdK') and the Probation Service ('3RO').
- Norms: for how many per cent of the cases can a certain part of the case flow be completed within a predefined time limit?

Results

The results that are given below will be mainly presented as averages. This is done to make sure that every unit of case processing time is weighed evenly. However, the average is sometimes heavily influenced by outliers, and therefore medians are given as well.

Global CPTs of standard criminal cases

The operationalisation of the term 'standard cases' leads to a majority of the criminal cases being 'standard': 85 per cent of the criminal cases from research year 2008 with an adult suspect is a standard case according to this definition (90 per cent of the criminal cases with a juvenile suspect). The measurements show an average global CPT of 38 weeks for cases with an adult suspect (research year 2008). For standard cases with a juvenile suspect, the average is 25 weeks (research year 2008).

The label 'standard case' suggests a predictable case flow, within fixed bounds. The results indicate that this is not the case: the dispersion of global CPTs is large and can be mainly attributed to outliers that have CPTs (far) above the average. Consequently, the average is higher than the median. For criminal cases with an adult suspect, the median is 28 weeks. For standard cases with a juvenile suspect, the median is 20 weeks (both for research year 2008).

During the analysis, a number of breakdowns have been applied, in order to see how the global CPTs differ. The ultimate decision of the prosecutor (dismissal of the case, settlement or prosecution) influences the CPT: criminal cases that end with a settlement have a shorter CPT than cases that end with a dismissal or prosecution.

Global CPTs of complex criminal cases

Complex cases turn out to have higher average global CPTs than standard cases (2008): 69 weeks (adults) and 52 weeks (juveniles). The median was 58 weeks (adults) and 45 weeks (juveniles). Of the four conditions listed above, on the basis of which it can be decided that a criminal cases belongs to the group of complex cases, the condition concerning appeal turns out to be the most influential. Complex cases, in which either party has appealed to a higher court, have an average global CPT of 102 weeks (no appeal: 45 weeks). Comparable cases with a juvenile suspect have an average CPT of 73 weeks (no appeal: 42 weeks). On average, complex cases in which the suspect is a repeat offender have shorter CPTs than cases in which the suspect is not a repeat offender. A preliminary inquiry and the treatment of the case by more than one judge have a higher global CPT as consequence.

Local CPTs of standard and complex criminal cases

A closer inspection of the organisations and their case flows revealed that the CPTs for individual process steps for standard cases and complex cases show remarkable similarities. The differences in global CPTs reported before can be explained by the fact that time-consuming process steps have to be completed more often for complex cases than for standard cases. The following time-consuming process steps were identified during the analysis: unsuccessful settlement proposals (standard cases: 13 weeks), making of the summons (standard and complex cases: 11 weeks), not handing down the verdict at the first hearing of the case (standard and complex cases: 27 weeks) and completing the appeal (complex cases: 65 weeks). The shown results are applicable to research year 2008. The results for 2005 show a similar picture.
Each process step is labelled as either treatment time, transfer time or waiting time due to legal requirements. The results indicate that most of the time is spent on actual treatment time. Transfer time and waiting time due to legal requirements slow down the case flow at a limited number of points during the completion of the criminal case.

Norms on CPTs

The results from our measurements regarding the cumulative *Kalsbeek* norms (for cases with a juvenile suspect) largely matched those from previous studies: the CPTs passed none of the norms. However, some of the derivative *Kalsbeek* norms were passed.

Future

Since 2008, a number of changes have been implemented or are being implemented. These changes consist of the introduction of new information systems (GPS, BVH), changes to legislation and jurisprudence (introduction of 'strafbeschikkingen', influence of the Salduz case) and changes within organisations (ZSM, program 'Redesign of the criminal justice system'). These changes are likely to influence CPTs within the criminal justice system. To monitor the influence of contemporary and future changes, it is important to measure CPTs periodically. This way, potential problems can be identified quickly. The methodology that has been developed in this research offers the possibility to execute this monitoring.

Literatuur

Aalst, W. van der & Hee, K.M. van (2004). *Workflow management: models, methods and systems.* Hongkong: Asco Typesetters.

American Bar Association (2000). *ABA Standards for criminal justice: Special functions of the trial judge.* Geraadpleegd op 6 december 2011 via <http://www.americanbar.org/publications/criminal_justice_section_archive/crimjust_standards_trialjudgeold.html>.

Amersfoort, P. van & Hoek, A. van (2000). *Doorlooptijden in de jeugdstrafrechtsketen.* Amsterdam: DSP-groep & Legal Accountability.

Andersson Elffers Felix (2009). *Doorlooptijden doorgelicht. Evaluatie Kalsbeeknormen.* Utrecht: Ministerie van Justitie.

Bosker, O.J. (1997). *Snelrecht. De generaal en speciaal preventieve effecten van sneller straffen.* Groningen: Rijksuniversiteit Groningen.

Calvez, F. (2006). Length of court proceedings in the member states of the council of Europe based on the case-law of the European court of human rights. Strasbourg: Council of Europe.

Church, T. (1978). *Justice delayed. The pace of litigation in urban trial courts.* Williamsburg: National Centre for State Courts.

Commissie Jeugdcriminaliteit (1994). *Met de neus op de feiten (Commissie Van Montfrans).* Den Haag: Ministerie van Justitie.

Dijk, van B., Heerwaarden, Y. van & Amersfoort, P. van (2003). *Evaluatie project verkorting doorlooptijden jeugdstrafrechtketen.* Amsterdam: DSP-groep.

Eijgenraam, K., Schouten, R., Bartelink, C., & Hoogendoorn, T. (2007). *Verkorting doorlooptijden in de jeugdbeschermingsketen. Evaluatie pilos Project 'Afstemming Werkwijze in de Keten' (Programma Beter Beschermd).* Utrecht: Nederlands Jeugdinstituut.

Eshuis, R.J.J. (2007). *Het recht in betere tijden. Over de werking van interventies ter versnelling van civiele procedures.* Meppel: Boom Juridische Uitgevers.

Fabri, M., & Langbroek, P.M. (2003). *Delay in judicial proceedings: a preliminary inquiry into the relation between the domains of the reasonable time requirement of article 6, 1 ECHR and their consequences for judges and judicial administration in the civil, criminal and administrative justice chains.* Strasbourg: Council of Europe.

Goerdt, J. (1987). *The pace of litigation in 26 urban trial courts.* Williamsburg: National Centre for State Courts.

Hammarberg, T. (2009). *Report by the Commissioner for Human Rights, Mr Thomas Hammarberg, on his visit to the Netherlands 21-25 September 2008.* Geraadpleegd op 25 oktober 2011 via <CommDH(2009)2, http://www.unhcr.org/refworld/docid/49b798190.html>.

Hanson, R.A. (2001). *Jurisdiction, caseload, and timeliness of state supreme courts.* Williamsburg: National Centre for State Courts.

Heer - De Lange, N.E. de & Kalidien, S.N. (2010). *Criminaliteit en rechtshandhaving 2009. Ontwikkelingen en samenhangen.* Den Haag: Boom Juridische Uitgevers.

Houthoff, D.H., Diederen, A.W.J., Toxopeus, R., & Luursema, M.A. (2002). *Naar redelijke doorlooptijden in de strafrechtsketen.* Utrecht: Berenschot.

Lünnemann, K. (2008). *Platform, keten of netwerk? Evaluatie en toekomstscenario van Arrondissementale Platforms Jeugdcriminaliteit.* Utrecht: Verwey-Jonker instituut.

Mevis, P.A.M. (2009). *Capita Strafrecht.* Een thematische inleiding. Nijmegen: Ars Aequi Libri.

Ministerie van Justitie (2001). *Criminaliteitsbeheersing. Investeren in een zichtbare overheid.* Den Haag: Ministerie van Justitie.

Ministerie van Veiligheid en Justitie (2010). *Startconferentie herontwerp keten strafrechtelijke handhaving*. Ongepubliceerd manuscript.

NFI (2011). *NFI verlaagt levertijden met 90%.* Geraadpleegd op 10 december 2011, via <http://www.forensischinstituut.nl/nieuws/2011/nfi-verlaagt-levertijden-met-90.aspx>.

Ostrom, B.J., & Hanson, R. (1999). *Efficiency, timeliness, and quality: A new perspective from nine state criminal trial courts.* Williamsburg: National Centre for State Courts.

Poppel, J.W.M.J. van, Pranger, R., Veenma, K.S., Bruinsma, M.Y., Boekhoorn, P., Haaf, J. van (2005). *Evaluatie Justitieel Casusoverleg Jeugd*. Tilburg: IVA beleidsonderzoek en advies, Universiteit Tilburg.

Programma Aanpak Jeugdcriminaliteit (2009). *Jeugd Terecht*. Den Haag: Parket-Generaal.

Programma Aanpak Jeugdcriminaliteit (2011). *Jeugd Terecht*. Den Haag: Parket-Generaal.

Raad voor de Kinderbescherming (2009). *Jaarbericht 2009, het jaar van de versnelling*. Utrecht: Raad voor de Kinderbescherming Landelijke Directie.

Raad voor de Rechtspraak (2009). *Jaarverslag Rechtspraak 2009*. Den Haag: Opmeer BV.

Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming (2011). Geraadpleegd op 8 februari 2011 via <http://www.rsj.nl/over_de_raad/taken_vd_raad/>.

Ryan, J.P., Lipetz, M.J., Luskin, M.L., & Neubauer, D.W. (1981). Analyzing court delay-reduction programs: why do some succeed? *Judicature, 65*(2), 58-75.

Tollenaar, N., & Van der Laan, A.M. (2010). *Monitor Veelplegers 2010. Trends in de populatie zeer actieve veelplegers uit de periode 2003-2007.* Den Haag: Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum.

Tweede Kamer 2000-2001, 27400, nr. 6 (2001a). *Vaststelling van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het Ministerie van Justitie (VI) voor het jaar 2001.*

Tweede Kamer 2001-2002, 27834, nr. 6 (2001b). Criminaliteitsbeheersing.

Tweede Kamer 2001-2002, 27834, nr. 11 (2001c). Criminaliteitsbeheersing.

Tweede Kamer 2002-2003, 28741, nr. 1 (2002). *Jeugd terecht; Actieprogramma Aanpak Jeugdcriminaliteit 2003 – 2006.*

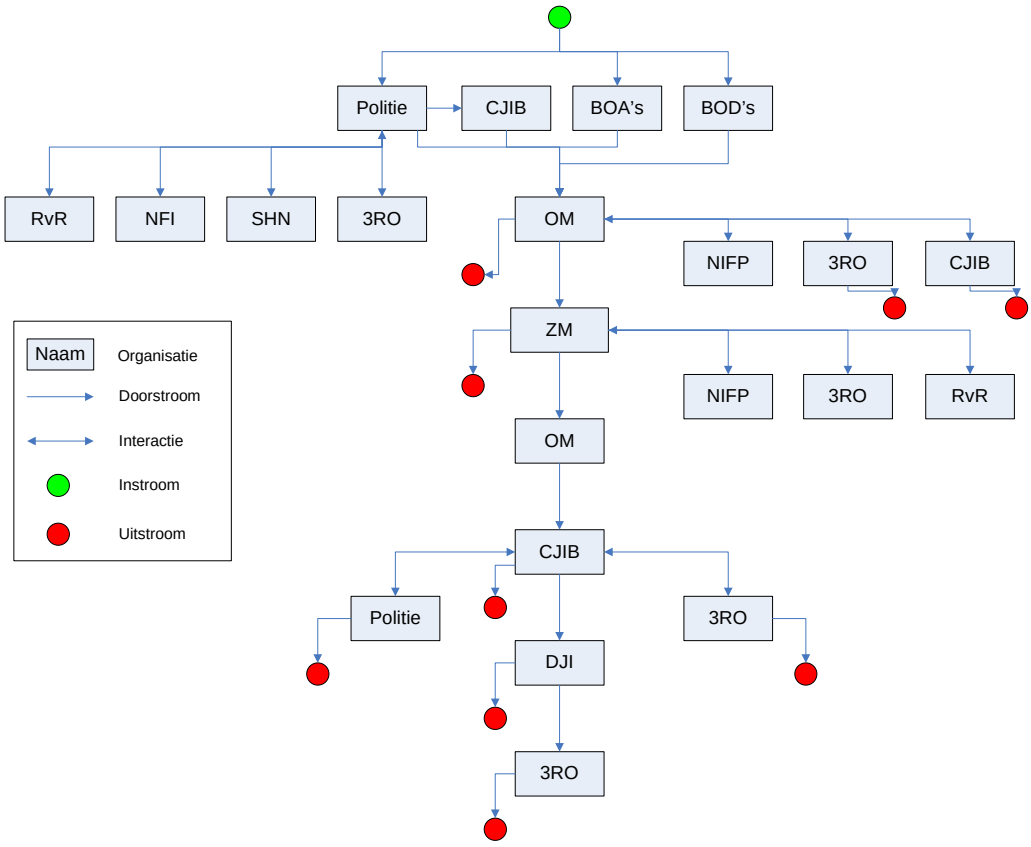
Velicogna, M. (2011). *Study on Council of Europe member states appeal and supreme courts' lengths of proceedings.* Strasbourg: Council of Europe.

Bijlagen

Bijlage 1 Activity Diagram voor het verloop van een zaak voor volwassenen in de strafrechtsketen

In hoofdstuk 3 is beschreven hoe doorlooptijden kunnen worden berekend en welke ijkpunten in dit deelonderzoek worden gehanteerd. In deze bijlage wordt beschreven hoe een strafzaak door de strafrechtsketen kan stromen. In figuur B.1 zijn de ijkpunten weergegeven die idealiter gehanteerd kunnen worden om de doorlooptijd te kunnen meten.

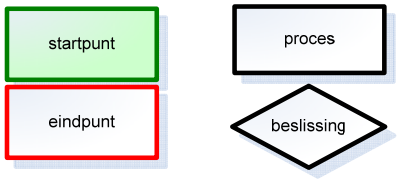
Figuur B.1 Schematisch overzicht van de begin- en eindpunten voor een zaak met een volwassen verdachte in de strafrechtsketen (idealiter).

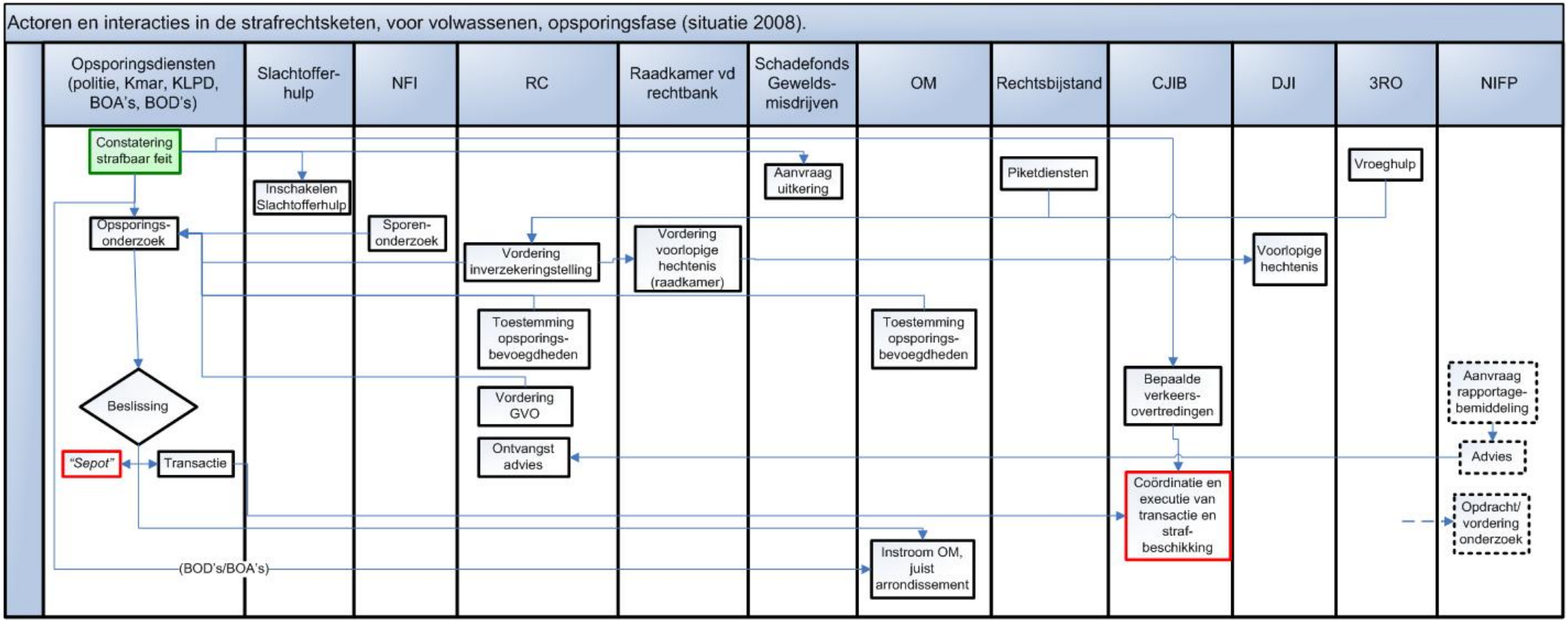

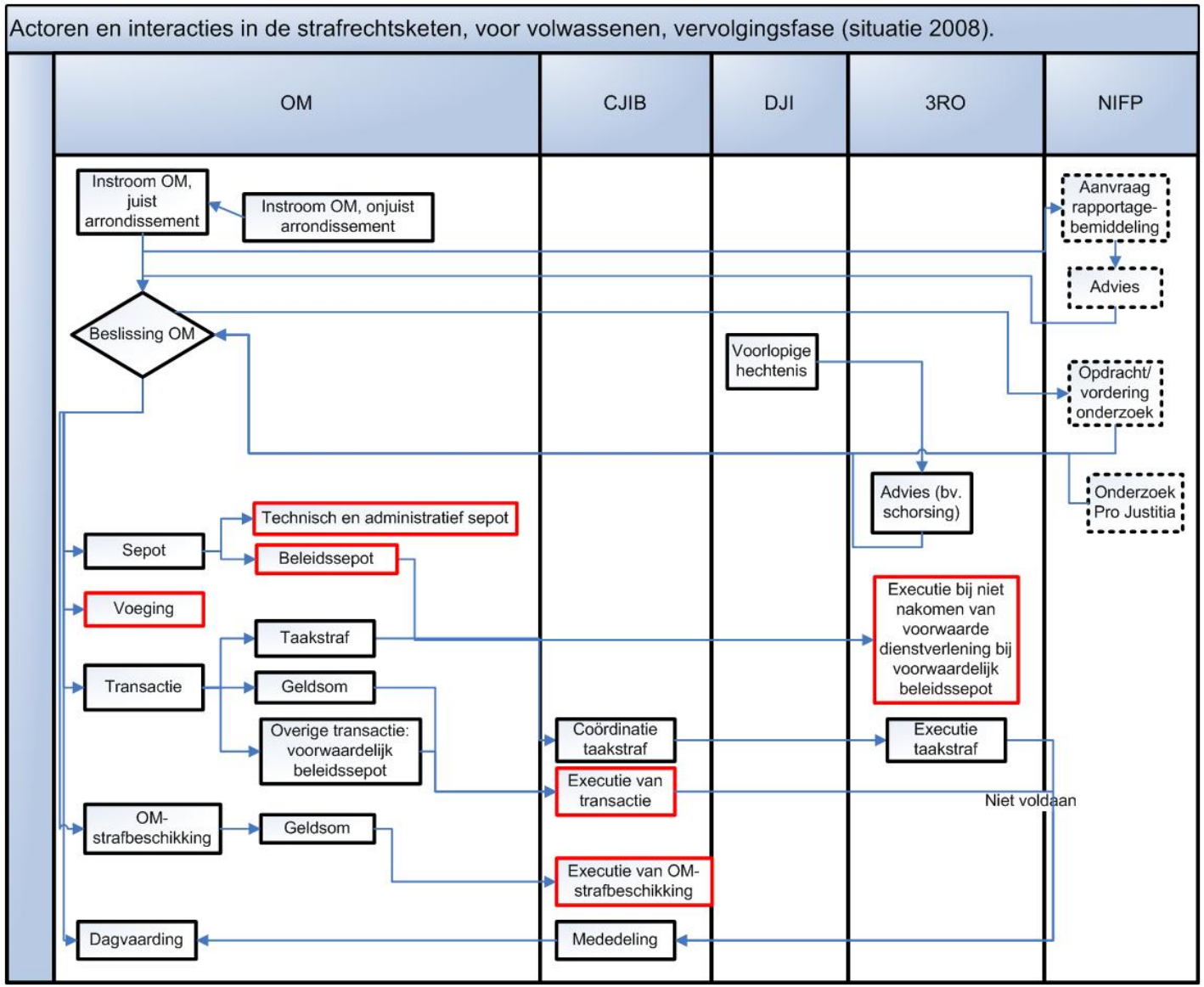
Vervolgens worden vier *activity diagrams* getoond, waarin het verloop van een standaardzaak in de strafrechtsketen wordt weergegeven. Elk diagram geeft een fase in de strafrechtsketen weer, namelijk de opsporing, vervolging, berechting en tenuitvoerlegging. In elke fase worden alleen de ketenpartners weergegeven die een rol spelen in de betreffende fase.
Uit onderstaande legenda blijkt dat de met groen gemarkeerde vakjes fungeren als startpunt voor de meting van de doorlooptijden van de complexe zaken in de strafrechtsketen. De met rood gemarkeerde vakjes fungeren als eindpunt voor de meting van de doorlooptijden. De rechthoekige vakjes representeren een proces. De ruitvormige vakjes representeren een beslissing. Vakjes met een onderbroken lijn, ofwel een stippellijn, representeren een proces dat of een beslissing die ook in een andere fase van de strafrechtsketen kan voorkomen en daarom meerdere keren kan

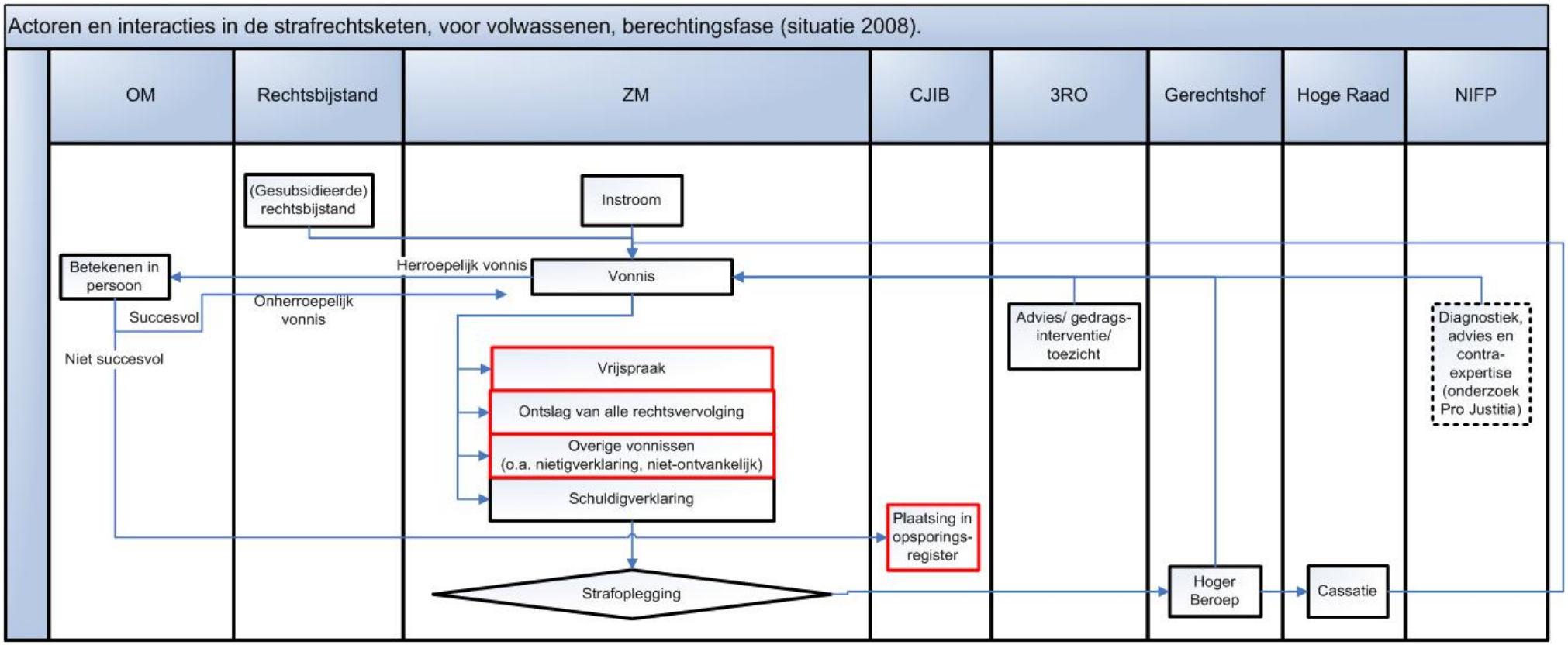
zijn weergegeven in de verschillende schema's. Het betreffende proces of de betreffende beslissing komen in werkelijkheid echter niet meerdere keren voor in het gehele strafproces.

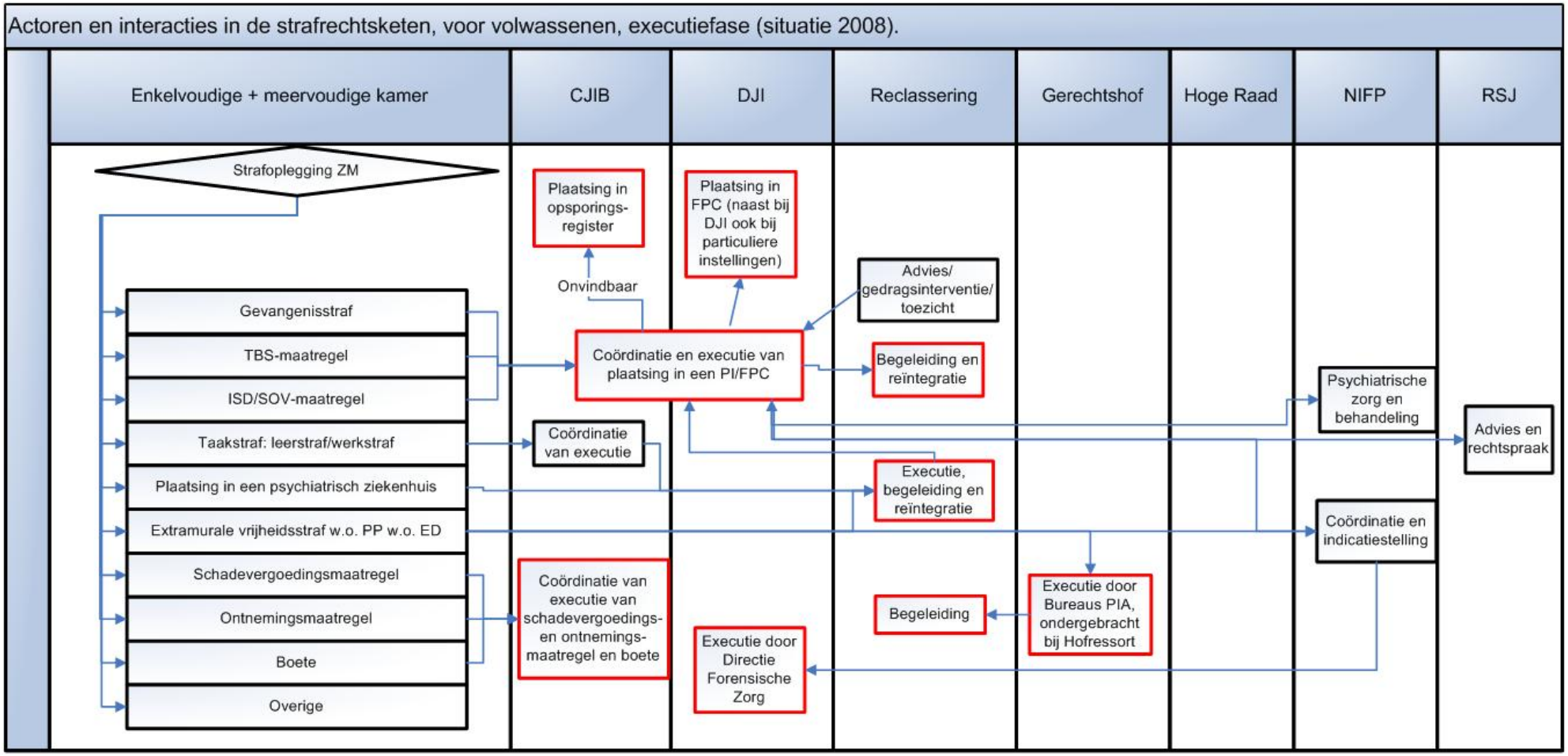
Legenda:

Actoren en interacties in de strafrechtsketen, voor volwassenen, opsporingsfase (situatie 2008).
Opsporingsdiensten (politie, Kmar, KLPD, BOA's, BOD's)
Slachtoffer-hulp
NFI
RC
Raadkamer vd rechtbank
Schadefonds Gewelds-misdrijven
OM
Rechtsbijstand
CJIB
DJI
3RO
NIFP
Constatering strafbaar feit
Inschakelen Slachtofferhulp
Aanvraag uitkering
Piketdiensten
Vroeghulp
Opsporings-onderzoek
Sporen-onderzoek
Vordering inverzekeringstelling
Vordering voorlopige hechtenis (raadkamer)
Voorlopige hechtenis
Toestemming opsporings-bevoegdheden
Toestemming opsporings-bevoegdheden
Beslissing
Vordering GVO
Bepaalde verkeers-overtredingen
Aanvraag rapportage-bemiddeling
"Sepot"
Transactie
Ontvangst advies
Advies
Coördinatie en executie van transactie en straf-beschikking
Opdracht/ vordering onderzoek
Instroom OM, juist arrondissement
(BOD's/BOA's)

Actoren en interacties in de strafrechtsketen, voor volwassenen, vervolgingsfase (situatie 2008).
OM
CJIB
DJI
3RO
NIFP
Instroom OM, juist arrondissement
Instroom OM, onjuist arrondissement
Aanvraag rapportage-bemiddeling
Advies
Beslissing OM
Voorlopige hechtenis
Opdracht/ vordering onderzoek
Advies (bv. schorsing)
Onderzoek Pro Justitia
Technisch en administratief sepot
Sepot
Beleidssepot
Voeging
Executie bij niet nakomen van voorwaarde dienstverlening bij voorwaardelijk beleidssepot
Taakstraf
Transactie
Geldsom
Overige transactie: voorwaardelijk beleidssepot
Coördinatie taakstraf
Executie taakstraf
Executie van transactie
Niet voldaan
OM-strafbeschikking
Geldsom
Executie van OM-strafbeschikking
Dagvaarding
Mededeling

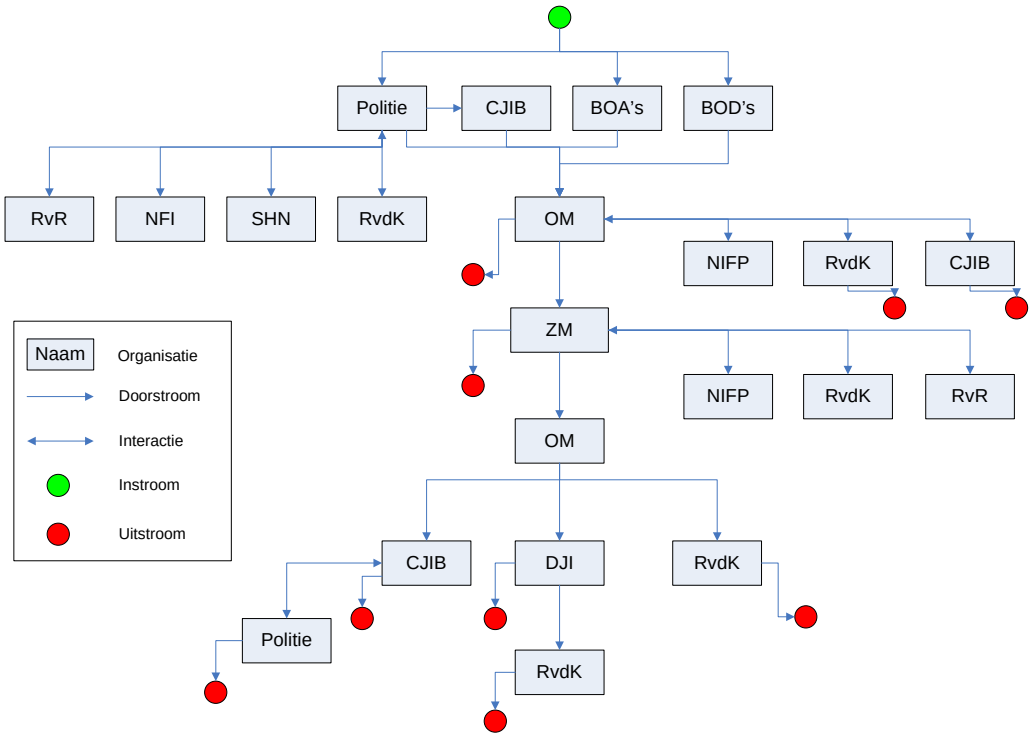

Actoren en interacties in de strafrechtsketen, voor volwassenen, berechtingsfase (situatie 2008).
OM
Rechtsbijstand
ZM
CJIB
3RO
Gerechtshof
Hoge Raad
NIFP
(Gesubsidieerde) rechtsbijstand
Instroom
Betekenen in persoon
Herroepelijk vonnis
Vonnis
Succesvol
Onherroepelijk vonnis
Niet succesvol
Advies/ gedrags-interventie/ toezicht
Diagnostiek, advies en contra-expertise (onderzoek Pro Justitia)
Vrijspraak
Ontslag van alle rechtsvervolging
Overige vonnissen (o.a. nietigverklaring, niet-ontvankelijk)
Schuldigverklaring
Plaatsing in opsporings-register
Strafoplegging
Hoger Beroep
Cassatie

Actoren en interacties in de strafrechtsketen, voor volwassenen, executiefase (situatie 2008).
Enkelvoudige + meervoudige kamer
CJIB
DJI
Reclassering
Gerechtshof
Hoge Raad
NIFP
RSJ
Strafoplegging ZM
Gevangenisstraf
TBS-maatregel
ISD/SOV-maatregel
Taakstraf: leerstraf/werkstraf
Plaatsing in een psychiatrisch ziekenhuis
Extramurale vrijheidsstraf w.o. PP w.o. ED
Schadevergoedingsmaatregel
Ontnemingsmaatregel
Boete
Overige
Plaatsing in opsporings-register
Onvindbaar
Coördinatie van executie
Coördinatie van executie van schadevergoedings- en ontnemings-maatregel en boete
Plaatsing in FPC (naast bij DJI ook bij particuliere instellingen)
Coördinatie en executie van plaatsing in een PI/FPC
Executie door Directie Forensische Zorg
Advies/ gedragsinterventie/ toezicht
Begeleiding en reïntegratie
Executie, begeleiding en reïntegratie
Begeleiding
Executie door Bureaus PIA, ondergebracht bij Hofressort
Psychiatrische zorg en behandeling
Coördinatie en indicatiestelling
Advies en rechtspraak

Bijlage 2 Activity Diagram voor het verloop van een zaak voor jeugdigen in de strafrechtsketen

In hoofdstuk 3 is gedefinieerd hoe de ketenlange doorlooptijden worden gemeten en welke ijkpunten in dit deelonderzoek worden gehanteerd. In deze bijlage wordt opgesomd welke begin- en eindpunten hierbij worden gehanteerd. In figuur 17 zijn de ijkpunten weergegeven die idealiter gehanteerd kunnen worden om de doorlooptijd te kunnen meten.

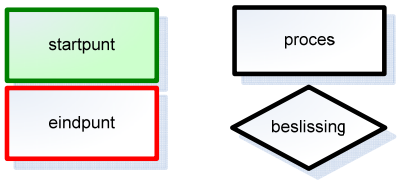
Figuur B.2 Schematisch overzicht van de begin- en eindpunten voor een zaak met een jeugdige verdachte in de strafrechtsketen (idealiter).

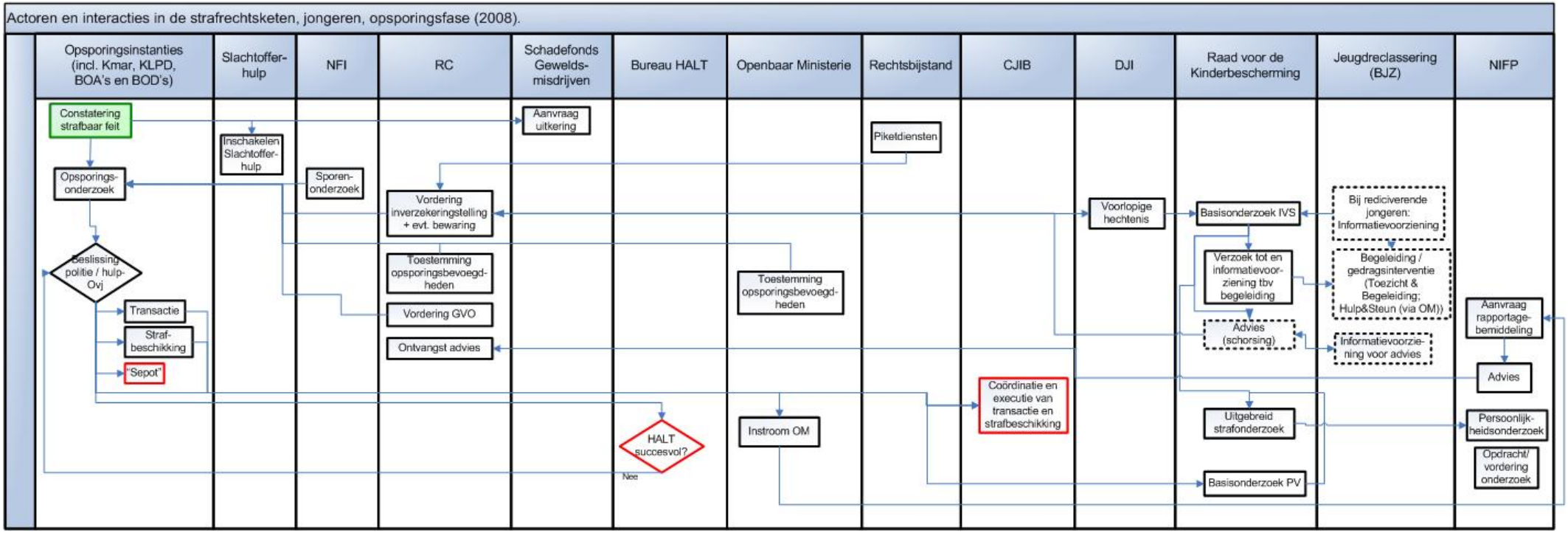

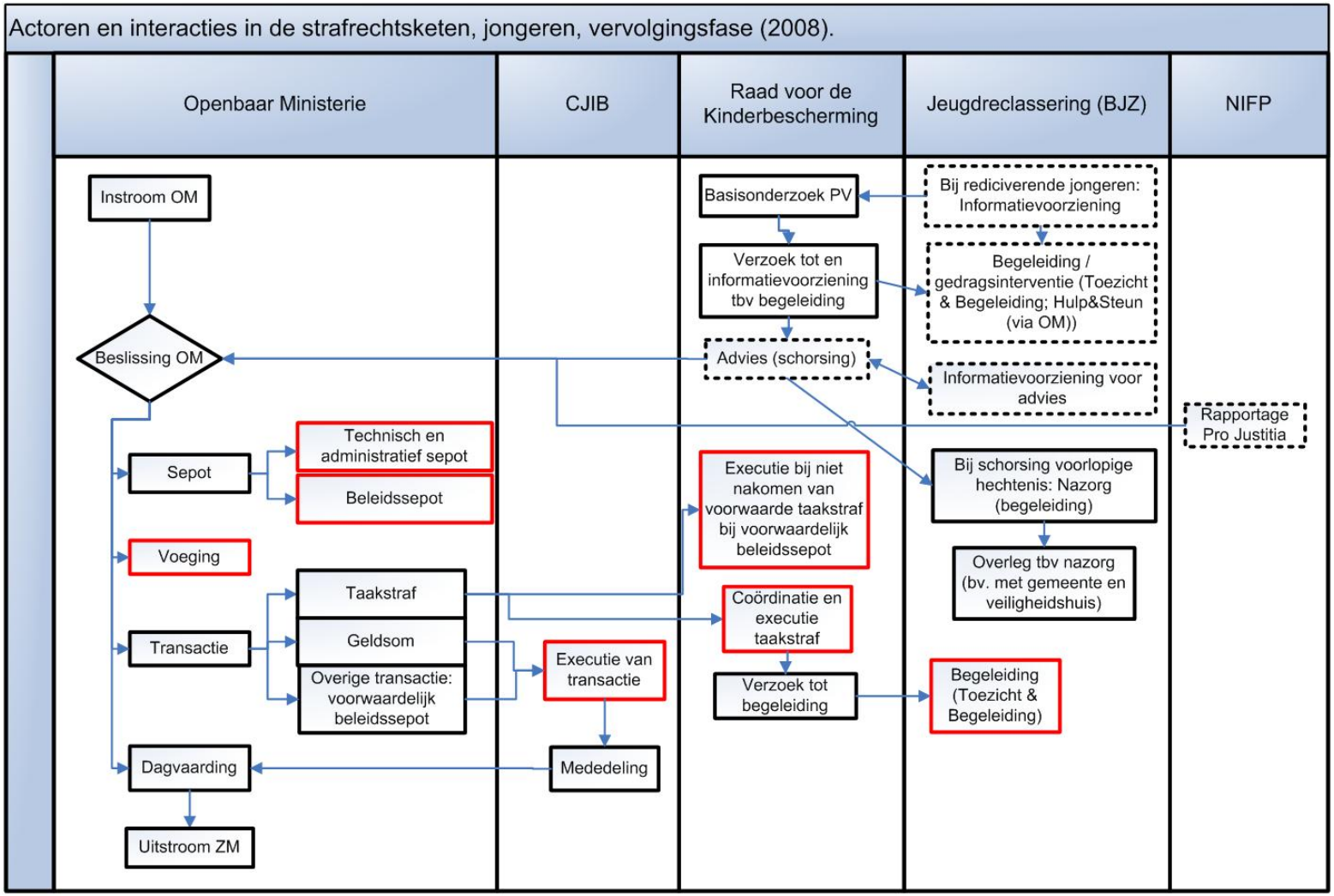
Vervolgens worden vier *activity diagrams* getoond, waarin het verloop van een zaak in de strafrechtsketen wordt weergegeven. Elk diagram geeft een fase in de strafrechtsketen weer, namelijk de opsporing, vervolging, berechting en tenuitvoerlegging. In elke fase worden alleen de ketenpartners weergegeven die een rol spelen in de betreffende fase. De Gedragsbeïnvloedende Maatregel (GBM) is buiten beschouwing gelaten, omdat deze in de peiljaren maar heel weinig is opgelegd.
Uit onderstaande legenda blijkt dat de met groen gemarkeerde vakjes fungeren als startpunt voor de meting van de doorlooptijden van de complexe zaken in de strafrechtsketen. De met rood gemarkeerde vakjes fungeren als eindpunt voor de meting van de doorlooptijden van de complexe zaken in de strafrechtsketen. De rechthoekige vakjes representeren een proces. De ruitvormige vakjes representeren een beslissing. Vakjes met een onderbroken lijn, ofwel een stippellijn, representeren een proces dat of een beslissing die ook in een andere fase van de strafrechtsketen kan voorkomen en daarom meerdere keren kan zijn weergegeven in de verschillende schema's. Het betreffende proces of de betreffende beslissing komen

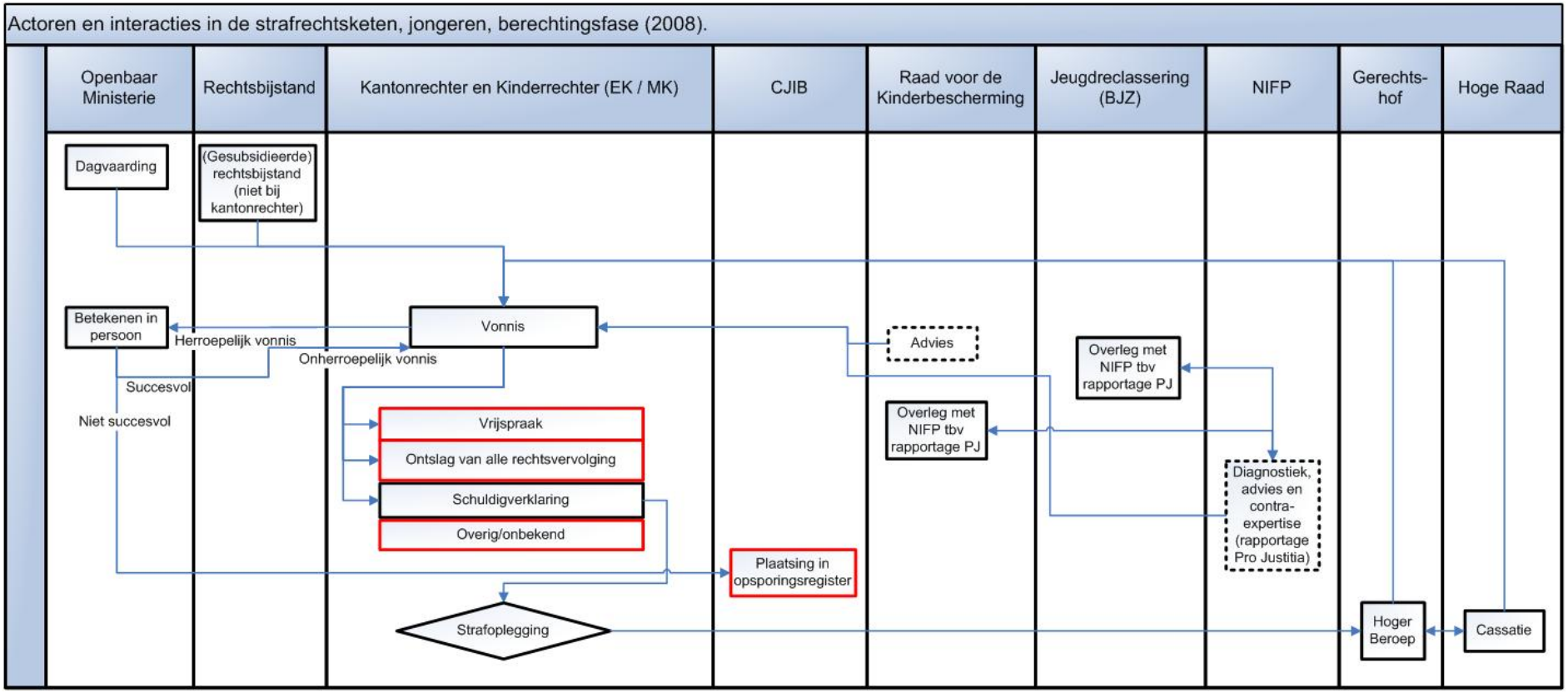
in werkelijkheid echter niet meerdere keren voor in het gehele strafproces (zie bijvoorbeeld de kolom van de RvdK).

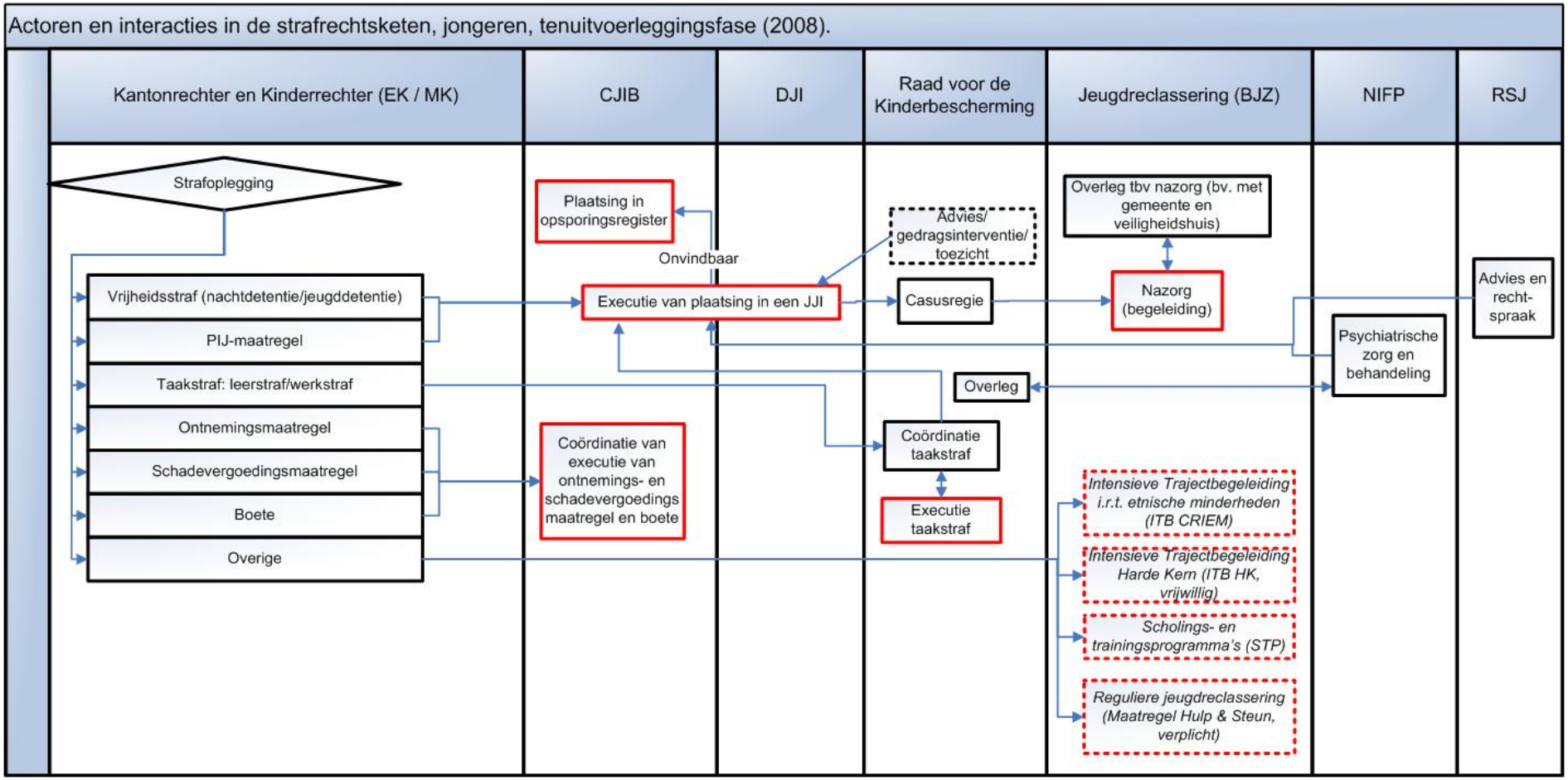
Legenda:

Actoren en interacties in de strafrechtsketen, jongeren, opsporingsfase (2008).
Opsporingsinstanties (incl. Kmar, KLPD, BOA's en BOD's)
Slachtoffer-hulp
NFI
RC
Schadefonds Gewelds-misdrijven
Bureau HALT
Openbaar Ministerie
Rechtsbijstand
CJIB
DJI
Raad voor de Kinderbescherming
Jeugdreclassering (BJZ)
NIFP
Constatering strafbaar feit
Opsporings-onderzoek
Beslissing politie / hulp-Ovj
Transactie
Straf-beschikking
"Sepot"
Inschakelen Slachtoffer-hulp
Sporen-onderzoek
Vordering inverzekeringstelling + evt. bewaring
Toestemming opsporingsbevoegd-heden
Vordering GVO
Ontvangst advies
Aanvraag uitkering
HALT succesvol?
Nee
Toestemming opsporingsbevoegd-heden
Instroom OM
Piketdiensten
Coördinatie en executie van transactie en strafbeschikking
Voorlopige hechtenis
Basisonderzoek IVS
Verzoek tot en informatievoor-ziening tbv begeleiding
Advies (schorsing)
Uitgebreid strafonderzoek
Basisonderzoek PV
Bij rediciverende jongeren: Informatievoorziening
Begeleiding / gedragsinterventie (Toezicht & Begeleiding; Hulp&Steun (via OM))
Informatievoorzie-ning voor advies
Aanvraag rapportage-bemiddeling
Advies
Persoonlijk-heidsonderzoek
Opdracht/ vordering onderzoek

Actoren en interacties in de strafrechtsketen, jongeren, vervolgingsfase (2008).
Openbaar Ministerie
CJIB
Raad voor de Kinderbescherming
Jeugdreclassering (BJZ)
NIFP
Instroom OM
Beslissing OM
Sepot
Technisch en administratief sepot
Beleidssepot
Voeging
Transactie
Taakstraf
Geldsom
Overige transactie: voorwaardelijk beleidssepot
Dagvaarding
Uitstroom ZM
Executie van transactie
Mededeling
Basisonderzoek PV
Verzoek tot en informatievoorziening tbv begeleiding
Advies (schorsing)
Executie bij niet nakomen van voorwaarde taakstraf bij voorwaardelijk beleidssepot
Coördinatie en executie taakstraf
Verzoek tot begeleiding
Bij rediciverende jongeren: Informatievoorziening
Begeleiding / gedragsinterventie (Toezicht & Begeleiding; Hulp&Steun (via OM))
Informatievoorziening voor advies
Bij schorsing voorlopige hechtenis: Nazorg (begeleiding)
Overleg tbv nazorg (bv. met gemeente en veiligheidshuis)
Begeleiding (Toezicht & Begeleiding)
Rapportage Pro Justitia

Actoren en interacties in de strafrechtsketen, jongeren, berechtingsfase (2008).
Openbaar Ministerie
Rechtsbijstand
Kantonrechter en Kinderrechter (EK / MK)
CJIB
Raad voor de Kinderbescherming
Jeugdreclassering (BJZ)
NIFP
Gerechts-hof
Hoge Raad
Dagvaarding
(Gesubsidieerde) rechtsbijstand (niet bij kantonrechter)
Betekenen in persoon
Herroepelijk vonnis
Vonnis
Onherroepelijk vonnis
Succesvol
Niet succesvol
Vrijspraak
Ontslag van alle rechtsvervolging
Schuldigverklaring
Overig/onbekend
Strafoplegging
Plaatsing in opsporingsregister
Advies
Overleg met NIFP tbv rapportage PJ
Overleg met NIFP tbv rapportage PJ
Diagnostiek, advies en contra-expertise (rapportage Pro Justitia)
Hoger Beroep
Cassatie

Actoren en interacties in de strafrechtsketen, jongeren, tenuitvoerleggingsfase (2008).
Kantonrechter en Kinderrechter (EK / MK)
CJIB
DJI
Raad voor de Kinderbescherming
Jeugdreclassering (BJZ)
NIFP
RSJ
Strafoplegging
Vrijheidsstraf (nachtdetentie/jeugddetentie)
PIJ-maatregel
Taakstraf: leerstraf/werkstraf
Ontnemingsmaatregel
Schadevergoedingsmaatregel
Boete
Overige
Plaatsing in opsporingsregister
Onvindbaar
Executie van plaatsing in een JJI
Coördinatie van executie van ontnemings- en schadevergoedings maatregel en boete
Advies/ gedragsinterventie/ toezicht
Casusregie
Coördinatie taakstraf
Executie taakstraf
Overleg tbv nazorg (bv. met gemeente en veiligheidshuis)
Nazorg (begeleiding)
Overleg
Intensieve Trajectbegeleiding i.r.t. etnische minderheden (ITB CRIEM)
Intensieve Trajectbegeleiding Harde Kern (ITB HK, vrijwillig)
Scholings- en trainingsprogramma's (STP)
Reguliere jeugdreclassering (Maatregel Hulp & Steun, verplicht)
Psychiatrische zorg en behandeling
Advies en recht-spraak

Bijlage 3 Geraadpleegde bronnen

In deze bijlage worden de geraadpleegde bronnen beschreven. Ook wordt, indien dit van toepassing is, uitgelegd hoe de koppeling met de analysedatabase tot stand wordt gebracht.

CVS (3RO)

De 3RO hebben een brede portefeuille met taken binnen de strafrechtsketen, die in het CVS worden geregistreerd. In het kader van dit onderzoek zijn gegevens opgevraagd voor de producten voorlichting[52], taakstraf en toezicht. Het product toezicht bleek lastig te analyseren: hoewel de datum waarop een toezicht begint uit de gegevens te halen is, is de datum waarop iemand toezicht zou moeten krijgen niet bekend: dit is soms op de dag van het vonnis, maar kan ook pas na een gevangenisstraf zijn, of na een schorsing van een voorlopige hechtenis. Ook wordt de datum van het eerste face-to-face contact vaak geregistreerd voor het vonnis van de rechtbank, wat zou leiden tot een negatieve doorlooptijd. Voor het product toezicht wordt de berekening dermate complex dat de juistheid van de resultaten in het geding komt. Derhalve worden geen doorlooptijden van toezicht gepresenteerd in dit rapport.
Voorlichtingsrapportages vormen het tweede product waarvoor gegevens zijn opgevraagd. Deze worden door het OM of de ZM opgevraagd, en dienen ter ondersteuning van beslissingen van het OM en de ZM. Onderdeel van een voorlichtingsrapportage is altijd een RISc, een analyse van de recidivegevoeligheid van de cliënt. In totaal zijn er van 43.300 voorlichtingsrapportages gegevens ontvangen. Opgevraagde registratievelden zijn: parketnummer, datum instroom, datum 1e face-to-face contact, datum rapport, datum uitstroom, soort advies, opdrachtgever, datum afspraak (wanneer is afgesproken dat het rapport klaar is?), indicatie datum afspraak (is de afgesproken datum gehaald?), resultaat, reclasseringsorganisatie.
Het derde product waarvan gegevens zijn gebruikt in het onderzoek is de werkstraf. De 3RO hebben van 72.400 opdrachten tot een werkstraf (waarvan 11.400 transacties en 61.000 vonnissen) gegevens geleverd. De opgevraagde registratievelden zijn: parketnummer, datum vonnis, datum instroom, datum eerste face-to-face contact, datum eerste gewerkte uren, datum einde taakstraf, datum afmelding, indicatie afspraak (hoeveel uren werkstraf?), indicatie verlenging (is verlenging aangevraagd?), resultaat, reclasseringsorganisatie.

IJ (BJZ/Jeugdreclassering)

IJ (Informatiesysteem Jeugdzorg) is de naam van het registratiesysteem dat wordt gebruikt door de Bureaus Jeugdzorg. Het bevat informatie over de producten (‘modaliteiten’) bij de Jeugdreclassering, zoals het begeleiden van jeugdigen tijdens en na detenties. Een maatregel zoals opgelegd door een rechter kan uit meerdere modaliteiten bestaan. IJ heeft een sterk decentraal karakter: de individuele bureaus

[52] Sinds de onderzochte peiljaren zijn de producten van de 3RO herschikt. In de oude situatie bestond een verschil tussen de producten voorlichting en advies. Deze zijn nu samengevoegd tot één product: advies.

hebben het basissysteem aangevuld en aangepast. Bovendien bestaan er beperkt richtlijnen over het gebruik van het systeem, en daardoor is consistentie bij het invullen van de database niet gegarandeerd. Ondanks deze beperkingen is getracht gegevens over de database te verkrijgen en te koppelen aan de andere gegevens binnen het project, maar dit leidde niet tot het gewenste resultaat. Eén van de belangrijkste redenen hiervoor is dat het parketnummer niet goed genoeg wordt ingevuld: dit gebeurt slechts in 56% van de modaliteiten. De datumvelden voor het begin en eind van de modaliteiten zijn wel goed gevuld, maar registratievelden die het werkproces beschrijven (datum inkennisstelling van cliënt, datum mededeling, datum plan van aanpak) zijn minder goed tot zeer slecht gevuld. Indien deze gegevens aan de andere gegevens gekoppeld zouden worden, zou een onvolledig beeld ontstaan. Er is overwogen om de 56% als steekproef te beschouwen, en op basis van deze gegevens te extrapoleren. Ook deze mogelijkheid is verworpen, vanwege de grote spreiding tussen de vulling van de verschillende velden binnen IJ tussen de typen modaliteiten en de individuele bureaus, in het verlengde van het decentrale karakter van IJ.

LEVITA (CJIB)

LEVITA is de gemeenschappelijke naam van twee registratiesystemen: LEVITA Taakstraffen en LEVITA Gevangenisstraffen. Deze twee systemen vallen onder één noemer, omdat de rechter naast een taakstraf vaak een vervangende hechtenis oplegt. Zowel taakstraftransacties (door het OM) als taakstrafvonnissen (opgelegd door de rechter) zijn in LEVITA opgenomen. Voor taakstraffen geldt dat het CJIB alleen de administratie voor haar rekening neemt, maar dat de 3RO voor de uitvoering zorgen. Taakstraffen van jeugdigen worden door de RvdK afgehandeld.
Het dataverzoek heeft in totaal 11.500 taakstraftransacties en 62.500 taakstrafvonnissen opgeleverd, waarvan 14.000 omgezet zijn in een vervangende hechtenis. Voor deze zaken zijn de volgende variabelen geleverd: parketnummer, VIP-nummer, type taakstraf (OM/ZM), resultaat, datum onherroepelijk, datum beslissing/vonnis, datum instroom, datums 3RO in/uit, datum verzenden vervangende hechtenis, datum betekening, datum uitstroom.
Behalve taakstraffen worden ook insluitingen in LEVITA geregistreerd. Indien een persoon al voorlopig gehecht is tijdens het vonnis, wordt het CJIB daarvan niet op de hoogte gesteld. LEVITA biedt dus geen volledig overzicht van het totaal aantal insluitingen. Insluitingen op basis van andere sancties (gijzelingen bij schadevergoedingen en ontnemingsmaatregelen bijvoorbeeld) worden alleen in de systemen van deze sancties geregistreerd. Ook bij de insluitingen geldt dat het CJIB de administratie doet, alsmede de communicatie met de politie voor de arrestaties en opnames in het opsporingsregister. DJI is verantwoordelijk voor een goede afhandeling vanaf het moment dat de veroordeelde in de inrichting komt.
Voor dit deel van het dataverzoek uit LEVITA zijn de volgende registratievelden opgevraagd: parketnummer, VIP-nummer, type insluiting (omgezette taakstraf of vonnis), resultaat, datum onherroepelijk, datum registratie, datums arrestatiebevel in/uit, datums opsporingsregister in/uit, datum uitstroom en datum expiratie. In totaal zijn er gegevens verkregen van 29.900 principale gevangenisstraffen.

PLUKZE (CJIB)

De Pluk Ze-wetgeving voorziet in de mogelijkheid om geld en waardevolle spullen die verkregen zijn door middel van criminele activiteiten in te nemen. De rechtbank moet deze maatregel in een vonnis gelasten. Het CJIB organiseert de inning van

gelden in het kader van deze wet, en de PLUKZE database is het operationele systeem voor deze afhandeling.
Het dataverzoek voor deze database vertoont veel gelijkenissen met die voor de schadevergoedingsmaatregelen: parketnummers, type beslaglegging, datum onherroepelijk, datum CJIB in/uit, datum verjaring, en de datums en typen van de contacten met de veroordeelde. De gegevens van ruim 2.000 zaken zijn geleverd in het kader van dit onderzoek.

STRABIS (CJIB)

STRABIS (Strafrecht Boete Incassosysteem) registreert het proces rondom boetes die zijn opgelegd door de rechter (boetevonnissen). In dit registratiesysteem zijn velden opgenomen die te maken hebben met het betekenen van een vonnis, alsook het proces rondom vervangende hechtenis (arrestatiebevelen, opsporingsregister).
De gegevens over ongeveer 360.000 boetevonnissen zijn in het kader van dit onderzoek ontvangen. De geleverde velden zijn: parketnummer, datum instroom, datum onherroepelijk, datum vonnis, datum vonnis betekend, datum acceptgiro, datum uitstroom, datum expiratie, datums arrestatiebevel in/uit (de opdracht wordt aan de politie gegeven), datums opsporingsbevel in/uit (indien de veroordeelde geen bekend adres heeft), datums gerechtsdeurwaarder in/uit, datum vervangende hechtenis in/uit. De koppeling door middel van het parketnummer is bij het CJIB uitgevoerd.

TERWEE (CJIB)

Sinds 1995 is de wet-Terwee van kracht, waarin civielrechtelijke claims bij het strafproces gevoegd kunnen worden. Toegekende schadevergoedingen worden geïnd door het CJIB, waarbij bij wanbetaling het CJIB kan overgaan tot vervangende hechtenis.
Voor dit onderzoek is een verzameling van registratievelden opgevraagd: parketnummer, afloop, datum onherroepelijk, datums CJIB in/uit, datum expiratie en de datums en typen van de individuele contacten met de veroordeelde (voornamelijk acceptgiro's). In totaal zijn deze gegevens geleverd voor ruim 22.000 zaken.

TRIAS (CJIB)

Het CJIB gebruikt TRIAS (Transactie Registratie Inning en Informatie Afhandelingssysteem) voor de registratie van geldsomtransacties (zowel politietransacties als OM-transacties). Voor politietransacties[53] geldt dat deze het OM niet bereiken (en dus geen parketnummer krijgen), tenzij de transactie niet geaccepteerd (lees: betaald) wordt, waarna in de meeste gevallen een OM-transactie wordt aangeboden. Onbetaalde politietransacties betreffen meestal overtredingen, en vormen ongeveer tweederde van het aantal overtredingen in OMDATA. OM-transacties worden voor lichte misdrijven ook zonder tussenkomst van

[53] Politietransacties worden wel eens verward met afdoeningen in het kader van de wet-Mulder (WAHV). Deze wet regelt de bestuursrechtelijke afhandeling van verkeersovertredingen, en het CJIB heeft voor dit type zaken een aparte database. Niet-betaalde boetes in het kader van WAHV komen uiteindelijk niet bij het OM, en krijgen dus ook geen parketnummer. Derhalve worden deze zaken niet meegenomen in dit onderzoek.

het OM aangeboden. Indien een OM-transactie niet betaald wordt, volgt in de meeste gevallen een dagvaarding.
De gegevens van bijna 625.000 transacties zijn uiteindelijk geleverd ten behoeve van dit onderzoek. Van deze transacties zijn de volgende velden geleverd: parketnummer, reden afloop/uitstroom, datum instroom, datum voorlopige overdracht aan OM, datum definitieve overdracht aan OM, datum herbeoordeling (indien een eerdere overdracht aan het OM ongedaan wordt gemaakt), datum opvraag PV van politie (indien het CJIB een PV moet overleggen bij de overdracht aan het OM), datum acceptgiro, datum melding aan OM indien niet betaald, datum uitstroom.

TULP-GW, TULP-JJI (DJI)

In TULP (Tenuitvoerleggingprogramma DJI) worden insluitingen van personen geregistreerd. Hier vallen de voorlopige hechtenissen en insluitingen op basis van een vonnis onder, maar ook vervangende hechtenissen die voortvloeien uit het niet betalen van een boete- of taakstrafvonnis, gijzelingen in het kader van de wet-Terwee en ontnemingsmaatregelen, en vreemdelingenbewaring.
De database wordt gevuld door de samenvoeging van de gegevens van de individuele instellingen. Er zijn feitelijk twee TULP-bestanden: TULP-GW (Tenuitvoerleggingsprogramma Gevangeniswezen) voor volwassenen en TULP-JJI (Tenuitvoerleggingsprogramma Justitiële Jeugdinrichtingen) voor jeugdigen. Op een paar kleine verschillen na zijn de beide bestanden hetzelfde georganiseerd, en dezelfde gegevens kunnen eruit worden gedestilleerd: populatiebestanden, instroombestanden, uitstroombestanden en titelwijzigingsbestanden. In het kader van dit project zijn de in-, uit- en titelwijzigingsbestanden van de jaren 2003 tot 2010 geraadpleegd, en is getracht de drie bestanden samen te voegen tot één tijdslijn per zaak (of persoon). De relatie tussen deze bestanden is gecompliceerd. Bepaalde titels komen in twee of zelfs alle drie de bestanden voor. Sommige titels komen in hetzelfde bestand meerdere keren voor vanwege overplaatsingen. Ook is het mogelijk dat een persoon eerst voor zaak A in een gevangenis zit, daarna voor zaak B, en daarna weer voor zaak A. Na een aantal bewerkingsstappen kan uit de drie bestanden één nieuw bestand gedestilleerd worden, waarin voor iedere tijdsspanne van een persoon beschreven staat onder welke titel en voor welke zaak hij ingesloten is. Om de kwaliteit van deze conversie te toetsen is een kleine willekeurige steekproef (80 zaken uit TULP-JJI[54)] getrokken uit de drie geleverde bestanden. Deze werden met een automatische procedure geconverteerd naar een tijdslijn, die handmatig werd gecontroleerd door een medewerker van DJI. Het resultaat was dat de conversie in een ruime meerderheid van de gevallen juist was.
De gecreëerde tijdslijnen van TULP-GW en TULP-JJI zijn geïntegreerd in de analysedatabase. Uit TULP-GW zijn gegevens over 96.800 zaken aan de analysedatabase toegevoegd, uit TULP-JJI zijn gegevens over 5.000 zaken toegevoegd. Voor beide databases geldt dat de gegevens uiteindelijk niet zijn gebruikt voor de berekening van doorlooptijden, omdat de mogelijkheid bestond dat de uitvoering van de straf moest wachten tot een andere gevangenisstraf was afgerond. Deze wachttijd zou dan onterecht zijn toegeschreven aan de doorlooptijd.

[54] Ten tijde van deze rapportage was de evaluatie op TULP-GW nog niet voltooid.

AuraH (Halt Nederland)

Halt Nederland is een organisatie waar jeugdige first offenders naartoe kunnen worden gestuurd, indien zij een licht vergrijp hebben begaan. Indien de afgesproken tegenprestatie (bijv. een taakstraf) succesvol wordt afgerond, voorkomt de jeugdige vervolging door het OM, en derhalve ook een strafblad. Mocht de interventie niet lukken, dan kan de zaak alsnog worden doorgestuurd naar het Openbaar Ministerie. In de overgrote meerderheid van de gevallen lukt de interventie (>90%).
Van het registratiesysteem AuraH zijn in het kader van dit project gegevens geleverd van die Halt-afdoeningen die in de jaren 2003-2008 al dan niet succesvol zijn afgerond. In AuraH worden, net als in veel andere systemen die een rol spelen in de fase voorafgaand aan een mogelijke vervolging, geen parketnummers geregistreerd. De volgende registratievelden zijn opgevraagd: datum ontvangst dossier, datum inschrijving, datum eerste verhoor bij politie, datum akkoord, datum start werkzaamheden, datum resultaat, datum afronding, resultaat (geslaagd of niet?), woonplaats cliënt, geboortedatum cliënt, geslacht cliënt, datum plegen delict. De gelukte Halt-afdoeningen kunnen gebruikt worden om de eerste twee Kalsbeeknormen mee te meten. Van de niet-gelukte Halt-afdoeningen[55] is geprobeerd om een koppeling op basis van gemeenschappelijke attributen te leggen. Indien een mislukte Halt-afdoening dezelfde pleegdatum, geboortedatum, datum eerste verhoor en geslacht registreert als een strafzaak in OMDATA, wordt geconcludeerd dat die Halt-verwijzing tot die strafzaak heeft geleid. Van de gelegde koppelingen is het vrijwel zeker dat deze correct zijn, maar er worden te weinig van deze koppelingen gelegd: van slechts de helft van de mislukte Halt-afdoeningen kan een strafzaak in OMDATA gevonden worden.

OBJD (JustID)

De OBJD is een onderzoeksbestand dat is afgeleid van het JDS. Kortweg bestaat dit bestand uit gepseudonimiseerde strafbladen (van de persoon in kwestie zijn geen persoonlijke gegevens opgenomen). Deze constructie biedt de mogelijkheid de strafrechtelijke carrière van personen te volgen, zonder concessies te doen op het gebied van privacy. Ook de parketnummers zijn gepseudonimiseerd. Voor individuele onderzoeken kunnen wel de niet-gepseudonimiseerde parketnummers worden vrijgegeven, waarna bijvoorbeeld dossieronderzoek kan worden gedaan. In de OBJD worden de sepots, transacties, strafbeschikkingen en onherroepelijke vonnissen geregistreerd, wat betekent dat indien hoger beroep is aangetekend, het vonnis in eerste aanleg niet beschikbaar is.
Een koppeling tussen OMDATA en de OBJD behoorde tot de mogelijkheden, maar na inspectie van het datamodel van de OBJD bleek dat deze bron vrij weinig datumvelden bevat, waarvan de meeste zich ook in OMDATA bevonden. Derhalve hebben we besloten de OBJD niet in dit onderzoek te betrekken, en voor procesinformatie betreffende de hoger beroepen NIAS-MI te raadplegen (zie onder).

[55] Sommige dossiers worden direct door HALT Nederland afgewezen, omdat het gepleegde feit te zwaar is om HALT-waardig te zijn. Van deze afgewezen dossiers is ook geprobeerd de koppeling tot stand te brengen.

PROMIS (NFI)

PROMIS is het registratiesysteem van het NFI. Hierin staan alle aanvragen vanuit de politie en opgeleverde producten, zoals sporenonderzoeken. Daar er bij de aanvragen nog geen strafzaak met een parketnummer is, kan het NIF dit niet registreren. Bij gebrek aan parketnummers of andere registratievelden die een zaak kenmerken, is er geen mogelijkheid PROMIS te integreren met andere bronnen.

FRIS II (NIFP)

In het Forensisch Registratie en Informatie Systeem (FRIS) van het NIFP worden alle relevante handelingen die gemoeid zijn met de bemiddeling van rapportages die zijn uitgevoerd door ambulant werkende freelancers en de stappen die worden uitgevoerd bij de klinische rapportage in het Pieter Baan centrum (onderdeel van het NIFP) geregistreerd. Het systeem identificeert verschillende soorten rapportages, zoals psychologisch onderzoek, psychiatrisch onderzoek en gecombineerd onderzoek en maakt ook onderscheid tussen normaal onderzoek en aanvullend onderzoek.
Bij het dataverzoek zijn de volgende velden geleverd: parketnummer, geboortedatum, instroomdatum, uitstroomdatum, locatie en type rapportage. In totaal zijn de gegevens van 46.600 NIFP-rapportagebemiddelingen geleverd, voor ongeveer 43.100 parketnummers (voor sommige zaken zijn meerdere bemiddelingen uitgevoerd), voor de jaren 2003-2010. De integratie via de parketnummers verliep goed: uiteindelijk zijn er 10.900 onderzoeken aan zaken uit de onderzoeksjaren gekoppeld, wat na toetsing aan de jaarverslagen een koppelingspercentage van meer dan 95% blijkt te zijn.

OMDATA (OM)

Van de verschillende databases is OMDATA (onderzoeks- en managementinformatiebestand van het Parket-Generaal) de database die het breedste zicht heeft op zaken die de strafrechtsketen in- en uitstromen. Zowel aan het begin als aan het einde van het strafproces beschikt deze database over datumvelden die bruikbaar bleken voor de bepaling van doorlooptijden. OMDATA is daarom een goed uitgangspunt gebleken voor dit onderzoek.
In OMDATA is informatie beschikbaar over strafzaken, delicten die samenhangen met de strafzaken, en alle zittingen in eerste aanleg (inclusief TUL-zittingen, bijvoorbeeld voor de verlenging van TBS/PIJ-maatregelen en voor omzetting van voorwaardelijke straffen). Er is geen persoonsniveau aanwezig, dat wil zeggen, het bestand geeft niet aan of twee strafzaken zijn gelieerd aan één en dezelfde persoon. Ieder niveau (zaken, zittingen en delicten) kent een groot aantal registratievelden, onder andere of jeugdstrafrecht is toegepast, het type OM-afdoening (dagvaarding, sepot, transactie, strafbeschikking, etc.), of een zaak een kantonzaak of een rechtbankzaak is, wat het vonnis is van iedere zitting en welke wetsartikelen overtreden zijn. Binnen het WODC wordt uit de verschillende gepleegde delicten binnen een strafzaak het zwaarste overtreden wetsartikel geëxtraheerd, op basis waarvan iedere strafzaak gecategoriseerd kan worden naar de CBS-delictindeling. Alléén zittingen in eerste aanleg worden geregistreerd: voor zittingen in hoger beroep is NIAS-MI (RvdR) geraadpleegd.
Uit OMDATA zijn in totaal 920.800 zaken geëxtraheerd. Dit betreffen zaken waarbij de verdachte een natuurlijk persoon is, waarbij de geregistreerde datum van

afdoening in 2005 of 2008 ligt. Het gaat om zowel misdrijven als overtredingen. Aan deze zaken zijn 847.800 zittingen en 1.219.200 strafbare feiten gekoppeld.

HKS (Politie)

Eén van de informatiesystemen van de politie is het HKS. HKS bestaat uit drie onderdelen: een bestand met de persoonsgegevens van verdachten (het verdachtenbestand), een bestand met aangiftegegevens van misdrijven (het aangiftenbestand) en een bestand met bekende daders (het bekendedaderbestand). Het HKS-bestand bestaat niet uit de basale HKS-gegevens, maar uit bewerkte landelijke archiefbestanden die zijn verkregen van de dienst iPol van het Korps Landelijke Politie Diensten (KLPD). De bewerkte HKS-bestanden zijn tot stand gekomen na een aantal veredelingsslagen, waaronder het regio-overschrijdend uniek identificeren van personen en het vervolgens toekennen van een metanummer en het identificeren van veelplegers. Het WODC ontvangt al jaarlijks het verdachtenbestand. Dit bevat persoonskenmerken (geboortedatum, geslacht, geboorteland, nationaliteit, postcode) van personen die bekend zijn bij de politie, alsook of ze in een bepaald jaar gezien worden als actieve veelpleger. Bovendien worden per verdachte de individuele processen-verbaal van opheldering (pvo's) en delicten geregistreerd.
Omdat de strafzaak nog niet begonnen is, bestaat er vaak nog geen parketnummer. De politie is immers nog op zoek naar bewijsmateriaal. Pas op basis van een opgestuurd PV kan het OM besluiten tot vervolging. In HKS worden dus geen parketnummers geregistreerd. Deze database is echter wel nodig om te kunnen vaststellen of een strafzaak al dan niet loopt tegen een veelpleger, omdat dat (mede) bepaalt of een strafzaak tot de standaardzaken gerekend moet worden. Om de koppeling tussen HKS en OMDATA toch te realiseren is gebruik gemaakt van een koppeling op basis van gemeenschappelijke kenmerken: een zaak in OMDATA wordt dan gekoppeld aan een zaak in HKS indien de geboortedatum, het geboorteland, het geslacht en de cijfers van de postcode van de verdachte in beide systemen gelijk is[56]. Het is natuurlijk mogelijk dat er twee personen zijn die voor deze kenmerken dezelfde waarden hebben, bijvoorbeeld indien een tweeling op hetzelfde adres woont. Indien de koppeling ambigu bleek (als één zaak in OMDATA aan meerdere personen in HKS gekoppeld kan worden), is de koppeling niet tot stand gebracht. Uiteindelijk zijn er 36.800 zaken in OMDATA gemarkeerd als zijnde gepleegd door een veelpleger.
Aanvankelijk is ook getracht de datum van aangifte uit het aangiftebestand te koppelen aan een strafzaak. Dit bleek technisch niet haalbaar omdat in het bekendedaderbestand (dat het verdachtenbestand aan het aangiftebestand verbindt) niet altijd wordt bijgehouden welk pvo bij welk pva (PV van aangifte) hoort. De aangiftedatum zou dan in te weinig gevallen kunnen worden achterhaald om een realistisch beeld te geven van de tijd tussen de aangifte en de rest van het werkproces.

[56] Om een marge voor registratiefouten te creëren, hebben we gekozen voor een koppeling waarbij één van deze vier persoonskenmerken mag afwijken, als de datums van het PV overeenkomen in beide systemen. Dit is met name relevant voor verdachten die geen vaste woon- en verblijfplaats hebben.

KBPS (RvdK)

De werkzaamheden van de RvdK binnen de strafrechtsketen vertonen een aantal gelijkenissen met die van de 3RO, maar dan voor de jeugd. In de database KBPS worden alle voor dit onderzoek relevante gegevens opgeslagen, onder andere wat betreft de onderzoeksrapportages (basisonderzoek PV, basisonderzoek IVS (inverzekeringstelling) en uitgebreid strafonderzoek) en de uitvoering van taakstraffen (zowel werk- als leerstraffen). KBPS is een systeem dat sinds 2006 operationeel is. Uit de voorloper ervan (KIS, en het management informatiesysteem MIS) zijn enkele basisgegevens geïmporteerd van zaken die ouder zijn dan de overgangsdatum. De parketnummers zijn echter destijds ofwel slecht gevuld ofwel niet overgeheveld naar KBPS, waardoor er voor het peiljaar 2005 geen resultaten gepresenteerd kunnen worden. Ook voor peiljaar 2008 geldt dat niet altijd het parketnummer beschikbaar is. De vullingspercentages variëren van 39-42 procent (basisonderzoek IVS) tot 83-85 procent (uitgebreid strafonderzoek). De parketnummers zijn voor taakstraffen het beste gevuld, namelijk 97-99 procent.
Van beide groepen producten (onderzoeken, taakstraffen) zijn naast de parketnummers nog enige datumvelden opgevraagd, die inzicht geven in het werkproces bij de RvdK: datum instroom, datum begin realisatie, datum afronding, datum einde proces.

NIAS-MI (RvdR en OM)

Informatie over de procesvoering in strafzaken bij de gerechtshoven wordt geregistreerd in NIAS-MI (Nieuw appèlsysteem strafzaken – Management Informatie). Uit NIAS-MI is informatie over hoger beroepen gehaald (37.400 zaken), inclusief datums van de individuele zittingen en de datum van de uitspraak. Ook is in dit registratiesysteem te zien of de officier van justitie of de verdachte na de uitspraak in hoger beroep in cassatie is gegaan. Over cassaties zijn overigens geen gegevens bij de Hoge Raad opgevraagd. Vanwege de kleine aantallen cassatiezaken en het specifieke karakter daarvan zijn deze buiten beschouwing gelaten in dit onderzoek. Het proces krijgt in hoger beroep een nieuw parketnummer, maar in NIAS staat ook vermeld wat het parketnummer in eerste aanleg was, waardoor koppeling mogelijk was. In totaal zijn de gegevens van 71.300 zittingen geleverd, verdeeld over 37.400 zaken. De selectie van zaken is door de RvdR gerealiseerd.

GRAS en piketregistratie (RvR)

Vanuit de RvR zijn twee bronnen onderzocht op bruikbaarheid voor het onderzoek: GRAS (Gefinancierde Rechtsbijstand Administratie Systeem: toevoegingen van rechtswege) en de piketregistratie (piketdiensten). Iedereen (ongeacht inkomen) heeft recht op rechtsbijstand indien hij in voorlopige hechtenis is genomen. Dit worden de piketdiensten genoemd. Indien het tot een rechtszaak komt, en de verdachte heeft onvoldoende inkomen, dan kan de verdachte een beroep doen op de RvR om een advocaat te laten toevoegen aan de rechtszaak, waarbij de advocaat door de Raad wordt gefinancierd.
Eerste gesprekken maakten al snel duidelijk dat het onmogelijk is procesinformatie uit deze bronnen te koppelen aan andere bestanden. De voornaamste reden hiervoor is het ontbreken van parketnummers. Ook werd in de gesprekken aangegeven dat de piketdiensten over het algemeen direct beschikbaar zijn, en dat de toevoeging van advocaten in rechtszaken in de regel ook snel geschiedt, en dat hierdoor geen vertraging optreedt in het verloop van het proces.

Bijlage 4 Overzicht tijdstippen

In tabel B.1 is een uitputtende lijst van soorten *events* gegeven. In de linker kolom staat aangegeven voor welke partner en/of database de *events* van belang zijn. De tweede kolom geeft een beschrijving van de *events.*

Tabel B.1 Uitputtende lijst van soorten events.

Ketenpartner / database	Beschrijving *event*	Mogelijke begin- en eindpunten
Geen	Plegen feit	
Geen	Gevoegd: plegen feit	
Geen	Overgedragen: plegen feit	
Politie	Eerste verhoor	X
Politie	Laatste verhoor	
Politie	Sluiting PV	
Politie	Gevoegd: eerste verhoor	X
Politie	Gevoegd: laatste verhoor	
Politie	Gevoegd: sluiting PV	
Politie	Overgedragen: eerste verhoor	X
Politie	Overgedragen: laatste verhoor	
Politie	Overgedragen: sluiting PV	
OM	Ontvangst PV	X
OM	Instroom	X
OM	Aanhouden en Uitreiken (AU)	
OM	Eerste beoordeling: transactievoorstel	
OM	Eerste beoordeling: dagvaarding	
OM	Eerste beoordeling: sepot	
OM	Eerste beoordeling: voorw. sepot	
OM	Aanvraag voorlopige hechtenis	
OM	Einde voorlopige hechtenis	
OM	Openbreken OM-afdoening	
OM	Taakstrafzitting OM	X
OM	Aanvang dienstverlening	X
OM	Afloop dienstverlening	
OM	Voorwaarden transactie voldaan	
OM	Laatste beoordeling: transactie	
OM	Laatste beoordeling: dagvaarding	X
OM	Laatste beoordeling: sepot	X
OM	Laatste beoordeling: voorw. sepot	X
OM	Aanmaak sepotbrief	X
OM	Dagvaarding	X
OM	Aanmelding executiesysteem	X
OM	Aanmelding STRABIS (boetevonnis)	X
OM	Aanmelding LEVITA (taak/gev.straf)	X
OM	Aanmelding LCA (arrestatiebevelen)	X
OM	Aanmelding TERWEE (schadevergoeding)	X
OM	Aanmelding OPS (opsporingsbevel)	
OM	Aanmelding OPS door STRABIS	
OM	Aanmelding werkstraf bij 3RO	X
OM	Start tenuitvoerlegging vonnis	X

OM	Einde tenuitvoerlegging vonnis	
OM	Retour STRABIS	
OM	Afdoening beslagzaak	
OM	Gevoegd: ontvangst PV	
OM	Gevoegd: instroom	
OM	Gevoegd: laatste beoordeling OM	
OM	Overgedragen: ontvangst PV	
OM	Overgedragen: instroom	
OM	Overgedragen: laatste beoordeling OM	
ZM	Vonnis: strafoplegging	X
ZM	Vonnis: schuldig, geen straf	X
ZM	Vonnis: vrijspraak	X
ZM	Vonnis: OVAR	X
ZM	Vonnis: ter terechtzitting gevoegd	X
ZM	Vonnis: dagvaarding nietig	X
ZM	Vonnis: oproeping nietig	X
ZM	Vonnis: OM niet-ontvankelijk	X
ZM	Vonnis: rechter niet bevoegd	X
ZM	Vonnis: verwijzing ander forum	X
ZM	Vonnis: aanhouding	X
ZM	Vonnis eerste aanleg: onbekend	X
ZM	Overig vonnis (TUL)	
ZM	Overig vonnis (niet-TUL)	
ZM	Zitting logisch verwijderd (dtlogvw)	
ZM	Zitting logisch verwijderd (dtzitt)	
ZM	Vonnis executeerbaar	X
ZM	Eindvonnis akkoord	
ZM	Vrijgeven voor executie	X
ZM	Vonnis onherroepelijk	X
ZM	Aanmelding hof	
ZM	Afloop rechtsmiddel	
ZM	Openbreken RM-akkoord	
ZM	Appèl (kanton)	
ZM	Eerste zitting appèl (kanton)	
TRIAS	Registratie	X
TRIAS	OLA: Politietransactie	
TRIAS	OLA: OM-transactie	
TRIAS	OLA: overig	
TRIAS	Niet-transigabel/recidivist	
TRIAS	Opvraging dossier	
TRIAS	Voorlopige overdracht aan OM	
TRIAS	Definitieve overdracht aan OM	
TRIAS	Herbeoordeling	
TRIAS	Verhoor	
TRIAS	Uitstroom: betaald	
TRIAS	Uitstroom: expiratie	
TRIAS	Uitstroom: overdracht	
TRIAS	Uitstroom: voeging	
TRIAS	Uitstroom: uitspraak	
TRIAS	Uitstroom: sepot	
TRIAS	Uitstroom: overig	
STRABIS	Registratie	X
STRABIS	Vonnis onherroepelijk	

STRABIS	Uitspraak vonnis	
STRABIS	Vonnis betekend	
STRABIS	Start arrestatiebevel	
STRABIS	Eind arrestatiebevel	
STRABIS	Start betekening	
STRABIS	Eind betekening	
STRABIS	Hoger beroep	
STRABIS	Dagtekening OLA (acceptgiro)	
STRABIS	Begin opsporingsregister	
STRABIS	Eind opsporingsregister	
STRABIS	Start deurwaarder	
STRABIS	Eind deurwaarder	
STRABIS	Start verv. hechtenis	
STRABIS	Respons verv. hechtenis	
STRABIS	Uitstroom	
STRABIS	Expiratie	
TERWEE	Vonnis onherroepelijk	X
TERWEE	Instroom	
TERWEE	Uitstroom: betaald	
TERWEE	Uitstroom: verv. hechtenis	
TERWEE	Uitstroom: overig	
PLUKZE	Vonnis onherroepelijk	
PLUKZE	Instroom	X
PLUKZE	Uitstroom	
PLUKZE	Verjaring	
Levita-VHS	Vonnis onherroepelijk	
Levita-VHS	In: principaal vonnis	X
Levita-VHS	In: omgez. taakstraf	X
Levita-VHS	Begin arrestatiebevel	
Levita-VHS	Eind arrestatiebevel	
Levita-VHS	Begin opsporingsregister	
Levita-VHS	Eind opsporingsregister	
Levita-VHS	Expiratie	
Levita-TKF	Beslissing (OM of ZM)	
Levita-TKF	Vonnis onherroepelijk	
Levita-TKF	In: Vonnis	X
Levita-TKF	In: Transactie	X
Levita-TKF	Instroom 3RO	X
Levita-TKF	Uitstroom 3RO	
Levita-TKF	Verzenden verv. hechtenis	
Levita-TKF	Betekening	
Levita-TKF	Afmelding	
Levita-TKF	Verjaring	
Gerechtshof	Uitspraak eerste aanleg	
Gerechtshof	Appèl verdachte	
Gerechtshof	Appèl OvJ	
Gerechtshof	Melding hof	
Gerechtshof	Ontvangst dossier	X
Gerechtshof	Zittingsgereed	
Gerechtshof	Zitting	X
Gerechtshof	Zitting met uitspraak	
Gerechtshof	Cassatie verdachte	
Gerechtshof	Cassatie OvJ	

Gerechtshof	Laatste uitspraak	X
NIFP	Start enkel psychologisch	
NIFP	Start primair dubbel	
NIFP	Start enkel psychiatrisch	
NIFP	Start secundair dubbel	
NIFP	Start aanvullend dubbel	
NIFP	Start triple rapportage	
NIFP	Start rapportage (onbekend)	
NIFP	Start aanv. enkel psycholoog	
NIFP	Start ISD enkel psychiater	
NIFP	Start aanv. enkel psychiater	
NIFP	Start ISD enkel psycholoog	
NIFP	Start SOV enkel psycholoog	
NIFP	Start klinische observatie	
NIFP	Start SOV enkel psychiater	
NIFP	Start FORCA observatie	
NIFP	Start residentiele jeugdrapportage	
NIFP	Start ISD dubbel	
NIFP	Start SOV dubbel	
NIFP	Eind enkel psychologisch	
NIFP	Eind primair dubbel	
NIFP	Eind enkel psychiatrisch	
NIFP	Eind secundair dubbel	
NIFP	Eind aanvullend dubbel	
NIFP	Eind triple rapportage	
NIFP	Eind rapportage (onbekend)	
NIFP	Eind aanvullend enkel psycholoog	
NIFP	Eind ISD enkel psychiater	
NIFP	Eind aanvullend enkel psychiater	
NIFP	Eind ISD enkel psycholoog	
NIFP	Eind SOV enkel psycholoog	
NIFP	Eind klinische rapportage	
NIFP	Eind SOV enkel psychiater	
NIFP	Eind FORCA observatie	
NIFP	Eind residentiele jeugdrapportage	
NIFP	Eind ISD dubbel	
NIFP	Eind SOV dubbel	
DJI (TULP-GW)	Begin bewaring	
DJI (TULP-GW)	Begin gevangenisstraf	
DJI (TULP-GW)	Begin gevangenhouding	
DJI (TULP-GW)	Begin subs. hechtenis	
DJI (TULP-GW)	Begin verl. gevangenhouding	
DJI (TULP-GW)	Begin verv. hecht. taakstraf	
DJI (TULP-GW)	Begin principale hechtenis	
DJI (TULP-GW)	Begin gijzeling Terwee	
DJI (TULP-GW)	Begin TUL vw. gev. straf	
DJI (TULP-GW)	Begin gijzeling Mulder	
DJI (TULP-GW)	Begin strafr. opvang verslaafden	
DJI (TULP-GW)	Begin gevangenneming	
DJI (TULP-GW)	Begin bewaring/uitlevering	
DJI (TULP-GW)	Begin Hoge Raad	
DJI (TULP-GW)	Begin verl. bewaring/uitlevering	
DJI (TULP-GW)	Begin tuchtschool	

DJI (TULP-GW)	Begin TBS
DJI (TULP-GW)	Begin verl. bewaring
DJI (TULP-GW)	Begin PZH
DJI (TULP-GW)	Begin bewaring/WOTS
DJI (TULP-GW)	Begin lijfsdwang Plukze
DJI (TULP-GW)	Begin TUL vw. princ. hecht.
DJI (TULP-GW)	Begin jeugddetentie
DJI (TULP-GW)	Begin overige detentie
DJI (TULP-GW)	Eind bewaring
DJI (TULP-GW)	Eind gevangenisstraf
DJI (TULP-GW)	Eind gevangenhouding
DJI (TULP-GW)	Eind subs. hechtenis
DJI (TULP-GW)	Eind verl. gevangenhouding
DJI (TULP-GW)	Eind verv. hecht. taakstraf
DJI (TULP-GW)	Eind principale hechtenis
DJI (TULP-GW)	Eind gijzeling Terwee
DJI (TULP-GW)	Eind TUL vw. gev. straf
DJI (TULP-GW)	Eind gijzeling Mulder
DJI (TULP-GW)	Eind strafr. opvang verslaafden
DJI (TULP-GW)	Eind gevangenneming
DJI (TULP-GW)	Eind bewaring/uitlevering
DJI (TULP-GW)	Eind Hoge Raad
DJI (TULP-GW)	Eind verl. bewaring/uitlevering
DJI (TULP-GW)	Eind tuchtschool
DJI (TULP-GW)	Eind TBS
DJI (TULP-GW)	Eind verl. bewaring
DJI (TULP-GW)	Eind PZH
DJI (TULP-GW)	Eind bewaring/WOTS
DJI (TULP-GW)	Eind lijfsdwang Plukze
DJI (TULP-GW)	Eind TUL vw. princ. hecht.
DJI (TULP-GW)	Eind jeugddetentie
DJI (TULP-GW)	Eind overige detentie
DJI (TULP-JJI)	Begin voorl. hechtenis
DJI (TULP-JJI)	Begin jeugddetentie
DJI (TULP-JJI)	Begin PIJ
DJI (TULP-JJI)	Begin voorl. hechtenis (hoger beroep/cassatie)
DJI (TULP-JJI)	Eind voorl. hechtenis
DJI (TULP-JJI)	Eind jeugddetentie
DJI (TULP-JJI)	Eind PIJ
DJI (TULP-JJI)	Eind voorl. hechtenis (hoger beroep/cassatie)
3RO	Onherroepelijk
3RO	Aanleiding voor dienstverlening
3RO	Begin dienstverlening
3RO	Eind dienstverlening: gelukt
3RO	Eind dienstverlening: niet gelukt
3RO	Advies: inschrijving
3RO	Advies: 1e face-to-face contact
3RO	Advies: oplevering rapport
3RO	Advies: retourzending opdracht
3RO	Advies: cliënt reageert niet
3RO	Advies: overige afloop
3RO	Toezicht schorsing: aanleiding
3RO	Toezicht schorsing: inschrijving

3RO	Toezicht schorsing: 1e face-to-face contact	
3RO	Toezicht voorw. straf: vonnis	
3RO	Toezicht voorw. straf: inschrijving	
3RO	Toezicht voorw. straf: 1e face-to-face contact	
3RO	Toezicht overig: vonnis	
3RO	Toezicht overig: inschrijving	
3RO	Toezicht overig: 1e face-to-face contact	
RvdK	Taakstraf (transactie): instroom	X
RvdK	Taakstraf (vonnis): instroom	X
RvdK	Taakstraf (vw. sepot): instroom	X
RvdK	Taakstraf: realisatie	
RvdK	Taakstraf: afronding	
RvdK	Taakstraf: uitstroom	
RvdK	Onderzoek IVS: instroom	X
RvdK	Onderzoek IVS: realisatie	
RvdK	Onderzoek IVS: afronding	
RvdK	Onderzoek IVS: uitstroom	
RvdK	Onderzoek PV: instroom	X
RvdK	Onderzoek PV: realisatie	
RvdK	Onderzoek PV: afronding	
RvdK	Onderzoek PV: uitstroom	
RvdK	Onderzoek USO: instroom	
RvdK	Onderzoek USO: realisatie	
RvdK	Onderzoek USO: afronding	
RvdK	Onderzoek USO: uitstroom	